

UiT Norges arktiske universitet

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning

Áarjelsaemien infinihte veerbeaemieh

Anja Labj

Masteroppgave i samisk språk – SAM-3900 – juni 2021

Åvtebaakoeh

Gosse daejnie galhkeme, dellie maajsoe geahpene vihth! Stuerebem aamhtesem veeljim goh maaje åvtelbodti mielim.

Bihkemdæjja Trond Trosterud sijhtem gellieligke gijhtedh. Vaajmoste gæjhtam dov raeriej, viehkien jïh astoen åvteste. Jïh eeremes juktie veedtih munnjan dam gïelelearoem jïh bihkendimmiem maam idtjim skuvlesne åadtjoeh jïh juktie astosne vïssjeme gaajhken æjkien raeriestidh. Dan luste orreme. Gæjhtoe.

Jeenjh gyjhtelassh, Lene Antonsen, dov hijven viehkien åvteste.

Gudtjien dejtie mah mov maanabaeleste joe vaestiedin mov gïelegyhtjelassh barre dan iktesth, jïh gïeh annje estieh jïh sijhtieh mannem bihkemdidh. Annje sih badth vielie gyhtjelassh bætieh mov luvhtie garkesen. Bihkemdæjjah, saerniestæjjah – gudtjien!

Ja de åiggošin giitit gean nu, geas nai ohppen oba olu – mii šattai oassin mu giellamátkkis.

Sijhtem Aajegem aaj gijhtedh juktie åadtjoejim desnie tjahkasjidh tjaeledh.

Gieries, tjidtjie. Datnem gellieligke gæjhtam juktie lih viehkine lohkedh jïh staeriemdidh, mannem madtjeldehtedh goh daarpesjim jïh eejnegen däärjeleminie. Dov namhtah idtjim luvnh tjïrrehtamme.

Minngemes sijhtem mijjen maadtoeladtjh gijhtedh, gïeh åvtene mïnneme baalkam trööreme gumhtie mijjïeh annje Herjedaelien/ Plaassjan saemiendajvesne gååvnesibie. Daennie bærïesgaaltje-kroehkemisnie manne vesties soptsesh fïhkeme lohkeme: narrahtimmien, bovtse-sualadimmien jïh almetje-buvvemen bijre. Gijhteles juktie saarnoejin, gijhteles juktie gïeledæjrijh golteladtin tjaalehtjadtin.

Plaassjesne, ruffien 2021

Anja Labj

Abstrakt

I denne oppgaven analyseres sørsamiske infinitte verbformer gjennom deres morfologi, syntaks og semantikk. Målet med oppgaven er å finne svar på hvilke infinitte verbformer som finnes i sørsamisk med hovedvekt på funksjonsanalyse, og gjennom dette beskrive et koherent system av infinitte verbformer fra et morfosyntaktisk perspektiv.

På grunnlag av en tredelt funksjonsanalyse som tar for seg predikative og attributive *partisipper*, *infinitiver* og *konverb*, vil jeg argumentere for at sørsamisk har flere infinitte verbformer enn de seneste sørsamiske grammatikkene har oppgitt. Ved å analysere både produktive og marginale former som et helhetlig system, foreslår jeg å utvide det nåværende systemet, både ved å ta tilbake oppgitte former fra tidligere forskning, men også å tilføye nye som før har blitt definert som avledning med marginale tilleggsfunksjoner. Jeg har behandlet to predikative partisipper *-me/-(a)mme* og *-minie*, og tre attributive; *-me/-(i)mmie*, *-je/-æjja* og *-ldh*, tre infinitiver; *-dh/-didh*, *-men/-mman* og *-mistie* og ett konverb; *-n*. To former *-ldahkesne* og *-ldihkie* problematiseres og behandles i korthet. Jeg har avgrenset og utelatt behandlingen av konnegativ (nektingsform) og én form av infinitiv.

Forskningsmaterialet i oppgaven er av de eldste sørsamiske kildene nedtegnet av tidligere språkforskere (det eldste av Halász 1886), og tekster som er skrevet av førstespråklige sørsamer selv. Materialet er i noen tilfeller supplert med intervjuer. Oppgaven tar sikte på å gi en synkron analyse av bruken av de infinitte verbene i tradisjonell sørsamisk, men for noen av formene diskuterer jeg også diakronisk endring. Materialet og eksempelsetninger er valgt ut fra et mål om at de skal representere hele det sørsamiske området.

Oppgaven foreslår først en grense mellom infinitte og finitte verbformer, deretter avgrenses bøyning fra avledning. I og med at ulike forskere har ulike syn på inndelingen i ordklasser i sørsamisk tar jeg dette spørsmålet opp til drøfting. Ordklasseinndelingen er relevant for å kunne skille på bøyning og avledning. Verbene er klassifisert etter tre hovedgrupper:

infinitiver, *partisipper* og *konverb* – hvor man har infinitivene som delvis oppfører seg som substantiver, partisipper delvis som adjektiver og konverb delvis som adverb, tre typer former som samtidig fungerer innen verbparadigmet. Oppgaven er skrevet innen *Basic Linguistic Theory*.

Abstract

In this thesis, South Sámi infinite verb forms are analyzed from both a morphological, syntactic and semantic point of view. The aim of the thesis is to investigate infinite verb forms in South Sámi, with emphasis on a functional analysis, thereby describing a coherent system of infinite verb forms from a morphosyntactic perspective.

Based upon a three-part functional analysis of the infinite verb system as containing predicative and attributive *participles*, *infinitives* and *converbs*, I argue that South Sámi has more infinite verb forms than recent grammars have claimed. By analyzing both productive and marginal forms as a coherent system, I propose to expand the current system, both by removing infinite forms proposed in previous research and by adding new ones that have previously been defined as derivation with marginal additional functions. I discuss two predicative participles *-me/- (a)mme* and *-minie*, and three attributive ones; *-me/- (i)mmie*, *-je/-æjja* and *-ldh*, three infinitives; *-dh/-didh*, *-men/-mman* and *-mistie* and one *converb*; *-n*. Two additional forms, *-ldahkesne* and *-ldihkie*, are discussed briefly. *Connegative* forms (complements of the negative verb) and one infinitive form are not treated.

The research material in the thesis is taken from the oldest South Sámi sources recorded by linguists (starting with Halász 1886) and from texts written by first-language South Sámi speakers themselves, supplemented in some cases by interviews of native speakers. The thesis aims at giving a synchronous analysis of the infinite verbs of traditional South Sámi, but for certain forms I also discuss diachronic change. Material and example sentences have been selected in order to represent the entire South Sámi area.

The thesis starts out by drawing a boundary between infinite and finite verb forms, the subsequent discussion aims at drawing a line between infinite verbforms and derived forms. Since different researchers have had different views on how to define the South Sámi parts of speech, I discuss this question as well. An understanding of the parts of speech is necessary in order to be able to distinguish between inflection and derivation. The infinite verbs are classified into three main groups: *infinitives*, *participles* and *converbs* - where the infinitives partly behave as nouns, participles partly as adjectives and *converbs* partly as adverbs, three types of forms that simultaneously function within the verb paradigm. The thesis is written within *Basic Linguistic Theory*.

Sisvege

Åvtebaakoeh.....	I
Abstrakt.....	II
Abstract.....	III
Åniedimmieh.....	IX
Baakoelæstoe.....	X
1 Aalkove.....	1
2 Våarome.....	4
2.1 Teorije.....	4
2.1.1 Basic linguistic theory.....	4
2.1.2 Basic linguistic theory jìh infinihte veerbh.....	6
2.1.3 Lahtesh.....	8
2.2 Ovtetje dotkeme.....	12
2.2.1 Eliel Lagercrantz.....	12
2.2.2 Gustav Hasselbrink.....	13
2.2.3 Knut Bergsland.....	13
2.2.4 Ole Henrik Magga jìh Lajla Mattsson Magga.....	14
2.2.5 Jussi Ylikoski.....	14
2.2.6 Ovtetje dotkiji systeemi joekehtassh.....	15
2.3 Relevaante åarjelsaemiengielen væhtah.....	17
2.3.1 Baakoedåehkieh – substantijvh, adjektijvh jìh adveerbh.....	17
2.3.2 Gielen syntaktihkes sjïerevoeth.....	20
2.3.2.1 Raajese-tseegkeme jìh objeekth.....	20
2.3.2.2 Fååtesæjja vuj gaatoje kopula?.....	20
2.3.2.3 Attribuhtijve vuestie predikatijve partisihpem.....	22
2.3.3 Åarjelsaemien infinihte veerbi kriterijumh.....	23
2.4 Metovde jìh dotkemegaaltijh.....	27

3	Analyjse – predikatijve partisihph.....	28
3.1	Perfektijve partisihpe <i>-me/-mme</i>	28
3.1.1	Kopula-gaatoe	28
3.1.2	Goh baalte-öörneldh veerbh jîh objeektepredikatijve	31
3.1.3	Kopula- jîh subjeekte-gaatoe.....	32
3.1.4	Passijve.....	35
3.1.4.1	Passijveraajese-tseegkeme	35
3.1.4.2	Urrebe gielen passijveraajese-tseegkeme	36
3.1.5	Iktedahke	38
3.2	Progressijve partisihpe <i>-minie</i>	39
3.2.1	Ovtetje dotkeme haemien bîjre	39
3.2.2	Haemie jîh funksjovne	40
3.2.2.1	Progressijve goh subjeektepredikatijve.....	40
3.2.2.2	Goh objeektepredikatijve	43
3.2.3	Progressijven naan adverbijaale funksjovne?	46
3.2.4	Iktedahke	49
4	Analyjse – attribuhtijve partisihph	50
4.1	Grammatihki golme geerve haemieh.....	50
4.1.1	Daaletje grammatihki bîhkemdassh	50
4.1.2	Nuepies analyjsh	53
4.1.3	Adnominaale funksjovne sojjehtimmeste sjîdteme.....	55
4.1.4	Iktedahke	57
4.2	<i>-me/-mmie</i> partisihpe	58
4.2.1	Geekten haemien homonymije jîh akte plieresadtje	58
4.2.2	Ovtetje dotkeme adnominaale <i>-me</i> haemiej bîjre.....	60
4.2.3	Adnominaale <i>-me</i> haemiej åvtanimmie.....	61
4.2.4	<i>-me/-mmie</i> partisihpen funksjovne	66

4.2.4.1	Haemie j̄ih orientasjovne	66
4.2.4.2	<i>-me/-mmie</i> partisihpe goh S relativiseerije haemie	68
4.2.4.3	<i>-me/-mmie</i> partisihpe goh P relativiseerije haemie	69
4.2.5	Vyjurebe orientasjovne vuj / j̄ih verbalsubstantijve	75
4.2.6	Iktedahke	78
4.3	<i>-je/-æjja</i> partisihpe	78
4.3.1	Ovtetje dotkeme <i>-je/-æjja</i> haemien b̄ijre	78
4.3.2	Haemie j̄ih funksjovne	79
4.3.3	<i>-je/-æjja</i> j̄ih dan A/S orientasjovne.....	82
4.3.4	Predikatijvesijjien seerkeldahkh.....	86
4.3.5	Iktedahke	88
4.4	<i>-ldh</i> partisihpe	89
4.4.1	Ovtetje dotkeme j̄ih <i>-ldh</i>	90
4.4.2	Haemie j̄ih funksjovne	91
4.4.3	Attribuhtijve <i>-ldh</i> haemie j̄ih dan orientasjovne.....	94
4.4.4	Annetje <i>-ldahkesne</i> j̄ih <i>-ldihkie</i> haemiej b̄ijre	97
4.4.5	Predikatijve <i>-ldh</i> haemie.....	99
4.4.6	Iktedahke	102
4.5	Adnominaale haemiej systeeme	103
5	Analjyse – mubpieh vueliekategorijh.....	106
5.1	Infinitijvh.....	106
5.1.1	Ovtetje dotkeme infinitijvi b̄ijre	106
5.1.2	<i>-dh/-didh</i> infinitijven funksjovnh	107
5.1.2.1	Finihte veerben subjeekte – infinitijven ageente	108
5.1.2.2	Finihte veerben objeekte – infinitijven ageente	110
5.1.2.3	Jeatjah funksjovnh	111
5.1.3	<i>-men/-mman</i> infinitijve.....	112

5.1.4	- <i>mistie</i> infinitijve	115
5.1.5	Iktedahke	118
5.2	Veebegenitijve - <i>n</i>	119
5.2.1	Konveerbe vuestie adveerbe.....	119
5.2.2	Loeves jih veeljemes adverbijaale veerbe.....	121
5.2.3	Jeetjah funksjovnh jih veebegenitijven komplemeenth	125
5.2.4	Iktedahke	129
6	Konklusjovne – infinihte veebehaemiej systeeme.....	130
	Dotkemeegaaltijh	137
	Baakoegærja	140
	Saarniestæjjah.....	140
	Tjoejefijlh.....	140
	Dotkemeegaaltijh – jeetjah gielh.....	140
	Referaansegaaltiji læstoe.....	141

Tabellelæstoe

Tabelle 1 – Golmen-juakeldh åejviedåehkieh infinihte veerbijste.....	8
Tabelle 2 – Ovtetje dotkiji infinihte veerbi systeemh	16
Tabelle 3 – Substantijven jïh adjektijven funksjovnh	52
Tabelle 4 – Golmen seerkeldh substantijven funksjovne Bergslanden mietie.....	52
Tabelle 5 – Seammalihtses veerbi golme -me haemieh funksjovni mietie juakeldh	59
Tabelle 6 – Golmenlihtses veerbi -mmie jïh -mme haemieh funksjovni mietie juakeldh	59
Tabelle 7 – Adnominaale -me haemiej åvtanimmie tjaaleldh gaaltijinie.....	66
Tabelle 8 – Goerehtimmien illeldahke – åarjelsaemien infinihte veerbehaemiej systeeme...	136

Åeniedimmieh

1	voestes persovne
2	mubpie persovne
3	gåalmede persovne
2INF.LOC	mubpie infinitijve lokatijve (noerhtesaemien)
3INF.ELA	gåalmede infinitijve elatijve (soemen)
3INF.ILL	gåalmede infinitijve illatijve (soemen)
A	ageente
ACTESS	aktio essijve (noerhtesaemien)
adj.	adjektijve
adv.	adveerbe
AG.PASS.PRC	agentijve passijve partisihpe (noerhtesaemien)
AL	Anja Labj (goerehtæjja)
BLT	Basic linguistic theory
bået.	båetiemisnie
d.g.	daaroengiesne
d.tj.	daaletje tjaelemevuekie
DEM	demonstratijve pronovmene
eng.g.	englaantengiesne
GA	genitijveakkusatijve (noerhtesaemien)
GEN	genitijve
INF	infinitijve
intr.	intransitijve
LOC	lokatijve
m.b.	mov buerkiestimmie
m.l.	mov lahtese
NOM	nominatijve
P	patieente
PART	partitijve
PCLE	partihkele
PL	gellientaale (plural)
postp.	postposisjovne
PRF.PRC	perfektijve partisihpe
PRT	preteritume
S	'single participant'
SG	aktentaale (singular)
subst.	substantijve
tr.	transitijve
v.g.	vuesiehtimmien gaavhtan
VGEN	veerbegenitijve

Baakoelæstoe

aeriebadtje	fra tidligere (adj.)	krööhkedh	ta hensyn til
ahtjetje	litt	lahtese	term
annetje	litt	lihkesadtje	nærliggende form
arna (subst.)	lyst	lihtseraajese	leddsetning
aspeektehts	aspektløs (adj.)	lissiebïevnese	tilleggsopplysning
aspektijes	aspektuell (adj.)	loeves	fri
attribuhte	attributt	loevtsæjraj	side om side (adv.)
attribuhtijve	attributiv (adj.)	luvnije	kondisjonalis av <i>lea-</i>
baalte-öörnelidh	sideordnede	maadthfunksjovne	opprinnelig funksjon
daejrihtidh	la få vite; bety; antyde	mietie	etter, ifølge (postp.)
doktovretjaaleldahke	doktoravhandling	mietiehtidh	erkjenne
duekie	bakgrunn	modte	i motsetning til
duvtelidh	støtte opp om	mohtedidh	sammenligne
däärjelidh	støtte noen	mollehth	motsatt, omvendt
dåemiedidh	oppføre seg	muhteste	i forhold til (postp.)
dåeriesmoere	problemstilling	nueliesïeve	understrek
dåhkasjehtedh	godkjenne	nænnoestidh	bekrefte
dåhkasjehteles	som kan godkjennes (adj.)	nåalodh	ymte
dååpedidh	oppføre seg	orrestehtedh	fornye, gjenta
earna	ha til hensikt (adj. pred.)	ovkreajnas	utydelig, uklar
eeremes	særlig (adv.)	ovtjirreldh	uavsluttet
geahke	hver, hvert	plieresadtje	lignende form
geektenlihtses	tostavelses	predikatijve	predikativ (subst. & adj.)
gervedh	unngå	pråvhkoe	bruk
giehtelimie	handling	raagkanidh	bli skjev
gierehtovvedh	utvikle seg fra	raagkode	skjevt (adv.)
gietetjaalege	manuskript	raajeselihtse	setningsledd
gihtjehtalledh	intervjue	raajesemaalle	setningstype
goeredh	følge noen, følge etter	raajese-tseegkeme	setningsbygning
goerehtalledh	forske, undersøke	seammalihtses	likestavelser (adj.)
goerehtapth	ikke undersøkt, ubehandlet	sisvege	betydning; innhold
goerkese	forståelse	sjïerevoete	særtrekk
golmenlihtses	ulikestavelser (adj.)	snaarhkehtje	problematiske, innviklet (adj.)
guedtedh	ha; holde mål, bære	sprijnehtasse	unntak
guedteles	holdbar (adj.)	subjeekte-gaatoe	"uteblivelse" av subjekt
iktedahke	sammendrag	sveekes	marginal
iktesïeve	bindestrek	sveeki	sjelden (adv.)
jïejkedh	betvile	tempuse	tempus
jïjtjeraadh	selvstendig (adj.)	tïjje	tid
joekehtadtedh	skille seg fra (intr.)	tjaatsestidh	henviser
joekehtasse	forskjell	tjïekeldh	skjult
joekehtidh,	skille på (tr.)	tjirkedh	forsikre
joekehtehtedh			
jåånkesjidh	bekrefter (intr.)	tjirreldh	avsluttet
kopula-gaatoe	"uteblivelse" av kopula	tjoelme	problem
kreajnahtidh	tydeliggjøre, klargjøre	tjuevtedh	løse
kreajnas	tydelig, klar (adj.)	tjuvtjiedidh	peke på, vise til
krïevedh	kreve, ta	tsegkie	ifølge (postp.)

ulmie	betydning
utniehtidh	beholde; holde, bære
uvtemesth	først og fremst (adv.)
vaastoe	kognat, tilsvarende form
vaestiedæjja	tilsvarende
veadtaldahkesne	tilhøre med ill. (adv.)
veadteldh	obligatorisk
veeljemes	valgfri
veesmedh	sortere
viedtedh	å koble
vihtesjidh	legge merke til
vihtiestidh	bevise
vuajnoe	syn
vuepsie	mål
væhta	trekk, særtrekk; tegn
våarome	grunnlag
yöjtede	feil, ugrammatisk (adv.)
åejviefunksjovne	hovedfunksjon

1 Aalkove

Dah gïeh åarjelsaemiengïeline daan aejkien åehpie, sih demtïeh njielje jallh vïjhte infinihte veerbehaemïeh. Ij Leah gujht eejnegen naemhtemes goerkese orreme dejtïe. Åarjelsaemïen infinihte veerbehaemïej systeeme maahta giefebe vuj veljebe dehtïe mehtïe raedteste vuajna. Jïh guktïe edtjebe vuejnedh, dellïe åarjelsaemïen maahta geervebe buerkiestïdh jeatjah gïeli infinihte veerbi definisjovni mïetïe.

Daennïe tjaalegisnïe goerehtallem åarjelsaemïen infinihte veerbehaemïeh, dej morfologïjen, syntaaksen jïh semantïhken bieliem. Synkrovnesligke goerehtallem uvtemesth tjaaleldh åarjelsaemïen gaaltïjh mah 135 jaepïen sistïe båtïeh. Synkrovnesligke dan vuekïen mïetïe guktïe don baaletje åarjelsaemïen lij dotkemegaaltïjisnïe. Barkoen ulmïe gaavnehtïdh gellïe infinihte veerbehaemïeh åarjelsaemïen, magkeres funksjovnine dah gaavnoes jïh dejtïe ellïes systeemïne analyseeredh. Gosse dejtïe gïetedalleminïe, dellïe eeremes haemïej syntaktïhkes funksjovnh jarngesne – buerkestem guktïe nuhtjesuvvïeh jïh dan mïetïe pryövem gaavnehtïdh guktïe ellïes systeeme vååjnoe. Daerpiës digkïedæmman gujht buektedh dam dåeriesmoerem: guktïe galkebe åarjelsaemïen infinihte veerbïde defineeredh? Mah haemïeh åarjelsaemïen infinihte systeemes tjaakanïeh jïh magkeres funksjovnh dej?

Åarjelsaemïen infinihte veerbehaemïej bïjre badth ovtetje dotkemïsnïe tjaalasovveme. Kreajnas maaje gaajhkh gïeledaerïjïh dennïe mïelesne magkeres dah infinihte veerbh; eah modusïsnïe, tempusïsnïe, persovnesne jallh taalesne sojjeldahkesne. Men gosse dah sïjjen systeemh lïjhke dan måedtieleejne vååjnoeh, dellïe badth vååjnesïsnïe eah lin gujht aktenraeresne mah haemïde dah dennïe systeemesne infinihte. Dellïe stööremes joekehtasse jis gogka dah sojjehtïmmïem joekehtamme dehtïe seerkemïstïe, eah Leah gænnah daarpesjamme buerkiestïdh guktïe defineerin dam sïjjen joekehtïmmïem. Destïe sïjjen systeemh joekehthligke sjïdteme man gellïe haemïeh gïeledaerïjïen systeemeste måbpan. Muvhti haemïej måedtieleejnes nommh dotkemebaelïej tjïrrh jïh gïeledaerïjïh idtjin åehpïedehtïeh maam ussjedin sïjjen lahtesi bïjre. Urremes grammatïhkegærjah maaje dah mah jeenjemes stuvrehteminïe guktïe infinihte veerbïde daan aejkien guarkoe.

Daennïe barkosne bagkesem tjeahta gaajhkem aeriebadtje dotkemem krööhkedh. Uvtelem jeenjebh haemïeh veerbeparadïgmese tsaekedh mejtïe minngemes gïeledotkïjh seerkeldahkïne vuajneme margïnaale lïssïefunksjovnïgujmïe. Juktïe manne tjoereme åvtelbodti dovne baakoedåehkïeh defineeredh, sjïdteme dovne produktïjve jïh margïnaale haemïeh

gïetedalledh, dellie uvtelem dejtie ellies systeemine vuejnedh. Dannasinie daaletje infinihte veerbessysteemem vijriemdidh, dovne “bâeries” jïh “orre” haemiejgumie.

Åarjelsaemien gïelebyjreske vâåjnoe sagki eadtjaldovvedh baakoej semantihkine. Manne jis vaajtelem iedtjïh aaj edtjïeh tsïhkijidh åarjelsaemien morfologijen jïh syntaaksen sisnjelen, suerkie gusnie stoere gïelejorkesimmieh vuajnam mah nïörjen- jïh sveerjengïeleste delvieh. Gïeledotkeminië viehkine mah fuelhkiegïeli bijre, noerhtesaemien, soemengïelen jïh jeatjah lihkes saemiengïelen, maahta buerebe goerkesem åadtjodh jïh vueptiestidh guktie åarjelsaemien åerieh juhtieh dehtie uraalen jïh soemenungrijen maadtoste, jïh gïelem buerkiestidh dan mietie – maaje gïelen jïjtse premissigumie.

Damtoes gellie uraalengïeli veljies infinihte veerbessysteemh. Åarjelsaemien mij uraalengïeli jillemes raedtesne badth guhkiem lihke daaroengïelem, jïh vihties daate stuvrehtamme guktie åarjelsaemien systeeme dotkemematerijaalesne vâåjnoe. Gïelh mah infinihte veerbehaemiejgumie ryjhkehke, desnie aaj damtoes maehtieh jeatjah reerije konstruksjovnh dej sæjjan tjaangedh, vihties, finihthe lihhtseraajesh barre goh: komplemeenteraajesh, relatijveraajesh jïh adverbijaaleraajesh. Daan tjaalegen nimhtemes hypoteese ahte åarjelsaemiengïelese aaj seammaligke jïh guktie dah konstruksjovnh reenhte maehtieh infinihte veerbehaemieh aejhthedh. Dehtie vuajnoste jïh dejnie teorijine mij jeenjebh gïelide sjiehteldahkesne, manne golmenjuakeldh funksjovneanalyjsen mietie daejtie goerehtallem – jïh goh gïele man predikatijve jïh attribuhtijve PARTISIHPH, INFINITIJVH jïh KONVEERBH.

Manne tjaalegem gaertjiemdamme guktie KONNEGATIJVE/ nyöjhekemehaemie daesnie goerehtapth. Konnegatijve daan golmen-juakeldh teorijen ålkolen, jalhts infinihte veerbine dam vuajnam. Baajem aaj åroddh digkiedidh mah infinihte veerbehaemieh dah verbaalen sisnjelen Leah jïh mah jis eah.

Buektiehtidh gaajhkem guarkedh, dellie annetje maahtoe syntaktihkes funksjovni bijre hijven. Læjhkan dle dah guhth eah abpe tjaalegem sijhth lohkedh, maehtieh barkoen gaavneme raajesidie utnedh murrede veartasjidh, mejnie haemine vielie sæjhta åahpenidh. Gellien aejkien sagke jeenjebh raajesh vaaltam vuesiehtæmman goh maaje daerpies. Sijhteme gujht juekiestidh dejstie raajesijstie mejtie guhkiem tjabreme gaavnedh – jïh vaajtelem raajesh buerebe aevhkine lohkemisnie sjidhtieh goh lissiepaehpierisnie, olles konteeksteste vaaltelgh.

Gosse baakoem **buajtahkåbpoe** dorjeme, dellie dan haemien bijre dam dïhte kapihtele. Jis jeatjebem edtjem raajesisnie vueptiestehtedh dellie nueliesïevine dam. Jis baakoem

daarpesjem buerkiestidh saemien, dellie naemhtemes ‘væhtaj sisnjeli’ buerkestem, jîh seammaligke ‘hvis jeg trenger å forklare på norsk’. Tjaatsestimmesne naemhtemes væhtaj sîjse “direkte sitat” tjaalam, jeatjah gïelijste “definitions”, jallh jis im tjaeliemisnie naan “dïejvesem” jîjtje duvtelh. Gïelematerijaalen raajesh jîh baakoeh baajeme *raagkode* tjåadtjodh. Smaave stoerebokstaavigujmie SEMANTIIHKES KATEGORIEM tjaalam jallh lahtesebuerkiestimmesne jîjtjen utneme LAHTESH.

Båetije kapihtele 2 tjaalegen vâaromem åhpiedahta. Kapihtelisnie 3 aalkam partisihpi aktine funksjovnine, desnie predikatijve partisihph gïetedallem åvtelen kapihtelisnie 4 easkah adnominaale haemieh digkedem. Dan mænngan infinitijvh jîh konveerbh seamma kapihtelen nuelesne, kapihtelisnie 5, jîh gusnie aalkam infinitijvine. Minngemes kapihtelisnie 6 konklusjovnem åhpiedahtam, gusnie gaajhkem tjåanghkan geasam, tjaalegen illeldahkem vijrebinie veartesjem – haemide goh ellies systeeme.

2 Váarome

Daennie kapihtelisnie tjaalegen váaromem jñh duekiem áehpiedahtam. Dñhte njieljen áasan juakeldh. Voestes vueliekapihtelisnie 2.1 tjaalam maam gñeledaajroeteorijide nuhtjem jñh dan váaromem, minngelen jis lahtesh tjñelkestem mah tjaalegen jarngesne. Mubpene vueliekapihtelisnie 2.2 ovtetje dotkemem vuesehtem, 2.3 digkedem vihties áarjelsaemien syntaktihkes sjñerevoeth jñh væhtah, ávtelen 2.4 metovdem jñh dotkemegaaltijh áehpiedahtam.

2.1 Teorije

Daate maasterebarkoe teorijesne tjaalasovveme man váarome lea dovletje deskriptijve gñeledaajroe, maam R. M. W. Dixon gohtjeme *Basic linguistic theory*.

2.1.1 Basic linguistic theory

Gñelebuerkiestimmesne Basic linguistic theory (daehtie gietjeste BLT) dñhte teorije mij jeenjemes nuhtjesovveme, eeremes gujht grammatihkebuerkiestimmesne mah abpe gñealem buerkiestieh. Matthew S. Dryer (2006: 207) deskriptijve gñeledaejrije jñh akte gellijste gie Dixonen gáhtjome gñeleteorijem tjaebpiesligke dáastoehtamme jñh dáhkasjahteme – deskriptijve teorijem tjñelkeste naemhtie: deskriptijve teorijh leah teorijh magkerh gñelh leah jñh magkerh dñrregh daarpesjibie naemhtemes gñelebuerkiestimmesne. Vihkeles tsiehkie deskriptijve teorijesne; gñealem buerkiestidh, daaroen ‘beskrive’ ij goh tjñelkestidh, ‘forklare’.

Dixon dñhte gie vueptiesti BLT lij reerije teorije sjñdteme deskriptijve grammatihki sisnjeli (Dryer 2006: 210). Maaje dñhte dñhte gie teorijem nommestahteme, dellie ij leah Dixonen (2010: 3) mietie naan orre teorije numhtie, men daate teorije eelki ávtanidh joe dehtie gietjeste goh gñeledaejrijh sanskriten- jñh greklaanten gñelide buerkiestin gaskah geekte jallh golme stoeretjuetie jaepieh daan ávtelen. Numhtie dan váarome dovletje grammatihkeste báata, mestie ávtanamme. Teorije jeenjem dejpeladtje vuekijste átna jñh numhtie annetje konservatijve, men ihkie sagke jeenjebem dovletje vuekijste vaalta goh urrebe tradisjovnijste – dellie jeatjah teoriji tradisjovnh aaj sagki teorijem dñjpeme jaepiej tjñrrh (Dryer 2006: 210–212).

Dixon BLT-teorijem vuajna goh suerkie dehtie eatnemedaaajroste, numhtie gujht gosse goerehtalla jñh mohtede geahkem gñealem sjñere, v.g. akten gñelen grammatihkes leahtah dan gñelen sisnjelen (Dixon 2010: 5). BLT-teorijen baakt galka geahkem gñealem buerkiestidh gñelen jñjtse premissi mietie, ij goh modeelli sijse pryövedh maam gih tjabrehtidh mij

eupeengielide sjiehtehtovveme (Dryer 2006: 211). Daate barre goh teorijen æjvieuulmie sjidteme. Dan diete dam jih dovne dan åvteste ahte BLT ij leah naan gaertjies teoriije mij barre vihties gielide sjiehtehtovveme – maahta orre fenomeenh aelhkiesligke buerkiestidh daejnie teorijinie, ihkie orre konseepth teorijese lissiehtuvvieh, ij gujht destie daerpies sjidth teorijem jeatjahtedh (Dryer 2006: 228). Gosse tjaalam BLT-teoriije dle ussjedem teoriije goh daaroen ‘rammeverk’ man sisnjelen gielen buerkestem jih misse dah lahtesh veadtaldahkesne mejtie dirreginie gielebuerkiestimmesne nuhtjem, jallh guktie Dryeren baakoej mietie:

It must be admitted that it is often the case that the primary goal of work in basic linguistic theory is descriptive, without any intended theoretical significance, so that it is theoretical only in the sense that it employs a theoretical framework, namely basic linguistic theory (Dryer 2006: 228).

Martin Haspelmath (2009: 394) Dixonem jih Dryerem kratjohte gosse bagkesægan sotnen teorijen baakt pryövijægan gielen buerkiestidh gielen jijtse premissi mietie, mij akt maam Haspelmath vuajna barre goh dah soptsesteminie jijtsh baakoej vuestie. Eeremes gosse seamma æjkien dovne jiehtiejægan grammatihketjælijh tjuerieh vihties konseepth daejredh åvtelen mahtedh gielen buerkiestidh gænnah; mah leah Dixonen mietie “theoretical concepts” jih Dryeren mietie “descriptive tools”. Daase Haspelmath tsyögkese, tjaala:

However, if these concepts and tools are treated as a true framework, i.e., as a set of options from which descriptivists and languages may choose, they defeat the stated goal of open-minded, bias-free description (Haspelmath 2009: 394).

Dah “konseepth” jih “dirregh”, barre goh Haspelmath aaj tjaala, mahtieh gieledæjrijem heerredh olles ij joekehtassh gieli gaskem vuejnieh. Men guktie manne vuajnam; seammaligke guktie dah mahtieh gieledæjrijem heerredh, dellie seamma “konseepth” jih “dirregh” mahtieh viehkine gielen guarkedh guktie dovne seammaleejnes jih joekehth væhtah vihtesje gieleste måbpan. Mah aarvoeh jih maahtoeh aeriebistie guadta, dah gieledæjrijem seammaligke stuvrehtieh barre goh voestesgieles almetjen gielen satnem stuvrehte maam dam vuajna jallh vuepteste veartanisnie. Numhtie dam dle Dryerem daarjelem ij leah mij “[...] atheoretical or theory-neutral description” juktie ij badth maam gih mahtieh buerkiestidh bieleden naan teorijes aerviedimmiem (Dryer 2001). Men daennie tjaalegisnie BLT-teoriije dirreginie nuhtjesovveme dennie rahtjemisnie pryövedh gielen dan jijtse premissi mietie buerkiestidh. BLT-teoriije dovne nuhtjesovveme juktie lea dennie mielesne ij almetje buektehth gænnah eevre nøytraale åroddh.

2.1.2 Basic linguistic theory j̄ih infinihte veerbh

Daan teorijen baakt galkem buerkiestidh magkerh dah aarjelsaemien infinihte veerbh, j̄ih dejtie lahtesidie nuhtjedh mah BLT-teorijese veadtaldahkesne. Daennie goerehtimmesne infinihte veerbi morfologijem, syntaaksem j̄ih semantihkem veartesjem.

Dotkije mij daennie teorijekapihtelisnie galka moenesovvedh j̄ih ḡien barkojste stoere vaaromem veedtjeme j̄ijtjen goerehtæmman – maam Jussi Ylikoski tjaaleme aarjelsaemien fuelhkiegielen bijre; noerhtesaemien. Eeremes geekte tjaalegh mejtie leam tjaatsestamme j̄ih teorijine nuhtjeme. Jijtse doktovretjaaleldahkesne Ylikoski tjeeli noerhtesaemien daaletje infinihte veerbi systeemen bijre, *Non-finites in North Saami* (2009). Ihkie Ylikoski jeenjemes noerhtesaemien goerehtalleme lea, dellie gujht dan dotkeme urremes daan aamhtesen sisnjelen saemien dotkembraedteste. Ylikoskin dotkemem, teorijem j̄ih dan buerkiestimmieh leam baarojne atneme j̄ijtjen goerehtimmesne gie aaj BLT-teorijen sisnjelen tjaaleme. Vihkeles artihkele mij daan teorijese veadtaldahkesne dihte Ylikoskin tjaalege infinihte veerbi bijre *Defining Non-finites: Action Nominals, Converbs and Infinitives* (2003), gusnie dan ulmie infinihte veerbaemiej teorijes vaaromem tseegkedh j̄ih dejtie tjyölkehkäbpoe defineeredh – guktie infinihte haemieh buerkiestidh europeengieline j̄ih mah syntetiske ḡielh. Dan ulmie aaj edtja stinkes lahtesh buektedh dejtie s̄iejhmemes infinihte haemiej vueliedaehkide. Daejtie kategorijide mejtie buakta, tjaala, dah badth āesieh dehtie āejviekonsepteste “of traditional linguistic thinking or the so-called basic linguistic theory [...]”. (Ylikoski 2009: 28.) J̄ih dah vueliedaehkieh mejtie satne buakta leah *converbs*, *infinitives*, *participles* j̄ih aktem njealjedem mij ij leah daesnie infinihte daehkine ryökneldeh; *action nominals* (= verbalsubstantijvh). Naemhtie dah infinihte veerbaemieh mah aktene juelkine veerbeparadigmesne tjáadtjoen, men mah seamma aejkien mubpine juelkine jeatjah baakoedaehkiej funksjovnesne gaavnoes j̄ih **dååpedieh** goh adveerbh, substantijvh j̄ih adjektijvh. J̄ih mannasinie dam teorijem aarjelsaemiengielese s̄j̄iehtehtidh, juktie:

[...] it seems unquestionable that the categories infinitive, participle, converb and action nominal are, to quote Haspelmath (1995a: 1) on converbs, “*universally applicable or cross-linguistically valid* in the sense that they are found in various languages irrespective of their genetic and areal connections, and must be seen as belonging in some way or other to universal grammar.” (Ylikoski 2003: 186)

Naemhtie Haspelmath konveerbem universaale grammatihkese veadta, j̄ih Ylikoski seammaligke duej mubpiej kategorijigujmie. Haspelmathen mietie dovne saemien ḡielh naa lihke ḡielesaarhtem mij āehpie goh “Standard Average European” (Ylikoski 2009: 17). Guktie aalkovisnie moenim dellie infinihte haemide j̄ijtsh syntaktihkes funksjovnijste defineerem.

Modte Ylikoskim gie verbalsubstantijvide infinihte veerbehaemine buerkeste *word-class-changing inflection*¹ baakt – dellie eah leah verbalsubstantijvh daennie tjaalegisnie infinihte veerbehaemine vuajnalgamme. Verbalsubstantijvh utnieh gaajhkh dah funksjovnh mah substantijvi leah, dovne morfologijes jih syntaktihkes sjïerevoeth – jih dannasinie tjïelke substantijvh. Dagka tjarkebe Igor’ V. Nedjalkoven (1998: 421–422) vuajnoem dâarjelem gie barre golme âejviedâehkieh infinihte veerbehaemijste tseegkie jih mejtie satne syntaktihkes funksjovni mietie defineerie: partisihpe – dennie attribuhtijve funksjovnesne; infinitijve – infinihte veerbehaemie komplemeenteraajesen objeektfunksjovnesne jih dle konveerbe – infinihte veerbehaemie dennie adverbijaalefunksjovnesne. Ylikoski (2003) badth jââhkesje ahte naemhtemes juakoe eevre guktie dah pruvhkieh finihthe lihtseraajesh juakedh relatijveraajesinie, adverbijaaleraajesinie jih komplemeenteraajesinie. “Neither is it uncommon to regard participial, converbal and infinitival constructions as corresponding non-finite clauses”. (Ylikoski 2003: 191.) Guktie dam jis, edtjem daagka vuelege vuesiehtidh noerhtesaemien raajesigujmie. Vuajnah mohtedh geahkem noerhtesaemien infinihte veerbehaemiekonstruksjovnem âarjelsaemien jarkoestimmie raajesinie:

(1) *Máhtte lohpidii boahtit.*
 Maahke.NOM dâajvoehtidh.PRT.3SG bâetedh.INF
 ‘Maahke dâajvoehhti satne bâata.’ (AA&JY: 39)

(2) *Inggá oastin biila*
 Ingke.GA âestedh.AG.PASS.PRC bijle.SG.NOM
 ‘Bijle maam Ingke âestieji’ (AA&JY: 41)

(3) *Mánná viegai ovttá čieru ruoktot.*
 Maana.SG.NOM hajkedh.PRT.3SG akte.SG.GEN tjeaardh.VGEN gâetide
 ‘Maana gâetide hajki mearan tjeaeroeji barre iktesth.’ (KPN&PS: 267)

Bijjege noerhtesaemien infinihte veerbehaemieh tjaaleldh mejtie jarkoestamme finihthe lihtseraajesasse. Daate mijjem buakta bââstede tjaalegen hypoteesen gâajka, mah finihthe lihtseraajesh aejhtieminie muvtht âarjelsaemien infinihte veerbehaemijste. Men naemhtie tjaalegisnie gujht infinihte veerbehaemieh juakedh dan mietie barre goh dah mah adjektijvine, adveerbine jih substantijvine **dââpedieh**. Daan tjaalegen teorije numhtie barre goh pleenteldh Nedjalkoven syntaktihkes vuajnoraedteste jih Ylikoskin stinkes gïetedalleme

¹ Ylikoski (2003: 189) Haspelmathese tjaatsese gie aalkovenaemjeste daagkerem vuajnoem âehpiedahteme. Mannasinie veerbehaemine verbalsubstantijvide utniejægan juktie dah utniehtieh jïjtsh lekseeme-baakoedâehkien sisnjeles syntaaksem, mearan âkoles syntaakse jis bâata dehtie orre baakoehaemie-baakoedâehkeste.

funksjovnebuerkiestimmijste. Vuelelen tabelle mij Nedjalkoven (1998: 421–422) golmen-juakeldh æjviedâehkieh infinihte veerbijste, men Ylikoskin (2003: 228; 2009: 32) tabelle lissiefunksjovnigujmie:

Tabelle 1 – Golmen-juakeldh æjviedâehkieh infinihte veerbijste

Finihte lihtseraajese	Komplemeenteraajese	Relatijveraajese	Adverbijaaleraajese
Infinihte veerbaemie:	infinitijve	partisihpe	konveerbe
Syntaktihkes funksjovne:	argumeente (= subjeekte, objeekte, veadteldh ² adverbijaale)	attribuhte jallh predikatijve	(loeves) adverbijaale (= adjunkte)

Bijjebe tabelle vihkeles lahtesh âehpiedahta mah tjaalegisnie nuhtjelgich. Seamma aejkien dejtie vihties haemiej funksjovnide vuesehte. Daate tabelle tjaalegen æjvietabelline sjædta, juktie goerehtallemen teorijem jîh barkoevuekiem vuesehte mij daan barkoen jarngesne. Guktie infinihte veerbide daesnie guarkoe, âvtese bâata daehtie tabelleste. Daam bâarojne âtnam dovne haemie-gïetedallemisnie jîh joekehtimmesne. Im badth barre guktie geahkem haemiem vuajnam sjïere, dovne badth guktie geahken vueliedâehkien aerviedimmes infinihte haemieh analyseerem sinsitnine – jîh guktie minngedsgeatjan buerkestem magkarinie dam âarjelsaemien abpe systeemem vuajnam, easkah kapihtelisnie 6.

2.1.3 Lahtesh

Daennie boelhesne lahtesh âehpiedahtam guktie daennie tjaalegisnie dejtie nuhtjem. Aalkam æjvietjoelmine; seerkeme vuestie sojjehtimmiem, baakoeh mah finihte jîh infinihte veerbi aamhtesen jarngesne, âvtelen vielie lahtesh buerkestem.

SEERKEME lea morfologijes prosesse mesnie orre lekseeme sjædta. LEKSEEME lea grammatihkes ektievoete man dovne haemie jîh sisvege, men mij jæjhta barre goh baakoehaemie jallh gellie baakoehaemine. Lekseeme daamtaj maahta orre baakoedâahkan bâetedh, men ij daarpesjh. SOJJEHTIMMIE jis morfologijes prosesse mesnie baakoehaemie (d.g. ‘ordform’) aktede lekseemeste sjædta. BAAKOEHAEMIE lea grammatihkes baakoe mij fonologijen jallh ortografijen baakt jæjhta. Men ij dîhte gæssie gan orre baakoedâahkan bâetieh. Dan âvteste ij Leah badth dîhte joekehtasse mejtie proseesseste baakoedâehkie-molseme sjïdteme vuj ij, men mejtie orre baakoehaemieh jallh orre lekseemh dorjesuvvieh.

² d.g. ‘obligatorisk’

(Trosterud 2003a: 55–61.) Daennie tjaalegen aamhtesisnie j̄ih stoere tjoelmesne; “mejtie infinihte haemie vuj seerkeldh haemie” – dellie giehepebe læjhkan vihtesjidh mejtie prosessese seerkemistie sj̄idteme, goh vihtesjidh mah dehtie sojjehtimmeste. Vuesiehtæmman gosse galka gaavnehtidh mejtie seerkeldahke, dle maahta geekte kriterijumh biejedh: 1.

Morfologijes kriterijume: haemie galka “viellebi” lekseemen mietie maehdedh sojjesovvedh j̄ih 2. Ålkoles syntaaksen kriterijume: haemie galka “viellebi” sæjjan maehdedh tjaangedh. Jis dle numhtie – dellie haemie tj̄ielke seerkeldahke.

VEERBE baakoedâehkeste b̄aata maam maahta modusasse sojjehtidh, men læjhkan eah gaajhkh veerbehaemich modusisnie sojjeldahkesne, dannasinie geekten d̄aahkan dejtie veerbehaemide. FINIHITE VEERBE lea modusisnie, men dovne tempusisnie, persovnesne j̄ih taalesne aaj sojjeldahkesne. Jallh v.g. Knut Bergsland (1994: 37) baakoej mietie: “[...], såkalte finitte (bestemte) former: bestemte b̄åde når det gjelder subjektpersonen og når det gjelder tiden”. Åarjelsaemien geekte MODUSH: indikatijve j̄ih imperatijve “[som viser] kva innstilling talaren har til handlinga verbet uttrykker” (Trosterud 2003a: 75–76). Åarjelsaemien lea- veerben dovne potensiaalise j̄ih kondisjonaalise aaj. J̄ih indikatijven geekte TEMPUSH: preesense j̄ih preteritume.

Daennie tjaalegisnie INFINIHITE VEERBE barre guktie Bergsland (1946) buerkeste, ij satne tjaelieh magkeres ij Leah, men dovne **magkere lea** j̄ih guktie infinihte veerbh finithe veerbijste joekehtedtieh:

[...] ved å være indifferente [= ubestemte, Bergsland 1994] med hensyn til person-
numerus og tempus-modus, [...] (Bergsland 1946: 172).

Men infinihte veerbe maahta ASPEEKTEM vuesiehtidh, “[som] er ein grammatisk kategori ved verbet, som viser kva synsvinkel talaren ser handlinga frå” (Trosterud 2003a: 77). Jallh Bergsland baakoej mietie vihth – guktie dah infinihte veerbh:

[...] markere[r] handlingens (tilstandens o. s. v.) utstrekning el. lign. eller dens forhold
til andre handlinger (o. s. v.), [...] (Bergsland 1946: 172).

J̄ih daagka finithe veerbh jis mah ‘ubestemt’ aspekten muhteste, Bergsland tjaala. Aspekten aaj kategorijh: PERFEKTIJVE buerkeste ahte giehtelimmie tj̄irreldh jallh d.g. ‘avslutta’ (Trosterud 2003a: 77), j̄ih IMPERFEKTIJVE ahte dihte ovtj̄irreldh. Daah geekte kontrasteerich sinsitniem. PROGRESSIJVE daesnie nuhtjesovveme giehtelimmien bijre mij annje juhtieminiem. Daejtie manne tempuse-viedteme lahtesi sæjjan nuhtjem. Aspektem j̄ih tempusem dennie ovtetje dotkemisnie misteme, lahtesh mah tempusasse veadtaldahkesne, v.g. ovtetje lahtese

“preesense partisihpem” im nuhtjh: “[...] i og med at skilnaden dei imellom er ei skilnad i ulike trekk for kategorien aspekt, og ikkje for kategorien tempus” (Trosterud 2003a: 79).

Jis finihite veerbe årjelsaemien raajesisnie, dellie dihte raajesen ÅEJJIE, men mij æhpies væhta årjelsaemien; maectieh jeenj NOMINAAL RAAJESH mejnie ij leah naan kopula-veerbe – mij lea seamma goh årjelsaemien raajesisnie maectieh dovne jeatjah æjjieh. Raajese eejnegen goh geektine åesine juakeldh, dihte akte lehkje; subjeekte jñh mubpie; predikaate. Lahtese PREDIKAATE dannasinie nuhtjelge dovne dej veajkoej gosse predikaatesne ij leah naan verbaale. Åarjelsaemien infinihte veerbh maectieh finihite veerbese jearohke jallh finihite veerbem modifjeeredh, men dah aaj maectieh OKTEGS VERBAALINE årrodh. Daam vielie tjjelkestidh ahtjetje vielie vuelielisnie, boelhkesne 2.3.2.

Voestes tabellesne (Tabelle 1) infinihte veerbide golmen funksjovneste joekehtamme, dah infinihte veerbh mah argumeentine, loeves adverbijaline jñh attribuhte- jñh predikatijvine dååpedieh. Daate FUNKSJOVNELLE JOEKEHTIMMIE, jallh Ylikoskin (2003: 186) baakoej mietie “the functional approach”. Dah infinihte veerbh gååvnesieh dejnie funksjovnine. Men juktie seerkeme lea morfologijes proesesse mij orre lekseemh dorje, jñh sojjehtimmie proesesse mestie orre baakoehaemieh sjidtieh – dellie infinihte veerbh jñtsh baakoedåehkien sisnjelen annje årroeh. Dannasinie infinihte veerbh annje jñtsh væhtah utniehtieh veerbeparadigmeste v.g. barre goh veerbi argumeentestruktuvrem, jalhts dah gååvnesieh dejnie aadtjetje moeneme funksjovnine. Jñh juktie infinihte veerbh annje veerbeparadigmen sisnjelen – dannasinie sojjeldh infinihte veerbaemieh morfologijesne jñh syntaaksesne læjhkan joekehtadteminie adverbijste, substantijvijste jñh adjektijvijste. Debpelen dahkoe dååpedeminie goh veerbh jñh debpelen dahkoe goh nominelle haemieh – adjektijvh, adveerbh jñh substantijvh.

Juktie VERBALSUBSTANTIJEve substantijve mij gñehtelimmie buerkeste, men man gaajhkh morfologijes jñh syntaktihkes sjjerevoeth goh substantijvi, dellie ij leah daennie goerehtallemisnie mij infinihte veerbaemide – dihte seerkeldh haemie. AGEENTENOMENE jis aaj seerkeldh haemie; substantijve, mij buerkeste almetjem gñehtelimmie tjirrehteminie.

INFINITIJEve argumentaale veerbaemie, eng.g. “‘argumental’ verb forms’ (Ylikoski 2009: 31) mij mahta tjaangedh dan sæjjan gusnie substantijve jæjhta. Dan ij leah gaajhkh substantijvi morfologijes jñh syntaktihkes sjjerevoeth, v.g. ij gujht substantijvi kaasusesojjehtimmie goerh (Ylikoski 2003: 196). Infinitijvide bööremes defineerie goh

infinihte veerbh mah argumentaale funksjovnine (goh subjeekte j̄ih objeekte) nuhtjesuvvieh j̄ih goh veadteldh adverbijaalh, eng.g. “obligatory adverbials” (Ylikoski 2003: 197–198).

KONVEERBE loeves adverbijaale veerbehaemie, eng.g. ‘free adverbial verb forms’ (Ylikoski 2003: 230). Dihte raajesen åejvieveerbem modifijeerie. Juktie adveerbi ij leah naan morfologije mestie vuajna mejtie seerkemistie vuj sojjehtimmeste sj̄idteme, dellie dejtie buerebe defineeredh mah maehtieh j̄ij̄tsh ḡaajka argumeenth dij̄pedh. Åejviejoekehtasse infinitijven j̄ih konveerben adverbijaale funksjovnen gaskem sj̄ædta: infinitijve lea veadteldh j̄ih konveerbe loeves jallh veeljemes.

PARTISIHPE attribuhtijve veerbehaemie, eng.g. ‘attributive verb forms’ (Ylikoski 2009: 31), men men maahta dovne predikatijve haemie. Partisihph leah adjektijvi pl̄ieresne numhtie juktie dej åejviefunksjovne lea nomenh modifijeeredh, men dej aaj mubpie funksjovne; dah aaj predikatijvine nuhtjesuvvieh. Adjektijvijes væhtah annje faeties, barre goh komparatijve-j̄ih superlatijvegraadh (Ylikoski 2003: 226–227). Dej aaj jeatjah væhtah barre goh adjektijvi v.g. baakoeöörnege j̄ih kaasuse-/ taale-/ tjoele-kongruense fraasen åejjine (Ylikoski 2003: 193). Muvhth åarjelsaemien partisihph eah lij̄hke daarpesjh ḡaabpegem funksjovnem guedtedh, v.g. barre attribuhtine jallh barre predikatijvine j̄ij̄htedh, eevre guktie saemien adjektijvigujmie aaj; mej joekehtasse attribuhtijve j̄ih predikatijve haemiej gaskem.

Partisihph veerbi ovmessie PARTICIPANTH relativiseerieh mah buerkiestieh magkeres r̄aålla nominaalen lea veerben ḡiehtelimmesne. Eah dah syntaktihkes funksjovnide jearohke. Haemie mij AGEENTEM relativiseerie gohtjesåvva AKTIJVE PARTISIHPE j̄ih mij patieentem relativiseerie PASSIJVE PARTISIHPE (Shagal 2017: 1).

Lahtese ORIENTASJOVNE jallh eng.g. ‘orientation’ (guktie Shagal 2017; 2018; Haspelmath 1994) joekehth ektievoeth buerkiestieh gaskem partisihpem/ veerbehaemien j̄ih nominaalem maam modifijeerie, nominaale mij lea veerben participante aktede paradigmeste misse partisihpe veadtaldahkesne (Shagal 2018: 64). Gosse attribuhtijve partisihpi orientasjovnem jallh relativiseeremem buerkestem dellie Shagalem goerem gie uraalenḡieli partisihpesysteemem geektine åejviedåehkine juekieji gusnie åarjelsaemien sjeahta voestes d̄aahkan. Dan b̄ijre naemhtie tjaala: “[...] consist entirely of participles inherently oriented towards certain core participants, i.e. A, P, or S” (Shagal 2018: 69). A lea nuhtjesovveme semantihkes r̄aållan b̄ijre AGEENTE mij dan vaestiedæjja transitijve raajesen subjeekte. P jis PATIEENTE j̄ih vaestiedæjja transitijve raajesen objeekte. S jis tj̄åadtje englaantenḡielen s:n

åvteste: SINGLE PARTICIPANT jïh mij intransitijve veerben aajne argumeente. Daah lahtesh semantihke-suerkeste bætieh jïh partisihpe-gïetedallemisnie åtnasuvvieh, olles edtjh syntaaksen lahtesigujmie mastedh, barre goh: subjeekte jïh objeekte – mah buerebe sjiehtieh raajesen funksjovnde.

BAALTE-ÖÖRNELDH veerbh leah geekte veerbh mah tjåenghesne verbaaline seamma subjeektese. Dah maectieh geakh objeekth jïh adverbijaalh utnedh.

OBJEEKTEINFINITIJVE lea konstruksjovne infinihte lïhtseraajesinie, gusnie finihte veerben lea akkusativveobjeekte jïh infinitivekomplemeente. Dïhte akkusativveobjeekte seamma aejkien infinitiven ageentine dåemedede. Infinitiven jis maahta jïtse objeekte jallh adverbijaale.

2.2 Ovtetje dotkeme

Daennie vueliekapihtelisnie vuesehtem maam gïeledaejrih daan geatjan aamhtesen bijre tjaaleme. Dotkijidie iktemearan åehpiedahtam. Edtjem vuesiehtidh man stoere systeeme geahken gïeledotkijen lea jïh magkerh haemieh sijjen. Mohtedidh dle galkem sijjen systeemide jïh dam tjïelkemes darjoem aktene tabelline minngedsgeatjan. Sijjien gaavhtan manne easkah dusnie vuesehtem mah lahtesh gïeledaejrih magkeri gånnaah haemiej bijre nuhtjeme.

2.2.1 Eliel Lagercrantz

Eliel Lagercrantz (1894–1973), Soemen raedteste, dïhte voestes³ dotkijinie sjïdti åarjelsaemien grammatihkem buektedh, *Sprachlehre des Südlappischen nach der Mundart von Wefsen* (1923). Dïhte lij goerehtalleme åarjelsaemien noerhtemes smaaregem jïh gærja tyskengïelesne tjaaleldh.

Geervebodtje vihtiesligke ryöknedh gellie infinihte veerbh Lagercrantzen systeemesne, men dan gujht gïen stööremes systeeme infinihte veerbigujmie. Dïhte geekten kapihtelen nuelesne dejtje gïetedalleme, funksjovnelearosne (*funktionslehre*) jïh haemielearosne (*formenlehre*).

Haemielearosne Lagercrantz (1923: 101–103) geekten dåahkan daejtie juakeme:

Verbaldingwörter jïh *Verbaleigenschaftswörter*. Voestes dåehkien nualan vijhte bijjeme: *Infinitiv, negierender Stamm, Gerundium, objektives Verbaldingwort* jïh *Partizipien*, mubpien

³ Maam daan baelien åarjelsaemien gåhtjobe.

dåahkan; *aktives und passives Partizip; karitives und abundatives Eigenschaftswort; allgemeines Verbaleigenschaftswort jñh Verbalumstandswort.*

Funksjovnelearosne Lagercrantz (1923: 58–65) infinihte veerbehaemide vuesehte syntaaksen vuajnoeraedteste; tjaala guktie dah nuhtjesuvvieh jñh magkeres funksjovne dej. Mij hijven Lagercrantzen buerkiestimmesne satne joekehtahta guktie åtna magkerh haemieh dah leah jñh magkerh funksjovnh dah guedtieh jis. Men sagke geervebe vihtesjidh guktie Lagercrantzen systeeme vååjnoe, eeremes dan åvteste satne dan jeenjñh haemieh infinihte veerbine biejeeme. Modte mubpiej gieledaejriji systeemh, dellie Lagercrantzen verbalsubstantijvh, dan attribuhtijve partisihph jñh tjeajne sjjere passijve partisihph. Disse lissine “verbaladjektijvh” aaj, mejtie sån badth vuajna goh infinihte haemie seamma daltesisnie goh verbalsubstantijve.

2.2.2 Gustav Hasselbrink

Gieledotkije Gustav Hasselbrink (1900–1982), Sveerjen raedteste, åehpie jñjtse stööremes barkoen åvteste goh tseegki dam sov stoere baakoegærjam *Südlappisches Wörterbuch = Oårj'elsaamien baaguog'ärjaa I–III*, 1981–1985. Daate barkoe golmine gærjine sjjidi man 1500:n hedtie sæjroeh. Gærjan aalkovasse lea 167 sæjroen grammatihkebiñhkemdassem iktedamme. Hasselbrink maaje Bergslanden mænngan jñjtse barkoem bæjhkoehiti, men satne Lagercrantzen tradisjovnem sagke lihkebe tjåådtje, dannasinie åvtelen båata daesnie.

Hasselbrink (1981: 138–139) sån vaenebh haemieh biejeeme goh Lagercrantz (1923). Dihte aaj naa hijven buerkiestamme guktie dej syntaktihkes funksjovnh. Dan dåahkan lea daejtie: *Infinitiv, Voluntativ, Verbalsubstantiv, Finalis, Verbaladjektiv, Gerundium, Partizip Præsens, Partizip Futurum, Partizip Präteritum, Modalis, Verneinungsform jñh Abessiv*. Hasselbrinken systeeme aaj naa stoere sjjædta, dan leah gidtjh verbalsubstantijvh jñh jeenjebh infinitijvh, dovne verbaladjektijvh jñh adnominaale partisihph. Dan aaj jeenjebh haemieh mej adverbijaale funksjovnh: “Adverbielle Funktionen haben auch Verbformen wie Finalis, Modalis und Abessiv” (Hasselbrink 1981: 161).

2.2.3 Knut Bergsland

Knut Bergsland (1914–1998), Nöörjen raedteste, dihte gie guhkemes åarjelsaemien gielen njueniehkisnie barkeme jñh giene jeenjñh barkoeh mejtie åarjelsaemien dajvese laahpeme. Bergslanden tjæleme doktovretjaaleldahkesne annje dihte mij åarjelsaemien gieledaajroen stööremes grammatihkegærja *Røros-lappisk grammatikk: et forsøk på strukturell språkbeskrivelse* (1946). Daate soemenungrijen gieli voestes strukturelle biñhkemdasse dehtie

äärjemes smaaregistie j̄ih mij daaroen tjaaleldh. Knut Bergsland j̄ih Ella Holm Bull aktesne buektiehtigan daaletje aarjelsaemien riektestjaelemevuekiem, guktie dle altese mubpie *Sydsamisk grammatikk* (1982; 1994) dennie tjaelemevuekesne bööti. D̄ihte daaroen tjaaleldh skuvlegrammatihke mij aevhkine sj̄idti dan ohtje saemien byjreskasse aaj.

Bergslanden ohtje systeeme Lagercrantzen j̄ih Hasselbrinken systeemei baalte. D̄ihte tjimkesligke aaj vuesehte muvth infinihte veerbh maehtieh daamtaj j̄ijjtjeraadh raajeselihtsine aarrodh j̄ih dah mah maehtieh barre jeatjah veerbem modifijeeredh. Gaajhkide haemide satne mohteden aehpiedahta, guktie dah sinsitneste joekehtedtieh dovne aspekten muhteste j̄ih funksjovnijste (Bergsland 1946: 173). D̄ihte vijhte infinihte veerbh buakta: *negatum*, *infinitiv*, *gerundium* (*tilstandsform*, 1994), *perfektum* j̄ih minngemes *genitiv* (verbformer på -n, 1994) mij vijhtedinie sj̄ædta. Naemhtie Bergsland naa tjyölkehke j̄ijjtse guvviem dejstie infinihte haemijste dorjeme gosse sov funksjovne-buerkiestimmiem gujht l̄ahka. Bergslanden ij leah naan attribuhtijve partisihph jallh verbalsubstantijvh, dan gujht jis sagke jeenjebh haemieh mejtie seerkeldahkine vuajna.

2.2.4 Ole Henrik Magga j̄ih Lajla Mattsson Magga

Ole Henrik Magga j̄ih Lajla Mattsson Magga, dah Bergslanden barkoem jaarhkigan j̄ih orrestehtigan. Orre grammatihkem bööktigan *Sørsamisk grammatikk* (2012). D̄ihte daan aajketje urremes grammatihke mij urrebe jallh daaletje lahtesigujmie tjaaleldh. Jeenjeh vuesiehtimmieh j̄ih b̄ihkemdash dah maaje Bergslanden barkoste veedtjeme, men baakoeseerkeme-buerkiestimmiem dah sagke stuerebe j̄ih vyjrehkåbpoe dorjeme j̄ih dovne syntaakselearoen kapihtelem. Men dah aktem infinihte veerbem sliejhteme Bergslanden systeemeste, j̄ih numhtie n̄ielje infinihte veerbh dej guaktaj b̄ihkemdassesne annje gaavnoes: *infinitiv*, *tilstandsform*, *perfektum partisipp*, j̄ih *nektingsform* (Magga & Magga 2012: 30). Veerbegenitijve mij sotnen systeemesne ij leah vielie juktie dam seerkeldahkine utnigan. Destie dam giefemes systeemine sj̄ædta vaenemes haemiejgumie. Men dah aktem orre funksjovnem – attribuhtijve funksjovnem vadteme ‘perfektum partisihpese’ mij Bergslanden ij leah: *vuejiehtamme krievvie* (Magga & Magga 2012: 208).

2.2.5 Jussi Ylikoski

Jussi Ylikoski, Soemen raedteste, dan b̄ætije artihkele *South Saami* (b̄æet.) mij bæjhkoehtävva. Desnie Ylikoski muana dah seamma infinihte haemieh mah “usually [are] described as the non-finites in the language”, dah dah seamma n̄ielje mah Magga & Maggan systeemesne: *infinitive*, *perfect participle*, *progressive* j̄ih *connegative*. Juktie perfektijve

partisihpe jïh progressijve dan daamtaj raajesen aajne veerbine jïjhtieh, dellie satne nuepies buerkiestimmiem vadta – finihte veerbine dejtie karakteriseeredh. Dannasinie vâájnoe goh infinihte veerben kriterijumem defineereminie goh veerbehaemie mij ij gâessie oktegs verbaaline maehtieh bâetedh. Ylikoskin goerkese dejtie âarjelsaemien fââtesæjja kopula-veerbide sãn kaanna maahteme gaertjiemdidh Magga & Maggan (2012) systeemem tjarkebe. Dïhte gujht læjhkan dejtie lissiemdamme. Baalte Bergsladem, dellie dej guaktaj gïengelommes funksjovne-buerkiestimmie dejstie sïejhmemes infinihte haemijste jïh mij jeenjemes naan analyjsem mojttestahta dehtie ellies infinihte veerbi systeemeste. Ylikoskin mietie âarjelsaemien gïele sãn dïhte uraalen gïele man vaenemes infinihte veerbehaemieh, jïh buerkeste badth dovne mâedtieh âarjelsaemien seerkeldahki kognaath; dejtie infinihte veerbehaemine gujht vuejnieh mubpine saemiengïeline.

2.2.6 Ovtetje dotkiji systeemi joekehtassh

Dæj dotkiji barkojste stoere joekehtassh vâájnoeh systeemeste mâbpan. Dehtie mehtie raedteste dah infinihte veerbide veartasjamme – stuvreme mah haemieh âådtjeme systeemi sïjse tjaangeme. Stööremes tjoelme, vuajnam, eah Leah kreajnahtamme guktie dah sojjehtimmiem joekehtamme dehtie seerkemistie. Destie dam dah systeemh dan joekoen mâedtieleejne. Mubpie tjoelme jis dah lahtesh. Ihkie muvhth v.g. lahtesem *gerundium* nuhtjeme, dellie eah Leah gaajhkesh dejtie seammaleejne nuhtjeme jallh seamma haemiej bïjre, eah akth seamma funksjovni bïjre gan. Vueleben tabellese geahkem systeemem loevtsæjraj tseegkeme. Garrah bieleste dïhte haemie jïh dellie gïeledotkijen lahtesh jis baalte. Ulmie barre vuesiehtidh sïjjen infinihte systeemh. Jis skaavhtegi sisnjeli gâaroos dellie sãn dotkije haemiem seerkeldahkine âtneme jallh ij akt haemien bïjre maam tjaaleme gænnah, men ij Leah dïhte dalleggh relevaante.

Tabelle 2 – Ovtetje dotkiji infinihte veerbi systeemh

Haemich	Lagercrantz (1923)	Hasselbrink (1981)	Bergsland (1946; 1994)	Magga & Magga (2012)	Ylikoski (bâet.)
-den/-dijten & -dijtan <i>dâeriedijtan</i>		Voluntativ ⁴	[infinitijven variyaanth]		
-dh/-didh <i>vuelkedh</i>	Infinitiv	Infinitiv	infinitiv	infinitiv	infinitiv
-dihkie <i>gârraldihkie</i>	Passiv des Partizip -dihks (attr.)				
-h <i>vuelkieh</i>	negierender Stamm	Verneinungsform	negatum	nektingsform	connegative
-htje <i>buelehtje</i>	abundative Verbaleigenschaftswort				
-jassa <i>vuelkiejæssa</i>	Futurum des Partizip	Partizip Futurum			
-je/-æjja <i>nahkije/ vuejiehtæjja</i>	Präsens des Partizip -jes (attr.)	Partizip Präsens -jes (attr.)			
-kh <i>ebrekh</i>	karitive Verbaleigenschaftswort -kes (attr.)	Abessiv ⁵ -kes (attr.)			
-me/-mme <i>vualkeme/ byöpmedamme</i>	Perfekt des Partizip -mes (attr.) ⁶	Partizip Präteritum -mes (attr.) ⁷	perfektum (partisipp)	perfektum partisipp	perfect participle
-me/-mmie <i>vuelkeme/ byöpmedimmie</i>	Gerundium	Verbalsubstantiv			
-me/-mmie <i>deejeme</i>	substantive Partizip				
-men & -mman <i>vuelkemen/ byöpmedamman</i>	Gerundium Illat. Sg.	Finalis ⁸	[infinitijven variyaanth]		
-minie <i>vuelkieminie</i>	Gerundium Essiv Sg.	Gerundium	Gerundium/ tilstandsform	tilstandsform	progressive
-n <i>vaedtsien</i>	Verbalumstandswort -s (attr) ⁹	Modalis	(verb)genitiv		
-oe <i>bælloe</i>	objektives Verbaldingwort				

⁴ Hasselbrinken mietie; infinitijven genitijve jallh illatijve.

⁵ Hasselbrinken miete dïhte *Verbaladjektijve*.

⁶ Funksjovnelearosne Lagercrantz dam attribuhtijve haemiem gohtje *Das eigenschaftswortliche Partizip*.

⁷ Hasselbrink dam attribuhtijve haemiem gohtje *Verbaladjektiv*.

⁸ Hasselbrinken mietie; verbalsubstantijven genitijve jallh illatijve.

⁹ Lagercrantzen attribuhtijve haemie **-s**, v.g. *gáv/loes*, maam gohtje *allgemeine Verbaleigenschaftswort*.

Gien systeemem veartesje, vuajna man stoere jîh veljie âarjelsaemien infinihte systeeme lea, jallh man onne jîh giefie jis. Stööremes joekehtassem vuajnam verbalsubstantijvi jîh partisihpi muhteste. Lagercrantzen jîh Hasselbrinken systeemine lin attribuhtijve partisihph, dehtie raejeste leah gaarvanamme jîh attribuhtijve partisihph eah vielie âarjelsaemien infinihte systeemene. Dej guaktaj aaj verbalsubstantijvh, jîh tjeajne badth maam verbaladjektijvh gâhtjoejægan; mah eah leah partisihph, men verbaale adjektijvh seamma daltesisnie goh verbalsubstantijvh. Lahtesi diete geerve sjædta sijjen systeemide mohtedidh, jîh eeremes gosse eah leah daarpesjamme buerkiestidh magkerh kriterijumh infinihte veerbide sijjen: “mij dihte sojjehtimmie” jallh “mij dihte infinihte veerbe”. Gaajhke daate dorje âarjelsaemien infinihte systeeme annje mujvien.

2.3 Relevaante âarjelsaemiengïelen væhtah

Daennie vueliekapihtelisnie âarjelsaemien ovmesse væhtah âehpiedahtam mah relevaante moenedh âvtelen âarjelsaemien infinihte veerbide gïetedallem.

2.3.1 Baakoedâehkieh – substantijvh, adjektijvh jîh adveerbh

Ovtetje âarjelsaemien gïeledotkemen diete vuajnam daerpies baakoedâehkieh digkiedidh jîh vuesiehtidh maam ussjedem substantijvi- jîh adjektijvigujmie. Daate vihkele âvtelen gaajhki âarjelsaemien infinihte haemiej funksjovnde âehpiedahtam.

Maja Lisa Kappfjell (2010) gie âarjelsaemien adjektijvi bijre maasterebarkoem tjaaleme, *Âarjelsaemien attribuhte-predikative systeeme*, vihtesji daajroe dejstie fââtesi. Seamma aejkien tjaatseste dovne ovtetje gïeledotkiji jiehtiegidie mejstie guarkoe mij maahta geerve gosse baakoedâehkide goerehtallemine mah nomeni nueleste bâetieh:

Hasselbrink jis naemhtie tjaala adjektivi bijre *"Die Grenzen zwischen Adjektiven und Substantiven, sowie zwischen Adjektiven und Adverbien sind fliessend"* (Hasselbrink 1982:105). Bergslande jis naemhtie tjaala *"de ord som man pleier å slå sammen under betegnelsen 'adjektiver' lar seg således ikke skille ut som egen stammeklasse, heller ikke om man regner komparasjonssuffixene som formanter"* (Bergsland 1946:115) (Kappfjell 2010: 7).

Bergsland jîh Hasselbrink aktenraeresne dah nomenh maehtieh geerve joekehtidh sinsitneste, raaste ij leah maaje dej gaskem dan tjïelke, eeremes adjektijven substantijven gaskem jîh adjektijven adveerben gaskem. Ahte geerve substantijvem jîh adjektijvem joekehtidh – ij leah barre âarjelsaemiengïelese sjïere. Naemhtie dovne jeatjah saemiengïeline jîh dej fuelhkiegïeline (Trosterud 2003b: 61). Læjhkan gujht saemiengïelh nuekies joekehtadteminie guktie sjïere baakoedâehkie-raerhkemem daerpies darjodh geahken gïelese. Daate tjoelme

daan tjaalegen aamhtesasse relevaante sjædta juktie ij buektehth infinihte veerbehaemieh defineeredh mah adjektijvi, substantijvi jîh adveerbi funksjovnem guedtieh jis ij leah buerkiestamme magkeres funksjovne dej baakoedâehkiej aeriebistie.

Maaje âvtese bâata saemiengïelesne geerve daejtie sinsitneste raerhkedh, dellie jeenjebe daejrehteminie galka maehdedh raerhkedh âarjelsaemiengïelesne aaj. Kappfjell (2010: 38–44) jîjtse tjaalegisnie vuesehte man daerpies dovne morfologijen jîh syntaaksen bielide veartasjidh jis buektiehtidh adjektijvem substantijveste joekehtidh. Ij leah dannasinie nuekies barre dam aktem goerehtidh. Voestegh morfologijen bieliem vaaltam âvtelen dan syntaaksen.

SUBSTANTIJVE kaasusi jîh taali mietie sojjesâvva, gaektsien kaasusen jîh akten- jîh gellientaalen mietie.

ADJEKTIJVEM maahta kompareeredh. Saemien KOMPARASJOVNE ij leah sojjehtimmie, men seerkeme, juktie dejtie maahta kaasusi mietie sojjehtidh (Magga & Magga 2012: 66).

Adjektijvh attribuhtijve jîh predikatijve haemieh utnieh, jîh daamtaj joekehth haemieh dennie geektene funksjovnesne, men seamma haemie saahnt mennie taalesne dihte argumeente tjâadtjoen – gujht positijvesne. Komparatijvi gidtj taale-kongruense, attribuhte- jîh predikatijveposisjovnesne (geahthj Bergsland 1994: 52; Magga & Magga 2012: 71)¹⁰.

ADVEERBE lea lekseeme, man ij magkeres gænnah vihties morfologijes gietjeh. Dejtie buerebe defineerie jîjtsh funksjovni diete.

Daej baakoedâehkiej definisjovnijumie annje tjoelmigujmie baatsa. Vuesiehtæmman; muvhtem substantijvem maahta kompareeredh: *gaedtiegabpa* (Magga & Magga 2012: 66) jallh muvhtem adjektijvem sojjehtidh: *bâetebe bueriebasse* (Bergsland 1994: 118) jallh adjektijvem muvhtene adverbijaaline nuhtjedh: *Dihte rïekte vaadtsa* (Bergsland 1994: 70). Gosse barre morfologijes bieliem veartesje naemhtie, dle geerve sjædta dejtie vihties joekehtasside vihtiestidh – dannasinie daerpies syntaaksen bieliem vaeltedh joekehtæmman.

¹⁰ Sijjen vuesiehtimmieh barre seammalihtses maadtojste. Seammalihtses maadtoej dovne kaasusekongruense (geahthj Bergsland 1946: 265). Naemhtie vââjnoe abpe dam âarjelsaemiendajvem. Noerhtemes smaaregen vââjnoe gellienlihtses maadtoej dovne taale- jîh kaasusekongruense (Lagercrantz 1923: 30). Ij badth barre dej, superlatijvi gujht aaj (geahthj v.g. Jaahkenelkien Aanna 1997–2000; Ignâcz Halâsz 1887).

Substantijven åejviefunksjovne argumeentine (substantijvefraasen åejjine) årrodh (4). Men dan jeenjeh jeatjah aaj funksjovnh. Daesnie uvtemesth vuesehtem mij partisihpe-gïetedallemasse nuhtege: guktie adjektijvem substantijveste buektiehtidh raerhkedh. Substantijve jïjtse uvte adjektijve-attribuhtem dæjpa. Jïh dle substantijve jeatjah substantijven uvte maahta genitijveattribuhtine (5) jallh iktedimmiebaakose (6):

(4) *Manne joe dam mov **gåetiem** dovvene.*

(5) *Dïhte daan **gåetien** åejjie.*

(6) *Mah **gåetieluhpiem** åadtjoem?*

Adjektijven åejviefunksjovne attribuhtine modifijeereth (7). Men maahta dovne predikatijvine tjåadtjodh – jïh dellie goh SUBJEEKTEPREDIKATIJE (8) jallh OBJEEKTEPREDIKATIJE (9). Adjektijve maahta eevre goh substantijve; inkorporeereldh haemine aaj (10):

(7) ***Tjaebpies** gåetie mov.*

(8) *Mov gåetie **tjaebpie**.*

(9) *Muvhtem **tjaebpebe** darjoem.*

(10) *Dïhte aaj **stoerealmetjinie** sjïdteme.*

Adveerbe veerbem, adjektijvem, veerbefraasem jallh raajesem modifijeerie. Jeenjemes dejstie ihkie magkeres raajeselihtsem, jïh vueliedåehkie dejstie barre veerbem. Eah Leah gænnah naan vihties sæjjan veadtaldahkesne, maectieh ihkebe gogka tjåadtjodh. (Trosterud 2019.) Jeatjah dæhkie dejstie: graads-adveerbh, barre attribuhtine modifijeerieh jeatjah adveerbh jallh adjektijvh. Vuelebe adveerbe vuekie-adveerbe (d.g. ‘måtesadverb’):

(11) *Dïhte **varke** vöölki.*

Buektiehtidh dæjtie joekehtidh, dellie daerpies morfologijem **jïh** syntaaksem veartasjidh. Ihkie adjektijve muvhtene sojjesåvva jïh argumeentine tjåadtje: *dïhte gaajhkem bueriem sæjhta*, jallh adverbijaaline nuhtjelge: *daelie sagke buerebe jåhta* – dellie komparasjovneste vååjnoe ij Leah badth mij substantijvide: *mov gåetie buerebe goh dov*, jallh dan attribuhtijve haemeste: *daate buerie gåetie*. Seammaligke jis mubpelen aaj. Ihkie naan veajkoej substantijvem kompareerie: *noerhtegåbpoe*, dellie gujht syntaaksine viehkine vuajna yöjtede sjædta jis substantijvem adjektijve-attribuhtine beaja: **daate lea orre, noerhte gåetie* (Kappfjell 2010: 41–42). Jïh minngemes, adveerbem sååjhtoe maectiedh kompareereth: *varkebe vöölki*, men syntaaksne gidtjh vååjnoe ij badth adjektijve-attribuhtine gåaredh: **dov varkebe maana goh mov.*

Gosse morfologijen j̄ih syntaaksen bielide naemhtie viehkine vaalta joekehtæmman, dellie buektehte dejtie joekehtidh. Mij daesnie buerkiestovveme baakoedæehkiej funksjovni bijre: vâaroeminie sjædta guktie vuajnoe j̄ih goerkese infinihte veerbehæmide aaj.

2.3.2 Gielen syntaktihkes sjïerevoeth

2.3.2.1 Raajese-tseegkeme j̄ih objeekth

Åarjelsaemien SOV-gïele, objeekte daamtaj veerben åvtelen. Adverbijaalen æjvieposisjovnen diete, dellie Ylikoski dovne jeahta “[...] it is possible to characterize the basic word order as S(Aux)XV” (Ylikoski bæt.: 18). Daate dïhte æjvieraaajese-tseegkeme, men dellie hip gielen raajesh daestie aaj sveehkestieh. Aktentaalen objeekte tjåådtje akkusativjesne *-m*, men gellientaalen objeekte dovne nominativjesne *-h* j̄ih akkusativjesne *-idel/-ojdel/-idie*. David Kroik (2016) lea licentiate-barkoem tjaaleme; *Differential Object Marking in South Saami* j̄ih goerehtamme guktie åarjelsaemien DOM:n systeeme. Gaavni definijte gellientaalen NP:h akkusativjesne, men idtji indefinijte gellientaalen NP:h akkusativjesne. Dah minngemes nominativjesne tjåadtjoeh saagt mejtie spesifihke vuj ovspesifihke (geahtj̄h vielie Kroik 2016). Numhtie dle gellientaalen subjeekte (nominativjen *-h*) j̄ih objeekte (nominativjen *-h*) muvhtene seamma kaasusisnie. Bergslanden (1994: 60) j̄ih Ylikoskin (2019) mietie, dellie åarjelsaemien dovne gålmede objeekte: elativjeobjeekte.¹¹

2.3.2.2 Fååtesæjja vuj gaatoje kopula?

Daesnie aamhtesem kreajnahtidh mah åarjelsaemien partisihpe-æhpiedehtiemisnie kontroversijelle: galkem åarjelsaemien kopula-gaatoem digkiedidh.

Infinihte veerbh guhkiem buerkiestovveme goh dah luvnieh finihthe veerbi molleth-haemieh. Ylikoski (2003) tjaatsese Koptjevskaja-Tammese gie buerkeste guktie daate guvvie daejstie infinihte veerbijste “is largely taken for granted and understood in its traditional sense; i.e., in contrast to finite forms” mah **eah** modusen, tempusen, aspekten, persovnen jallh taalen mietie sojjesovvh, eah gænnah oktegs predikaatine raajesisnie dååpedh gænnah (Ylikoski 2003: 186). Seammam Nedjalkov (1998: 421) bagkese: “[...] a nonfinite verb form cannot be the only predicate of the matrix clause without auxiliary verb forms”. Bijjielisnie 2.1.3 joe vuesiehtim ij Leah daennie tjaalegisnie naan definisjovne ahte infinihte veerbe ij maehtieh oktegs verbaaline årrodh, men dah **maehtieh** finihthe veerbese jearohke jallh finihthe veerbem

¹¹ Nickel & Sammallahti (2011: 237) jis dam guarkoeh goh tjiekeldh objeekten attribuhte.

modifijeerdh. Dïhte dannasinie årjelsaemiengïelesne finihthe veerbe jallh kopula-veerbe (*lea-*) maahta gaatodh.

Daate sãn badth mij akt mij jeatjah gïelijste dan tjarke joekehtadta guktie dah infinihte haemieh mej muvhten aejkien ij leah kopula, v.g. predikatijve partisihph – dejtie eah kaanna gaajhkh dotkijh infinihte haemine dâhkasjehtieh. Ylikoski pryöveme jeatjahligke dam tjoelmem loeteme, jïh naemhtie årjelsaemien kopula-gaatoen bijre tjaala: “As a significant part of the actual occurrences of the perfect participle and progressive function as the sole verb in a clause, they could also be characterized as finite tense-aspect forms unmarked for person and number” (Ylikoski bæt.: 15). Moenedh gujht galka Ylikoski dovne perfektijve partisihpem jïh progressijvem jïjtse infinihte tabellen sijse læjhkan tsaakeme, men altese bihkemdasse daehtie fenomeeneste vuesehte guktie årjelsaemien sprijnehtassine dehtie sïejhme infinihte kriterijumeste jïh pryövoe maaje dam tjoelmem loetedh. Daate aaj vuesehte mejstie muvth dotkijh maehtieh aelkedh guaktastalledh mejtie infinihte veerbaemine edtja dam baajedh systeemese tjaangedh gænnah.

Bergsland aaj guktie akt seammam vueptiestamme gosse tjaala daah geeckte haemieh maehtieh jïjtjeraadh raajeselihtsine årrodh jïh finihthe veerbigujmie molsesalledh (Bergsland 1946: 173). Ij leah gujht Bergsland læjhkan finihthe veerbine dejtie analyseereme. Ihkie daate jeatjah gïeli infinihte kriterijume ahte infinihte veerbh eah edtjh maehtedh oktegs verbaaline jijhtedh, dellie lea daate stoere tjoelmine barre gosse årjelsaemien beaja jeatjah gïeli baalte mohtedæmman, men ij leah goh daate haestemes gosse barre årjelsaemien sisnjelen goerehtalla. Ij leah årjelsaemiengïelesne mij orresth finihthe veerbe muvhtene gååte.

Voestemes jis daejtie finihthe haemine buerkiestidh barre dannasinie oktegs verbaaline muvhtene tjåadtjoen, dellie luvnije bætije tjoelme gaavnehtidh mij maa dïhte årjelsaemien finihthe veerbe gosse finihthe veerbe luvnije sagke “finihthebe” dehtie mubpeste. Orre “finihthe-definisjovne” gujht luvnije daerpies. Ihkie dah maehtieh kopula-veerbeht thjåadtjodh, dellie ij edtjh vååjeldetedh dah annje **maehtieh** finihthe veerbem modifijeerdh jïh annje **maehtieh** kopula-veerbine aktine bætiedh.

Ylikoski ij buerkesth guktie tempus-guedtije haemie maahta årrodh. Men Magga & Maggan (2012: 40) bihkemdassi mietie: “Presens perfektumen dannes med perfektum partisipp alene” jïh barre gosse *lea-* veerbe preesensisnie meatan: “innebærer det som regel en understrekning”. Preteritum perfektumen bijre tjaeliejægan “uttrykkes med *lea-* i preteritum

etterfulgt av hovedverbet i perfektum partisipp” (Magga & Magga 2012: 40). Daestie vâájnoe goh dennie mielesne ahte oktegs “perfektum partisipp” lea preesensisnie tjáadtjoen, jìh numhtie dam: guktie akt tempus-guedtije haemie. Jìh dennie preteritumesne dellie maaje *lea*-veerbe daerpies ¹².

Manne joe bijjielisnie tjìelkestamme guktie infinihte veerbh defìneerem, daennie tjaalegisnie im tjaelieh dehtie raedteste goh infinihte veerbh luvnieh tempus-guedtije. Jìh dìhte eevre guktie Bergslanden goerkese aaj. Daate sjìerevoete abpe dam gïelem guara. Daate sjeahta dïsse guktie Bergsland dejtie áarjelsaemien finihthe veerbeht nominaaleraajesidie aaj buerkeste dennie gïelesne:

Det subjektløse predikatet *Tjåetskeme* er nominalt, ikke tidsbestemt, og kan alt etter sammenhengen bety ‘Det er kaldt’, eller ‘Det var kaldt.’, jfr. *Jååktan dan tjåetskeme*. ‘I går (var det) så kaldt.’ (Bergsland 1994: 37)

Jìh seammaligke Bergsland daej infinihte haemiej bijre: *Manne gáárvedamme* dam maahta daaroen jarkoestidh dovne ‘har’ jìh ‘hadde’ (Bergsland 1994: 46). Áarjelsaemien infinihte veerbide maahta sijjen funksjovneste joekehtidh daan tjaalegen teorijen mietie læjhkan, dan gïelen jìjtse kopula-gaatoen tsegkie. Daate dehtie dovletje uraalen maadthgïeleste aerpie (Strade 1997: 180; Magga 2013: 84–85). Kopula-veerbe gaatoje veerbe, ij gännah fâåtesájja. Dan infinihtevøetem ij daarpesjh jïejkedh kopula-gaatoen dïete, daate áesie gïelen jìjtse systeemeste.

2.3.2.3 Attribuhtijve vuestie predikatijve partisihpem

Jìh dle mubpie aamhtese mij áarjelsaemien partisihpigujmie kontroversijelle. Áenehksligke vuesiehtidh guktie partisihpe-lahtese jeatjah gïeledotkemisnie nuhtjelge, vuestie dam guktie áarjelsaemien gïeledotkemen daaletje vuajnoe jìh sïejhme goerkese.

Jis jeatjah gïeledotkemem lãhka mij partisihpi bijre, dellie sveeki partisihph áehpiedehtieh goh haemieh mah predikatijvesijjesne tjáadtjoeh, men dah partisihph – attribuhtijve partisihph (Haspelmath 1994; Nedjalkov 1998: 421; Shagal 2017). Ylikoski (2009: 156) muana ahte jeenjesh daamtaj “seems to carry the assumption that they are mainly used as adnominal modifiers”. Men mij joe jeahtalgamme, partisihpi golh mubpie funksjovne – dìhte dannasinie gelline gïeline veljies “periphrastic aspecto-temporal” kategorijh partisihpijste ávtanamme (Ylikoski 2003: 226). Men jis áarjelsaemien aeriebadtje dotkemasse plirkehte, dellie jeatjebe

¹² Daate teorije govleme daaletje gïelebarkiji gaskemsh aaj ahte daerpies preteritumesne *lea*-veerbem meatan.

jis kontroversijelle sjædta – jîh reenhte mubpelen jis. Åarjelsaemien gîdtjh ij naan attribuhtijve partisihpe orreme dehtie raejeste goh Lagercrantz (1923) jîh Hasselbrink (1981) adnominaale partisihph âehpiedehtigan.¹³ Dehtie gietjeste infinihte systeemijste gaarvanin jîh dotkijh eelkin seerkeldahkine dejtie guarkedh jîh tjeajne badth substantijvine. Dannasinie dam barre akte partisihpe, dîhte perfektijve partisihpe mij minngemes gïelebuerkiestimine partisihpine gohtjesovveme jîh dîhte maaje âehpie goh partisihpe mij predikatijvesæjjan gujht tjaanga. Daelie kaanna ovnohkens jallh “gâarhmede” jis aeriebadtje vuajnoste sveehkeste uvtele mejtie âarjelsaemien naan adnominaale partisihpe gænnah. Men guktie bijjeben boelhkesne vuesiehtim, dellie âarjelsaemien partisihph kontroversijelle sjidtieh, saaht guktie.

2.3.3 Åarjelsaemien infinihte veerbi kriterijumh

Daesnie vuesehtem magkeres vuepsiej sisnie manne infinihte haemiej bijre tjaalam, jallh guktemes “kriterijumh” âtnam gosse infinihte veerbehaemieh dehtie seerkemistie raarkham. Men mojhtestahtam eah gaajhkide infinihte haemide badth maehtieh defineeredh dovne gaajhki kriterijumi mietie gænnah – men dah bâarojne gujht sjidtieh. Daesnie Ylikoskin buekteme tsiehkieh vaaltam bâarojne. Ylikoski (2009: 64–66) gîdtjh tjaatseste Mikko Korhonen tjaeleme kriterijumide gïen golme, jîh jïjtje badth Ylikoski aktem vielie lissemdaej baalte mij dle njealjadinie sjædta. Minngemes mov jïjtjen kriterijume mij minngedsgeatjan vijhtedinie bâata.

1) Verbaale modifikatovrh

Infinihte veerbehaemieh utnieh verbaale modifikatovrh (eng.g. ‘verbal modifiers’) juktie dej maadtoej baakoedâehkien sisnjeles syntaakse annje aajmone, barre goh akkusativjeobjeekth jîh adverbijaale modifikatovrh (Ylikoski 2009: 64). Daennie tjaalegisnie adnominaale partisihph viesjemes gâarestahkesne gævnjoen jîh mej sisnjeles syntaakse naa nominaale. Seamma aejkien eah gujht daah adnominaale partisihph eevre seamma nominaale sisnjeles syntaakseesne barre goh dah mah verbalsubstantijvide infinihte haemine biejieh. Men daate tjoelme jallh fenomeene ij goh barre adnominaale partisihpide veadtaldahkesne gænnah, muvhtene jeatjah infinihte haemieh maehtieh sveeki jallh vaenie modifikatovrigujmie jïjhtedh. Dan âvteste jeahtam infinihte haemieh **daamtaj** utniehtieh jïjtsh sisnjeles syntaaksem jîh **jeenjemasth** modifikatovre-guedtije haemieh Leah. Jîh guktie Ylikoski aaj mojhtestahta gâessie veele vââjnoe jîh gâessie daajroes ij gâaredh gan dam veerbeleejnes

¹³ Magga & Magga (2012: 208) maaje perfektijve partisihpese (= m.l.) adnominaale funksjovnem vadteme.

sisnjeles syntaaksem kriterijumine nuhtjedh, vihties; gosse passijve jñh patieente-orianteereldh semantihkes konstruksjovnh analyseerie (Ylikoski 2009: 65).

2) Produktiviteete

Infinihte veerbehaemieh produktijve jñh dah produktijveleejne sjidtieh gaajhkijste veerbijste (Ylikoski 2009: 64). Daagka maaje vuajnam tjoelmh jñhtielieh jaarjelsaemiengäelesne dehtie mehtie gieletsiehkeste jaarjelsaemien. Gielen naa ohtje korpuse, ihkie muvth haemieh sääjhtoeh produktijve dellie dan sagke geervebe vihtiestidh dehtie jaarjelsaemien gaertjies korpusistie. Åarjelsaemien dan garre daaroen deadtoven nuelesne guhkiem, jaarjelsaemiej jñjtsh åssjaldahkh aaj maehtieh gieleåvtanimmiem stuvrehtidh jñh jaarjelsaemien dovne jillemes giele dennie uraalen jillieraedtesne. Juktie daagkerh fenomeenh mejtie daennie goerehtallemisnie gñetedallem maehtieh joe guhkelde gietjeste aalkeme gieleste gånkalidh jñh gielesne sääjhtoeh barre naan beetsuvh.

Guktie manne teorijem nuhtjem, dellie mij akt maahta infinihte haemie jis ij maehtieh seerkeldh haemine buerkiestovvedh, v.g. dej morfologijes jallh syntaktihkes funksjovni diete – jalhts haemie marginaale. Juktie produktiviteete maahta tjeejehtidh, dle tjuara haemien maethedh lijhke gñetedalledh goh luvnije beetsuve dehtie sojjehtimmeste. Daennie digkiedimmesne gieledaejriji maedtieleejnes vuajnoeh, men daennie goerehtallemisnie infinihte haemieh gujht læjhkan tjuerieh **prinsihpesne** produktijve. Dannasinie dam lea daan tjaalegen infinihte haemiej “produktiviteete” mejtie korpusen haemieh maehtieh vaestiedidh vååjnoeh gellijste veerbijste maethedh sjidtedh – gujht magkeres veerbijste, jñh jis dah mah vååjnoeh maehtieh dej sojjehtimmien systeemem vuesiehtidh. Ovtetje dotkeme jñh buerkiestimmieh aaj juste daase stoere viehkine vaestiedidh. Maaje edtjem mietiehtidh jiehtedh gogka akt sån daagka aaj kaanna raaste jáhta, v.g. gosse haemie syntaaksesne jallh semantihkesne aalka tjarke dehtie “verbaliteeteste” gånkalidh.

Jis dihte produktiviteete luvnije garremes tsiehkje daennie barkosne jallh tjarkebe dam gaarhteme, delle luvnije verbalsubstantijve aaj infinihte veerbine daesnie biejealdh, men ij Leah.

3) Seamma semantihke

Infinihte veerbehaemiej semantihkes ulmie ij jorkesh. Dihte semantihke-ektievoete infinihte veerbehaemien jñh verbaale maadtoen gaskah ryöktehke. Seerkeme daamtaj jis naemhtemes veljies sisvegem buakta. (Ylikoski 2009: 64–65.)

4) Opasiteete

Daate Ylikoski (2009: 65) jįjtse buekteme kriterijume eng.g. ‘opacity’ maam satne eeremes sjiehtehtamme infinihte veerbide mah dehtie verbalsubstantijveste gįerehtovveme, verbalsubstantijvem maam satne maaje infinihte veerbehamine aaj vuajna.¹⁴ Maam ussjede daejnie kriterijumine: ahte infinihte veerbehame ie leah jeatjah infinihte veerbehamaan jearohke men dihte jįjtjeraadehke jįh dannasinie galka infinihte veerbehameiem buerkiestidh dan jįjtse funksjovneste mij lea, jįh jeatjahleejne dehtie haemeste gustie dan maadtoe bįata jallh mestie gįerehtovveme (Ylikoski 2009: 65–66).

Maam Ylikoski (2009: 32) vuesehte noerhtesaemien gįeleste: muvhth infinihte veerbehameieh hip gįerehtovveme kaasusesojjeldh verbalsubstantijveste – dej maadtoe dejstie bįata. Jįh seammam badth sjeahta jiehtedh įarjelsaemien gįelen bijre; v.g. įarjelsaemien infinihte veerbehameie *-minie* mij aalkoovistie verbalsubstantijven essijve lij (Bergsland 1946: 160; Hasselbrink 1981: 157). Ihkie guktie dle Ylikoski (2002) vihtesji guktie saemien gįeledotkeme lij baatseme dagkeres ovtetje lahtesinie *aktio* jįh guktie dam lin provhkeme dovne verbalsubstantijven bijre **jįh** jeatjah haemiej bijre mah eevre jeatjah funksjovnesne gaavnoes goh jįjtjehke verbalsubstantijve – barre dan įvteste jeatjah infinihte haemiej maadtoe destie bįata. Jįh naemhtie eeremes jallh **barre** dennie saemien gįeledotkemisnie. Ylikoski (2009: 63) tįyįlkehke vuesehte guktie daate lahtese lea “[...] traditional Lappologist notion [...]” orreme guhkiem. Guktie joe Tabelle 2 vuesiehti jįh mij vielie buerkiestįvva daennie tįaalegisnie mįnngan, dellie seamma tįoelme jįjhta įarjelsaemien gįeledotkemisnie aaj dejne lahtesinie *aktio*, men dovne badth lahtesinie *handlingsnomen* jallh *gerundium*.¹⁵ Ylikoski (2009: 66) buerkeste dagkerh veerbehameieh verbalsubstantijveste joekehtedtieh dovne morfologijen, syntaaksen jįh semantihken muhteste jįh dannasinie dam galka dehtie buerkiestidh sjįereligke dehtie verbalsubstantijveste. Jįh dan įvteste dam nįealjedem kriterijumem: *opasiteete* daase.

5) Funksjovnelle joekehtimmie

¹⁴ Maaje satne jįjtje aaj jueredeminie gaa ie sįn badth mij infinihte veerbehameide lįjghan, men buerebe seerkeldahki nualan sjeahta (Ylikoski 2009: 30).

¹⁵ Daagkoe seamma tįoelme jįjhta, Lagercrantz (1923) daam seammaligke nuhtjeme goh ovtetje noerhtesaemien dotkemisnie *aktio*, mij dįįpede dovne verbalsubstantijvine jįh infinihte veerbehamine jeatjah funksjovnine.

Guktie verbalsubstantijvem aaj daehtie teorijeste ålkoestidh, dellie vååjnoe daerpies daennie barkosne gujht vjhtedem njoelkedassem meatan. Verbalsubstantijvh (*action nominals*) dah mejtie dotkijh barre don daan aejkien infinihte veerbine defineereme (Ylikoski 2003: 188). Bijjebe ovtetje dotkiji Tabelle 2 aaj dam vuesiehti. Jalhts manne teorijesne joe vuesiehtim guktie infinihte veerbide vuajnam, dellie mubpesth daan kriterijumen nualan jeahtam: eah veerbehaemieh “viellebi” baakoedåehkiej gaajhkh morfologijes jñh syntaktihkes sjjerevoeth utnieh, juktie dah mah utnieh – dah orre baakoedåahkan sjjdteme – jñh dan åvteste dam dah tjjelke seerkeldahkh. Guktie akt verbalsubstantijve daan tjaalegasse relevaante læjhkan, ij barre dñhte gih, men v.g. ageentenomene aaj – dah gidtjh barre relevaante bijjebe kriterijumen tsegkie 4) Opositeete.

2.4 Metovde j̄ih dotkemegaaltijh

Daate korpus-lingvistihkes goerehtalleme. Dotkemematerijaale jeenjemes tjaaleldh gaaltijijstie, men muvth tjojebaantijste b̄aetieh j̄ih j̄ijtjen gihtjehtallemijstie. Dejtie leam lohkeme, goltelamme j̄ih m̄ænngan analyseereme. Juktie buektiehtidh ̄aarijsaemien infinihte veerbehaemiej systeemem gaavnedh, dellie lij ulmie korpusem nuhtjedh mij abpe dehtie vijries ̄aarijsaemien eatnamistie, olles gaaltijh barre muvhtem lehkiem gaptjh. Gaaltijh numhtie dovne dehtie noerhte-, gaske- j̄ih ̄aarijsmaaregistie vaaltalgamme.

Ulmie lij aaj gielem goerehtidh dan man ḡahkese m̄ænngese ḡaabph b̄iesim, numhtie b̄aarasommes gaaltijh joe dehtie Ignác Halász (1886) dotkemebaeleste. Dehtie raejeste leam goerehtalleme dejtie ovtetje gieledaejriji lohkemes gaaltijidie mejtie barre fihkelamme jallh mah barre gaavnemisnie. Dotkemegaaltijh dannasinie geektine juakeldh. Voestes j̄ih b̄aaras̄apoe ̄aesia mov korpusistie dannasinie maam gieledaejriji gielegoerehtallemisnie j̄ih soptsesetj̄oõnghkemisnie dokumenteereme. Nuerebe tjaaleldh dotkemematerijaalem voestesgieles saemieh j̄ijtjh tjaaleme, daate mubpie ̄aesia numhtie j̄ahta dovne 2000 jaepiej sijse. Tjaeliemisnie dellie dam voestes lehkiem ḡahtjoem “b̄aaras̄apoe” j̄ih mubpiem lehkiem “nuerebe”, ḡaabpegh voestesgieles materijaaleste. Saht mennie tjaelemevuekesne b̄æjhkohtovveme, dellie raajesidie baajeme seamma tjaelemevuekesne t̄j̄aadtojdh. S̄aemies aejkien im Leah, men dellie m̄ierhkesjem gosse mij akt daaletje tjaelemevuekesne: (d.tj.). ̄Aasetje gaaltijijstie naan tjojejijlh mejtie ̄aadtjeme goltelidh mah Saemien arkijveste b̄aetieh: Sámi arkiiva/Samisk arkiv-Arkivverket: Sámi Instituhta vokala arkiiva/ Nordisk Samisk Institutt vokale arkiv.

Dotkemegaaltijen n̄oõremes materijaale j̄ijtjen gihtjehtallemijstie b̄aetieh daehtie jaepeste 2021, mejtie manne j̄ijtje tjaaleme. Daennie barkosne golme saerniestæjjah mejtie j̄ijtje gihtjehtalleme. Dah gaajhkesh 70+ jaepien b̄aeries. Buektiehtidh sijjem nommeht j̄ih tjeakasligke daesnie, im edtjh dej b̄ijre vielie saarnodh. Dejtie naemhtie m̄ierhkesjem: Saern. 1, 2 jallh 3 (2020–2021).

Dogka dagka urrebe j̄ih daaletje administratijve gieleste raajesh vaalteme, gogka vuajname daerpies buerkiestidh haemiej urrebe ̄avtanimmim. Dah SIKOR (2021): UiT N̄oõrjen Arktisen Universiteeten j̄ih N̄oõrjen Saemiedigkien tekstetj̄aagkaldahkh mah gaskeviermesne ḡaavnesieh. Daate ḡaalmede kategoriije maam muvhtene ḡietedalleminie j̄ih maam tjaeliemisnie jis ḡahtjoeminie “urrebe”.

3 Analyjse – predikatijve partisihph

Daennie kapihtelisnie gïetedalledh jïh analyseeredh dah âehpies jïh predikatijve haemieh.

3.1 Perfektijve partisihpe *-me/-mme*

Daennie vueliekapihtelisnie tjaalam haemien bijre: *-me/-mme*. Seammalihtses veerbi gietjie *-me* man muvhti veerbedâehkiej tjoejemolseme roehtselihtsesne, golmenlihtses *-mme* jïh tjoejejorkesimmie gâalmanie lihtsesne.¹⁶ Daate partisihpe predikatijvesæjjan tjaanga:

(12) *Dïhte lij vaadtseme dohkh diekie gellien æjkien.* (LMM2016: 108)

(13) *Sâemies laedtie bööti våålese, vååjni goh billijamme.* [d.tj.] (JT2019: 74)

Juktie dovne Lagercrantz (1923), Bergsland (1946; 1994), Hasselbrink (1981) jïh Magga & Magga (2012) gaajhkesh daan haemien bijre joe tjaaleme jïh infinihte haemine biejemme, dellie ij leah daate haemie maam daarpesjem tjarkemes gïetedalledh numhtie. Perfektijve partisihpe dïhte partisihpe mij gaajhki ovtetje dotkiji systeemine meatan, jïh man predikatijvefunksjovnem gaajhkesh vihtesjamme. Men ij leah sãn daan haemien funksjovnen bijre gaajhke jeahtalgamme læjhkan. Buektiehtidh buerkiestidh dovletje materijaalen raajesidie buerebe, dellie daan vueliekapihtelen minngedsgeatjan dovne daaletje urrebe gïelem aaj vaaltam mohtedæmman jïh gïelen åvtanimmiem vuesehtem.

3.1.1 Kopula-gaatoe

Jis aelkedh dle dejnie mij daan geatjan tjïelke, dellie gujht *-me/-mme* akte dejstie produktijvemes haemijste. Dan guhkiem goh ij leah dennie raeresne kopula-gaatoe maahta haemiem voelkehtidh aajhtoen nualan, dellie ij leah daate predikatijve jïh perfektijve haemie mennie gænnah neavrosne. Manne joe dennie vuelieboelhkesne 2.3.2 buerkiestim mannasinie galka geehtedidh raajesen infinihte veerbehaemiem tempus-guedtije haemine buerkiestidh. Dam galkem buerebe vuesiehtidh vuelelen mannasinie. Mennie maadtosne tjåådtje; dellie perfektijve partisihpe aktijve jallh passijve partisihpe. Daennie vueliekapihtelisnie gujht barre vuajnelge goh predikatijve haemie, men daate guktie akt mubpien kapihtelasse 4.2 veadtaldahkesne, gusnie vielie digkedem attribuhtijve *-me/-mme* haemieh. Dan åvteste im gaajhkem daesnie buerkesth.

¹⁶ Jis arna, maahtah evtiebase mïnnedh *Tabelle 4* jïh *Tabelle 5*:n gâajka haemien sojjehtimmiem goevlestidh.

Jis aeriebadtje gïeledaejriji dotkemasse vijlele, dellie gaajhkesh haemien bijre jeahteme, vihties; dihte partisihpe jïh dihte voestemes predikatijve haemie. Dihte tempuse- jïh aspektekombinasjovnh bigkie kopula-veerbine aktine *lea-*: indikatijven preesensem (14) jïh preteritumem (15), jïh dovne kondisjonaalisem (16)¹⁷ jïh potensiaalisem (17). Vuelebe raajesh aelhie jallh dâhkasjehtele dovne jeatjah gïeli infinihte veerbi kriterijumi tsegkie, gusnie dovne subjeekte tjâadtjoen jïh infinihte haemie âejvieveerbine modifijeereminie *lea-* veerbem:

(14) *Manne leam goltelamme dotnen soptsesem.* (EHB&KB1993: 68)

(15) *Men saajroehtim, dle vöojnim varteme lij.* (LMM2016: 32)

(16) *Gie liççe daidie mu çelmide valdema?* (JQ1924: 276)

(17) *Lüwñawh dalvie-landəsə jāhtajāmma, juw riññan jāwl.h.* (KB1943: 200)

Vuelelen veerbem *vååjnedh* modifijeereminie:

(18) *Nieskeminie. Baarhkoe-laajh målsoeminie goske joe dellie baarhkoeh vååjnoe baajneme.* (EHB2001: 34)

Dah bijjebe raajesh kopula-veerbijgumie, dejtie maahta guarkedh barre goh dam tijjem vielie nænnosteminie, jïh mah goh sveehkestieh dejstie sïejhmebe *lea-* veerbeth raajesijstie. Dan guhkiem goh ij edtjh tijjem nænnoestidh, ij Leah kopula eevre daerpies. Sagke daamtebe *lea-* veerbem sleajhta barre goh vuelebe raajesistie (19):

(19) *Dan biejjien goh dihte maana galka reakadidh, die ij lij dihte gåetesne gænnah. Dihte vualkeme göökte mijlh destie.* (LMM2016: 79)

Mannasinie ij Leah tempus-guedtije haemie jallh ihkie preesense-guedtije haemie jis kopula-veerbeth, dam maahta buerkiestidh naemhtie: jis *lea-* veerbe luvnije raajesisnie meatan, dellie luvnije dovne indikatijven preesense, preteritume, jallh dovne jeatjah modusisnie: kondisjonaalise jallh potensiaalise maahteme årrodh. Numhtie goh bijjeben vuesiehtimmien (19) voestes raajese daejrehte aeriebadtje tijjese tjuvtjede. Dam maam maahta mujhtedh, dellie åarjelsaemien gujht læjhkan jïjtse vuekie guktie tijjese tjuvtjiedidh jallh modusem daejrihtidh, jalhts *lea-* veerbe sveeki dennie jïjtjehke verbaalesne. Daagka vualege guktie

¹⁷ Noerhtebe smaareginie *lea-* veerben preteritumem utnieh goh kondisjonaalisehaemie.

dogka bijjegabpa aaj, dellie *lea-* veerben preteritume-haemie “faeties”, men aeriebadtje tĳje badth vtese bata dej lĳhkemes finihthe veerbi baakt:

(20) *Juktie Gllhog-s b-tjijm, dillie jhtjh juw vulg-m-.* (KB1943: 172)

(21) *Gotan b-tjijm, dillie ljja gske--biejje. MaRmor duoldtmma nalgies krewniem. Buwan vustam ap-dmma aien sjs jih krieiem biejm- jih javvam b-ietmma.* (KB1943: 188)

Dam maam vuajna partisihpen lĳhkemes finihthe veerbijste, dellie dah maehtieh konteekstine aktine bĳevnesem vedtedh mestie aerve de mij luvnĳje gaatome kopula-veerben tempuse. Naemhtie finihthe veerbh mah infinihthe veerben lĳhketjĳsnie, barre goh raajesisnie jallh lĳhtseraajesisnie vtelen jallh minngelen, jallh ihkie adveerbh – viehkine tĳjĳem daejrehteminie. Dam ij daarpesjh barre lĳhkemes finihthe veerbijste vovejnedh. Bergslanden mĳtie (1994: 80) subjunksjovnh aaj maehtieh tĳjĳese tjuvtjĳiedidh jis ij kopula-veerbe raajesisnie meatan. Raajesisnie (22) *juktie* jĳh raajesisnie (23) *goh*:

(22) *Juktie guowldmma jih lehkam biejm-, dillie skorrjh gierk-m-m.* (KB1943: 276)

(23) *pirn tann errek (irrek) nahkstamma, tann krve pirne tihte, ij (iĳje) lieh tmtm knn, kuh rewo pirnen rauwose vovej’ nmma.* (IH1886: 81)

Bijjebe raajesi subjunksjovnh *juktie* (*gosse*) tjuvtjĳiedieh daaletje batĳje tĳjĳese, jĳh *goh* aeriebadtje tĳjĳese. Daate vuesehte konteekste jallh syntaakse dĳhte mij tĳjĳem vihteste. Dagkeres subjunksjovnijste barre goh *die* jĳh *dillie* dovne vjnesasse bata: gaatome *lea-*veerbe luvnĳje dovne eevre jeatjah modusisnie tdtjeme jis luvnĳje meatan, v.g. kondisjonaalĳse:

(24) *Im maehtieh gĳtine vaeltedh goh. Die gujht gaetskiestamme jallh kroehkehtamme.* (LMM2016: 101)

(25) *Men hvis Stala dm juwg-n bkm fihkm-, dillie juwg-stmma dm aiem dhtie onnst.* (KB1943: 302)

Bijjebe subjunksjovnh *die*, *hvis* (*jis*) jĳh *dillie* naan ussjedimmie tseahkan tjuvtjĳiedieh, jĳh dannasinie dpedieh goh “tjĳekeldh kondisjonaalĳse”. Naemhtie dle kopula-veerbe tĳjĳem nnnoste jis verbaalesne meatan. Jis ij tempuse *lea-*veerben tĳjĳrh vjnh, dellie v.g. evteben jallh minngelen raajesen finihthe veerbe jallh ihkie dah raajesen subjunksjovnh aaj tĳjĳem

daejrichtieh.¹⁸ Mij daestie bāata, dellie ij jījtjehke partisihpe tempus-guedtije. Mietehtem gujht læjhkan sagke daamtebe daerpies *lea-* veerbem dijpedh jis aeriebadtje tījjese tjuvtjiedidh. Dīhte dannasinie soptsestæjja eejnegen d.g. ‘alltid går ut fra taletidspunktet’. Ihkie kopula-veerbe daamtebe veeljemisnie gosse perfektijve preesensem bigkie, ij Leah dīhte seamma goh oktegs perfektijve partisihpe eejnegen akten seamma tījjese tjuvtjede, jallh akten seamma modusasse gih. Dīhte *lea-* veerben d.g. ‘understrekning’ vāājnoe seamma guedteles bīhkemdasse daase saah guktie.

3.1.2 Goh baalte-öörnelde veerbh jīh objeektepreditatijve

Åarjelsaemien veerbi, dovne finihthe jīh infinihte veerbehaemiej naan sjīerevoete, juktie dam konjunksjovnem *jīh* raajesistie gāarede dijpedh. Naemhtie dle geekte veerbh baatsieh baalte-öörnelde (d.g. ‘sideordnede’) veerbine mah tjāenghesne verbaaline seamma subjeektese (geahtjh Bergsland 1946: 275; 1994: 48; Magga & Magga 2012: 183–184). Seammam finihthe veerbijste vuajna (26) barre goh infinihte veerbehaemijste (27):

(26) *vaarrestin akten krovhten nualan tījekedin* (KB1978: 53)

(27) *Doh jeatjah juvrh lin viehkiehtamme leekeme.* (EHB&KB1993: 10)

Gosse geekte seammaleejnes veerbehaemieh aktene verbaalesne naemhtie, dellie dīhte mubpie veerbe buerkeste voestes veerben gīehtelimmie tjuölkehkābpoe, jallh gīehtelimmie buerkeste mij seamma aejkien juhtiemie goh dam maam voestes veerbe buerkeste (Magga & Magga 2012: 183). Bijjebe raajesisnie dah geekte infinihte haemieh iktemearan garkesieh jallh jeatjahligke: dej eah Leah naan objeekth jallh adverbijaalh. Men dan akten jallh gāabpegen haemien maahta jījtse objeekte jallh adverbijaale mij giske bāata:

(28) *Ij sān Leah gāessie aerebi dagkere stoerrenierehtse tjakasjamme saemide goltelamme.* (AJ1997: 111)

(29) *Åå, manne gujth sijhteme arreme annetje baalte dej annje skāajjen lihke, gogka maahteme naan giebnie gāvnjastamme, dallen bijjeln.* (JT2019: 78)

(30) *sákkj jje`nápṃ ŷot`šájk`àn, en Guo jis li juo`š`àràṃ`ε`ä`rpjε Diipemε* – (EL1923: 69)

¹⁸ Maahta sān smaaregejoeektasse dajveste mābpan, man garre syjhtede geahken gielenuhtijjen finihthe veerbem meatan v.g. gosse aeriebadtje tījjese tjuvtjiedidh.

(31) *Dah leah dle barre sjaaven **båateme** dan båeries saemien gærhkoedeavese **tjihkedamme**.*
(AJ2000: 58)

(32) *mån mī tihte alāmuite lij **viehkīe'tōmma** satnup tapp triaukāp **turujumā** jeh
viehkīe'tumā satnine **čuojēkōmā**, ičci kuh tapp kiese kennā socst' [...]* (IH1887:25)

Bijjebe raajesi geekte seammaleejnes veerbehaemieh akten seamma subjeektese. Jis ussjede ahte daalatjasse gaajhkh perfektijve partisihph, eah barre predikatijve haemine dååpedamme, men dovne subjeektrepredikatijvine orreme, dellie vuelebe raajesisnie sãåjhtoe akte jijhteme maam OBJEektePREDIKATIJVINE maahta guarkedh. Objektepredikatijve – dannasinie voestes veerben objeekte mubpien partisihpen ageente sjædta. Vueptiestahtam barre aktem tjælkes raajesem daestie gaavneme, men baajem jiehtegem daase læjhkan. Geahtjh vuelebem raajesem gusnie objeekte *giem* nueliesievine mïerhkeldh mij seamma aejkien *båateme* veerben ageente:

(33) *Jis naan ov-nohkens almetjh bætieh jih sijhtieh govledh mejtie dijjiēh giem **vuajneme**
daagkoe baaktoe **båateme** tjoejken, die [...]* (EHB2004: 101)

Bijjielisnie voestes partisihpen objeekte *giem* mubpien partisihpen ageente. Vuelielisnie ovvihties mejtie gellientaalen nominatijve *maath* ledtjie subjeekte vuj objeekte, men maahta sãn ahte daagka seammaligke goh bijjiegabpa, barre finihte veerben objeekte, perfektijve partisihpen teema sjædta:

(34) [...], *tiļje kaunie jīčse māt **kuohpōma** [...]* (IH1886: 18)

Mojhtestahtam åarjelsaemien raajesh garkesieh dovne subjunksjovnen namhtah; juktie *ahte* ij leah daerpies gosse åejvieraajesasse lihtseraajesem dibrehte. Disse lissine gellientaalen subjeekte- (-h) jih objeektakaasuse (-h) seammapieres. Dan åvteste geervebe vihtesjidh jis bijjebe ledtjie seamma raajesemaalleste. Saaht guktie dellie lea bijjebe raajese infinihte konstruksjovne partisihpine. Tjyölkehke gujht annje læjhkan – perfektijve partisihpe sagke daamtebe “subjeektrepredikatijvine” dååpede.

3.1.3 Kopula- jīh subjeekte-gaatoe

Daesnie galkem vuesiehtidh perfektijve partisihpen subjeekte muvhtene aktijve raajesistie gãåte. Aktene seamma raajesisnie jallh raajeselihtsesne maahta dovne kopula-veerbe **jīh** subjeekte gaatodh. Muvhtene vãåjnoe goh daejrehteminie konteekste mij vuesehte mij dihte subjeekte. Guktie tempusem konteeksteste aervede, seammaligke aaj persovnem. Ij leah badth ulmie daesnie bagkesidh kopula- jīh subjeekte-gaatoen naan ektievoete, men dihte gieltege

easkah gosse kopula-veerbe ij leah. Vuelelen edtjem buerkiestidh, geekteligke subjeektide maahta baajedh årrodh. Vuelelen raajesisnie (35) subjeekte jîh aktentaalen voestes persovne *manne* gââteme, jîh raajesisnie (36) jîh (37) gellientaalen voestes persovne *mijjiej*:

(35) *Jûs gârra jîh gervə japie, dillie namiem čuohp-əjijjies jüktie maliem vald'əjh. Guwl-əm-ə čiččie suptstájja.* (KB1943: 230)

(36) *Ij manne naan aejkien mujhtieh gie mijjem geehtin gännah. Idtjin veartsjh gâaph sjidteme, [...]* (JT2019: 44)

(37) *Bâateme man dle gâhkese, dlie gujht tjoerimh liegkedidh.* (KB1994: 80)

Bijjebe raajesisnie, dellie kreajnas voestepersovnh mah gââteme. Dîhte gie soptseste lea meatan dennie gââteme subjeektesne. Vuelebe raajesisnie (38) subjeekte jîh gellientaalen gâalmede persovne *dah* ('bovtsekaarh') faeties. Mubpene raajesisnie (39) subjeekte jîh aktentaalen gâalmede persovne *dih*te ('råantjoe') faeties:

(38) *Giesie doekoe dellie ojhte dam bealloemiesiem vöjnin. Men idtji gujht dam onne measetjem. Men dan tjaktjen dle govlem vuajname.* (LMM2016: 116)

(39) *Råantjoe gujht njulhtjestalli dohk' diekie jîh dle tsåvveli. Mov vielle gujht vearedi bijjene dah deavah, byjrehtalli gâabph vualkeme, idtji guarkah gænnah.* (EHB&KB1993: 19)

Daagka bijjege dellie naan vihties, damtoes gâalmedenpersovnh gââteme. Vååjnoe goh ij gaajhken aejkien daerpies subjeektem vihth mubpesth jiehtedh orre raajesisnie jallh raajeselihtsesne, ij gujht jis baakoegietjeste gâvla **gie** (d.g. 'ut fra konteksten'). Dîhte subjeekte maahta aadtjetje moeneme subjeekte årrodh, mah jeenjemassth vååjnoeh goh voestes persovnen akten- vuj gellientaalen, jallh gâalmeden persovnen akten- vuj gellientaalen. Daan raajan bijjebe raajesi subjeekth – naan vihties subjeekth. Men vååjnoe goh subjeekte raajesistie gaarvene jis generelle, ovnohkens persovne aaj: dellie vihth gâalmeden persovnen akten- vuj gellientaaesne. Vuelebe raajesisnie (40) jis subjeekte jîh gellientaalen gâalmede persovne *dah* mah faeties. Raajesisnie (41) gujht maahta subjeekte dovne gellientaalen gâalmede persovne *dah* jallh aktentaalen gâalmede persovne *dih*te. Men dîhte mij tjielke jüktie perfektijve partisihpen transitijve veerbeste vuajna desnie gujht naan ageente:

(40) [...], *for ij leah hov daelie desnie naan sjkuvle, råjvoestamme abpe dam göetiem.* (JT2019: 41)

(41) *Jih lie mielg-ən bakt g-əvam-ə jüktie buoŋə-sküwmiem üt'əjh.* (KB1943: 264)

Daate vuekie subjeektem naemhtie sliejhtedh jis gålmeden persovnen generelle ulmie, maahta jeatjahligke buerkiestidh goh gielen barre goh mubpie vuekie passijvem jiehtedh aktijve raajesi baakt. Numhtie dellie transitijve veerben subjeektem tjeaka olles vâåjnh gie dihte veerben ageente, men dah læjhkan daejrehteminie gaatome subjeekte aktentaalen gålmede persovne *dih*te jallh gellientaalen gålmede persovne *dah*. Daate raajese-tseegkeme **dååpede** barre goh passijvekonstruksjovne tjeekeldh ageenten diete, maaje aktijve raajese lea. Daate aaj maahta dannasinie juktie gielenuhtjijh daamtaj aktijveraajesem veeljieh passijveraajesi sæjjan. Dam aaj dan veele vihtesjim goh gaajhki saerniestæjjajgumie soptsestim. Saerniestæjjah (1, 2 jih 3) gaajhkes don dan aejkien passijve raajesemaallem gerviejin. Vuelelen gihtjehtallemistie vaaltalgamme gusnie saerniestæjjam gihtjem guktie saemien jiehtedh:

(42) [AL: Koppen er satt på bordet?] *Kåahpe buertien nelnie. Kåahpem buertien nille tseegkeme.* (Saern. 1)

Bijjielisnie gujht kreajnas subjeekte faeties, jih dannasinie dallegh objeektem vuepteste *kåahpem* mij akkusativjen aktentaalesne tjåadtjoen. Mojhtestahtam naan tjoelmh jijhtieh juktie gellientaalen nominativje dovne subjeekte- jih objeektekaasuse. Daate dorje ij maechieh barre kaasusistie vuejnedh gænnah mejtie gellientaalen nominativje raajesen subjeekte jallh objeekte. Veerben maadtoe dam bævnesem vadta jih semantihken bielie. Jis raajesisnie gellientaalen nominativje v.g. *geegkh* transitijve veerben patieente – dellie dihte raajesen objeekte. Vuelebe raajesh aktijve raajesh, dah veerbh *biejedh*, *dievhtedh*, *gåarodh* jih *vijjedh* aktijve maadtoste jih transitijve veerbh. Vuelelen raajesi subjeekth mah fååtesieh. Raajesisnie (43) *svækhah* jih *geegkh*, raajesisnie (44) *beelhth* jih raajesisnie (45) *njaarhtjah* mah veerbi patieenth jih dannasinie raajesi objeekth:

(43) [...], *jih müwt'əńə gäjsaj šijsə garəjh jih guøt'təmə-roāńžam oāččstijt jih gäjsam šv'āhk-əjd'ə gārrədijt, juktie šv'āhkah roāńžəsə biejəm-ə. Māhkalāhk-əsn ārrəbuh goāššie g-ekkh deæwdəm-ə.* (KB1943: 204)

(44) *Jih belth dit'ńastə jih giergəjst'ə gorəm-ə.* (KB1943: 268)

(45) *Rüččən gāskah āktəm meæsäk-əm guštie nārčah vijjəm-ə.* (KB1943: 260)

Aktijve raajesh vâåjnoeh sjejhme åarjelsaemien. Jih dan gaatoje subjeekten diete, dellie dååpedieh barre goh passijve konstruksjovnh, ihkie eah Leah. Jih daejrehteminie gujht dan raadtan naa daamtaj passijve konstruksjovnen sijjeste maahta nuhtjelgidh. Daate sjëerevoete jallan moeneldahkesne ovtetje dotkemisnie. Maam mænngan vuesiehtidh, dle vâåjnoe goh

daate fenomeene viehkietamme stuvrehtamme guktie daaletje urrebe áarjelsaemien passijve konstruksjovne-tseegkeme vyrhteme sagki. Áarjelsaemiengielese urrebe passijvekonstruksjovne sjádteme. Daate maahta dehtie subjeekte-gaatoemistie bátedh, juktie daate naan kompleksiteete mij gielen joe aeriebistie. Dallahmasten báastede vihth daase.

3.1.4 Passijve

3.1.4.1 Passijveraajese-tseegkeme

Perfektijve partisihpe maahta dovne aktijve jáh passijve maadtoste. Men perfektijve partisihpe mij aktijve veerbijste dan iktesth barre aktijve ulmie, easkah gosse veerbe passijve maadtoste, dellie passijve ulmesne (Hasselbrink 1981: 139; Bergsland 1942: 380). Áarjelsaemien passijve lea gosse aktijve raajesen objeekte passijve raajesen subjeektine sjádda. Objektekasaase jorkese subjeektekasaasasse jáh aktijve veerbem molse passijvemaadtoes veerbine. Vuelelen raajesh mejnie passijve veerbh perfektijve partisihpesne:

(46) *tihte pū^wwrie il'e' toihlqammā jōretse (joqretse), men toitlqamma níljen (n'éljen) j'élkien, [...]* (IH1886: 96)

(47) *puoča aļovas čarrāka kattastüowum; [...]* (IH1886: 38)

(48) [...], *jih daej biejjiej dle Maarhkosen Vaentjele lea gaervies diedtesovveme.* (AJ2000: 96)

Daaroengielesne eah leah passijve seerkeldahkh mah veerbide lissiehtuvvieh, men viehkieveerbe ávtelen mij joekehtahta mejtie aktijve jallh passijve ulmesne: ‘har delt’ vuestie ‘er delt’. Saemiengielesne dellie maahta daaroen aktijve raajesen ‘har’ jáh daaroen passijve raajesen ‘er’ jarkoestidh saemien *lea-*veerbine dovne aktijve jáh passijve raajesisnie, men áejvieveerben maadtoe díhte mij vuesehte mejtie aktijve veerbe *juekedh* (49) jallh passijve veerbe *juakasovvedh* (50):

(49) *Numhtie skuvle-jaepiem juakeme, ealoe-bueriej gaavhtan.* (MJ1985: 133)

(50) *Eah leah vielie göökte áálmegh, eah vielie gööktine rijhkine juakasovveme.*
(Bibel.no2021)

Aktijve raajesisnie (49) *skuvle-jaepiem* objektekasaasisnie jáh akkusatijvesne. Disse lissine subjeekte desnie tjiekeldh. Mubpine passijve raajesisnie (50) dellie aktijve raajesen objeekte subjeektine sjádda. Guktie moenestim dellie áarjelsaemiengiele vielie rahtjeminie dan aktijveraajese-tseegkemen haaran. Ij leah badth dellie digkiedimmes aamhtese mejtie passijve raajesh gáávnesieh vuj eah, men mejtie gielenuhtjijh daamtebe veeljieh aktijve raajesh dan

sæjjan. Vuelebe raajese hijvenligke vuesehte jaarjelsaemien perfektijve partisihpen funksjovnem, gusnie aktijve veerben partisihpen subjeekte tjiekeldh, jñh dle mubpie partisihpe passijvemaadtoes veerbeste:

(51) *mânàm POWWEMÉ* Τεν`ιε Κὸ·ὀτση, mij *iji-leäh KQ·W·ΛÀHTÜ:QWEMÉ* [...].
(EL/KAJ1957: 126)

Naemhtie dle daate perfektijve partisihpe predikatijve haemine saakt magkeres maadtoste. Men dellie golme haemich attribuhtijvine aaj jæjhteme. Daesnie naan aamhtese maam im buektehth reakta kreajnahtidh jis. Dennie dotkemematerijaalesne golme raajesh jallh fraash jæjhteme; gosse veerbe passijve maadtoste jñh adnominaale sijjesne tjáadtjoen:

(52) *Diçte le juç wâl*miEDUW`uME* rÿçont`šuo çìèr`εçtsáB çìès`εmán S. 'es ist ein Ochse, der schon zum Ziehen des Schlittens gezähmt worden ist.' (EL1923: 63)

(53) *çoula`çtÿw`uME* S, Perf. Part. 'verrufen'. *ç. k`q`rre* S. 'ein verrufener Mann'
(EL1926: 67)

Akte aaj dennie Bergsland & Maggan baakoegærjesne (ÅaBg1993) *hejadovveme-miesie*, men dennie Hasselbrinken (1981) baakoegærjesne gáavnese barre *heäjaadimmie-miesie* jñh *heäjaamiesie*. Daah Leah dotkemematerijaalen sprijnehtassh. Guktie vääjnoe dellie daamtebe jeatjah haemie mij passijve partisihpine dáåpede, maam vueliekapihtelisnie 4.2 galkem vuesiehtidh. Læjhkan im maehtieh vaestiedidh mejtie daate perfektijve partisihpen haemie, jallh dan mubpien attribuhtijve *-me* haaman veadtaldahkesne. Mij dorje ahte haestemes daejtie *-ovveme* attribuhtijde buerkiestidh, juktie dah golme jielije participanth relativiseereminie, JUVREM jallh ALMETJEM. Baajh edtjem daan digkiedæmman báåstede jarkedh kapihtelisnie 4.2.4.3.

3.1.4.2 Urrebe güelen passijveraajese-tseegkeme

Daaletje urrebe güeese orre vüekie sjödteminie guktie passijvekonstruksjovnem tseegkie veerben aktijve maadtoste. Jñh dihte mij daagka sjödteminie sán sjeahta seammaligke buerkiestidh guktie dennie adnominaale posisjovnesne aaj. Vuelelen aktijve veerben perfektijve partisihpe predikatijvesne tjáadtjoen jñh subjeekte lea gellientaalen nominatijvesne jñh nueliesievine tjaaleldh:

(54) *Dah güelehaestemh* Leah lihke *ektiedamme øøhpehtimmiefaalenassese*.
(SIKOR;ADM.TEXT)

Mij daesnie sjidteme sagke buerebe vâåjnoe jis raajesem veartese gusnie subjeekte aktentaalesne. Vuelebe subjeekth aktentaalen nominatijvesne:

(55) *Saemien gïele lea juakeme jienebh gïeline*, [...] (SIKOR;ADM.TEXT)

(56) *Tjaalege lea jarkoestamme saemien gïelese* [...] (SIKOR;ADM.TEXT)

(57) *Reektehtse lea baalte biejeme*. (SIKOR;ADM.TEXT)

Jis plirkehte baaastede isketje raajesasse, mij dehtie baaarasåbpoe dotkemematerijaaleste, dellie eevre seamma raajesemaalle, men *beelhth* ij leah subjeekte goh bijjielisnie, men objeekte:

(44) *Jih belth* [objeekte] *dit'ñast'a jih giergajst'a goram.ə*. (KB1943: 268)

Baaarasåbpoe dotkemematerijaalen grammatihken mietie, dellie v.g. bijjebe raajese (56) jeahta: *Tjaalege* [dihte mij] *lea jarkoestamme* [maam akt] *saemien gïelese*. Dihte dannasinie veerbe ij leah passijve maadosne passijve raajesisnie, jallh: subjeekte ij leah objeektekaasusisnie jïh aktentaalen akkusatijvesne. Naemhtie dellie raajesh sjidtie mah dellie mij akt passijve jïh aktijve raajesi gaskem – dej lea aktijve veerbi maadtoe jïh passijve raajesi syntaakse. Maam maahta orre passijvekonstruksjovnine gâhtjodh. Perfektijve partisihpe numhtie barre goh passijve seerkeldahkine aaj åtnelge daanbeajjetje gïelesne jïh sojjehtimmiegeatjan barre orre semantihkes sisvege sjidteme.

Daam orre åtnoem maahta gellieligke buerkiestidh. Uvtemesth dle maahta daaroengïele dihte mij dæjpa. Daaroengïelen gidtjh ij lij joekehtasse aktijve jïh passijve maadtoej gaskem. Mubpie mij maahta viehkine passijvekonstruksjovnem jeatjahtedh; dah aktijve konstruksjovnh subjeekti namhtah mejtie bijjielisnie åhpiedehtim v.g. raajesnie (40)–(45). Dannasinie kaanna gïelen “kompleksiteete” joe aalkovistie mij meatan naemhtemes urrebe passijvekonstruksjovnem tseegkeminie: vihties dihte subjeekte-gaatoe. Maahta aaj gïelenuhtjijen jïjtse assjaldahkh passijve veerbi bijre mah stuvrehtieh.¹⁹ Ihkie guktie dle orre passijvekonstruksjovne daaletje gïelesne gaavnoes. Jïh misse gïeltege daelie vijlelidh, guktie

¹⁹ Smaaregh juhtieh: voestes-gïeles saemiestæjjah nyrhteme edtja geehtedidh dejstie passijve gietijiste olles geerve gïele sjidth. Sijjeh sih ussjedamme maahta abpe passijve raajesem jarkelidh aktijve raajesasse.

maahta daam parallelline gïesedh jïh seammam jiehtedh perfektijve partisihpen bïjre adnominaale posisjovnesne.

Perfektijve partisihpe easkah urrebe gïelesne daamtaj jæjhta dennie adnominaale posisjovnesne. Gïele daejrehteminie barre jeatjah partisihpe mij dan sæjjan tjaanga attribuhtijve *-me/-mmie partisihpe* maam easkah gïetedallem vueliekapihtelisnie 4.2. Perfektijve partisihpe gujht daaletje urremes gïelesne adnominaale haemine åtnosne:

(58) [...], *edtja learohkidie buerebe bihkedimmiem jïh aktem buerebe **sjiehtesjamme** øøhpehtimmiem vedtedh.* (SIKOR;ADM.TEXT)

(59) *Daan sisvege ulmieh iedtjeles jïh **væjranamme** åtnoem åarjelsaemiengïelesne, jïh åarjelsaemien åtnoem byjjes tsiehkine jienede.* (SIKOR;ADM.TEXT)

Mannasinie naemhtemes åtnoe barre urrebe gïelesne vååjnoe, Bergslanden mietie (1946: 234) daaroengïelen raedtteste dalveme saemiengïelese. Daam digkiedimmiem jåarhkam easkah vueliekapihtelisnie 4.2. Urrebe gïele gujht åvtene daaroen systeemen haaran gusnie perfektijve partisihpe aktijve maadtojne maahta passijve ulmesne, dovne predikatijvine jïh attribuhtine.

3.1.5 Iktedahke

Daennie vueliekapihtelisnie åvtese båateme perfektijve partisihpe predikatijve partisihpe. Dïhte jïjtjeraadehke dovne kopula-veerben (*lea-*) namhtah. Jis *lea-* veerbe ij leah raajesisnie meatan dellie konteeksteste dam mij tïjjem daejrehte. Gïelen gujht jïjtse vuekie tïjjesse tjuvtjiedidh, lihkes finihte veerbigujmie, subjunksjovnine jallh adveerbine, men jïjtjehke veerbehæmie ij leah faamosne vuesiehtidh. Daate fenomeene eevre gïelen jïjtse systeemen mietie, v.g. åarjelsaemien nominaale raajesi tsegkie (geahtjh 2.3.2). Verbaalesne maehsieh geekte perfektijve partisihph baalte-öörneldh haemine tjåadtjodh akten seamma subjeektese. Åarjelsaemien aktijve hæmien maahta dovne gååteme subjeekte maam aaj barre konteeksteste aervede. Gaatoje subjeekte maahta vihties jïh åehpies, men dovne dam mij dan generelle jïh ovvihties persovnen/ persovni åvteste. Daate minngebe vuekie aaj dååpede barre goh naan mubpie vuekie passijvem buektiehtidh aktijve raajesen baakt. Raajesemaalle mij **dååpede** goh mubpie passijveraajese-tseegkeme dan jïjtse tjiekeldh ageenten diete, men mij læjhkan aktijve. Dïhte dannasinie aktijve veerben perfektijve partisihpen barre aktijve ulmie jïh easkah passijve sisvege gosse jïjtjehke veerbe passijve maadtoste. Daaletje gïelesne urrebe passijvekonstruksjovne sjïdteminie, mij mojhtestahta daaroengïelen gusnie veerben ij leah mij passijve maadtojde, men barre passijve syntaakse. Veebï passijvegietjïeh numhtie

gaarveneminie, men passijve konstruksjovne annje aajmone. Urrebe gielesne perfektijve partisihpe vääjnoe dovne jeenje-jeenjebe attribuhtesæjjan aaj tjaangeminie passijve adnominaale partisihpine.

3.2 Progressijve partisihpe *-minie*

Daennie vueliekapihtelisnie tjaalam haemien bijre, seammalihtses jïh golmenlihtses veerbi gietjie *-minie*. Ij leah daate gih naan orre infinihte veerbe, daate haemie badth gaajhki dotkiji systeemine aeriebistie áehpie. Ihkie dennie infinihte veerbi systeemesne eejnegen sijjiem åtneme, dellie dan nommh dotkemebaeliej tjïrrh gellie – jïh destie ovtjïelke magkeres funksjovne dah vuajname haemien lea. Dah gieledæjrijh gïeh seamma lahtesem haaman vadteme, eah eevre seammaleejne lahtesidie nuhtjeme gih. Guktie daagka vuelege edtjebe vuejnedh dellie daate geerve lahtestimmie jeatjah gieledotkemen raedteste dalveme saemien gieledotkemasse. Ulmie daesnie lea haemiem defineeredh guktie dan syntaktihkes funksjovne jarngesne jïh gaavnehtidh man vueliedåehkien nualan sjeahta tjaalegen teorijesne.

(60) *Nåå vuertieminie lin gujht, ussjedeminie, guktie eah leah dah annje bæetieminie.*
(EHB&KB1993: 72)

(61) *Nov maaje laedtien raedteste dej tjïelti almetjh govloeh ryøyredeminie leah saemiedigkieveeljeman.* (A]1997: 32)

3.2.1 Ovtetje dotkeme haemien bijre

Lagercrantz (1923) lahtesem *gerundium* åtneme dejnie kaasusesojjeldahkine; essijvine aktesne (*Essiv des Gerundiums*). Numhtie dam Lagercrantz verbalsubstantijvine dam guarkaji. Guktie boelhkesne 2.3.3 åvtese bööti, dellie destie båata juktie infinihte haemie *-minie* lea gïerehtovveme dehtie verbalsubstantijveste. Jïh lahtese *Gerund* lea nuhtjelgamme verbalsubstantijvi bijre (Glottopedia 2009). Jïh verbalsubstantijve jis aeriebadtje englaanten- jïh latijnengïele-buerkiestimmesne staatussem veerbehaemine (*gerund*) aaj åadtjoeji (Ylikoski 2003: 188).

Minngebe dotkijh dan mænngan haemiem *-minie* sjïere infinihte haemine buerkiestin.

Ahtjetje doeka åarjelsaemien gieledotkemen sisnjelen seamma lahtesasse jeatjah sisvege sjïdti, barre dillie goh Bergsland (1946) seamma lahtesem nuhtji *gerundium*, juktie idtji satne gujht verbalsubstantijvine dam vuejnieh – juktie seamma grammatihkesne dam verbalsubstantijvem *aktio* gåhtjoeji. Maam Bergsland ussjedi daejnie nommine, ij leah hijven byjjebasse åadtjodh. Men ij leah “gerundium” jallh “gerund” barre verbalsubstantijvi bijre

nuhtjesovveme, jeatjah saemien gieledotkemisnie dovne adverbijaale infinihte veerbehaemiej bijre. Haspelmath veele tjielkeste mestie ahte naemhtie lahtesem geekteligke ávtesne. Tjaala gujht gosse lahtese *gerund* konveerben ávteste nuhtjelge, dellie lea “based on the gerunds in Romance languages [...]” (Haspelmath 1995: 45). Idtji sán badth Bergsland konveerbine dam guarkah gænnah jis sov buerkiestimmijste aervede. Hasselbrink (1981) aaj *Gerundium* nuhtji jijtse baakoegærjan grammatihke-áesesne, maaje jijtse artihkelisnie *Südlappische Verbalnomina* (1970: 584) mietehte; dihte lahtese gerundijume annetje tjeejehte jñ buerebe luvnije Lagercrantzen lahtesem *Aktio* dan sæjjan, dan ávteste *-minie* haemien jñ latijnengïelen gerundijumen jallan naan ektievoete, tjaala. Ihkie Hasselbrink ovsjiehteles lahtesem vuaptan sjïdti, dellie sjïhti dam jeatjabinie málsodh maam Ylikoski (2009) hijvenligke vuesiehtamme seamma snaarhkehtje (d.g. ‘problematisk’) lahtese lea. Dihte golh aaj verbalsubstantijven bijre nuhtjelgamme. Ihkie Bergslanden aeriebadtje lahtese aaj gerundijume lij, dellie dam nommem gervieji mænngan jñ orre nommem vedti: *tilstandsform* (Bergsland 1994). Dagkeres lahtese jis vielie soptseste dan haemien semantihkes ulmien bijre (Ylikoski 2002: 83). Magga & Magga (2012: 28) vihth dam *tilstandsform* gáhtjoejægan, men guktie dihte tempuse- jñ aspektekombinasjovnh bigkieh “progressivt presens” jñ “progressivt preteritum”. Ylikoski (bået.) dam *progressijve* gohtje, lahtese mij dehtie aspekteste båata.

Ij gujht daejstie barre akte lahtese mij tjeejhteminie. Daan raajan gieledaejrih haemiem gohtjeme dovne dehtie maadtoste mestie gierehtovveme, nommem vadteme mij gieledotkemisnie eevre jeatjah funksjovnde veadtaldahkesne goh dan man haemien lea, jñ minngemes aaj semantihkes ulmeste lahtestamme. Men guktie vääjnoe dellie gieledaejriji buerkiestimmieh daan haemien funksjovnen bijre kaanna stuerebe siemesvoete goh sijjen lahtesi gaskah. Manne Ylikoskim (bået.) goerem daagka: haemiem gáhtjoem *progressijve* jijtse aspekten diete. Maaje partisihpi kategorijen nualan rijtem jijtse funksjovnen diete – jñ mannasinie dam buerkestem vuelielisnie.

3.2.2 Haemie jñ funksjovne

3.2.2.1 Progressijve goh subjeektepredikatijve

Maam gaajhkh gieledaejrih daan geatjan buerkiestamme dellie dihte *-minie* kopula-veerbine aktine *lea-* tempuse- jñ aspektekombinasjovnh bigkie mah imperfektijve jallh progressijve, dihte produktijve jñ gaajhkeleejnes objeekth átna. Vääjnoe badth aaj goh gaajhkesch vihtesjamme daate progressijve jñ perfektijve partisihpe jeenjemasth seamma veerbem:

vihties *lea-* veerbem modifijeereminie. Daase maahta lissiemdidh ahte dovne passijve veerbi baalte maahta bāetedh – veerbide *govledh* jīh *vååjnedh*, veartesjh raajesem (61) bijjielisnie. Seamam noerhtesaemien dotkeme nænnoste (mohtedh Kemi 1991: 72). Dīhte mij gēltege daennie boelhkesne – dam funksjovnelle lihkesvoetem veartasjidh mij perfektijve partisihpen jīh progressijven gaskem. Dīhte stoere gyhtjelasse mij tjuedtjele daennie aamhtesisnie mannasinie barre *-me/-mme* haaman partisihpe-staatussem vedtin, goh idtjin gēledaejrijh *-minie* haaman. Jīh mejtie ledtjie barre aspektijes joekehtasse dellie daej, barre goh vuelielisnie. Vuelege *-minie* haemiem jassajabpa mīerhkeme jīh perfektijve partisihpem nueliesievine:

(62) *Dah laedtieh lin dle mænngan **soptsestalleminie** gaskemsh: «Die leah amma dah saemieh dam vīnhtsem nååjteme.»* (EHB&KB1993: 35)

(63) *Govlestamme ligan johte **juhtieminie**.* (EHB&KB1993: 17)

Barre goh perfektijve partisihpe, dellie daate progressijve aaj seamma jījtjeraadehke finihte veerben namhtah jīh ij progressijve gænnah naan tempus-guedtije haemie. Konteekste gujht, iktedimmes baakoeh jallh jeatjah lihkes finihte veerbh maehtieh viehkine tījjesse tjuvtjiedidh. Vuelelen vååjnesasse bāata guktie dan aaj subjeekte muvhtene raajesistie gāāte. Jīh juktie aktijve veerben gaatome subjeekte ij tjāadtjoeh, dle ageentem barre dan konteeksten tjīrrh aervede:

(64) *Jih dle dejstie treavkijste vaaltam vīgkehtem dle. Rærroeh dle stealladamme man nelnie skovtere edtja tjāadtjodh. **Vienhteminie** vååtje gujht, men rærroeh biejem skovteren nualan olles gaatoeh jis dle lopmen sijse.* (LMM2016: 50)

(65) *Gosse dle vueptestem, duvlie dom bīenjem **dienehteminie**.* (LMM2016: 34)

(66) *Dle akten aereden dle **ryöjnesjeminie** Hamptjärnan jillelen.* (LMM2016: 95)

(67) *Jih dle datne bāarhte. Dle gujht suvmieh, suvmieh gujht ahte **dåalvoeminie** dam muadt'aajjam.* (LMM2016: 108)

(68) *Jih dle röövrem jis vaaltam. Röövrem gujht aaj **utnieminie** dan raejkien sisnie.* (LMM2016: 101)

(69) *Jih idtjimh gujht gaajhkh tjāenieh dallatjinie gaavnh. **Gaavneminie** naan tjāenetjem, læhtetjem, gaarvoem barre iktesth, jaepiem doekoe.* (EHB2000b: 70)

Goh subjeekth gāāteme barre goh daagka bijjege, dellie dah progressijvh aaj aktijve veerbijste. Progressijve aaj maahta mubpien progressijven baalte bāetedh mah geekti tjāadtjoeh verbaalen seamma subjeektese, gusnie mubpie veerbe dan voestes veerben

gähtelimmiem buerebe tjelkeste. Barre goh dam maam vuesiehtim dehtie perfektijve partisihpeste, veartesh raajesidie (27)–(29). Daej giske aaj adverbijaalh jallh objeekth tjihtedieh:

(70) *Bætien dahkoe, dellie vuejnien aaltoe aadtjen guadtme, **tjåadtjoeminie** lij miesiem **njåaloeminie**.* (EHB&KB1993: 55)

(71) *Nimhtie Ingken ussjedimmie, desnie gusnie lea **kröövvehtalleminie** gaamesh **speeneminie**.* (EHB2001: 59)

(72) *Dah dle loeves aaltoeh leah gujht dle barre **rahtjeminie**, varke **skodteminie**.* (EHB&KB1993: 72)

(73) *Limen **tjoejkehteminie** dam **ohtsedeminie**, Anders Jakobsa jih manne.* (LMM2016: 27)

Naemhtie dle geekte veerbh baalte-öörneldh (d.g. ‘sideordnede’) veerbine sjidhtieh verbaalen seamma subjeektese. Guktie joe jeaheme, ij daate barre perfektijve- jih progressijve partisihpese mij joekoen goh – dovne finihte veerbh maehtieh geekti aktene verbaalesne naemhtie jih jeatjah infinihte veerbh badth aaj, mejtie baajem minngiebasse vuesiehtidh. Progressijve maahta barre goh perfektijve partisihpe, passijve maadtoste årroth, dellie dihte aaj passijve easkah gosse maadtoe passijve. Men daagka easkah stoere joekehtasse vååjnoe dan geekten haemien gaskem man sveeki progressijve passijve maadtoste. Maahta barre guktie Aikio & Ylikoski (bæt.: 38) dan noerhtesaemien progressijven bijre mij daamtaj veerbijgumie nuhtjelge “[...] with a high degree of agentivity [...]”. Vuelelen progressijve passijve maadtojne:

(74) *Dehtie hojjemistie jis libie mahte uvre **vissjehtovveminie**.* (AJ1998: 132)

Daalatjasse gujht vååjnoe goh progressijve jih perfektijve partisihpe seamma daltesisnie funksjovni muhteste. Daejrehteminie barre seamma predikatijvefunksjovnesne jih dannasinie ij sån jeatjebe goh aspeektijes joekehtasse daej. Jis plirkehte Bergslanden bihkemdassese *-minie* haemien åtnoen bijre, modte haemien *-me/-mme*, dle dihte sagke buerebe goh altese snaarhkehtje lahtestimmie. Daan geekten haemien lihkesvoete Bergslanden baakoej mietie dle: “perfektum” jih “gerundium” gujht jeenjemaesth maehtieh jijtjeraadh raajeselhtsine årroth jih dan åvteste “[...] er altså prinsipielt kommutable innbyrdes (og med finite former), hyppigst perfektum og gerundium, som kan være bestemmelser bare til *leæ-* [...]” (Bergsland 1946: 173). Daagka jeahta, dah geekte veerbaemieh sinsitnien sæjjan tjaengieh jih eah gænnah maehtieh jeatjebem modifjeeredh goh *lea-*. Mij posisjovnde daate jis, mennie funksjovnesne dah tjåadtjoeh – dam Ylikoski

jeatjah jïh tjïelkebe baakoejgumie buerkeste; guktie dah g abpegh predikatijve funksjovnesne  tnosne: “[...] both the perfect participle and the so-called progressive form are predominantly used in predicative position with or without the copula as a finite auxiliary” (Ylikoski b et.: 14). Guktie akt satne n aloeminie daate *-minie* partisihpeleejnes haemie, dan funksjovne-buerkiestimmien d ete. L ejhkan ij jiehtieh r ekte, ij g ennah naan infinihte veerbi vueliekategorijen s jse b ejh barre guktie noerhtesaemieng eline dorjeme, jïh maam dallahmasten edtjem vuesiehtidh.

3.2.2.2 Goh objeektepredikatijve

Guktie  arjelsaemieng elesne, dellie noerhtesaemien vaastoe aaj jeenjemasth seamma predikatijvefunksjovnesne  tnosne – d hte  ehpie goh d hte “action essive”²⁰ mij daamtemes tj adtje *lea-* veerben baalte jïh “periphrastic progressive[m]” bigkie (Ylikoski 2009: 40). Ylikoski dovne mubpiem funksjovnem aaj muana maam dan predikatijvefunksjovnese veadta, guktie noerhtesaemien vaastoe “[...] is also used as secondary predicates in constructions occurring as complements to verbs of perception and cognition” jïh mij mojhrestahta jeatjah europeeng eli “*accusativus cum infinitivo/participio*” (Ylikoski 2009: 40). Daate maam manne g htjoem OBJEЕКTEPREDIKATIJVINE d emiedidh. Daam funksjovnem satne predikatijven funksjovnese veadta, gosse buerkeste guktie nuhtjelge goh ‘mubpie predikaate’. Vuelebe raajesisnie (75), voestes veerben objeekte *Piera* ‘genitijveakkusatijvesne’ tj adtje jïh mij progressijven ageentine sj edta:

(75) *Mun* *oidnen* ~ *muiten* *Piera* ***juhkamin*** *vuola*.
 Manne.NOM vuejnedh.PRT.3SG ~ mujhtedh.PRT.3SG Piere.GA jovkedh.ACTESS voelehke.GA
 ‘Manne v ojnim Piere volehkem jovkeminie.’ (JY2009: 40)

Guktie moenestim, dle daate maam objeektepredikatijvine defineerem. Jeatjah baakoejgumie; manne Ylikoskim (2009) daagka goerem, barre jeatjah lahtesem nuhtjem. Bijjebe raajese (75) seamma goh evteben vueliekapihtelen, perfektijve partisihpen b jre, d hte akte raajese (33) gusnie perfektijve partisihpe objeektepredikatijvine.  arjelsaemien progressijven haemeste gujht maaje jeenjebh gaavnemisnie goh perfektijve partisihpeste naemhtemes konstruksjovnesne. Mij maaje rovnege jis guktie Aikio & Ylikoski (b et.) tjeajne daam funksjovnem veadtme adverbijaale funksjovnese jïh konveerbese gidtjh. Desnie ij Leah goh

²⁰ Dah haemien numhtie lahtestamme dan  vteste  erieh juhtieh dehtie verbalsubstantijveste, barre goh Lagercrantz (1923) aaj dam *-minie* g htjoeji *Essiv des Gerundiums*.

vielie goerkese ahte predikatijve funksjovnese veadtaldahkesne. Tjaeliejægan progressijve-haemie lea dovne badth aaj konveerbine nuhtjelgamme, daamtaj “perception” veerbi komplemeentigujmie, gusnie konveerben subjeekte lea finihte veerben objeekte, jïh dle seammaleejnes raajesem buektiejægan: *Mun gulan beatnaga ciellamin*. (Aikio & Ylikoski b  et.: 40). Jis daate luvnije konveerbine faamosne naemhtie, idtji dillie luvnh raajesen ageenten predikaatine d   pedamme. Konveerbe jis dillie luvnije goh adverbijaale finihte veerbem modifijeereme, men dam ij minnie darjoeh g  annah. Daate daejrehte funksjovne barre dan predikatijvefunksjovnese veadtaldahkesne. Aevkehth gujht konveerben nualan gïesedh dan   vteste.

  arjelsaemieng  elesne dellie partisihpe sagke daamtebe d  emedede subjeektepredikatijvine.   arjelsaemien daamtaj subjunksjovnem sleajhta guktie *ahte* ij Leah daerpies. Dellie dan   vteste lihtseraajese jeenjemasht aalka subjeektine mij nominatijvesne tj   dtje. Vuelelen geehte seammaleejnes raajesistie, dihte akte progressijve goh subjeektepredikatijvine (76), dan vuelelen goh objeektepredikatijvine (77):

(76) *Te  llie w   -jn   Ku-ff  r  p   j  e-  kiej   u  wnie    v-    mieni  .* (EL/KAJ1957: 177)

(77) *Tlie w   -jn   Ku-ff  r  :P  m    v-    mieni     v-  jjan   u  wnie.* (EL/KAJ1957: 178)

Naemhtemes raajesemaalle gosse progressijve objeektepredikatijvine   tnosne, jallan   arjelsaemieng  elesne gellie gaavnemisnie, men dejtie mejtie vuaptan sj  dteme – dah barre dehtie korpusen b  aras  bpoe   eseste. Men dah mah vihties, dah gujht j  jhteme veerbine aktesne *vuejnedh*, veartesh (78)–(80) jïh vuelielisnie *govledh*, men easkah raajesisnie (83).

(78) *  nnetji dle Laasse vuajnije golmegem lovvesjemini   g   kte sarvh, akte naa stoerre dejstie, jïh dle r  tnoe.* (EHB&KB1993: 64)

(79) *D  lle uh  a goatiem vu  ina, klivie riehpene nille ih   aikate voluse; vu  ina bu  res gummam   ahksemini  , gamug  m du  ji; [...]* (JQ1924: 308)

(80) *T  nnie p  ruwk  n   k  t  e    -   eri  nie K  mP   l  ttie w   -jn   al  w  s [...] uH    n  -js  n  :j  m [...] w  -   emi  :nie s  wrij   i  nie (j)ih l  nhk  meni   (sk. r  kn  meni  ).* (EL/KAJ1957: 117)

Jis seamma fenomeene g   vnese gosse objeekte naan gellientaales nominaale – ij Leah aelhkie vueptiestidh. Vuesieht  mman; mij s  ejhme   arjelsaemieng  elesne; jis gellientaalen nominatijvem guavla, dellie ij maehtieh gaajhken aejkien joekehtidh nominaale raajesem jïh nominaale argumeentem, dellie gidtjh “fullstendig sammenfall”, v.g.: *Dillie vuajna geehte*

olmetjh giedtien sisnie (= d.tj.) (Bergsland 1946: 290). Daate jaarjelsaemien kopula-gaatoemistie bāata. Daagka maahta *geekte olmetjh* nominaale raajese/ predikaate **jallh** objeekte veerbese *vuejnedh*. Dam ij dallegh vueptesth, jīh seamma tjoelme daennie aamhtesisnie aaj. Vuesiehtæmman – daagka vuelege gogka dihte nominaale (nueliesievine) gellientaalen nominatijvesne, dellie geekteligke maahta dam progressijvem toelhkestidh; goh subjeektepredikatijve jallh objeektepredikatijve:

(81) *gāwla dāh nūppieh švilkāstāmienie gārwanāmienie* [...] 'hører at de andre hutrer og fryser' (KB1946: 276)

(82) *tāstie tlje wuāinije čācie-ļattije' pruncšn vuojetemen*, [...] (IH1886: 119)

Dellie akte vuesiehtimmie byjebasse bāateme, mestie vuajna gosse nominaale dan finihte veerben dallah åvtelen tjāådtje, guktie dihte finihte veerben objeekte *vijhte tjoekjih* (nueliesievine) progressijven ageentine sjædta – jīh dannasinie ojhte vihties progressijve objeektepredikatijvine vuelelen:

(83) *Bene mænngan govlimh sāmies lin vijhte tjoekjih vuajneme geajnoen lihke tjāadtjoeminie Tråvnesen lihke*. (EHB2004: 102)

Jīh dle naan raajesh vuelielisnie mejstie objeektem heajhteme, men gusnie læjhkan goh ageente guktie akt progressijvem konteekstesne dāerede, veartesjh (84) jīh (85). Jīh dej jis vuelelen gusnie finihte veerben subjeekte seamma goh progressijven ageente, geajtjh (86) jīh (87):

(84) *guwļajijjam danbie(jjie)n dūppānā māwkamieñie* 'jeg hørte at de i dag rautet der borte' (KB1946: 290)

(85) *guwļajijjam miečāmienie* 'jeg hørte at det knaket (i tørre kvister)' (KB1946: 290)

(86) *MEN dihte driengö barre stille gāllasē, durjedalla oarieminnie*. (JQ1924: 284)

(87) *dāmdām davārdāmieñie* 'jeg kjemmer at jeg blir skrøpeligere' (KB1946: 290)

Saakt guktie, dellie eah Leah aadtjetje moeneme raajesh mejstie daarpesje konveerbine defineeredh. Ihkie dah subjeektepredikatijvine dāåpedieh jallh objeektepredikatijvine, progressijve partisihekategorijen sisnjelen annje tjāåvtje.

3.2.3 Progressijven naan adverbijaale funksjovne?

Læjhkan dle daan haemien aspeekte almetjem juaran buakta, mejtie naan lissiefunksjovne ledtjie mij perfektijve partisihpen ij Leah. Gaaltijjstie byjjebasse bætieh naan raajesh mejtie kaanna naan lissiefunksjovnem daejrehteminie. Disse lissine lahtese “gerundium” ávtesne jih ovtetje dotkemisnie adverbijaale funksjovni bijre aaj nuhtjelgamme jih konveerbi bijre gídtjh. Vuesiehtæmman Pekka Sammallahti (2007: 53) noerhtesaemien buerkeste “gerunda” goh naan veerben sojjehtimmiehaemie mij átnoen muhteste adveerbine dáápede. Dallah mænngan tjaala gerunden mïerhke lea *-ettiin*. Ij daate haemie gáávnesh áarjelsaemiengïelesne. Men dellie numhtie ahte noerhtesaemien vaastoe *-min* ~ *-me(n)* aaj tjeajne konveerbine vuajnelge aaj (Ylikoski 2009). Dannasinie dam galkem gaahpede dam oksem baajedh goevlestidh mah sán badth áarjelsaemien vaastose aaj seammaligke.

Ylikoski jis noerhtesaemien vaastoem konveerbine átneme juktie dan maaje jeenjebh funksjovnh goh barre predikatijvefunksjovnh aaj, numhtie dam sov jïjtse lahtesen mietie dam gohtje “action essive (progressive converb)” (Ylikoski 2009: 188). Maehtedh haemien naemhtie defineeredh, dellie tjuerieh dáápedidh guktie satne noerhtesaemiengïeleste vuesehthe – goh loeves adverbijaale modifikatovrh, gusnie infinihte veerbaemie jeatjah finihte veerbem modifijeereminie goh barre *lea-* veerbem: svihtjeme-veerbh (88) jih (89), jallh “posture” (d.g. ‘stilling’) veerbh (90) (Ylikoski 2009: 41). Vueptistahtam vuelebe jarkoestimmie raajesh barre viehkine raajesidie goerkelidh, eah Leah minnie naan vaastojne noerhtesaemien haemiej átnose:

(88) *Piera* *finai* *pubas* *juhkamin* *vuola.*
 Piere.NOM mïnnedh.PRT.3SG pubbe.SG.LOC jovkedh.ACTESS voelehke.GA
 ‘Piere pubbesne mïnni voelehkem jovkedh (jih báástede bööti).’ (JY2009: 41)

(89) *Piera* *váccašii* *birra* *gili* *juhkamin* *vuola.*
 Piere.NOM vaadtsehtjidh.PRT.3SG bijre voene.GA jovkedh.ACTESS voelehke.GA
 ‘Piere vaadtsehtji bijre voenem mearan voelehkem jovkeminie.’ [áeniedamme]
 (JY2009: 41)

(90) *Piera* *čohkkái* *šiljus* *juhkamin* *vuola.*
 Piere.NOM tjahkasjidh.PRT.3SG sjæljoe.SG.LOC jovkedh.ACTESS voelehke.GA
 ‘Piere sjæljoesne tjahkesjeminie voelehkem jovkeminie.’ [áeniedamme] (JY2009: 41)

Dovne (88), (89) jih (90) jeatjah finihte veerbh modifijeereminie. Dejtie áarjelsaemien jeatjahligke bigkie. Jis báástede vihth áarjelsaemiengïelese, dellie ieskien moenestim maaje gille akt sprijnehtassh mejtie annetje geervebodtje buerkiestidh. Dah jis dehtie gaaltiji

båarasåbpoe lehkeste. Bergsland jìh Hasselbrink gidtjìh vuaptan sjìdteme naan raajesh mah barre vâájnoeh goh seammaligke finihte veerbem modifijeerìeh. Baajeme sotnen jarkoestimmìeh minngelen tjâadtjodh:

(91) *guktie ostedallimh numhtie **geerjehteminie** krievviem dæj tjuahpaj mietie.* ‘så vi tok det med ro og lot reinen spre seg over hugstfeltene’ (KB1978: 54)

(92) *boovtseh **r’ööjneš-im’ien’ie** vöön’ij s’iejp’ehkeb* ‘während er die Rentiere hütete, sah er einen Wolf.’ (GH1970: 585)

(93) *buvdje, d’itte roåvga **huttjedeminie** jieniebijdie* ‘das Rentier, es grunzt, wenn es die anderen sucht’. (GH1981: 1082)

Jis bijjebe raajesidie veartesje, dellie baatsa ussjeden mejtie dah konveerbine dååpedìeh læjhkan. Dìhte dannasinie vâájnoeh jeatjah finihte veerbem modifijeereminie goh barre naan kopula-veerbem. Men nuepies buerkiestimmìe daase maahta jis progressìjve seamma jìjtjeraadehke goh perfektìjve partisihpe. Jìh dísse lissine juktie åarjelsaemiengìelesne ij subjunksjovnem gaajhken aejkien daarpesjh, veartesjh dagkeres fenomeenem vuelelen gusnie raajese perfektìjve partisihpine:

(94) *Gåatan båateme, varke dållem biejedh jìh ohtje byöpmetjh vedtedh maanide.* (EHB&KB1993: 16)

Jis numhtie dellie maahta raajesidie (91)–(93) guarkedh goh predikatìjve partisihph læjhkan, juktie dah kaanna naan raajesh mej ij Leah subjunksjovne. Gaaltìj ahtjetje nuerebe lehkeste, dellie jis aaj muvhth vihth naan geervebe:

(95) *Dah bøøsh sijhtin njeiejth dah edtjìeh bovtseh jìh hajkedh bijrejarkan **steereminie** tjåerviem åejjesne.* (JJ2016: 27)

(96) *Dle åadtjin vovejndh, guktie Staaloe bööti **dåalveminie** minngesne.* (AA1992: 55)

(97) *Dìhte **tjearoeminie** jeahta, guktie galka satne dam ohtje maanam fuesjedh våålese gåatan.* (LMM2016: 119)

Mov golme nuepies vaestiedassh daejtie. Voestemes guktie dah konveerbine dåemiedìeh, jalhts vaenie dejstie jìh goh mov dotkemematerijaalen sprijnehtassh. Mubpie; jis ledtjìe urrebe åvtanimmie daate. Jis numhtie, dellie idtjì luvnh dan rovnge dìhte gih guktie adjektìjvìjes haemie ahtjetje doeka aalka adverbijaale funksjovnesne jìjhtedh. Mannasinie ij perfektìjve partisihpine seammaligke sjìdteminìe? Dìhte sån dehtie progressìjven aspektete båata. Jis numhtie ahte åvteneminie dan haaran dellie *-minie* maahta jìjtse aspekten diete buerkiestidh

jijtse veerben giehtelimmie seammasiënten juhtieminiē goh jeatjah lihkes veerbi giehtelimmieh, saacht raajesisnie ävtelen jallh minngelen. Dan ävteste dam sän progressijven sagke stuerebe aspekhtijes ektievoete gujht mubpide lihkes finihte veerbide jih raajesidie, jallh aspekten diete dejtie tjarkebe veadtaldahkesne – vielie goh perfektijve partisihpe mij tjirreldh giehtelimmie buerkeste. Dej sän potensijaale ävtanidh konveerbi funksjovnen haaran.

Goh gäalmede teorije; dle mojttestahtam vihth ahte äarjelsaemien raajesen maahta dovne gaatoje kopula-veerbe, subjeekte jih subjunksjovne. Ij Leah hijven vihtesjidh mejtie dah bijjebe haemieh orre lihtseraajesem aelkiehtieh jallh mah sän badth adverbijaale haemieh. Daejstie dan vaenie dalveme, ij sän nuekies gellie äarjelsaemien progressijvem *-minie* buektiehtidh vihtiestidh dan dovne konveerben funksjovne – goh loeves adverbijaale modifikatovre. Geervebe gujht vihtiestidh mah ledhtie numhtie. Dannasinie bijjebe *-minie* haemide nimhtemes vuajnoem buaktam; ahte infinihte veerbaemieh barre goh Bergslanden baakoej mietie (1946: 173): “[kan] være selvstendige setningsledd”. Mij akt mij joe dennie äarjelsaemiengiesne vääjnesasse bääteme.

Minngedsgeatjan giehtege lissiemdidh, jis noerhtesaemien aeriebadhtje gieledotkemem veartesje dellie dan predikatijve funksjovne tjeajne partisihpine ävtesne guarkasovveme jalhts attribuhtijve ätnoe ij Leah dan. Dihte attribuhtijve funksjovne ij vääjnh eevre daerpies orreme ävtesne gujht noerhtesaemien dotkemisnie dagkerem lahtesem äadtjodh. Ylikoski (2009) vuesehte guktie Leem dam gähtjoeji “Participium Præsens posterius” dan predikatijve ätnoen diete, jih Rask aaj preesense partisihpine dam guarkaji jih seammaligke gujht Friis aaj jalhts gähtjoji dam “Adjektiivus, Præsens”, men mij bööti dehtie predikatijve syntaktihkes funksjovneste mah adjektijvi lea aaj (Ylikoski 2009: 156–157). Daate mojttestahta guktie äarjelsaemien vaastoe vääjnoe dääpedeminie daan tjaalegen dotkemematerijaalesne.

Saacht guktie dellie vääjnoe sagke sjehteläbpoe jiehtedh äarjelsaemien progressijven barre predikatijve funksjovne, seamma daltesisnie goh perfektijve partisihpe – goh subjeekte- jallh objeektepredikatijve. Gieledaejrih maaje guktie akt lin joe jeahteme, jalhts snaarhkehtje lahtesi sije lin giebreme, mah idtjin guktie akt haemien jijtse funksjovnese sjeht. Daestie dle äarjelsaemien baatsa progressijve partisihpine, dan sæjjan goh noerhtesaemien progressijve konveerbine. Dihte dannasinie äarjelsaemien progressijve barre predikatijvesijjesne jæjhta, jih jis dihte finihte veerbem modifijeerie, dellie dah jeenjemes aejkien *lea-* jih muvhtene passijve veerbh goh *govledh* jih *vääjnedh*. Jih dejtie geervebe raajesidie maahta buerkiestidh dehtie urrebe ävtanimmeste dam, jallh ahte kopula-veerbe,

subjeekte j̄ih subjunksjovne muvhtene gaatoeh – eevre gielen j̄ijtse systeemen mietie. Dannasinie v̄aājnoe sagke sjiehtelābpoe soptsestidh daan geekten predikatijve haemien aspeektijes joekehtassen b̄ijre.

3.2.4 Iktedahke

Daennie vueliekapihtelisnie gaavnehtamme haemie *-minie* predikatijve partisihpe man seamma funksjovne goh perfektijve partisihpe – dihte kopula-veerbem (*lea-*) modifijeerie, passijve veerbh goh *v̄aājnedh* jallh *govledh*. Dan āvteste veeljeme dam progressijve partisihpine gāhtjodh. Guktie akt Bergsland (1946) j̄ih Ylikoski (b̄aet.) joe jeahteme, læjhkan aeriebadtje dotkemisnie dan man gellie lahtesh seamma haaman nuhtjeme guktie v̄aājni goh daerpies haemien funksjovnem vihtiestidh. Mij joe perfektijve partisihpen b̄ijre āvtese b̄aateme, dellie seammam sjeahta jiehtedh kopula-gaatoen, aktijve veerbi subjeekte-gaatoen jallh geekte baalte-ōörneldh haemien b̄ijre. Progressijve sveekebi passijve maadtoste, men barre b̄aarasābpoe dotkemematerijaalesne daamtebe gaavnemisnie goh objeektepredikatijve. Pryöveme haemiem analyseereme mejtie ledtjie adverbijaale funksjovne aaj dan. Sāemies raajesh vuesiehtim mejstie juaran sjædta mah badth konveerbine dāāpede. Dejstie gujht vaenie, j̄ih maahta s̄an aalkeme āvtanidh konveerbi haaran j̄ijts̄h aspeekten diete. Jallh dan āvteste dan j̄ijjtjeraadehke haemie; juktie kopula-veerbe, subjeekte j̄ih subjunksjovne muvhtene raajesisnie faeties. Daan geekten haemien ij s̄an jeatjebe goh aspeektijes joekehtasse, j̄ih daate goerkese eevre dan aeriebadtje noerhtesaemien vuajnoen mietie daejtie seamma vaastojde.

4 Analyjse – attribuhtijve partisihph

Daennie kapihtelisnie tjaalam adnominaale haemiej bijre. Aalkovisnie 4.1 vaaltam golmen attribuhtijve haemien seammaleejnes dåeriesmoerh akten tjåanghkan – digkedem guktie jîh mannasinie daejtie ussjedeminie partisihpi nualan gïesedh. Dan minngelen geahkem haemiem gïetedallem jîjtsh vueliekapihtelisnie sjïereligke.

4.1 Grammatihki golme geerve haemieh

Daehtie raejeste golme adnominaale haemieh digkedem mah daaletje grammatihkegærjine (Bergsland 1994; Magga & Magga 2012) åehpie goh substantijvh mah veerbijste seerkesovveme. Daah golme jis *-je/-æjja*, *-me/-mmie* jîh *-ldh*:

(98) *Båetijen vahkoen/ darjome vuasta/ doerkeldh låajtoe* (KB1994: 112–114)

Juktie bijjebe haemieh minngemes dotkemebaelien substantijvine vuajnalgamme, dellie naemhtemes digkiedimmie daerpies åvtelen. Daah golme “seerkeldh substantijvh” lissiefunksjovnem åådtjeme maam jeatjah substantijvh eah Leah: mæhtedh dååpedidh adnominaale substantijvine. Boelhkesne 2.3.1. byjjebasse bööti, saemiengïelen ovtjïelke raaste adjektijvi jîh substantijvi gaskem. Daehtie aamhtesistie dam vuajna man måjkoes gïelen baakoedåehkiej raasth, jîh dovne badth vuajna man måjkoes gïeledaejrïji baakoedåehkie-joekehtimmie aaj. Boelhkesne 2.3.1. gujht vuesiehtim guktie daennie barkosne substantijvem adjektijveste raarkam jîh mubpelen. Dan teorijen mietie ij substantijve naemhtemes adnominaale funksjovnem utnieh. Mojhtestahtam daesnie barre jîjtjehke adnominaale funksjovnem maam digkiedimmien uvte vaaltam. Dannasinie daesnie uvtelem guktie dellie daan golmen haemien attribuhtefunksjovnem guarkedh. Aalkam vuesiehtidh guktie daan raajan daejtie guarkeme, åvtelen manne jeenjebh nuepies analyjsh buaktam.

4.1.1 Daaletje grammatihki bihkemdassh

Daaletje grammatihkegærjaj goerkese dejtie attribuhtijve haemide bijjïelisnie (98) lea guktie dah seerkeldh substantijvh lissiefunksjovnem utnieh, men mah sagke daantebe åejviefunksjovnem utnieh fraasen åejjine årrodh, geahrtj raajesidie (99) jîh (100) vuelelen:

(99) *Nåå daajroes im lim gujht dlie manne mij åådtjedæjjide.* (PS/KB2016: 124)

(100) [...], *dle guvlieh, dan guvhkiehtimmie jîh tjearome sjædta.* [= d.tj.] (EL/KA1957: 125)

Raajese (99) gusnie *-je/-æjja* tjåadtje goh ageentenomene jih (100) gusnie *-me/-mmie* goh verbalsubstantijve – ij Leah maam galkem daesnie digkiedidh. Lagercrantzen (1923) jih Hasselbrinken (1981) buektene daajrose tsyögkesem edtjedh v.g. verbalsubstantijvem veerbehaemiej systeemese dijpedh. Jeatjah baakoejgumie manne Bergsladem (1946; 1994) jih Magga & Maggam (2012) daårjelem daagka; dah Leah tjæelke seerkeldh substantijvh. Gosse nimhtemes fraash goh dej jis bijjielisnie vååjnin, vuesiehtimmesne (98), dellie dam maam daesnie edtjem digkiedidh, vihties; dam adnominaale funksjovnem.

Magga & Magga (2012: 40) substantijvi bijre tjaeliejægan: “Substantivenes typiske funksjon er å være overledd i substantivfraser”. Jalhts naemhtie defineerieh, dellie tjeajne læjhkan geekten substantijvese lissiefunksjovnem vadtene. Daagka lægan Bergsladem (1946: 228, 233, 237; 1994) goereme gie dej guaktaj åvtelen joe, ij barre geekten substantijvese, men golmen substantijvese lissiefunksjovnem vadtene jih buerkiestamme guktie dah maehtieh adnominaale funksjovnem utnedh. Sov mietie dellie substantijvh daamtaj maehtieh attribuhtine, *-je/-æjja* haemien bijre naemhtie: “Derivatstammeformene er (som andre substantiver) ofte attributt [...]” (Bergsladem 1946: 228). Magga & Maggan (2012: 107) seamma haemien bijre; guktie maahta goh attribuhte tjåadtjodh jeatjah substantijvi åvteli seammaligke guktie adjektijvh maehtieh, jallh daaroen: “[...] på linje med adjektiver [...]”. Men guktie dah utnieh substantijven naemhtemes lissiefunksjovne, jih mestie barre daan golmen – ij reakta åvtese bætieh. Manne jeenjebem åhpiedahtam guktie dah vielie daej bijre tjaaleme geahken vueliekapihtelisnie sjæreligke, jih eeremes *-ldh* aaj. Dej guaktaj jih Bergsladen vuekie substantijvide buerkiestidh dle naemhtie sjædta:

1. Seerkeldh substantijvh jeenjemes æjkien argumeentine, men muvtht daejstie lissiefunksjovnem utnieh adnominaale haemine tjåadtjodh

Bergsladem jih Magga & Magga æjviefunksjovnem veartasjeh jih bæjeh dam mieriedidh guktemes haemie lea, jih dihte attribuhtijve åtnoe barre lissiefunksjovnine sjædta dle muvhtide substantijvide. Ij Leah maaje voestes æjkien gåessie saemien gæledotkemisnie naemhtie. Ylikoski (2009: 156) soptseste Rasmus Rask jih J. A. Friis utnin v.g. noerhtesaemien vaastojde *-il* *-(j)eaddji* ageentenomeninie aaj.

Daehie gietjeste edtjem digkiedidh guktie daagkeres bihkemdasse daehie golmede haemeste sprijnehtassine substantijvi funksjovne. Vuelelen leam seerkeldh substantijvem jih adjektijvem vaaltene tabellen sijse joekhtæmman. Desnie vååjnesasse båata maam joe

teorijekapitelisnie vuesiehtim; substantijven funksjovne goh fraasen åejjine/ raajesen argumeente årrodh jñh adjektijve goh modifijeerije adnominaale haemie:

Tabelle 3 – Substantijven jñh adjektijven funksjovnh

Baakoedåehkie	Haemieh	Veerbijste	Argumeente	Adnominaale funksjovne
SUBSTANTIJVE	-ge	tjaeledh	tjaalege	
ADJEKTIJVE	-htje	dåarodh		dåarehtje

Bergsland jñh Magga & Magga jeenjemes substantijvide jñh adjektijvide naemhtie vuejnieh, men lijñke golme haemieh jeatjahligke buerkiestieh barre goh daagka vuelege. Vuelebe tabelleste vuajna dah golme Leah dovne argumeente- jñh attribuhtijve funksjovnem åådtjeme:

Tabelle 4 – Golmen seerkeldh substantijven funksjovne Bergslanden mietie

Baakoedåehkie	Haemieh	Veerbijste	Argumeente	Adnominaale funksjovne
SUBSTANTIJVE	-je/-æjja	båetedh	båetije	båetije
SUBSTANTIJVE	-mel-mmie	darjodh	darjome	darjome
SUBSTANTIJVE	-ldh	tsaapedh / solke-?	solkeldh ²¹	tsaapeldh

Bijjebe adnominaale haemieh substantijveste joekehtedtieh gosse praadesth adnominaale funksjovnese delvieh; dovne morfologijen, semantihken jñh syntaaksen mietie. Jis voestegh dam morfologijen bieliem vaaltam; jñh haemiem -je/-æjja jñh aadtjetje fraasem; *båetijen vahkoen* – dellie ij Leah badth gietjie -n naan genitijveattribuhte -n, dihte båata destie maam d.g. gohtje ‘samsvarsbøying’. Morfologijen tsegkie dellie geerve sjædta naemhtie defineeredh. Jis semantihken bieliem; jñh jis vijlele Magga & Maggan (2012: 108–116) jeatjah moeneme seerkeldh substantijvide, dellie jeenjemes dejstie buerkiestieh gïehtelimmie, gïehtelimmien illedahkem, aatem, dirregem jallh tsiehkiem, veardahkem jallh sijjiem. Daate barre substantijvi semantihkem daejrehte. Jis dejtie attribuhtefunksjovne-guedtije haemide semantihken bieleste veartesje, dellie dej baakoej semantihke jorkestovveme. Dah Leah sprijnehtassine seerkeldh substantijvi sisvegi tsegkie gosse adnominaale posisjovnesne. Jallh jeatjah baakoejgumie: dah veerbeulmiem sagke tjarkebe

²¹ Baakoegærjesne naemhtie buerkiestigan: “**solkeldh** skitt, smuss; skitten” (ÅaBg1993: 287).

guedtieh, j̄ih v̄ååjnoeh reenhte imperfektijve jallh perfektijve. Mij akt mij ij eevre substantijvi sisvege jallh ulmie, jallh guktie gænnah faamosne vuesiehtidh gænnah.

Gosse dam syntaaksen bieliem, j̄ih maam gellien aejkien joe; dellie aaj vihth jeahtam dah “seerkeldh” substantijvh lissiefunksjovnem utnieh mij substantijvi ij Leah. Vuajnam geerve duvtielidh guktie j̄ih mannasinie barre muvhth substantijvh mah naemhtemes funksjovnem utnieh. Daan tjaalegen teorijen mietie dellie adjektijve muvhtene substantijven sæjjan tjaanga, ij badth mubpelen. Jalhts Bergsland (1994) j̄ih Magga & Magga (2012) maaje skuvlegrammatihkh saemien byjreskasse sjiehtehtamme, dle vuajnam geerve joekehtimmie dovne skuvlegrammatihkide aaj. Naemhtie gujht substantijvi definisjovne slaama.

4.1.2 Nuepies analyjsh

Jis daejtie haemide defineerie goh haemieh mah barre aktede baakoedåehkeste bætieh j̄ih jis ussjede dah tjuerieh seerkemistie sjidteme, dellie mubpie aaj nuepies analyjse daase:

2. Gaajhkh Leah seerkeldh adjektijvh mah daamtaj substantijvi sæjjan tjaengieh goh argumeente j̄ih muvhtene adnominaale haemine tjåadtjoeh

Edtjem voestegh morfologijine viehkine pryövedh goevledh mah sjeahta dellie dejtie adnominaale haemide adjektijvine buerkiestidh. Seerkeldh adjektijvijste lea Bergsland jeenjem gaavneme komparatijvesne j̄ih superlatijvesne. Dam satne j̄ijtje tjaala dej seerkeldh adjektijvi bijre guktie jeanatjommesem maahta kompareeredh. (geahtjh Bergsland 1946: 229–231.) Magga & Maggan (2012: 123–130) grammatihkesne golme vihties adjektijvh mej ij Leah komparasjovne j̄ih mejtie adjektijvine dâhkasjahtam: *-dihks/-ihks*, *-mes/-mmes* j̄ih *-jes/-js*, j̄ih dellie geekte vielie haemieh mejtie sâtnoeh adjektijvine biejemme, men mejtie daerpies vielie digkiedidh *-ldihkie* j̄ih *-ldahkesne* j̄ih dam darjoem boelhkesne 4.4.4. Men guktie moenestim dellie saemiengïelen komparasjovne seerkemistie sjidteme, guktie ij Leah barre adjektijvide veadtaldahkesne jalhts adjektijvide sagke s̄ejhmebe. J̄ih numhtie dam ij Leah daate naan stinkes buerkiestimmie mannasinie bijjebe adnominaale haemieh eah Leah seerkeldh adjektijvh. Annje gujht maahta guedteles argumentasjovne ahte f̄ååtesæjja komparasjovne destie b̄åata juktie Leah partisihph. Jis dah golme bijjebe haemieh *-je/-æjja*, *-me/-mmie* j̄ih *-ldh* luvnieh naan adjektijvh, dellie luvnieh sprijnehtassine dujstie mubpijste seerkeldh adjektijvijste daagka læjhkan. Ij barre komparasjovnen muhteste, men dan semantihken tsegkie badth aaj. Vueptiestaham Bergsland tjeajne daagka dovne mohtede dejnie haemine *-je/-æjja* (*aktor*) maam lea substantijvine vuajneme j̄ih tjaala dah seerkeldh adjektijvh jis buerebe buerkiestieh: “[...] ‘som har lett for el. er tilbøyelig til etc.’”

(Bergsland 1946: 228). Numhtie gaajhki seerkeldh adjektijvi semantihke joekehtadta haemien *-je/-æjja* semantihkeste. Jih seammam sjeahta jiehtedh dan geekten jeatjah haemien bijre.

Syntaaksnesne aaj vuajnam viesjies argumeente gaajhkide adjektijvine buerkiestidh gosse sagke daamtebe argumeentine tjåådtje. Ovdæjpele gaajhkide adjektijvine defineeredh gosse jeenjeben aejkien argumeentine nuhtjelgieh. Jih ihkie adjektijvh maaje maehtieh substantijvi sæjjan, dellie badth lea adjektijvi æjviefunksjovne, vihties; modifijeeredh. Jaehkemes dle luvnije jis dah gaajhkh seerkemistie sjïdteme, dellie dah luvnieh dovne seerkeldh adjektijvh jih seerkeldh substantijvh, guktie dellie dle dihte seerkeme geekteligke sjædta. Jis ij jaehkieh tjuerieh barre akten baakoedåahkan veadtalgidh, dle maakta naemhtie defineeredh:

3. Argumentaale haemieh seerkeldh substantijvh jih adnominaale haemieh jis seerkeldh adjektijvh

Daate nuepies analyjse, juktie geahkh funksjovne geekten sjïere baakoedåahkan veadtelge. Gyhtjelasse mij daase båata mah kriterijumh adjektijvi åvteste åtna. Daejnie analyjsine; adjektijvi komparasjovne jih adjektijvesemantihke annje faeties. Daan geatjan ij Leah gie gan daejtie haemide adjektijvine defineereme, mij akt mij joe badth gieltege. Gosse ovtetje giëledaejrieh dejtie seerkeldahkine vuajname, dellie dihte gyhtjelasse tjuedtjele: mestie sån idtjin buerebh seerkeldh adjektijvine dejtie buerkesth. Nuepies bihkemdasse mij muvhti giëledotkiji lea, sijjieh naemhtemes adnominaale haemieh seerkeldahkine kategorisierieh jis utnieh eah Leah produktijve. Jeatjah baakoejgumie: mij akt mij verbaale haemide plïeresadtje, men ij vielie produktijve jallh man ij naan verbaale modifikatovrh – diekie biëjelge.

Mij gieltege daagka moenedh ahte Kappfjell (2010) gaavnehtamme guktie substantijve jih adjektijve muvhtene maehtieh seamma plïeresne. [Tjelmide dle vååjnoe goh substantijve dåemedede goh adjektijve, men Kappfjell buerkeste ij Leah numhtie.] Satne gidtjh Trosterudese tjaatseste gie konversjovnen bijre sårne guktie “baakoe seammalaakan vååjnoe ovmesse baakoeklaassine, vuesiehtæmman *juelkie* mij lea substantive jih *juelkie* mij lea aaj adjektive, vuesiehtæmman *kråavvoeh-juelkie*” (Kappfjell 2010: 31). Kappfjell vielie sårne daan bijre jih maam sov saerniestæjjah dovne vihtiestieh; ahte ij Leah substantijve oktegimsie naan adjektijvine goh, dihte easkah baakoeiktedimmesne adjektijve v.g. *reangoeh-juelkie* ‘hjulbeint’ jih *goeje-juelkie* ‘krumbeint’ (Kappfjell 2010: 54). Daate voestemes duvtele ij edtjh adnominaale haemiem substantijvine kategorisieredh. Mubpiem maam daejrehte; haemieh ovmesse baakoedåehkijste maehtieh sinsitnide plïeresadtjh.

4.1.3 Adnominaale funksjovne sojjehtimmeste sjidteme

Dam maam daan raajan vuesiehtamme, j'ih juktie daan tjaalegen teorije baaja gielide adnominaale partisihph utnedh, dellie manne buerebe dan b'atije njealjeden tsiehkien g'ajka gapmenem. Njealjede j'ih minngemes; lea guktie homonymijem buerkiestidh juktie argumentaale haemie seerkemistie sjidteme j'ih d'hte adnominaale haemie sojjehtimmeste:

4. Argumentaale haemieh seerkeldh substantijvh j'ih adnominaale haemieh jis partisihph

Daate fenomeene ahte verbalsubstantijvh j'ih partisihph maectieh seammaplieres, ij s'an barre 'arjelsaemiengielese joekoen. Ksenia Shagal (2018) gie lea uraalen partisihpi systeemi b'ijre tjaaleme; *Participial systems in uralic languages: an overview*, d'hte naemhtie buerkeste:

[...] it is a well-known fact that Uralic non-finites can be very versatile in their functions. In particular, Uralic verbal paradigms tend to have no distinction between participles (adnominal modifiers) and action nominalizations (verbal arguments) [...] (Shagal 2018: 59).

Daate s'an gidtjh s'iejhme m'aedtide uraalen gielide ahte nominaliseereme j'ih partisihpe maectieh seamma plieresne j'ih dan 'vteste dam ij Leah barre 'arjelsaemiengielese joekoen. Shagal jis tjaalegisnie *Towards a typology of participles* (2017) buerkeste guktie gellie gielh eah partisihph j'ih nominaliseeremh joekehth j'ih dellie aaj buerkeste guktie gieledaejrieh daam "participle/nominalization polysemy[m]" 'ehpiedehtieh. Gieledaejrieh j'allh typologije-daejrieh daam geahrtjedieh geekten vuajnoeraedteste. D'hte voestes vuekie guktie nominaale funksjovnem vijrebiniie guarkoe gosse adnominaale modifikasjovne aaj dan. Mubpie jis guktie muvht h jis buerkiestieh guktie adnominaale funksjovne d'hte mij dan 'ejviefunksjovne, partisihpine gidtjh, mij muvhtene s'aemies konteekstesne substantijvi s'ejjan tjaengieh. (Shagal 2017: 30–33.) Dam voestes vuajnoem maahta jiehtedh Bergslanden (1946; 1994) lij goh golmen substantijvese attribuhtefunksjovnem vedti, j'ih seammaligke Magga & Magga (2012) aaj dejnie geektine. J'ih aerviedimmesne dah gaajhkesh barre daejtie haemide seerkeldahkine 'ehpiedahteme juktie vihtesjamme lin haemiej 'ejviefunksjovne lij argumeentine 'arrodh, gujht jis s'ijjen buektene vuesiehtimmijste edtja aerviedidh. Dej haemiej attribuhteatnoe barre ohtje lissieb'evnesinie b'ata s'ijjen bihkemdassine. Daagka s'ijhtem Shagalese (2017: 32) tjaatsestidh j'ih sov baakojde; ij buerkiestimmesne gujht daarpesjh g'abpam daejstie geatskanimmievuekijste veeljedh j'ih gaavnehtidh mij 'ejviefunksjovnide akten seamma haemien lea. Jeenjemes deskriptijve gieledaejrieh eah akth gan b'evnesh buektieh mij d'hte synkrovnijes 'ejviefunksjovne j'allh daantemes funksjovne daej haemiej "demonstrating participle/nominalization polysemy", j'allh guktie g'annah vihtesth mij dan maadthfunksjovne

orreme. (Shagal 2017: 32.) Gïelehistovrijisnie jïh diakrovnijes vuajnoste, dellie lea damtoes ahte goerkese naemhtemes haemide naemhtie: veerbe → partisihpe → adjektijve → substantijve. Im edtjh manne diakrovniesligke daejtie defineeredh jallh haemien æjvie- jallh maadthfunksjovnem gaavnedh. Buerkiestidh maaje guktie haemide guarkedh mennie funksjovnesne gaavnoes, saagt seamma jis daamtebe jæjhta aktene funksjovnesne goh mubpene, jallh gâabpa haemien funksjovne gïerehtovveme mubpeste. Synkrovnijes vuajnoeraedteste, dle buerebe jaahkam haemieh geekteligke sjidtie: guktie seerkeldahke rïekte veerbeste sjædta: veerbe → substantijve, jïh attribuhtijve haemie jis: veerbe → partisihpe.

Trosterud (2003a) buerkeste mij mahta geerve sojjehtimmine jïh seerkeminie. Sojjehtimmie lea morfologijes prosesse mij orre baakoehaemieh dorje, jïh seerkeme jis mij orre lekseemh dorje. Dellie dle vuesehte sagke aelhkebe proseessi illedahkeste naemhtie mieriedidh mij dihte sojjehtimmie “vuestie” seerkemem, men gosse haemijste jïh gietjijste galka dejtie juekedh dellie ij Leah goh raaste daej gaskem seamma tjïelke. Numhtegh dle golme alternatijvh buakta guktie dihte sojjehtimmie jïh seerkeme vâájnesasse bætieh. Jïh Trosterud tjaala badth, gïelh vâájnoeh gâalmedem veeljeminie (Trosterud 2003a: 57):

- a. Sojjehtimmie jallh seerkeme geahkh haemieh nuhtjeh
- b. Sojjehtimmie jïh seerkeme seamma haemieh nuhtjeh
- c. Sojjehtimmie jïh seerkeme maehtieh muvhtene seamma haemieh nuhtjedh

Gïelh vâájnoeh muvhtene veeljedh dejtie seamma haemide seerkemasse jïh sojjehtæmman. Dan åvteste dam hip dihte raaste mahta geerve vihtesjidh. Daate vuesehte gujht mij mahta naan vaestiedasse daase jallh mij daejrehte gujht nuepies buerkiestimmie daah golme adnominaale haemieh Leah sojjehtimmien baakt sjïdteme. Ahte haemie aktene proseessesne daamtaj seerkemistie sjædta jïjtse argumeentefunksjovnen diete, ij daarpesjh dan åvteste vaestiedassine daate mubpie adnominaale funksjovne aaj seamma prosessen baakt sjædta. Dan åvteste dam maehtieh partisihph årrodh. Daelie sâájhtoe numhtie ahte muvth partisihph substantijvijste gïerehtovveme, v.g. goh *-mel/-mmie* partisihpe mij mahta verbalsubstantijven maadtoste båteme jïh maam bætije vueliekapihtelisnie 4.2 gïetedallem. Jis numhtie, dellie læjhkan destie åvtanamme jïh jeatjah funksjovnem åådtjeme. Men haemiem ij maehtieh jallh ij edtjh jeatjah haemijste defineeredh, barre dan åvteste dan jïjtse maadtoe mahteme destie båteme, eevre dan Ylikoskin (2009: 66) njealjeden kriterijumen mietie: opasiteete, mij boelhkesne 2.3.3 bijjielisnie joe moeneldahkesne. Daah golme gujht gaajhkh semantihkes- jïh

syntaktihkesligke dejstie argumentaale haemijste joekehtedtieh, j̄ih gaskemearan dam morfologijen bieliem aaj.

Manne vuajnam nuepies analyjse adnominaale haemieh sojjehtimmien baakt sj̄idteme; j̄ih numhtie dam dah veerbehaemieh Leah. D̄ihthe daan raajan mov goerkese j̄ih vuajnoe dejtie. Daelie maaje tj̄aenghkesne dejtie ḡietedalleme, men daerpies geahkem haemiem sj̄iereligke analyseerdh buektiehtidh verbaliteetem n̄ænnoestidh. Jeatjahligke; mah ḡaalmede vuj njealjede analyjse mij guadta. Jis viesjies jallh n̄aake produktiviteete j̄ih f̄aatesæjja verbaale modifikatovrh haemiej verbaliteetem vueliemdieh, j̄ih man jeenjem baaja produktiviteetem oktegh mieriedidh mejtie veerbehaemie vuj ij.

Boelhkesne 2.3.1 vuesiehtim guktie adjektijvh maehtieh inkorporeeremen baakt iktedimmiebaakose b̄aetedh. Dannasinie mojttestahtam partisihpide seammaligke vuajnam, j̄ih d̄ihthe dotkemegaaltijjistie aaj v̄aājnoe. Men muvhtene dotkemematerijaalen haemieh geektede tjaaleldh gaaltijistie gaavnem j̄ih gusnie eah tjaelijh seamma v̄uekien mietie iktes̄ievem nuhtjeme. Dan åvteste im buektehth dam kr̄öhkestidh.

4.1.4 Iktedahke

Ånehkshligke gaajhkem vihth tj̄aanghkan. Daennie v̄ueliekapihtelisnie golmen haemien adnominaale funksjovnem åehpiedahteme: *-me/-mmie*, *-je/-æjja* j̄ih *-ldh*, j̄ih guktie dah minngemes dotkemejaepiej barre substantijvine buerkiestovveme. Dah Leah lissiefunksjovnem åådtjeme mij daan tjaalegen teorijen mietie ij Leah substantijvi faamosne guedtedh. Jeenjebh analyjsh buakteme guktie homonymijem argumeentaale haemiej j̄ih attribuhtijve haemiej gaskem ḡaarede guarkedh. Manne gapmenem dan vuajnoeraadta galka haemiem buerkiestidh dennie mennie posisjovnesne j̄æjhta, ij badth gaavnehtidh mij dan åejviefunksjovne lea, jallh maadthfunksjovne joe aalkovistie orreme, j̄ih dan mietie haemiem defineerdh. Ij edtj̄h ḡænnah haemien maadtoste defineerdh, maaje maahteme aktede substantijveste ḡierehtovveme, v.g. verbalsubstantijveste. Nuepies analyjse maahta årrodh guktie seammapl̄ieres haemieh geekteligke seerkemistie sj̄idtieh – goh substantijvh j̄ih adjektijvh. Mubpie analyjse maahta: sojjehtimmie j̄ih seerkeme muvhtene seamma haemieh/morfologijes gietj̄ieh veelj̄ieh, j̄ih dan åvteste dam jaehkemes analyjse dah adnominaale haemieh sojjehtimmien baakt sj̄idtieh, j̄ih dan åvteste maehtieh partisihph årrodh. Men guktie verbaliteetem vuajna j̄ih man jeenjem baaja produktiviteetem stuvrehtidh klassifiseeremem, tjoerem sj̄iereligke ḡietedalledh.

4.2 -*mel*-*mmie* partisihpe

Daennie vueliekapitelisnie tjaalam haemien bijre: *-mel*-*mmie*. Seammalih̄tses veerbi gietjie *-me*, golmenlih̄tses *-mmie*. Daate haemie barre attribuhtesæjjan tjaanga:

(101) [...], *dle veeltin ohtje doelteme baarhketjem*, [...] (EHB&KB1993: 71)
[‘dle veeltin ohtje baarhketjem mij lij doelteme’ (= m.b.)]

(102) *Jih lie juwk-əjh dām duoldtimmie-liem-əm*. (KB1943: 222)
[‘Jih dle jovkedh dam liemem maam lea doeltehtamme’ (= m.b.)]

Boelhken nuelesne 3.1.4 byjjebasse bööti guktie perfektijve partisihpe urrebe gïelesne daamtaj adnominaale partisihpine nuhtjelge. Gïeledaejrih̄ maaje jeenjemes predikatijvehaemich gïetedalleme, guktie daajroe mij attribuhtehaemiej bijre joe tjaaleldh; vaenie, j̄ih̄ d̄ih̄te mij tjaaleldh – dan måedtieleejne buerkiestovveme. Læjhkan gaajhkh dotkijh daan geatjan vuesiehtamme åarjelsaemien naan adnominaale *-me* haemich, men eah leah aktenraeresne mah dah leah, mejtie perfektijve partisihpe jallh/ j̄ih̄ verbalsubstantijve. Dan åvteste vuajnam daate adnominaale *-me* haemien buerkiestimmich annje mujvien. Daan tjaalegen gaaltijh vååjnoeh daejrehteminie gïelen sj̄iere attribuhtijve *-me* partisihpe, mij barre perfektijve partisihpen plieresadtje j̄ih̄ verbalsubstantijven homonymije.

Daennie partisihpe-åehpiedehtiemisnie geekte tsiehkich mejtie edtjem kreajnahtidh:

1. Åarjelsaemien sj̄iere adnominaale *-me* haemie, mij ij leah perfektijve partisihpe
2. Sj̄iere adnominaale *-me* haemie ij leah verbalsubstantijve, men partisihpe

Tjoerem golmen haemien tj̄irrh aamhtesem åehpiedehtedh. Aelhkien gaavhtan manne attribuhtijve *-mel*-*mmie partisihpine* gåhtjoem, j̄ih̄ argumentaale haemich: *verbalsubstantijve*. Gåalmede haemie mij moenesåvva: *perfektijve partisihpe*. Gosse “*-me* haemich” tjaalam, dellie gaajhkide ussjedem, j̄ih̄ jis “veerbenomenehaemie” tjaalam, dellie barre attribuhtijve *-mel*-*mmie partisihpen* j̄ih̄ verbalsubstantijven homonymijen bijre soptsestem.

Bijjebe raajesijstie ij vuejnich gan mah haemide dah, dannasinie aalkam voestegh *-me* haemiej bielie-homonymijem vuesiehtidh.

4.2.1 Geekten haemien homonymije j̄ih̄ akte plieresadtje

Åarjelsaemien govhte veerbedåehkich seammalih̄tses veerbijste. Dovne verbalsubstantijven (NOM.SG), *-mel*-*mmie* partisihpen j̄ih̄ perfektijve partisihpen seamma gietjie: *-me*. Ij leah verbalsubstantijven jallh *-mel*-*mmie* partisihpen aktene gånnaah dāehkesne tjoejemolsome

(d.g. ‘omlyd’), dannasinie leah homonymijh gosse verbalsubstantijve aktentaalen nominatijvesne tjåadtjoen. Perfektijve partisihpe dihte mij muvhtene diftongi jñh vokaali muhteste daejstie joekehtadta. Gosse veerbh perfektijve partisihpesne sojjeldahkesne, barre geektene veerbedåehkesne gusnie tjoejemolsome sjædta dennie roehtselihtsesne (d.g. ‘i rotvokalen’), dennie voestes jñh mubpene dåehkesne dam. Veerbedåehkiem I jñh II veartasjidh, dihte jis dle aajne vuekie seammalihtses perfektijve partisihpem joekehtidh duhtie geektede mubpeste:

Tabelle 5 – Seammalihtses veerbi golme -me haemieh funksjovni mietie juakeldh

Veerbedåehkie seammalihtses	Infinitijve	Verbalsubstantijve NOM.SG	-me/-mmie partisihpe	Perfektijve partisihpe
I (ae-aa)	raerhkedh	<i>raerhkeme</i>	<i>raerhkeme</i>	<i>raerhkeme</i>
II (åa-åå)	gåarodh	<i>gåarome</i>	<i>gåarome</i>	<i>gåarome</i>
III	napkedh	<i>napkeme</i>	<i>napkeme</i>	<i>napkeme</i>
IV	doelthedh	<i>doelteme</i>	<i>doelteme</i>	<i>doelteme</i>
V	pryövedh	<i>pryöveme</i>	<i>pryöveme</i>	<i>pryöveme</i>
VI	milnjedh	<i>milnjeme</i>	<i>milnjeme</i>	<i>milnjeme</i>

I veerbedåehkien tjoejemolsome: e-a, i-æ, u-å, ae-aa, ie-ea, ue-ua, åe-åå.

II veerbedåehkien tjoejemolsome: a-o, æ-y, å-o, aa-åå, ea-yö, åa-åå.

Golmenlihtses veerbi dåehkesne, desnie eeremes gietijjste vuajna mah dah leah, dan diete dovne verbalsubstantijven jñh -me/-mmie partisihpen gietjie barre -mmie jñh perfektijve partisihpen jis -mme jñh dovne tjoejejorkesimmie (d.g. ‘vokalveksling’) gåalmadinie lihtsesne. Vuelebe tabelle buerebe vuesehte golmenlihtses veerbi haemide:

Tabelle 6 – Golmenlihtses veerbi -mmie jñh -mme haemieh funksjovni mietie juakeldh

Veerbedåehkie	Infinitijve	Verbalsubstantijve NOM.SG	-me/-mmie partisihpe	Perfektijve partisihpe
golmenlihtses	pruvnielidh	<i>pruvnielidimmie</i>	<i>pruvnielidimmie</i>	<i>pruvnielidammie</i>

Homonymijen diete maahta geerve haemide joekehtidh, ij barre adnominaale haemiem predikatijve haemeste, men dovne adnominaale haemiem dehtie argumentaale haemeste. Dihte dannasinie seamma haemieh sojjehtimmien jñh seerkemen baakt sjidtieh. Manne joe kapihtelen aalkovisnie 4.1 dam vuajnoem buektiejim mestie im seerkeldh substantijvine haemiem buerkesth; guktie syntaktihkes vuajnoe daejtie – dannasinie dam lea -me/-mmie partisihpese jñh verbalsubstantijvese sjjere tabellekolovnh sjjdteme daagka bijjege. Mojhstahdam ovtetje gjeledaejrijh eah leah naemhtie, dah jis perfektijve partisihpen **jallh** verbalsubstantijven bijje tjaelieh.

4.2.2 Ovtetje dotkeme adnominaale -me haemiej bijre

Dihthe mij tjaaleme jaarjelsaemien adnominaale -me haemie lea partisihpe, lea Hasselbrink (1981), men satne guarkoe perfektijve partisihpe dihte mij muvhtene adnominaale posisjovnesne gaavnoes: *Partizip Präteritum* maahta adjektijvine nuhtjesovvedh; v.g. *mov bigkeme vīnhtse jīh mīnneme aejkie* (Hasselbrink 1981: 171). Ij leah dihte gietedalleme gosse vokaalh jīh gietjīeh joekehtedtieh daejnie haemine. Dam buerie tsiehkiem maam sov barkojste maahta guhkiebasse vaeltedh, satne gujht baajeme naan attribuhtijve -me haemiem infinihte veerbine årrodh; jīh attribuhtijve partisihpine gidtjīh. Hasselbrinken sán dagkeres goerkese gīelen attribuhtijve partisihph – dannasinie sán dam.

Jalhts gaaltjīh vuesiehtieh ij leah stööremes áesie perfektijve partisihpese veadtaldahkesne, dellie jeatjah jis dotkijī reakta haemiej muhteste, jalhts eah leah partisihpine dam vuajnome, men seerkeldh substantijvine jīh verbalsubstantijvine. Dihthe ávtese báata gosse Bergslanden (1946; 1994) dotkemem lāhka. Men Bergsland buerebe goerehtalleme haemiej gietjīde. Bergsland voestes grammatihkesne *aktio* (1946: 232) dam attribuhtehaemiem gohtjeme jīh minngeben grammatihkesne *handlingsnomen (nomen actionis)* (1994: 112–113). Daam haemiem gujht verbalsubstantijvine guarkoe mij maahta dovne mubpiem funksjovnem utnedh; attribuhtine tjaangedh. Jalhts daan tjaalegen teorijen mietie ij leah substantijve naemhtemes posisjovnesne, dellie Bergslanden daajroeh hip gīeltege læjhkan, dihte tjyólkehke vuesiehtamme naan “veerbenomenehaemie” mij attribuhtesijjesne tjáadtjoen.

Lagercrantz (1923) tjaala naan partisihpen bijre: *Das substantive Partizip* mij aaj substantijvine nuhtjesávva; *māvħka vaarremem aara*, jīh daate daejrehte satne verbalsubstantijven bijre tjaala.²² Dle lisseme dallah mænngan dam maahta dovne apposisjovnine nuhtjedh man dellie ageente genitijvesne v.g. *dihthe lea mov deejeme suejnie* (Lagercrantz 1923: 64). Daate mojhtestahta Bergslanden vuekiem analyseeredh, maaje idtjī Bergsland dam partisihpine gāhtjoeh. Daan tjaalegen vuajnose aaj seammaplīeres, jalhts im leah verbalsubstantijvese dam veadteme. Mij Lagercrantzen dotkemistie baatsa gīeltege – dihte partisihpelahtese naan “substantijvehaemien” bijre.

Magga & Magga (2012: 208) jījtsh grammatihkesne gāabpegem adnominaale haemine guarkeme; perfektijve partisihpe (*perfektum partisipp*) attribuhtine nuhtjelge, v.g.

²² Hasselbrink (1981: 157) aaj nænnoste daate raajese barre vuesehte daate lea “Vbs.” (= verbalsubstantijve).

“*vuejjehtamme krievvie* ‘reinflokk som man har drevet (flyttet med)’”. Sotnen seerkeldh substantijven bijre aaj seammaligke: “Den kan også til dels brukes som bestemmelse til andre substantiver: “*kraavkestimmie maana* ‘rapende barn’” (Magga & Magga 2012: 108). Numhtie dah gieledaejriji aktetjeleejnes buerkiestimmieh eah daarpesjh barre homonymijen diete sjjdteme, jallh ahte sijjen vaenie morfologije- jñh tjojemolseme-goerehtimmie daennie aamhtesisnie. Maahta gujht dan åvteste gåabpegh haemieh aaj adnominaale haemine åtnalgamme minngemes dotkemebaelien.

Buektiehtidh ovtetje dotkemem kreajnahtidh, dellie sijhtem voestegh *-me* haemiej åvtanimmiem vuesiehtidh. Jis haemien funksjovnen jñh orientasjovnen bijre sjjth voestegh lohkedh; vuajnah boelhken 4.2.4.1 gåajka minnh. Men digkiedimmiem maam perfektijve partisihpen kapihtelen nuelesne böörhkim, jñh mij dovne ovtetje dotkemisnie vääjnoe – dam daelie jaarhkam.

4.2.3 Adnominaale *-me* haemiej åvtanimmie

Mannasinie ovtetje gieledaejriji dotkeme adnominaale *-me* haemiej bijre vääjnoe mujvien jallh mannasinie sijjen daajroeh vääjnoeh juhtieminie sinsitnien vuestie – galkem daelie åehpiedehtedh. Aelkestem vuesiehtidh mij haemide adnominaale *-me* partisihpe daaletje gielesne, jñh dle galkem bäästede mænngese dovne daan tjaalegen båarasommes gaaltiji raajan. Naemhtie vuesiehtidh guktie adnominaale *-me* haemieh åvtanamme dehtie aktede haemeste måbpan. Moenestim perfektijve partisihpe adnominaale sijjesne daaletje urrebe gielesne, 2020 jaapiej baeliej, aktem ovtetje raajesem vihth vuesiehtæmman:

(58) [...], *edtja learohkidie buerebe bihkedimmiem jñh aktem buerebe sjiehtesjamme øøhpehtimmiem vedtedh.* (SIKOR;ADM.TEXT)

2020 jaapetje gielesne perfektijve partisihpe dovne predikatijve jñh attribuhtijve partisihpine dååpede. Naemhtemes vuesiehtimmieh gaavna mubpiengieles almetji gieleste. Men ij Leah badth daagka gogka easkah aalkeme vyrhtedh jñh gåessie perfektijve partisihpe attribuhtine sjjdti, dam tjeajne vuajna voestesgieles almetji gieleste joe. Gosse voestesgieles saemiestæjja tjaelijen 2000 jaapetje tjaalegem lårhka, v.g. såålege Ella Holm Bull, dellie perfektijve partisihpen tjojemolsemh gaavnemisnie dehtie seammalñhtses veerbi voestes jñh mubpede dæhkeste:

(103) *Edtjeh raarkeme bovtside luejhtedh,* [...] (EHB2000a: 17)

(104) *Baajh dam lyøtskeme jaamam jaaskodh.* (EHB2000b: 108)

Men Holm Bullen eah leah badth perfektijve partisihph attribuhtijve haemine dejstie golmenlihtses veerbijste. Dejstie ojhte dan tjoelkehke satne sjiere haemiem attribuhtine veeljie goh predikatijvine. Vuesiehtimmesne (105) geeke raajesh iktemearan baetieh, voestes raajesen perfektijve partisihpe predikatijvine jih mubpene raajesisnie attribuhtijve *-me/-mmie* partisihpe. Dan vuelelen vuesiehtimmesne (106) mubpie *-me/-mmie* partisihpe jih dovne badth daaroen jarkoestimmie aaj (d.g. ‘utspilt’) guktie satne daaroen guarkoe:

(105) *Kruana lasth vyskedamme. Vyskedimmie lasth gahtjeme.* (EHB2000a: 24)

(106) *Håålesjimmie measehke. ; håålesjimmie* utspilt (EHB2001: 40)

Altese systeeme guktie akt vuesehte mij ovtetje dotkemen daajroeh aaj aehpiedahteme, gaabpegh haemieh attribuhtijve haemine åtnosne orreme. Men naemhtie ij barre Holm Bullen gielesne, numhtie joe dillie Bergslanden (1946) dotkemebaelien jih saålege Julie Axmannen gielesne lij. Jih dan åvteste maahta nænnoestidh dam huvviem åvtanamme joe voestesgieles saemiestæjja almetji gielesne. Vuelelen attribuhtijve perfektum partisihpe dovne (107) jih (108), men dennie minngemes raajesisnie tjeajne *-me/-mmie* partisihpe aaj (109):

(107) *Jih lie geæsam dæjdie kruæna lajgæjd’æ dæn repsæs dojtæm_æ geæčan,* [...] (KB1943: 252)

(108) *dæjdie goræm_æ stühçæjd’æ.* [vuelienovte] (KB1943: 242)

(109) [...], *dillie mahtiejæjja dæjnie čoaččæmæ-mæssæña l_æhptijt.* (KB1943: 216)

Jis Axmannen golmenlihtses veerbi adnominaale partisihpide veartesje, dellie seamma goh Holm Bullen gielesne – “veerbenomenehaemie” gidtjh eejnegen jæjhta (110):

(110) *Dâm bańžæram goræ prúwńieldimmie gârçæsæ.* (KB1943: 268)

Dam maam maahta vihtiestidh dejstie bijjebe raajesijstie, daate “hybridsysteeme” sagke buerebe vuesehte guktie perfektijve partisihpe aalkeme adnominaale partisihpine tjaangedh, vihties; aalkoivistie seammalihtses veerbi baakt. Debpelde jis daate systeeme gukiebasse åvtanamme dovne golmenlihtses veerbi gaajka. Perfektijve partisihpen ij leah naan adnominaale funksjovne Bergslanden (1946; 1994) grammatihkine, men muvhten aejkien sov daajroej mietie perfektijve partisihpe lijhke jįjhtiemine. Bergsland aajne gie daej *-me* haemiej morfologijes gietjide jih tjoejemolsemidie goerehtalleme dan veele guktie dovne teorijem aehpiedahta mannasinie gaabpegh haemieh adnominaale sijjesne gaavnoes; v.g. *dan reepses*

dååjhteme geatjan, dan bijre naemhtie tjaala: “[...] – høyst sannsynlig rene norvagismer, den første typen ganske sikkert (for *dajtəmə*)” (Bergsland 1946: 234). Tjaala daaroengiele dihte mij maaje jiehtiegidie dijpeme, juktie Bergslanden mietie lea vihties *dååjhteme* lea daaroengieleste baaateme verbalsubstantijven sæjjan *daajhteme*. [Daan raajan manne Bergslandine siemes haemien morfologijes gietjiej bijre, maaje ean leah siemes mij lea.] Bergsland tjaatseste dallah mænngan misse akt maam Konrad Nielsen tjaaleme noerhtesaemien bijre: perfektijve partisihpem attribuhtine utnedh maahta soemengielen raedtete baaateme noerhtesaemien gielese. (Bergsland 1946: 234.) Daniel Z von Gertten gie maasterebarkoem tjaaleme jaarjelsaemien baaltegielen bijre, ubmejesaemien; *Huvuddrag i umesamisk grammatik* (2015). Altese infinihte veerbe-bihkemdassijste akte gieltogs bievnese jæjhta, juktie sov sæjroen maadtegisnie vuelienovtesne dellie buerkeste “perfekt (particip)” naemhtie: “Det kan ibland se ut att skilja något mellan perfektformen och perfekt particip-formen. Det har inte varit möjligt att belägga hur den variationen föregår” (von Gertten 2015: 61).

Vielie daejrehteminie ahte jaarjelsaemien leah aalkovenaejmeste sjiere partisihph orreme predikatijvesijjesne jih adnominaale posisjovnesne. Mij akt mij ij leah dan rovnege jis ussjede saemien adjektijvi attribuhtijve jih predikatijve haemiej joekehtassh, dellie idtji luvnh dan rovnege jis daate fenomeene dovne vualkeme partisihpesysteemese daereden.

Dellie galka mujhtedh ahte seammalihtses veerbijste, dellie barre jaarjelsaemien vokaalh jih diftongh mah joekehtadteminie daagka, jih gielen aeriebistie joe veljies vokaale- jih diftongesysteme. Dellie aaj numhtie dah maehtieh molsestalledh barre smaaregistie mabpan. Daagka damtoes jaarjelsaemien stoere veljiesvoete. Dan avtete golmenlihtses veerbijste dam mejstie bööremes vueptiestidh gaabpa systeeme provhkesavva, men gaarede badth seammalihtses veerbi voestes jih mubpede daehkeste aaj vuejnedh. Saaalege Jaahkenelkien Aannan gieleste tjeajne vuajna dihte veerbenomenehaemiej vokaalide jih gietjide gaajhken aejkien veeljeme adnominaale partisihpine jijtse tjaeliemisnie dovne seammalihtses jih golmenlihtses veerbijste, jih sov tjaalegh nuerebe goh dah bijjebe Bergslanden vuesiehtimmieh jih seamma baeries goh Holm Bullen:

(111) **Vuetjeme** *bovtsi repmieh hajkodh* [bijjiebaakoe] (AJ1997: 28)

(112) **Tjaeleme** *baakoen ‘maagien’ mietie almetjh vienhtieh gaajhke mij gærjesne [...]* (AJ1998: 81)

(113) *Nimhtie dam **Ektiedimmie** Naasjovnh daam jaepiem Aalfabeetejaepine moeneme.*
(AJ1998: 38)

(114) [...] *jis dle Universitete ij **jarkoestimmie** Tjaalegem dâhkasjehtieh, dellie libie seamma ohtjetsiehkesne.* (AJ2000: 96)

Maam daestie vuajna: ihkie perfektijve partisihpe dan adnominaale *-me* partisihpen sæjjan tjaangeminie joe dillie Bergslanden dotkemebaelien, dellie vâåjnoe annje jaepiej 1997–2000 *-me/-mmie* partisihpe Jaahkenelkien Aannan gïelesne attribuhtijve haemie.

Daelie gosse veartasjamme guktie voestesgïeles saemiestæjjah jïjtjh haemide tjaeliemisnie nuhtjeme, dle dan gâhkese mænngese Just Qvigstaden (1924) dotkemebaalan. Mij dillie sov tjaelemevuekeste byjjebasse bâata, ij badth seammalihtses veerbijste naan tjoejemolseme vâåjnh. Læjhkan jeatjebe mij gïeltege jalhts ij Leah roehtselihtsesne naan tjoejemolseme, dellie dennie maadth- jïh gâalmedelihtses vokaalesne tjeajne joekehtasse vâåjnoe, adnominaale jïh predikatijve *-me* partisihpi gaskem:

(115) *Dan minjeln guh dihte li samie jamumâ, so icîi guh stille nagen jejen sêtt; gulie skrumt. Akten jejen dan gambul **jamemâ** samien mana roresettie, [...]* (JQ1924: 302)

Daate daejrehteminie Qvigstad vuaptan sjïdteme ij Leah attribuhtijve jïh predikatijve haemie seamma, jïh daate sãn seamma joekehtasse maam mijjïeh daaletje tjaelemegïelesne joekehtibie dennie roehtselihtsesne; vihties, dam tjoejemolsemem. Lajla Mattsson Magga (1992) gærjam orrestehti jïh urrebe tjaelemevuekesne bæjhkohti. Goh orresistie Qvigstaden barkoem rïektestjaelemevuekesne bæjhkohti, idtji goh dillie daate fenomeene jïjhtelh sov toelhkestimmesne. Perfektijve partisihpen haemie dïhte mij tjaaleldh gâabpaginie sijjesne:

(116) *Dan minngelen goh dihte lij saemie jaameme, dle idtji goh stille naaken jïjjen sjïdth, guvlieh skrumhth. Akten jïjjen dan bæeries jaameme saemien maanah rââresjedtieh, [...]* (JQ/LMM1992: 42)

Daate gujht sjeahta dan seamma buerkiestæmman mij Magga & Maggan (2012: 208) lea grammatihkegærjesne goh dej guaktaj mietie perfektijve partisihpe (*perfektum partisipp*) maahta attribuhtine nuhtjelgidh. Men Qvigstad gujht vâåjnoe jïjtje daagka daam geektem haemiem joekehtamme tjaeliemisnie jïh dam tjeajne vuajna sov golmenlihtses veerbijste aaj:

(117) *Dan bahçen **buöktelimmie** vïren bierguiste i lem guh dan snoale guktie dïidie jeçse **buöktelimmie** väiçide.* (JQ1924: 278)

Jis sagke guhkiebasse mænngese vualka goerehtalledh maam Ignác Halász (1886) tjaaleme jīh daan goerehtimmien bāarasommes gaaltijem, desnie seamma veerbe *jaemedh* sojjeldahkesne, dovne attribuhtine (118) jīh predikatijvine (119), jīh ojhte badth sov raajesijstie aaj vāājnoe dejtie joekehtamme. Seammaligke goh Qvigstad, dellie aaj vihth dennie maadth- jīh gāalmedelihtses vokaalesne gogka joekehtasse jæjhta:

(118) *tihte č'āraje čerakā tann jīčse **jāmeme** ītnēm (ītn'em)* (IH1886: 7)

(119) *koh jēče (v. jēče-pontā) lie jāmama, [...]* (IH1886: 7)

Bijjebe raajesijstie vāājnesasse bāetieh dah attribuhtijve jīh predikatijve joekehtassh. Halász raajesem ātna gusnie ij seamma tjielke gih gāabpa haemie lea (120):

(120) [...] *waltā tah īčse oččema wārā', [...]* (IH1886: 70)

Daate vāājnoe goh perfektijve partisihpen haemie juktie ij leah diftonge, men guhkies vokaale. Halász (1891) gujht infinitijvem aaj buakta man ij naan diftonge:

(121) *oččēt, °oččēt, oččī', oččī'; oččema, °oččemq, °oččumq, °oččoma; 1. oqččēt* (IH1891: 21)

Halász sagke jeenjebh variaanth aaj ātna dehtie veerbeste *āadtjodh*, dannasinie jallan maehtieh gih aerviedidh mij infinitijve aalkovenaejmeste lij. Daate gujht vuesehte man geerve jallh veljie dīhte āarjelsaemien vokaalesysteeme, jīh dovne badth aaj dah smaarehjoekehtassh. Men Halászen aktede golmenlihtses veerbeste gujht “veerbenomenehaemie” vāājnoes:

(122) *perjen nāajan čonkun' tū'n paren'e' hievies hirkiāi kuimie ih **škeinqtimie** šviārṭiei kijimie* [...] (IH1886: 110)

Numhtie dle Halászen (1886) jīh Qvigstaden (1924) tjaelemh gujht Bergslanden (1946; 1994) buektme daajroem duvteleminie gie tjielkeste naan “veerbenomenehaemie” attribuhtine tjāādtje. Naa jeenjeh raajesh aaj byjjebasse bāateme mejstie vuajna haemich dovne partisihpine dāemiedieh. Vuelelen tabellem hāākeme mij galka vāājnesasse maam daennie boelhkesne sārname: guktie attribuhtijve *-me* haemich āvtanamme aktede haemeste mābpan. Daan boelhken kronologijem bāastolen āehpiedahtam; guktie tabelle āvtanimmiem vuesehte 1886 jaepiej raejeste 2020 jaepiej sijse; Halász (1886) – Bergsland (1943) – SIKOR (2021):

Tabelle 7 – Adnominaale -me haemiej ävtanimmie tjaaleldh gaaltijnie

Baelien	Verbalsubstantijve -mel/-mmie	attribuhtijve -me	attribuhtijve -(i)mmie	predikatijve -me	predikatijve -(a)mme
j. 1886–	argumeente	attr.	attr.	pred.	pred.
j. 1943–	argumeente	attr.	attr.	pred. attr.	pred.
j. 2021	argumeente			pred. attr.	pred. attr.

Dotkemematerijaale vueschte sjïere adnominaale -me haemie gâåvnesi gaaltiji bâarasommes lehkesne, mij jeatjahleejne dehtie predikatijve -me haemeste. Ahtjetje doeka perfektijve partisihpe eelki seammalihtses veerbi baakt adnominaale sæjjan tjaangedh jïh “hybridsysteeme” sjïditi. Daaletje jïh urrebe åtnoem maam dehtie SIKOR-korpusistie gaavna: perfektijve partisihph dovne golmenlihtses veerbi baakt adnominaale sæjjan biëseme.

4.2.4 -mel/-mmie partisihpen funksjovne

4.2.4.1 Haemie jïh orientasjovne

Manne joe jeahteme daate partisihpe syntaktihkesligke jïh semantihkesligke joekehtadta verbalsubstantijveste. Ihkie Bergsland ij Leah “veerbenomenehaemiem” jïjtse adnominaale funksjovneste partisihpine jallh infinihte veerbine biejemeh goh, dellie Leah dan jeenjemes jïh vijremes buerkiestimmieh guktie daate “veerbenomenehaemie” dååpede.

Attribuhtefunksjovnen bijre Bergsland (1994) tjaala, jeahta dihte haemie maahta golmeligke substantijvem attribuhtine modifjeeredh. Sov buerkiestimmesne tjaala magkeres analyjse maadthraajesen lea:

Et handlingsnomen kan også være bestemmelse til et annet substantiv, slik at dette svarer til grunnverbets subjekt, objekt (eventuelt med grunnverbets subjekt som bestemmelse i genitiv) eller annen slags bestemmelse, f.eks. (Bergsland 1994: 113):

(123) *Lutnjh bæjjese dam kraavkestimmie maanam.*
Dihte maana kraavkesteminie. (KB1994: 113)

(124) *Aahkan darjome vuasta njaelkie.*
Aahka vuastam dorjeme. (KB1994: 113)

(125) *reakadimmie-biejjie*
reakedi dan biejjien (KB1994: 113)

Raajesisnie (123) lea *kraavkestimmie* intransitijve veerbeste, jïh dihte S participantem relativiseerie. Raajesisnie (124) lea *darjome* transitijve veerbeste jïh dihte P participantem relativiseerie. Daejtie funksjovnide mejtie daesnie edtjem gïetedalledh jïh mah buerie vuesiehtimmieh daan partisihpen funksjovneste. Bergslanden vuelemes raajesisnie (125),

“annen slags bestemmelse” mij daan tjaalegen teorijen mietie verbalsubstantijvine dâåpede. Daate vâåjnoe goh iktedimmiebaakoe man geekte substantijvh: *reakadimmie* jîh *biejje*. Bergslanden geekte raajesh mejnie “veerbenomenehaemie” S jîh P participantide relativiseerie, vihties: (123) jîh (124), mejtie partisihpine vuajnam. Gosse naemhtie relativiseerieh, dellie jeatjahligke maahta jiehtedh dîhte S/P orienteereldh partisihpe – buerie tsiehkieh mejtie guhkiebasse vaaltam daan partisihpe-âehpiedehtiemasse.

Daate dîhte partisihpe mij produktijvemes dehtie golme adnominaale partisihpeste. Bergslanden mietie (1946: 233) daate haemie attribuhtine joekoen sîejhme. Daate jaehkemes maehdedh sjîdtedh naa gellie veerbijste mejstie verbalsubstantijvh aaj sjîdtieh. Jalhts dotkemematerijaalesne eah Leah alme gellie daejstie, dellie vâåjnoe goh prinsihpesne produktijve. Dam baajem vaestiedidh haemien produktiviteeten âvteste.

Attribuhtijve *-me/-mmie* partisihpe jeenjemasth perfektijve. Maahta sâñ dannasinie aaj perfektijve partisihpe dan iemieligke dan sæjjan njaakeme, juktie haemie mij destie jis sagke produktijvebe stuerebe sijjiem veelti mij jîjtse aspekten tsegkie seamma perfektijve. Naemhtie sâñ *-me* partisihpi systeeme âvtanamme jîh jorkestovveme dan haaran mij ojhte âarjelsaemien baaltegieli systeemi mietie aaj “dâhkasjehtele”. Gogka perfektijve partisihpe lea daan baaletje giëlesne tjaangeme – dîhte vaestede gogka *-me/-mmie* partisihpe dotkemematerijaalesne partisihpe. Dan âvteste; gosse dam orientasjovnem vihth daase geasa, dellie maahta jiehtedh ahte intransitijve veerbijste *-me/-mmie* partisihpe dâåpede goh AKTIJVE jîh (jeenjemasth) PERFEKTIJVE haemie. Jîh gosse transitijve veerbijste jis, dellie partisihpe dâåpede goh PASSIJVE jîh (eejnegen) PERFEKTIJVE partisihpe.

Vueptesth; bijjebe raajesh (122) *škeinątimie* (d.g. ‘skinnende’) jîh (123) *kraavkestimmie* (d.g. ‘rapende’) buerebh imperfektijve vâåjnoeh, men guktie edtjem vuesiehtidh dellie dah jis dotkemematerijaalen sprijnehtassine.

Gosse âarjelsaemien adnominaale partisihpide goerehtalla, dellie ij verbaale modifikatovrem gaavnh gih, goh akkusativobjeekth jallh adverbijaalh. Dîhte lij akte daan tjaalegen infinihte veerbi kriterijumijste. âarjelsaemien attribuhtijve partisihph joekoen nominaale daagka, easkah gosse predikatijve partisihpide veartesje dellie dah âarjelsaemien vihties objeektekaasush jallh adverbijaalh jîjhtieh. Dah attribuhtijve partisihph tjarkebe nominaale systeemem gaarhta, dej modifikatovrh gidtjh barre goh attribuhtijve adjektijvh jallh genitijveattribuhth. Seammaligke guktie partisihph adjektijvi baakoeöörnegem, kaasuse- jîh

taalekongruensem guerieh fraasen åejjine. Vuelelen modifijeerije adjektijveattribuhth nueliesievine (126)–(129) jallh inkorporeerdh substantijve (130):

(126) *Guhkies-sjiddeme suejnieh.* (EHB2000a: 30)

(127) *daalie soo uttjenjaalmh sjiddeme almedjh; soo unne busjth* (GH1981: 1384)

(128) *Jih desnie dovne akten iehkeden åadtjoejimh orresth hammoedimmie saemien vaarjoeh vuejnedh.* (AJ1997: 10)

(129) *aaddjedjeguödd'ememiesie leä sjlibnj'eke: ij gaagn'edh tjoåddjudh juölg'ij nälne* (GH1981: 1195)

(130) *Dah measekhk lin dogkeres tjaktje-leekeme miesieh, [...]* (EHB&KB1993: 69)

Daan partisihpen S/P-orientasjovne buerkieståvva geektene sjïere boelhkesne vuelelen, båtije boelhkesne intransitijve veerbh goh S relativiseerije haemie jïh minngeben boelhkesne transitijve veerbh goh P relativiseerije haemie.

4.2.4.2 -mel-mmie partisihpe goh S relativiseerije haemie

Mij tjïelke gujht; intransitijve veerben partisihpe S participantem relativiseerie, jïh guktie moenestim dellie jeenjemasth perfektijve:

(131) *bangeme giëde juo tjoogeme* (GH1981: 1291)

(132) *Jaa – derhvieh goltelieh jih ojhte varki, gåabpegkh bieleste dan **gajtjeme** goese tallen, goegkerdieh bæjjese [...]* (PV1983: 30)

(133) [...], *jieh satne lea gujth dan **nahkeme** daelviem orreme Anna Dærgan luvnie.* (JT2019: 80)

(134) [...], *dillie duonjasam vijjəbuh jüktie bijjalən dām **nāpk.əm.ə** b.āt'niem.* (KB1943: 246)

(135) [...], *jeh mātsta porrā **rōkonoma** šmǰjuǰhkǰ.* (Halász 1886:18)

(136) *skoepenimmie ~ gajhkanimmie gaamegh / marhkanimmie ~ loedtenimmie gaerie*

Vuelelen gåabpegen raajesen jïjtsh partisihph. Men dam mubpiem maam maahta vuejnedh lea voestes raajesen partisihpem *boelneme* jïh mohtedidh minngeben raajesen adjektijvine *boelne*.

Daesnie dihte semantihkes joekehtasse vâajnesasse bâata, guktie partisihpen ulmie modte adjektijven.²³

(137) *Maadth-gietjiem bâeries, boelneme kraesijste beenghkedh.* (EHB2000a: 31)

(138) *-Ae, nåå – naan slaameme kraasetjh jih blommetjh lin gujht, jih boelne lastetjh.*
(PV1983: 29)

Dïhte semantihken bielie gujht daejrehte *-me/-mmie* partisihpine dâemede jih duvtele maam daan raajan jeahteme. Aadtjetje moeneme raajesinie dle partisihpe AATI âvteli tjâadtjoeji, men gaavnemes raajesh gusnie dovne v.g. ALMETJI jallh BOVTSI âvteli:

(139) [...] *jih øvvre stille gællasji, juktie lij govleme ij bierne nahkestimmie almetjh doeth.*
(EHB2006: 39)

(140) *Dillie goh edtji ammes, deamalimmie aaltoen miesiem dam voestegh mierhkesjidh aerebi goh aalka jijtse mieside mearhkodh.* (AJ2000: 81)

(141) *lihtsestimmie ~ gaarvanimmie ~ heajadimmie miesie*

Ij daate partisihpe barre S participantem relativiseerh, men gosse partisihpe transitijve veerbeste, dellie partisihpe P participantem relativiseerie jih dellie passijve partisihpine dââpede.

4.2.4.3 *-me/-mmie* partisihpe goh P relativiseerie haemie

Shagal (2018: 70) uraalen partisihpesysteemeste naemhtemes partisihpem âehpiedahta mij relativiseerie transitijve veerben patieentem jih intransitijve veerben single participantem. Daam partisihpem gohtje *absolute participle*. Jih dam maam Shagal buerkeste sjeahta guktie daate adnominaale âarjelsaemien *-me* partisihpe aaj vâajnoe dââpedeminie. Jih maam kapihtelen ahtjetje dubpielisnie edtjem byjebasse, dle sjeahta dovne uraalen jillieraedtien partisihpesysteemem vueliedâahkan badth aaj. Haspelmath (1994: 159) seammaleejnes partisihpen bijre tjaala, men satne daejtie gohtje *resultative participles*. Haspelmath daam dâehkiem aaj gaertjemde, tjaala agentijve intransitijve veerbi eah Leah naan resultatijve partisihph jih disse lissine dah tjuerieh “telic” ârrodh. Mannasinie muvhti gieli partisihpe mij “past passive participles” dorje transitijve veerbijste jih “past active participles” teeliske

²³ *Men daah angkenh sân badth vœjniestamme lievies ahte edtjies barre âasta-stââkegaevnieh utnedh.*
(S.Rutfj. A312: 11:30)

intransitijve veerbijste, dam Haspelmath vaestede gosse tjaatseste Nedjalkov jĭh Jaxontovese gĭeh naemhtie lahtesem defineerieh: “The term resultative is applied to those verb forms that express a state implying a previous event” (Haspelmath 1994: 159).

Daate partisihpe sagke byögkelåbpoe gosse nimhtemes partisihpekonstruksjovnem veartesje gosse partisihpen dovne ageente genitijvesne. Daate fenomeene gidtjĭh jeatjĭh fuelhkiegĭeline jĭjhtieh. Bergslanden naemhtemes raajese bijjĭelisnie; raajese (124). Dan aaj akte vielie: “*muw čalə-mə pruøvie* (»jeg-s skriv-ing brev«) ‘et brev som jeg har skrevet’”, gusnie buerkeste *čalə-mə* lea verbalsubstantijve. Dĭhte vielie tjaala daate alme bāeries jiehtege mij gāåvnese dovne samojeden gĭelen raajan. (Bergsland 1942: 381.) Ihkie ij Bergsland partisihpekonstruksjovnine dam vuajneme, dellie sov vuekie relatijvepronovmeninie jarkoestidh vāåjnoe eevre guktie jeatjĭh dotkijĭh luvnieh buerkiestamme partisihpekonstruksjovnem vuestie relatijveraajesem. Ojhte badth guktie akt relatijveraajesen vaastoen mietie jarkoste dĭhte aaj: “*dĭhtə dan gĭjrəžə fĭhkəmə javva* ‘det er mel som vi har fått i vår’ (**mam dan gĭjrən fĭhkəmə<ə*)” (Bergsland 1946: 234).

Dagkeres konstruksjovnem gaajhkh āarjelsaemiengĭelen gĭeledotkijĭh meatan vaalteme jĭjtsh grammatihkegærjaj sĭjse. Daejstie dotkijĭjstie dellie Bergsland (1946; 1994) jĭh Magga & Magga (2012) mah tjaelieh verbalsubstantijve dĭhte mij naemhtemes konstruksjovnesne ātnosne. Lagercrantz (1923) jis dovne verbalsubstantijvine **jĭh** partisihpine haemiem buerkeste, *Das substantive Partizip*. Jis dĭhte morfologĭjes haemien muhteste verbalsubstantijvine guarkoe, jĭh adnominaale funksjovnem goh partisihpe, dellie daagka satnem goerem, maaje ovtjĭelke maam buerkiesti goh dovne sĭejhme raajesem verbalsubstantijvine vaalta vuesiehtæmman (geahtjĭh Lagercrantz 1923: 64). Hasselbrinken mietie (1981: 171) dellie funksjovne perfektijve partisihpese veadtaldahkesne, men ij leah dagkere vuajnoe vielie gosse Bergslandine gærjam tjaala, dellie naemhtie jis: “I uttryck som āččĭen dārjume nājbĭe ‘en kniv som far har gjort’ är verbalsubstantivet (dārjume) korrektare än perf. part. (durjeme)” (Bergsland & Hasselbrink 1957: 22). Vielie vuesiehtimmieh:

(142) *Neassáj báččen **biejeme** rákce* [bijjĭebaakoe] (KB&GH1957: 41)

(143) *Sámĭeh álgĭejĭn láddĭen **vĭjĭeme** māvkh udn’edh*, [...] (KB&GH1957: 46)

(144) *muw čap-tĭmmĭe beærga* ‘kjøtt som jeg har karvet opp’ (KB1946: 237)

(145) *Tĕllĭe warg^aksă mąstà TĭHte mĭjĭen **rārřkēmă** PuwCH*. (EL/KA)1957: 193)

(146) *tjüvrieh boådieh dan s'ijjen tröör'eme geäjnuoraajgien* 'die Räuber kamen den von ihnen (den Lappen) getretenen Weg entlang' (GH1981: 582)

Daagka duvtelem veerbenomenehaemie mij daennie konstruksjovnesne tjåadtjoen, maaje ij jijtjehke verbalsubstantijve. Jis bååstede vjjele Bergslanden (1942) buekteme raajesasse: *muw čalə-mə pruøvie*, dle Ylikoski (2009) noerhtesaemiengieleste ij barre seamma haemiem partisihpine lutnjh, eevre seamma raajesem aaj. Seamma vaastoe noerhtesaemiengielesne gåavnese, jih dotkiji åehpiedehteme daajroe daan bijre guhkiem mujvien orreme:

Quite misleadingly, this verb form has not been clearly labeled as a participle, but it has often been described as one of the functions of the so-called “action”, that is, the form otherwise regarded as a verbal noun. On the other hand, Sammallahti (1998b: 86, 89) distinguishes between the verbal noun (-n, -pmi) belonging to the sphere of nominal derivation rather than non-finite inflection of verbs and the so-called action forms including the action essive the action locative (or the second infinitive) and the “action nominative” of the above-mentioned *åhči čállin girji*, rightfully remarking that the latter are in fact only “lumped together on the basis of their historical morphology” (Ylikoski 2009: 130).

Mij byjjebasse båata daehtie stujtjeste, ij Leah dihte seamma noerhtesaemien vaastoe eejnegen partisihpine gohtjesovveme, men goh naan funksjovne maam “action” åtna mij seamma aejkien maaje jeatjah nomme verbalsubstantijvese aaj orreme. Mearan buerkesteminie, dellie gieledaejrieh dan “action” lahtesen sijse partisihpen funksjovnem giebreme bieleden buerkiestidh mij jam “action” lea. Ovtetje dotkemisnie daan haemien funksjovnem mistehtamme verbalsubstantijve-buerkiestimmien sijse, barre dan åvteste gielege båata dehtie verbalsubstantijven maadtegistie.

Seammaleejnes mujviem vuajnam guktie akt dej åarjelsaemien vaastoejgujmie sjidteme; verbalsubstantijve jih *-me* partisihpe jih dovne perfektijve partisihpe masteme jih gieledaejrieh barre haemeste dehtie kategoriseereme dej jijtsh maadtoen diete. Dam maam Ylikoski (2009) dorje jijtse noerhtesaemien dotkemisnie; dihte daennie digkiedimmesne sjyøke jih dam “action” lahtesem laahpa. Dihte haemien funksjovneste haemiem kategoriseerie jih numhtie dam partisihpetabellen sijse meatan dæjpa. Ylikoski (2009: 130) tjaala ihkie muvhth dotkijh mistehtamme daejtie, dle gieh akt gujht sov åvtelen aaj haemien funksjovnem buerkiestamme goh partisihpeleejnes haemie, v.g. Konrad Nielsen jih Mikko Korhonen gieh tjaelieh:

[...] “actions” are used as the “agent participle”, an allusion to the traditional characterization of the Finnish participle with identical morphosyntactic surroundings (e.g. *isä-n kirjoitta-ma kirja* [father-GEN write-PTC.PASS.AG book] ‘the book written by the father’) (Ylikoski 2009: 130).

Noerhtesaemien- jñh soemengïelesne partisihpen obligatoriske genitijveakkusatijve-nomene mij konstruksjovnen ageente. Ylikoski dan åvteste sæjhta partisihpen lahtesem jeatjahligke, juktie partisihpe eejnegen P participantem relativiseerie dellie tjaala tjïelkebe lahtese luvnije “agentive passive participle” (Ylikoski 2009: 131). Daelie edtja moenestidh noerhtesaemien vaastoe joekehtadta verbalsubstantijveste morfologijen tsegkie aaj, mij ij åarjelsaemiengïelesne darjoeh gænnah – åarjelsaemien barre syntaaksnesne jñh semantihkesne. Daah daajroeh læjhkan daejrehteminie naemhtemes partisihpekonstruksjovne åarjelsaemien aaj, jalhts tjyölkehkäbpoe dan maadtoe verbalsubstantijveste båtame. Jñh naemhtie opasiteeten kriterijumen mietie dam infinihte haemine baaja mij leah jeatjahleejne dehtie haemeste mestie gïerehtovveme. Maahta sån åarjelsaemien gïeledotkemisnie ovnohkens ussjedidh bijjebe raajesh partisihpekonstruksjovnh. Dan åvteste tjoerem Magga & Maggan saetnies baakojde tjaatsestidh: “Det er ikke innarbeidet noen faste benevnelser på disse og andre sjeldne frasetyper” (Magga & Magga 2012: 179). Dah åarjelsaemien jeatjah fuelhkiegïelijste daajroeh duvteleminie edtja maehdedh daejtie åarjelsaemien vaastojde aaj partisihpekonstruksjovnine gåhtjodh. Manne joe vuesiehtamme åarjelsaemien *-me* partisihpe intransitijve veerbste aaj maahta jñh dellie S participantem relativiseerie, guktie ij leah barre passijve partisihpe. Mij jeatjebe vääjnoe jeatjahligke åarjelsaemiengïelesne jis mohtede guktie noerhtesaemien jñh soemengïelen vaastoe dååpede. Ij leah daase gih naan sjïere lahtese guktie fenomeenem buerkiestidh, men Vangberg & Brandsfjell (2009: 78) pryöveme dam buerkiestamme jïjtsh gærjesne *Saemesth amma! Gïelemaahtotje – Liten grammatikk* naemhtie:

(147) *marngestimmie* den/det vrenge av marngedh IV å vrenge; snu; vende tilbake
Marngestimmie-tjohpe rovnegs vääjnoe. Den vrenge lua ser merkelig ut.
 (ÅV&HBB2009: 78)

Dagka bijjege ij leah vielie genitijveattribuhte, dïhte sån åarjelsaemien joekoen. Seamma haemie gosse transitijve veerbste, dle maahta genitijveattribuhten namhtah tjåadtjodh. Ij leah dïhte obligatoriske barre goh noerhtesaemiengïelesne jallh soemengïelesne. Bergslanden baakoyste aaj åvtese båtata ij genitijve-ageente gaajhken aejkien dan uvte tjaangh gan: “[...] (eventuelt med grunnverbets subjekt som bestemmelse i genitiv) [...]” (Bergsland 1994: 113). Dam genitijveattribuhtem maahta baajedh årrodh, jñh juktie *-me/-mmie* partisihpe annje P participantem relativiseerie dellie annje passijve partisihpine dååpede. Jis ij leah meatan, dellie maahta jiehtedh dïhte desnie goh tjïekeldh ageente, barre dan åvteste partisihpe lea transitijve veerbste jñh dellie tjïelke naan ageente mij gïehtelimmiem tjïrrehte. Jñh Ylikoskin

baakojde tjaatsestem vihth jñh däärjelem guktie akt dovne jaarjelsaemiengïelesne däärpede barre goh: “agentive passive participle” naemhtemes konstruksjovnesne gosse transitijve veerbe. Ageente annje partisihpen konteekstesne meatan ihkie ij fraasesne tjáadtjoeh goh genitijveattribuhte. Naemhtemes vuesiehtimmieh daan tjaalegen korpusisnie sagke daamtebe jijhtieh dujstie isketje moeneme raajesijstie mejnie ageente genitijveattribuhtesne. Vuelelen partisihperaajesh genitijveattribuhten namhtah:

(148) *Bisseme soevestahkh jih prihtjege.* (EHB2001: 27)

(149) *Manne mājhtam maana-baeleste gosse fierske-guelieh voessjeme dellie dan gualan sjilkehtimmie bāerviem āadtjoejim.* (EHB2000b: 19)

(150) [...], *dillie goātan dijbe.əwh čāhk.əldāll.əmə šeəhkah jih duoldtiep.əwh;* [...] (KB1943: 224)

(151) *ñe:n-a-j gkχtñ ajkien Туллоm wǎ·jnəmξ škōwušn Туñie Pì·èlien Камрел rejwomξ šë·àteri:šnie.* (EL/KAJ1957: 116)

(152) *Jes nagen muore ailegen çuohpui, so quit verre dehtie çuohpumá skoröste verdin.* (JQ1924: 294)

(153) *Júktie nuøkies valdəm.ə áktən gam.əgasə, dillie dām dejəmə suøjñiem [...] gāskah valda júktie gam.əgasə čaka.* (KB1943: 250)

(154) *Dillie algəstəm goāram dân jācvastimmie gam.əgasə.* (KB1943: 238)

Naemhtie dle daate haemie passijve partisihpine læjhkan dāemede genitijveattribuhten namhtah. Ageente genitijvesne dannasinie barre veeljemes attribuhte fraasesne. Bijjebe raajesh lin dovne partisihph jaame P participantide relativiseereminie; AATH. Vuelebe partisihph aaj jielije P participanthe relativiseereminie; goh BOVTSEM jñh JUVRH:

(155) *tlje kōjje kałakā skōihtema waišien peālešn arri' jih kūolie wuālkā hiērkien mietie.* (IH1886: 89)

(156) *Nāā, dihte vuejehtimmie krievvie idtji gujht dihte ov sijhth lovvedidh dallah.* (EHB&KB1993: 54)

(157) *Viermesne nulliehtimmie vetneme* [bijjiebaakoe] (KBi/EHB2002: 82)

Gosse bijjebe raajesi ulmiem toelhkeste dejnie nuepies vuekine maehthedh ageentem partisihpen uvte bëjedh jallh aaj dejtie seamma raajesidie buerkiestidh relatijveraajesinie – dellie dej semantihkes ulmiem luvnije naemhtie, bijjebe raajesem (157) vuesiehtəmman: ‘*Viermesne vetneme, maam gie nulliehtamme*’ (= m.b.).

Mojhtestahtam dennie kapihtelisnie perfektijve partisihpen bijre, geahtjh 3.1.4, desnie golme vuesiehtimmieh lin ávtese báateme gusnie perfektijve partisihpe lij passijve maadtoste jih tjeajne adnominaale posisjovnesne *-ovveme* mah dáápedeminie goh P orienteerije haemie jih passijve partisihpe. Aktem ovtetje raajesem vihth vuesiehtæmman (52):

(52) *Gávlahtovveme* kaarre [= d.tj.] (EL1926: 67)

Guktie adnominaale partisihph dáápedeminie gosse jielije participanth goh ALMETJH relativiseereminie; geerve korpusistie vaestiedidh. Daase im buektehth stinkes vaestiedassem gaavnedh. Mah ledtjeh siejhme, eah gaaltjeh maehtieh vaestiedidh gænnah. Lijhke dle mij akt gieltege daase mij Lagercrantzen (1941) materijaaleste jijhti. Tjaala satne jijtje áarjelsaemien tjaalegem noerhtesaemiengielese jarkoestamme. Aktede dehtie jarkoestimmie raajesistie tjelmiej uvte báata guktie satne joekehtassem vuajname gaskem noerhtesaemien *bor'rujuvvum* (s.g. 'bárrejovveme') jih áarjelsaemien *Pvrrõmä*, adnominaale partisihpi haemiej muhteste. Voestegh noerhtesaemien jarkoestimmie ávtelen áarjelsaemien raajesem:

(158) *Dalle čorviidi gorrudik čijaid, dam bor'rujuvvum boc'cu čoar'vai gorrudik. — T^elie č'ũ·v·r·wjtä korrdieH šj·ëläH (Pl. Nom.; Objekt), Tan Pvrrõmä krje·w`wān č'ũ·v·r·wān (Ill.) korrdieH (Plur. 3. P.). (EL1941: 320)*

Áarjelsaemien attribuhtijvem *Pvrrõmä*, lea Lagercrantz *-ovveme* attribuhtine jarkoestamme noerhtesaemien. Jis daam vihth geasa báástede daaroen- jih soemengielese jih dan "partisihpe-lööneme-aamhtesasse", dle edtjem minngedsgeatjan tjaatsestidh Aikio jih Ylikoskin (bået.) gáajka maam dah jiehtieh dan *-me/-mmie* partisihpen noerhtesaemien vaastoen bijre; *agentive passive participle*, jih guktie dah konstateerieh attribuhtijve partisihpen bijre guktie:

The form has largely fallen out of use, however, with most speakers having replaced it either with the past participle (*oastán*; mostly in Finland) or the past passive participle (*oston ~ ostojuvvon*; mostly in Norway)" (Aikio & Ylikoski bået.: 41).

Jalhts im maehtieh vaestiedidh mejtie *-ovveme* naan "veerbenomenehaemie" vuj perfektijve partisihpe passijve maadtojne, dellie aervedem maahta attribuhtijve *-ovveme* haemiem dan perfektijve partisihpese viedtedh – guktie destie dam báateme. Dah sáájhtoeh dotkemematerijaalen sprijnehtassh, jih guktie Aikio jih Ylikoski (bået.) bievnieh, dellie jaehkemes daaroengiele dam *-ovveme* átnoem seammaligke áarjelsaemien dijpe.

4.2.5 Vyjrebe orientasjovne vuj / j'ih verbalsubstantijve

Daennie boelhkesne aëhpiedahtam dotkemematerijaaleste naan sprijnehtassh. Buerkestem mij maahta geerve gosse geekteleejnes prosessh seamma morfologijes gietj'ieh nuhtj'ieh mah sinsitnien funksjovnen lihke. Såemies raajesh åvtese baaateme mah 1) vyjrebe orientasjovnem vuesiehtieh 2) muvhth mah imperfektijve vaa'jnoeh 3) mejstie geerve daejredh mejtie muvhth haemieh partisihph vuj verbalsubstantijvh.

Maahta sãn; daate partisihpe vyjrehkåbpoe nuhtjesovveme aeriebadtje gïelesne, jallh vyjrebe relativiseereme-kapasiteetem åtneme. Geahtjh isketje raajesem gusnie goh passijve partisihpe (158), modte (159) gusnie aktijve perfektijve partisihpine jis dååpede:

(158) [...], dan **bårreme** krïevven tjåarvan gårredieh. [= d.tj.] (EL1941: 320)

(159) *kruttε* - **Ḃḡrrḡmε** uujūvrε 'ein wildes Tier, das Gift gefressen hat.' (EL1926: 129)

Bijjielisnie dle *bårreme* tjeajne geekteligke relativiseerie. Jalhts raajesen partisihpe (159) transitijve veerbeste, dellie lea A orienteerije haemie dennie vuesiehtimmesne, ij badth P orienteereldh guktie (158) jallh guktie korpusisnie vaa'jnoe sïejhme. Dïhte guarkamisnie juktie dan lea inkorporeereldh patieente: *kruttε*. Maahta sãn baaarasåbpoe gielen orientasjovne sagke vyjrehkåbpoe orreme, maam im daennie tjaalegisnie buektehth reakta galkehtidh. Stööremes åesie dåemedede gujht goh S/P orienteerije partisihpe.

Vuesiehtim aaj gïlle akt raajesh mejnie haemieh imperfektijve vaa'jnin: (122) *škeinḡtimie* (d.g. 'skinnende') j'ih (123) *kraavkestimmie* (d.g. 'rapende'). Guktie tjaelielim dellie dah dotkemematerijaalen sprijnehtassh. Maahta sãn partisihpe åvtesne dovne imperfektijve aaj orreme j'ih vijriegabpa nuhtjesovveme – jalhts gaaltijh eah reakta maehetieh vaestiedidh.

Juktie seerkemisnie j'ih sojjehtimmesne seamma morfologijes gietj'ieh nuhtjesuvvieh, dellie muvhtene tjoelmh raajese-analyjsese sjidtieh. Ihkie daan raajan vaa'jnesasse baaateme naan "veerbenomenehaemie" partisihpine jis S j'ih P participantide relativiseereminie, j'ih gusnie akte transitijve veerben haemie gusnie dovne A participantem aaj, dellie verbalsubstantijve gujht lijhke maahta attribuhtine nuhtjelgidh, jalhts genitijveattribuhtine jallh iktedimmiebaakosne, eevre guktie substantijvi funksjovni mietie, geahtjh baakoedåehkiejoekehtimmiem 2.3.1. Juktie morfologijes gietj'ieh seammapliëres, dellie muvhth raajesh almetjem juaran buakta, mejtie adnominaale *-me* partisihpe vyjrebe orientasjovnem åvtesne åtneme, goh bijjielisnie, vuj muvhtene; mejtie verbalsubstantijve mij

åtnosne. Vuelelen raajese Halászen (1886) gærjeste gusnie satne vuesehte *kiešémq* jñh *kiešije* maehtieh seammaligke modifijeedh:

(160) *tuhta ruónča lie štievon kiešémq* (v. *kiešije*) *ruónča* (IH1886: 96)

Maahta sán ahte *-me* haemie naemhtemes konstruksjovnesne goh verbalsubstantijve dâåpede. Halász (1891: 47) sov baakoegærjesne gujht jñjtje dam *kiešémq* vuajna goh *nom. actionis* (= verbalsubstantijve, m.l.) jñh mubpiem *kiešije* goh *p. præ.* (= *-jel/-æjja* partisihpe, m.l.). Jeatjebe mij dam nænnoste, lea guktie Jaahkenelkien Aanna daam geektem nuhtjje. Satne raajesem tjaaleme gusnie aerviedimmesne verbalsubstantijve iktedimmiebaakosne (161), juktie lea raajesisnie dan jis vuelelen (162), jeatjah haemiem nuhtjeme mij maaje dñhte *-jel/-æjja* partisihpe:

(161) [...] *maanah jih naan geervealmetjh Aarbortesne gaavnedamme edtjin Mussieristie daanhtsome-peedagovgen, Aada Einmoe Jürgensen, bihkedassen mietie voejhkelidh gaavnehtidh guktie* [...] (AJ2000: 64)

(162) *Jih dah mijjen daanhtsoje maanah leah dellie eadtjohkelaakan lierehtalleminie* [...] (AJ2000: 79)

Numhtie dam raajese (161) vâåjnoe barre goh iktedimmiebaakoe verbalsubstantijvine. Jaahkenelkien Aanna gidtjh jeatjah baeliej “veerbenomenehaemiem” partisihpine nuhtjje gosse perfektijve ulmesne, jñh ij leah gænnah baakojde dellie iktedamme, veartesh raajesidie (111)–(114), (128) jñh (140).

Ylikoski (2009: 149) buerkiestamme guktie noerhtesaemiengïelen asymmetrijes partisihpesysteeme eeremes jarkoestæjjah stuvrehtamme guktie aalkeme orre haemich nuhtjemen juktie “passive present participle” (= “passijve imperfektijve”) ij gâåvnesh gïelesne. Satne gujht tjaala gïelen joe vuekie nimhtemes partisihpesystemen raejkiem dievhtedh, finihte relatijveraajesinie jallh muvhtene aaj iktiedimmiebaakoem darjodh verbalsubstantijvine: *guoddin-seanga*, maam englaantengïelese jarkoste “‘stretcher’, literally ‘carrying-bed’, that is, ‘bed that is carried’”(Ylikoski 2009: 149). Daam ij leah noerhtesaemiengïelesne seamma geerve vueptiestidh gâabpa haemie lea. Daate vuekie gujht åarjelsaemiengïelesne aaj gâåvnese, barre geervebe dalleggh daejtie joekehtidh. Vuelebe raajesisnie dle dñhte *provhkeme-giedtie* aerviedimmesne dagkeres iktedimmiebaakoe verbalsubstantijvine seamma goh noerhtesaemien *guoddin-seanga*, jñh konteeksteste dle vuajna ij leah naan giedtie maam lea provhkeme – dñhte giedtie maam rætnoe galka provhkedh:

(163) *Juwnsâhkaj mâŋŋan algiestiep-əwh pruwk-əmə-giettieh gâpčəjh jih urra loåšəwh vâlg-əm(ə)-uksəsə. (KB1943: 202)*

Guktie vuajnam, dellie ij daarpesjh naemhtemes vuesiehtimmijste aelkiestidh jueriedidh mejtie jaarjelsaemiengielesne ledtjie gænnah naan sjïere adnominaale *-me* partisihpe. Daate barre vuesehte mij sjædta gosse naan haemiem analyseereminie mij sâájhtoe geekteligke sjïdtedh; sojjehtimmien jih seerkemen baakt, mah geekteleejnes funksjovnine gaavnoes jih mah sinsitnien lihke.

Åarjelsaemien aaj mubpie vuekie dagkerem raejkiem dievhtedh gosse gielen ij Leah naan “passijve imperfektijve partisihpe”. Veerbenomenehaaman maahta *-s* dibrehtidh mij dellie deverbaale adjektijvem bigkie. Lagercrantz (1923: 103) daam gohtje *Das eigenschaftswortliche Partizip*, jih mænngan Hasselbrink (1981: 139, 158) *Verbaladjektiv*, men dah guaktah jiehtieh daate ‘pefektum partisihpen’ attribuhtijve *-s*. Vueptesth, Hasselbrink dovne naemhtemes *-s* verbalsubstantijvese veadta (1981: 157). Våájnoe goh eah partisihpine haemiem vuejnien, men verbaladjektijvine seamma daltesisnie goh verbalsubstantijve. Dellie hip numhtie dah verbalsubstantijvem aaj infinihte haemine vuejnien. Saaht guktie – gosse tjojemolsemem jih *-me* haemiej sojjehtimmie- jih seerkemegietjide veartesje, dellie tjïelke ij Leah daate perfektijve partisihpen attribuhtijve *-s*, men seerkeldahke *-s*. Bergsland (1994: 113) gujht daagka joe sjyökeme jih vuesiehtamme dihte hip veerbenomenehaaman dabrene. Seamman Magga & Magga (2012: 128) vihtesjamme. Dihte adjektijveseerkemistie sjïdteme jih dihte deverbaale adjektijve:

(164) *ij leäh güjd'h daade jaakk'emes daalkie/ ij leäh güjd'h daade daalkie jaakk'emes (GH1981: 752)*

(165) [...], *dillie vielie čakəjh jih duok-əms buwžh rajədiht. Dillie barə duok-əms-likke heəndəjh jih šluøkiem ijžə üt'nəjh. (KB1943: 222)*

Giëlesne joe haemie gåavnese mij dæmede goh deverbaale *-mes* adjektijve jih dagkerem funksjovnem gaptja. Dihte aaj barre nænnoste maam daan geatjan joe bajjesamme; galka baajedh dam joekoen attribuhtijve *-me* haemiem partisihpine gohtjesovvedh. Ihkie *-me* verbalsubstantijve iktedimmiebaakosne muvhtene tjåadtjoen, ij daarpesjh jueriedidh mah gåavnese vuj ij. Daate barre vuesehte seamma haemie geektene prosessesne sjïdteh.

4.2.6 Iktedahke

Daennie vueliekapihtelisnie byjjebasse åådtjeme åarjelsaemien adnominaale *-me* partisihpe mij sjïere dehtie predikatijve haemeste. Jalhts ovtetje dotkijh naan adnominaale *-me* haemiej bijre tjaaleme, dellie sijjen buektene daajroeh daehtie aamhtesistie naa måedtieleejne orreme, muvth verbalsubstantijvine dam vuajneme jallh perfektijve partisihpine. Maahta dovne homonymijen diete naemhtie sjïdteme jallh ovmesse vuajnoeh seerkemen jïh sojjehtimmien bijre. Maahta sån aaj dan åvteste perfektijve partisihpe aalkeme tjaangedh daan attribuhtijve haemien sæjjan maam maahta vuejnedh v.g. “hybridsysteemeste”. Daan tjaalegen gaaltijh vuesiehtieh dihte *-me/-mmie* partisihpe annje veaksahkåbpoe jïh stuerebem sijjiem åtna goh perfektijve partisihpe adnominaale posisjovnesne. Dotkemematerijaale dovne vuesehte galka baajedh dam jïjtjeraadh adnominaale *-me* haemien partisihpine gohtjesovvedh, jalhts dihte verbalsubstantijven plïeresadtje jïh daan raajan barre verbalsubstantijvine staatusem åtneme. Dihte partisihpe S/P orienteerije partisihpe jïh dihte jeenjemasht perfektijve. Muvth vuesiehtimmieh sih daejrehteminie åvtene vijriegabpa nuhtjesovveme jïh kaanna A-orienteerije haemie aaj, men dam eah gaaltijh maehtieh reakta vuesiehtidh. Partisihpe gujht produktijve goh perfektijve S/P orienteerije partisihpe. Partisihpe muvhtene åtna; veeljemes genitijve-ageentem, men jeatjah aaj attribuht gååvnesovveme. Muvhtene maahta geerve vueptiestidh gåabpa partisihpe jïh verbalsubstantijve, men ij Leah badth dihte mejnie jueriedidh mejtie ij daate *-me* partisihpe gååvnesh. Daate barre sårne mij maahta geerve gosse seerkeme- jïh sojjehtimmieprosessh seamma morfologijem nuhtjeh dagkarinie posisjovnine mah muvhtene lihke mubpiem funksjovnem.

4.3 *-jel/-æjja* partisihpe

Daennie vueliekapihtelisnie tjaalam adnominaale haemien bijre: *-jel/-æjja*. Seammalihstses veerbi gietjie *-je*, golmenlihstses *-æjja*.

(166) *Vuj hapkaji dennie doeltije tjaetsesne aarebi goh hinni gæljodh.* (KBi/EHB2002: 104)

[‘Vuj hapkaji dennie tjaetsesne mij doelteminie, aarebi goh hinni gæljodh’ (= m.b.)]

(167) *Jallan dah guvhkiehtæjja sovkih nahkasjeh åvtene sovkedh.* (EHB&KB1993: 34–35)

[‘Jallan dah sovkih mah guvhkehteminie, nahkasjeh åvtene sovkedh’ (= m.b.)]

4.3.1 Ovtetje dotkeme *-jel/-æjja* haemien bijre

Haemie *-jel/-æjja* lij bëjeldh infinihte veerbe åarjelsaemien gïeledotkemen aalkovisnie, barre jeatjah lahtesen nuelesne. Daate haemie gååvnese Lagercrantzen (1923: 63) systeemese goh

Präsens des Partizip. Maaje Lagercrantz dam partisihpine gohtjeme, dellie læjhkan tjaala dichte substantijve (*Dingwort*). Hasselbrink (1981: 157) badth jijtse systeemen sijse dam meatan vaalteme goh *Partizip Präsens*, jñh dle tjaala guktie dichte dovne goh substantijve (*Actor, Nomen actoris*) jñh goh adjektijve jæjhta.

Bergsland (1946; 1994) jñh minngelen Magga & Magga (2012) eah dam infinihte veerbine guarkeme goh, barre substantijvine mij veerbeste seerkeldahkesne jñh man lissiefunksjovne attribuhtine tjaangedh. Bergsland gujht voestes grammatihkesne dam gohtje *aktor* (Bergsland 1946), mubpene skuvlegrammatihkesne *handlernomen/ nomen agentis* (Bergsland 1994). Bergslanden mietie daate seerkeldahke tñjjehts- jñh aspeektehts substantijvh dorje, mah buerkiestieh gie dorje jallh væjkele darjodh dam maam veerben roehtse buerkeste (Bergsland 1946: 227). Tijje jñh aspeekte maahta ammes digkiedidh jis joe åvtelen jeahteme dichte substantijve, men altese vuesiehtimmijste veele vääjnoe Bergsland lea, barre goh dah mubpieh dotkijh, dam stoere substantijveåtnoem vihtesjamme gielesne, juktie altese vuesiehtimmine jeenjemes åtnalgamme goh ageentenomene. Jijtjehke attribuhteåtnoem barre ohtje lissiebïevnesinie bääta vuelelen gosse tjaala daah substantijvh, barre goh jeatjah substantijvh, maehtieh daamtaj attribuhtine (Bergsland 1946: 228). Guktie vääjnoe, dellie ij leah Bergsland guktie gan haemiem analyseereme dehtie attribuhtefunksjovneste, satne voestes funksjovnem baajeme buerkiestidh mij haemie lea dennie mubpene funksjovnesne. Seammaligke Magga & Magga (2012: 107) aaj.

Vääjnoe goh ovtetje dotkiji stuerebe siemesvoete mij haemien åejviefunksjovne goh sijjen lahtesi gaskem. Lagercrantz jñh Hasselbrink kaanna dehtie haemien maadtoste lahtestamme jñh dehtie attribuhtijve funksjovneste, jñh Bergsland jñh Magga & Magga dehtie åejviefunksjovneste; argumeentine årrodh. Leam eara digkiedæmman vaeltedh man åvteste vuajnam daerpies dam infinihte veerbine aaj vihth lutnjedh gosse haemie dennie attribuhtijve posisjovnesne. Mij bööremesligke mov vuajnoem däärjele, guktie Hasselbrink daejtie buerkiesti.

4.3.2 Haemie jñh funksjovne

Manne sijhtem baajedh adnominaale funksjovnem jñjtsistie analyseeresovvedh. Vuelebe raajese tñjmkesligke vuesehte åarjelsaemien tjoelmem daennie aamhtesisnie jñh mij naa siejhme. Haemie daamtaj nuhtjelge goh ageentenomene jñh barre muvhtene jæjhta adnominaale haemine. Vuelebe raajese eevre goh ovtetje dotkemen mietie numhtie. Golme

voestes haemieh nueliesievine goh ageentenomene jïh njealjede haemie; *huhtije* easkah goh attribuhtijve haemie:

(168) *Guvhkiehtæjja*, krievvie, *vuejiehtæjjah* jih dah bienjh. Jih dellie govlebe: *Guvhkiehtæjjam*, ov-messie bealloeh, miesiej kraajh, seahkoej tsietsemh jih **huhtije** biënjh. (EHB2000a: 35)

Bijjielisnie aajne attribuhtijve haemie *huhtije*, jïh jeenjebh badth nuhtjemisnie goh ageentenomene. Attribuhtijve haemide dam mejtie sïjhtem daesnie digkiedidh. Guktie daan raajan Leah haemiem *-je/-æjja* kategoriseereme, dellie dehtie åejviefunksjovneste dam jallh dehtie maadtoste. Men guktie attribuhtijve haemie tjuara seerkeldh substantijve årrohd, barre dan diete seamma haemie *-je/-æjja* sagke daamtebe nuhtjelge goh ageentenomene – ij mejtegh jiehtieh haemien bijre adnominaale funksjovnesne. Ij gujht gosse jeatjah substantijvh eah seamma adnominaale funksjovnem utnieh gænnah. Daagka haemie syntaaksesne jïh semantihkesne joekehtadta, jïh gaskemearan dam morfologijen bieliem aaj. Mojhstestaham daennie tjaalegisnie synkrovnijes vuajnoe daejtie; guktie tjaalam goh geekten proseessen baakt sïjdteme. Im manne åejviefunksjovnem, im gænnah maadtoem digkedeminie, men guktie dah dorjesovveme dehtie veerbeste riekte, ageentenomene: veerbe → ageentenomene jïh partisihpe seammaligke: veerbe → partisihpe. Maam joe jeah teme dellie proecesside naemhtie guarkam, men dellie jeatjah aamhtese mejtie aevhkine jïh nuhtge dejtie veerbehaemine gåhtjodh; mejtie nuekies produktijve maehdedh veerbehaemine vuajnalgidh vuj mah sån aelhkebe barre seerkeldh adjektijvine dejtie. Dam aamhtesem jaarhkam vihth vueliekapihtelen minngiegietjesne.

Gaaltijjistie haemiem *-je/-æjja* gaavna dovne transitijve jïh intransitijve veerbijste. Haemie transitijve veerbi A participantem relativiseerie jïh intransitijve veerbi S participantem, jallh jeatjahligke: A/S orienteerije haemie. Naemhtie dihte gielen adnominaale aktijve partisihpine sjædta. Passijve maadtoste ij gååvnesh, mij daejrehte dihte dåemedede barre goh aktijve haemie goh noerhtesaemiengïelesne, maam Ylikoski (2009: 52) joe gaavnehtamme noerhtesaemien ij Leah naan passijve vaastoe gaavnemisnie barre goh **juhkk(juvvo)jeaddji* – ‘*jovkejovveje’. Haemien imperfektijve aspeekte, jïh ‘imperfektijve’ juktie Lagercrantzen jïh Hasselbrinken ovtetje lahtese “preesense partisihpe” maahta naa ovtjelke; ij badth haemie tempusen (preesensen) bijre maam soptsesth, men giehtelimien aspeekten bijre mij ovtjirreldh. Mov biejemie infinihte veerbijste daennie goerhtallemisnie, dellie daah adnominaale partisihph mah sãajhtoeh verbaliteete-vuepsiej vuelemes daltesisnie (d.g. ‘minst verbal’). Voestemes gervebe dej produktiviteetem vihtesjidh; daehtie *-je/-æjja* partisihpeste dam mestie vaenemes

dejstie adnominaale partisihpijste jis dotkemematerijaalesne. Mubpie: dah verbaale modifikatovrh goh akkusativjeobjeekth jih adverbijaalh eah leah. Daagka daate partisihpe joekoen nominaale.

Jis vihth aalkam daam partisihpine gáhtjodh jih mij daennie goerehtimmesne daan infinihte haemien viesjemes tsiehkíe sjædta: díhte produktiviteete. Dannasinie dam lea daan tjaalegen infinihte haemiej “produktiviteete” mejtie korpusen adnominaale haemieh maehtieh vaestiedidh vâájnoeh gellijste veerbijste maethedh sjídtedh, jallh jis dah mah vâájnoeh maehtieh partisihpen systeemem gujht vuesiehtidh. Dam maam Bergsland tjaala produktiviteeten bíjre, dam maaje tjaala dehtie raedteste goh luvnije ageentenomenen funksjovnesne. Muana gujht ahte haemie *-je/-æjja* lea verbalsubstantijven mænngan díhte maam maahta nuhtjedh “med flest verbalstammer” jih dannasinie dam maahta jijhtedh dagka gogka jeatjah deverbaale seerkeldahkh jijhtieh (Bergsland 1946: 227). Attribuhtefunksjovnen bíjre jeahta minngelen; dah maehtieh barre goh jeatjah substantijvh daamtaj attribuhtine nuhtjesovvedh (Bergsland 1946: 228). Jalhts dam maam daagka tjaala, lea digkiedimmes aamhtese: “substantijvh daamtaj attribuhtine nuhtjesuvvieh”, dellie Bergsland vuesehte haemie luvnije prinsihpesne gujht produktijve. Baajem ussjedimmes teorije árrodh: gietjieh *-je/-æjja* maehtieh dovne argumeentine jih attribuhtine seamma gellie veerbijste dorjesovvedh – jalhts dejstie attribuhtijve vuesiehtimmijste eah leah seamma gellie gaavnemes haemieh korpusisnie goh mij maaje vuertiemisnie. Dah teorijesne produktijve vâájnoeh.

Mij dle daan partisihpe-staatusem dâarjele: daate annje infinihte haemine sjeahta juktie díhte semantihke-ektievoete infinihte veerbehagemien jih verbaale maadtoen gaskah annje ryóktehke. Adjektijvh buerebe sjíerevoetem jallh kvaliteetem buerkiestieh. Guktie bijjielisnie moenim dellie dan A/S orientasjovne aaj maahta dam daejriehtidh jih juktie aspeekte-guedtije haemie, vihties; imperfektijve. Morfologijes bielie jis guktie komparasjovne fâåtese. Men dovne badth dan díete juktie daate partisihpe dej jeatjah adnominaale partisihpi tsegkie infinihte haemine vuajnelge – goh áesie dehtie ellies jih stuerebe adnominaale partisihpi systeemeste. Seamma aejkien galka geehtedh olles daan haemien funksjovnem buerkesth jeatjah partisihpi funksjovnigujmie. Læjhkan daan kapihtelen aalkovisnie, 4.1 vuesiehtm tjoelmh daejtie attribuhtijve haemide seammamasth. Jeeenjebe daejrehteminie sjíehteles vuekie daejtie tjåenghesne goerehtalledh. Mannasinie nemhtie resoneerem jih guktie abpe systeemem vuajnam – vielie vueliekapihtelisnie 4.5 digkedem.

4.3.3 *-jel/-æjja* jīh dan A/S orientasjovne

Juktie A/S orientasjovne lea gosse A participantem relativiseerie jallh S participantem, mij dorje gáabpegh haemieh aktijve – dellie gáabpegem seamma kapihtelisnie gietedallem.

Vuelelen transitijve veerbh A participantem relativiseerieh:

(169) *Daen biejjien jis edtjem, sláahdekaabpellesne, altese gæstoen baaktoe vaedtsedh, tjáadtjoestidh **gijhtije** vaajmojne mojhtelidh.* (AJ1998: 76)

(170) *Stálan áleķie poġtie jih tam krēwem waltī [...] ih **tairije** neitām.* (IH1886: 50)

(171) [...], *dam aamhtesem gaajhki povlijtigken áargani jih **juhtiehtæjja** lihtsi bijjemes “prijorijteetese” biejedh.* (AJ1997: 31)

(172) *Jih numhtie dihte bienje **vuejiehtæjja** bienjine sjidti.* (LMM2016: 113)

(173) *Dah ligan dan øvre onne guktie idtjigan dejtie maehtieh vuejnedh barre **stueriedehtijie** klaasen tjirrh.* (TE/EHB1985: 3)

(174) ***gáatoje** bovtse* (ÅaBg1993: 119)

Bijjebe haemieh gaajhkh transitijve veerbijste. Jalhts numhtie, dellie haemie *-jel/-æjja* ij utnehth jijtse objeektem objeektekaasusisnie. Eevre guktie Bergslanden (1946: 227–228; 1994: 112) biēvnesi mietie dle daan tjaalegen gaaltijinie aaj ávtese báateme veerben patieente maadthhaemesne tjáadtje. Numhtie dle barre inkorporeeremen baakt jijtse patieentem utnehte. Daagka joekoen nominaale. Seerkeldh adjektijvh aaj naemhtemes inkorporeereme haemiejgumie jæjhteme²⁴. Ij leah gænnah sjejhme naemhtemes raajesem gaavnedh gusnie *-jel/-æjja* haemien lea inkorporeereldh patieente gih, vuelelen báarasommes gaaltijistie akte:

(175) *tāta níččie-**ńomoje** mānā* (IH1886: 12)

Jalhts Bergsland jīh Magga & Magga eah naemhtemes haemiem veerbehaemine vuejnich, dellie bijjebe konstruksjovne infinihte raajesasse plieresadtje. Dam maam evtoben vueliekapihtelisnie tjeelim attribuhtijve *-me* haemien bijre, jīh jis dam mohteden veartesje – dellie gaajhkh áarjelsaemien adnominaale haemieh tjimkesligke nominaale bieliem gaerhtieh. Seamma byjjebasse bööti evtoben vueliekapihtelisnie aaj mij lij adnominaale *-me* haemien

²⁴ Guelie lea tsaetsie-jovkemes beapmoe (Lagercrantz 1923:63). Guelie lea tsaetsie-jovkehtje beapmoe (Lagercrantz 1923:65).

bijre. Jalhts nemhtie, dle uvtelim evtebe haemiem *-me/-mmie* veerbeparadigmen sijse viht. Attribuhtijve partisihpeleejnes haemiej seamma væhtah, guktie seammaleejnes “tjoelmh” aaj jijhtieh daan attribuhtijvepartisihpe-goerehtallemasse.

Vuelelen jis intransitijve veerbi vuesiehtimmieh mejnie partisihph S participantem relativiseerieh, jñh gusnie ALMETJEM modifijeerieh:

(162) *Jih dah mijjen daanhtsoje maanah Leah dellie eadtjohkelaakan lierehtalleminie* [...] (AJ2000: 79)

(176) *Dah edtjigan dle vååjnedh barre goh æerije almetjh.* (EHB&KB1993: 56)

(177) *Dah sjidtin dagkeres feelije lohkehtæjjah jallh «kateketer».* (MJ1985: 133)

(178) *Dihte reeforme kanne bøøremes dejtie juhtije saemide.* (MJ1985: 133)

(179) *Jih dle doh jis mijjen eejehtæjja almetjh.* (AJ1997: 16)

Vuelelen annje S relativiseerije haemie, gusnie BOVTSEM, JUVRH jñh AATH mejtie modifijeerie:

(180) *Aereden treavkah joksedidh jih rahtjije bovtsen minngesne minnedh.* (EHB2000a: 45)

(181) *Nuehtie lij dieves vievtjije guelijste.* (KBi/EHB2002: 58)

(182) *jjH Tεllie gkχtā wg`rrεTg:j-à šnōlχk'ε Pò`út-à* [...] (EL/KAJ1957: 198)

(183) *df lie-sån die lièrhvet'åstaa b'ijre gièregasse ditt'e lièrhvetalleje d'üvrie* 'nun mag der herumtrollende Bär od. Petz bis zum Gipfel herumlaufen' (GH1981: 852)

(184) [...]; *i dihte vuäinie buälie dullum.* (JQ1924: 314)

(185) *Jih ij lij dagkoe naan galkije tjaetsie.* (LMM2016: 20)

(186) *gabbeld'äjjaa muore* (GH1981: 537)

Muvhtene kongruensem gaavna, men dah vuesiehtimmieh naa vaenie. Guktie aaj korpusistie vååjnoe, dellie barre goh Bergslanden (1946: 265) baakoej tjirrh aaj lãhka kongruense muvhtene gååvnese “i grupper med temporal og lign. betydning”. Maam Bergsland ussjede baakoejgumie “og lign. betydning” kaanna maam jeatjah sæjrosne tjaala ledtjie “naturforhold” (Bergsland 1946: 139). Men kongruensem gaavna jeatjah haemijste aaj, barre seammaligke goh adjektijvijste, jalhts vååjnoe goh åarjelsaemien adjektijvide kongruense sagke tjarkebe gaarhta.

(187) **krowədäjjan** biejjien (KB1946:139)

(188) (*dân*) **jijt'ajen** biejjien, *goksən čuøččielijt* (KB1946: 139)

(189) *Learoejilleskávloe lea beetnegh ohtseminie jih vaajtele* **båetijen** *jaapan nøørie*
bieliejaepielearoem jáarhkine buektedh. (AJ1997: 18)

(190) [...], *men t'lie waltiji tam jičse šlievum [...]* *tievas tahtie* **tu^oltejen** *čācste [...]* (IH1886: 18)

(191) *Jih dellie libie* “**jijhtijem** *biejjiem*” *vuertieminie, guktie mijjen almetjh ávtesne.*
(AJ1997: 63)

(192) *Manne ušš'edeb Gäjgán goajguo jih guldelieth dājdie* **lukkijjdie** *āngánijdie, man vājgele*
lukkedh. (KB&GH1957: 31)

Lagercrantz (1923: 63) taalekongruensem nominatijvesne aaj muana, jih sov biejeme raajesinie dellie taalekongruereldh partisihpe nomenem relativiseerie mij gellientaaesne tjáadtje. Dam maam tjaalegen gaaltijh vuesehteminie, adjektijvi kongruense vyjrehkábpoe nuhtjesovveme áarjelsaemien noerhtemes smaaregisnie. Vuesiehtæmman Jaahkenelkien Anna gaajhkide kompareereldh adjektijvide sojjehtamme (d.g. ‘har samsvarsbøying’) eevre guktie tjuvtjiedimmiepronovmeni kongruensen mietie, jih nemhtie gaajhkine kaasusinie – dovne badth golmenlíhtses adjektijvide. Maahta sán noerhtemes smaaregen partisihpigujmie seamma, barre goh raajesinie (192), men jeenjebe dotkeme daerpies dam vihtiestidh. Daate kongruense aaj dorje partisihph joekoen nominaale sjidtieh. Jalhts numhtie dle soemengïelesne aaj partisihpi gaskem kongruensem gaavna, men dellie soemengïelen attribuhtijve partisihph utnieh dovne objeekth jih adverbijaalh (Karlsson 2009: 251–252).

Bijjielisnie haemide vuesiehtamme guktie dāemiedieh. Dellie læjhkan muvhth mah sijhtieh adjektijvine haemiem buerkiestidh gosse dennie adnominaale funksjovnesne. Daaroen grammatihkegærjesne *Norsk referansegrammatikk* desnie Faarlund, Lie & Vannebo (1997) tjaelieh daaroen adjektijvi bijre mah veerbijste seerkeldahkesne, mah daamtaj gohtjesuvvieh *presens partisipp* jih mejtie jeenjesh veerbine defineerieh. Vielie buerkiestieh daate “adjektijve” ij Leah verbaale kategorijesne meatan; tempusisnie jallh modusisnie gogka “perfektum partisipp” jæjhtha, jih dah mahte gaajhken aejkien seamma syntaktihkes posisjovnesne tjáadtjoen goh adjektijvh, adnominaale jallh predikatijve haemine. Numhtie dam tjaelieh haemiem maahta ihkie adjektijvine aaj buerkiestidh. (Faarlund jih jeatjebh 1997: 119.)

Jis noerhtesaemien ovtetje dotkemasse vjlele, dellie Klaus P. Nickel (1994: 298–299) tjaala “handlernomen” bijjietjaalegen nualan ahte muvth seerkemegietjeh dovne substantijvh jñh adjektijvh bigkieh, jñh jeenjemes barre adjektijvh darjoeh. Ljñhke gujht dallah mænngan, jñh reenhte vuelelen dejtie seamma haemide jis gáhtjoeminie *presens partisipp*. Nickel & Sammallahti (2011: 634) seamma ovtjielke vuajnoem buektiejægan gosse tjaelieh; daate haemie aarebi dovne ‘preesense partisihpine’ gohtjesovvi. Seamma grammatihkegærjesne, jeatjah kapihtelen nuelesne annje dam seamma lahtesem nuhtjijægan daase. Dej guaktaj mietie preesense partisihpe daamtemes nomene mij veerbste seerkeldahkesne, numhtie baakoeseerkemeboelhkesne dejtie áehpiedehtiejægan dovne goh seerkeldh substantijve jñh goh seerkeldh adjektijve. Men jis objeekte haaman veadtaldahkesne dellie infinihte veerbehæmine dam guarkoeh (Nickel & Sammallahti 2011: 302). Destie baatsa jorpenadten maam dah vuejniejægan mij daate haemie lea jallh guktie vuejniejægan prosessh juhtieh, jallh gusnie ðihte haemie mij – juktie dam badth eah leah reakta buerkiestamme gan. Ylikoski (2009) jis noerhtesaemien vaastoem infinihte hæmine bëejeme goh *present participle*, jalhts noerhtesaemiengïelesne sagke daamtebe nuhtjelge goh deverbaale ageentenomene desnie aaj. Satne nænnoste ij leah noerhtesaemiengïelesne gih man sïejhme raajesh gaavnedh mejnie “past or present participle” nomenem modifjeereminie jñh seamma æjkien argumeentem utnieminie (Ylikoski 2009: 132). Adverbijaale modifikatovrijste jeenjebh gaavnemisnie goh fraash objeektine, tjaala. Modte áarjelsaemien, dellie desnie gujht gáávnesieh.

Jis gielehstovrijem viehkine daejtie aamhtesidie goerehtalledh, dellie Mikko Korhonen (1981) vuesehte daah gietjeh geektene prosesnesne sjðdtin mordvinske gielesne aaj, jñh dovne aeriebadtje daltesisnie samojeedengïeline. Daah seamma gietjeh sojjehtimmesne jñh seerkemisnie dorjesovveme joe dillie guhkelde gietjeste jñh daate jáhta dan gáhkese mænngese báástede maadhuraalen gielese. Dæj vaastoej d.g. ‘tvetydighet’ maam daaletje áarjelsaemiengïelesne gaavna, gaavna dovne aeriebadtje daltesisnie. (Korhonen 1981: 299–300.) Vuelelen áarjelsaemiengïeleste geekte raajesh gusnie dan “geektengïertsvoete” veele vääjnesisnie, akte dejtie isketje raajesjstie vihth vuesiehtæmman:

(193) [...], dam barkoem jis lij *Bertrand Nilsene*, saemiemisjovnen ***fealadæjja vihtesjæjja***, daaroen: *reise-sekretær, tjáadtjoehtamme*. (AJ1997: 11)

(167) Jallan dah ***guvhkiehtæjja sovkih*** nahkasjeh ávtene sovkedh. (EHB&KB1993: 34–35)

Mij tjielke daesnie: dellie ij leah gujht vielie sjiehte attribuhtijve hæmiem substantijvine defineeredh. Jalhts ðihte attribuhtijve veerbehæmie ij sán seamma produktijve goh

aeriebadtje gïelesne, dellie dah bijjebe vuesiehtimmieh daejrehteminie dïhte geektengiertsvoete annje baatshehtassine gujht gâavnese. Mij vihties; dellie relatijveraajesh sih sagki *-je/-æjja* haemiem aajhteme dan guhkiem – ij leah distie vielie man daamtaj âtnosne.

4.3.4 Predikatijvesijien seerkeldahkh

Gaajhkijste bijjebe raajesijstie barre attribuhtijve âtnoem vuesiehtim. Dan adnominaale posisjovnese dam man sïjse bagkesem veerbehaemie tjaanga. Hasselbrink (1981: 138) jis dovne muana Partizip Präsens (= *-je/-æjja* partisihpe, m.l.) maahta barre goh Gerundium (= progressijve, m.l.) *lea-*veerbine aktine, progressijve haemiem bigkedh jïh dle haemiem vuesehte predikatijve posisjovnesne:

(194) *Muv tjiddj'aakkaa lij ennje veäsuje.* (GH1981: 138)

Dam maam Hasselbrink daesnie vuesehte, ij leah badth mij maam byjjebasse fihkelh dehtie korpusistie goh mij bijjebe raajese vuesehte. Jeenjemes aejkien gosse haemie predikatijvesijjesne tjåadtjoen, dellie guarkamisnie ageentenomene dïhte mij âtnelge dennie posisjovnesne. Dannasinie dam vâåjnoe attribuhtijve partisihpe daate. Orre semantihkem vuajnam daamtaj predikatijvesijjesne sjïdtedh. Guktie byjjebasse åadtjoejim vueliekapihtelisnie 3.2 dellie gïelen joe predikatijve partisihpe mij dennie funksjovnesne produktijve – dïhte progressijve. Hasselbrinken bijjebe haemie *veasoje* maahta akte dejstie vaenie vuesiehtimmijste mij predikatijvine dååpedeminie, jallh mij aaj jaehkemes; sâåjhtoe leksikaliseeremen baakt sjïdteme. Juste daehtie veerbeste *veasodh* dellie gidtjh jeatjah raajesinie vâåjnoe goh dïhte leksikaliseereldh haemie, eevre goh adjektijvine nuhtjesovveme; (195) objeektepredikatijvine. Seammaligke aaj veerbine *jieledh*, vuelebe raajesisnie (196) subjeektepredikatijvine:

(195) »Ja, manne leb Askfiseb viäsuje kruhtse biejma jeh duoldtämmä, guske jämi.«
(JQ1924: 276)

(196) *Ij soeve, ij magkeres jielije vâåjnh.* (EHB&KB1993: 17)

Bergslanden (1994: 112) mubpene grammatihkesne desnie *handlernomen/ nomen agentis* bïhkemdassi vuelelen lissieraajesem jïh -bïevnesem vadta: “Eksempel på sær betydning: *Dan iehkeden lij göölije*. ‘Den kvelden var det fiskelig, fint å fiske.’ Jfr. göölije ‘fisker, en som fisker’”. Ojhte “sær betydning” jis “handlernomenraedteste” dam haemiem guarkoe, jïh jis raajesen sisvegem beaja baalte Bergslanden toelhkestimmiem daehtie haemeste goh seerkeldh

substantijve. Daate badth aaj predikatijvesijeste vaaltalgamme, jñh ojhte badth dennie sijjesne gusnie jeenjebh sprijnehtassh gaavna juste dan man ulmie haemien lea. Dan åvteste jaehkehte haemieh seerkeldahkh dennie predikatijve sijjesne gosse semantihke-ektievoete gaskah haemiem jñh verbaale maadtoem ij ryöktehke vielie, men veljies sisvegem buakta. Dihte dannasinie maectieh leksikaliseereldh haemieh:

(197) *Dan iehkeden lij göölije.* (KB1994: 112)

Bergslanden goerkese daejtie *-je/-æjja* haemide naemhtie: veerbe → substantijve → adjektijve. Men baakoe *göölije* bijjebe raajesisnie, sååjhtoe adjektijvine sjjdteme leksikalseeremen baakt, jñh dellie buerebe bñhkemdasse luvnije naemhtie: veerbe → partisihpe → adjektijve. Haemie sån partisihpeste gåhkali jñh ahtjetje doeka jis adjektijvine eelki. Jis naemhtie tjoelmem guarkoe, dellie buektehte buerkiestidh mannasinie haemien “særbetydning”. Mij daesnie gieltege moenedh, såålege Sigrid Rutfjäll *-s* gietjine jeehti maam vuelelen edtjem vuesiehtidh deverbaale adjektijve lea. Jñh Bergsland (1946: 240) aaj tjaaleme jeatjahleejnes seerkeldh adjektijvem: *gööles*. Bijjebe baakoen lea dannasinie naan vielletjñh mah dan semantihken naa lihke:

(198) *Åå, jñh desnie jis dan göölijes dah johkh, jñh dah vealmah, jñh dah jaevrieh [...].*
(S.Rutfj. A311: 48:20)

(199) *Jñh daelie jis han lievies dah orre nylon – nylonviermieh, im manne daejrieh mah dah göölijes lievies.* (S.Rutfj. A312: 17:44)

Daate kaanna vaestede mannasinie bijjebe raajesen (197) baakoe *göölije* lea sprijnehtassine, ij gænnah siejhme. Maam manne daesnie nåaloeminie, dellie gielen joe haemie mij seerkeldh adjektijvine sagke daamtebe dåemedede; seamma argumeente mannasinie *-mes/-mmes* lea seerkeldh adjektijve jñh *-me/-mmie* haemie muvhtene partisihpe, jñh mij jeatjah tsiehkje mij dorje vuajnam daerpiess haemiem *-je/-æjja* partisihpine utniehtidh. Daan bñjre Lagercrantz (1923: 103) jñh minngelen Hasselbrink (1981: 139, 148, 157–158) tjaaleme daate sjjere attribuhtehaemie *-s* mij muvhtene minngiegeatjan lissiehtåvva. Nickel (1994: 299), barre goh dah guaktah, daan bñjre seammaligke noerhtesaemien vaastoen bñjre. Men daate vielie vååjnoe goh seerkeldahke *-s*, jñh semantihken raedteste aaj naemhtemes ulmiem vadta mij vielie kvaliteetem buerkeste. Kappfjell (2010: 61) seamma *-s:n* bñjre tjaala, jeahta daate minngiegietjje lea “duratijve, væjkelesvoete *-s*” mij gellie åarjelsaemien adjektijvi, jñh mænngan dam gohtje seerkemegietjje *-s*. Magga & Magga (2012: 129) aaj sjjere seerkeldh

adjektijvine daam bieje me maam lægan haemeste *-je/-æjja* joekehtamme. Numhtie dam däärjelem daate haemie man gietjie *-jes/-js* badth seerkeldh haemie, ij leah goh *-je/-æjja* partisihpen attribuhtehaemie. Kappfjell, gie sagke jeenje bemb adjektijvi semantihkem goerehtalleme, tjaala ovtetje dotkijh eah leah guarkeme mij joekehtasse seerkemegietjien *-s* jìh sojjehtimmiegietjien *-s* gaskem (Kappfjell 2010: 15). Semantihken muhteste dellie tjìelke dìhte joekehtadta. Jìh dannasinie dam gielen joe naemhtemes deverbale adjektijve mij dehtie *-je/-æjja* partisihpeste seerkesávva, jìh dan ávteste vâájnoe jaehkemes *-je/-æjja* lea jìjtje partisihpe dennie adnominaale funksjovnesne.

Daan geatjan eah leah áarjelsaemien gièledotkemisnie man veele buerkiestamme mannasinie seerkeldh substantijvine dam haemem *-je/-æjja* bieje me. Haemie jallan moeneldahkesne ovtetje dotkemisnie, jìh vâájnesasse báata barre naan ohtje lissiebïevnesen tjìrrh. Daate kaanna verbaliteete-vuepsiej vuelemes daltesisnie jis akkusatijveobjeekte, adverbijaale jìh vihties produktiviteete – dah áejvietsiehkìeh. Daesnie jis ussjedimmes partisihpide akten tjâanghkan bieje me dehtie mieriedamme. Jìh jis v.g. adnominaale *-me* haemien baalte dam beaja, dellie eah leah akkusatijveobjeekth jallh adverbijaalh gænnah vuertiemisnie. Jìh dam produktiviteetem jis geerve vihtiestidh dehtie mehtie gièletsiehkìeste áarjelsaemien.

Mietehem gujht læjhkan: guaktastallem man stoere aevhkine daejtie veerbehame gâhtjodh gan gosse sagke aelhkebe luvnie seerkeldh adjektijvine buerkiestidh: dej fâátesæjja objeekti, adverbijaali jìh leksikaliseereldh haemiej muhteste. Men dam im vuejnièh sjìdteme daejgumie. Vaenie gaavneme haemìeh luvnièh sagke aelhkebe defineereldh guktie seerkemistie báateme aaj. Nâake produktiviteete maahta dan ávteste dah relatijveraajesi aajhtoen nuelesne guhkiem. Læjhkan duvtelem; dah prinsihpesne vâájnoeh produktijve, barre goh: dijph saah magkeres aktijve veerbem baakoegærjeste – sojjeht – attribuhtine biejh. Jeatjah baakoegumie: semantihke, morfologije jìh syntakse dam bæjìeh. Guktie vuajnam; jis edtja seerkeldh adjektijvine analyseereldh fâátesæjja akkusatijveobjeekten jìh adverbijaali diete – jeatjebe goh haemem seerkeldh adjektijvine biejedh dan ávteste ij leah vielie produktijve. Geekte argumeenth, jìh geekteleejnes aamhtesh.

4.3.5 Iktedahke

Daejstie adnominaale partisihpijste dellie daate haemie *-je/-æjja* mij “nominaalemes”, eeremes dan diete juktie verbaale modifikatovrh faeties jìh objeekte maahta barre inkorporeeremen baakt dâeriedidh. Guktie manne digkiedamme: dìhte prinsihpesne produktijve, juktie vâájnoe maehthedh gellijste veerbijste sojjesovvedh, men daan tjaalegen

korpusisnie eah leah læjhkan gellie gaavnemisnie. Dah mah vâåjnesasse baaateme gujht vâåjnoeh dan orientasjovnem vuesiehtamme. Daate aktijve partisihpe mij S/A orienteereldh dennie adnominaale posisjovnesne; intransitijve veerben S participantem relativiseerie jñh transitijve veerben A participantem, jñh dihte imperfektijve. Numhtie lea aspeekte-guedtije haemie mij lea infinihte veerbi faamosne, jñh man semantihke-ektievoete partisihpen jñh verbaale maadtoen gaskah ryöktehke. Guktie manne produktiviteetem lim digkedeminie dellie mov vuajnoe korpusen “produktiviteete” maahta tjeejhtidh. Daan tjaalegen teorijesne “dah beetsuvh” maehtieh sojjehtimmien baakt sjïdteme jalhts dah marginaale. Daate fenomeene ahte daah gietjieh geektene prosesnesne sjïdtieh, sojjehtimmesne jñh seerkemisnie – dam gaavna dovne maadthuraalen gielen raajan. Jeenjemes aejkien guarkamisnie daate haemie ageentenomene dennie predikatijve sijjesne, men maahta badth leksikaliseeremen baakt partisihpeste gâhkalidh guktie adjektijvine aalka. Ojhte badth dennie predikatijvesijjesne gusnie jeenjebh sprijnehtassh gaavna juste dan man ulmie haemien lea. Dan âvteste dennie adnominaale funksjovnesne dam gusnie haemiem uvtelem partisihpine baajedh veerbeparadigmen sijse biësedh.

4.4 -ldh partisihpe

Daennie vueliekapihtelisnie tjaalam haemien bijre: *-ldh*, dovne seammalihtses jñh golmenlihtses veerbi gietjie, voestes jñh mubpene veerbedâehkesne tjoejemolseme. Daate uvtemesth attribuhtijve haemie, maaje predikatijvine aaj jæjhta.

(200) *Doelteldh* bearga? Ja-a. [...] *Gosse dahka böötim, dillie bearga lij doelteldh.* (Saern. 2)

(201) *âktâ soâkie-gâlda mij gâlga juøkâjh duorg-aldh-loâjdaña jih uksâña* [...] (KB1946: 146)
[doerkestidh → doerkeldh]

Guktie metovdekapihhtelisnie âvtese bööti, dellie daennie gietedallemisnie dovne jeatjah metovde nuhtjelgamme. Daan haemien bijre lij vaenie tjaaleldh jñh dannasinie dam vâåjni goh vielie jñh urrebe daajroeh daerpies. Dannasinie saerniestæjjah gihtjehtalleme daan aamhtesen bijre. Daate haemie mov dajvesne govleme sagke daamtebe goh tjaaleldahkijste maam dan bijre gaavnim. Numhtie leam dle jÿjtjen smaaregen iedtjine veeljeme dam vielie goerehtalledh. Daennie vueliekapihtelisnie baaatam dovne geekte vielie haemieh moenedh: *-ldahkesne* jñh *-ldihkie* mah guktie akt gieltege jñh daan aamhtesasse veadtaldahkesne, men easkah boelhkesne 4.4.3.

4.4.1 Ovtetje dotkeme jñh *-ldh*

Gie voestes aejkien daam haemiem moeni lij Bergsland (1946; 1994) jñh dihte lea nomeninie haemiem bieje me, jallh jeatjah baakoejgumie: substantijvine. Urrebe grammatihkegærjesne paragraafen jñh bijjietjaalegen nuelesne “resultatnomen”, Bergsland (1994) tjaala: veerbijste “predikatnomen” sjædta mij buerkeste man tseahkan subjeekte baaateme “som resultat av en avsluttet handling, svarende til verb med endelsen *-sovvedh* el. *-lgidh* [...]” jñh man attribuhtehaemie jñh ånehkshaemie *-ldh* jñh predikatijvehaemie jis *-ldahkesne* (Bergsland 1994: 113–114). Desnie ij leah tÿyölkehke substantijvine dam åehpiedahteme, satne jis gohtje “nomen”. Dam vääjnoe dorjeme gaajhkh daej haemiej gumie mejtie manne daennie goerehtallemisnie adnominaale partisihpine vuajnam. Numhtie lea gaajhkh dah “geerve” haemieh “nomen” lahtesem åådtjeme mah eah sov mietie adjektijveleejne, men mah adnominaalefunksjovne-guedtije haemieh jñh læjhkan substantijvh. Mij Bergslanden buektme daajroste nuhtge jñh joekoen – satne haemiem *-ldh* sjiere jñh jÿjtjeraadh haemine vuajna. Dam jñh guktie tjaala *-ldahkesne* naan predikatijvehaemie – dam guhkiebasse meatan vaaltam.

Hasselbrink (1981) aaj guktie Bergsland dam *-ldh* barre seerkeldh substantijvine guarkaji. Gieltege gujht juktie dam naan veerbeseerkemegeatjan veadta, tjaala dihte *-deh* ~ *-dakke* lissiehtävva *-lidh* veerbi maadtojde jñh maadthbaakoeh eah eejnegen gænnah provhkesovvh. Jñh dle tjaala *bisseldh* lea iktedimmesne meatan (Hasselbrink 1981: 170). Satne haemiem guarkoe goh substantijve mij barre iktedimmesne nuhtjelge.

Magga & Magga (2012) badth lægan substantijveseerkeldahkem moeneme mij veerbijste sjædta *-ldahke/-ldh*, jñh jeenjñh dejstie sotnen vuesiehtimmijste; dej leah gåabpegh haemieh, barre goh ånehksh- jñh guhkieshaemieh seamma baakoste, v.g. “*budteldahke, budteldh* ‘bord, kant’”(Magga & Magga 2012: 112). Aerviedimmesne leah haemiem guarkeme goh naan åeniehkåbpoe haemie dehtie *-ldahke* seerkeldahkeste. Baakoegærjeste *Åarjelsaemien-daaroen baakoegærja* naan vuesiehtimmieh: “*jåhteldh, jahteldh, jahteldahke* det å flytte jahtaldahken på flytting, under flyttingen” jñh dle “*jåhteldh-rihhe, jahteldh-rihrrie* flyttvei” (ÅaBg1993: 152). Daejtie aaj toelhkestem goh ånehkshaemie *-ldahke* seerkeldahkeste. Desnie ij tjåadtjoeh naan attribuhtefunksjovnen bijre barre goh mubpiej attribuhtijve haemiej bijre: *-je/-æjja* jallh *-me/-mmie*, jallh guktie dan naan sjiere semantihkes ulmie goh attribuhte. Såtnoeh seerkeldh substantijvine gietedalleme, jñh gaajhkh sotnen buektme baakoeh leah

semantihken muhteste guarkemes substantijvh. Dan ávteste ij Leah daan aamhtesasse eevre relevaante. Daate sjædta barre goh attribuhtijve *-ldh* haemien seerkeldh homonymije jis.

Ánehksligke jeahtalgamme; dovne Bergsland, Hasselbrink jïh Magga & Magga gaajhkesh seerkemen nualan naan *-ldh* haemien rijteme. Hasselbrink jis barre iktedimmiebaakosne dam “seerkeldahkem” vuajname jïh Magga & Magga eakan attribuhtefunksjovnen bijre maam tjaaleme. Ihkie Bergsland aaj seerkeldahkine dam gohtje, jïh guktie akt substantijvine, dellie barre Bergsland dïhte mij haemien sjïere jïh jïjtjeraadh attribuhtefunksjovnem vihtesjamme jïh dam gïetedalleme goh haemie mij tjuara buerkiestovvedh jïjtse funksjovnen diete. Dïhte daan tjaalegen teorjesne vâájnoe nænnosteminie ij edtjh dam gænnah substantijvine vuejnedh dennie adnominaale funksjovnesne. Maam maahtam vihtiestidh, dle daate *-ldh* voestesgïeles saemiestæjjaj gïelesne sagke stuerebem sijjiem átna goh mij grammatihketjaaleldahkine sijjiem áádtjeme.

4.4.2 Haemie jïh funksjovne

Daennie boelhkesne gujht seamma digkiedimmesaamhtese jæjhta mij daan geatjan daan tjaalegen máedtene boelhkesne joe orreme: haemie *-ldh* mij daan geatjan barre seerkeldahkine áehpies sjïdteme ij gænnah infinihte veerbine adnominaale posisjovnesne. Eeremes seamma tjoelme daejnie goh *-mel/-mmie* haemine. Daate aaj tjuara jïjtse funksjovneste buerkiestovvedh opasiteeten kriterijumen mietie mij sjïere jïh joekoen dehtie substantijveste, mej seamma haemieh, men mah geekteleejnes prosesnesne dorjesuvvieh. Vihties gujht dïhte semantihken jïh syntaksen mietie eevre jeatjah haemie goh barre naan seerkeldh substantijve mij iktedimmesne meatan. Sjïehtelåbpoe daesnie aaj digkiedidh mejtie adjektijve vuj partisihpe.

Goh *-mel/-mmie* partisihpem áehpiedehtim vueliekapihtelisnie 4.2 dellie byjjebasse áádtjoejim guktie lij S/P orienteerije haemie. Dan muvhten aejkien dovne genitijveattribuhte mij haemien ageente. Daate *-ldh* haemie jis aaj jeenjemaasth transitijve veerbijste dorjesávva jïh P participantem relativiseerie, muvhtth veerbh dovne intransitijve veerben S participantem. Numhtie lea seamma orientasjovne daan goh *-mel/-mmie* partisihpen, dan ij Leah barre naan genitijveageente. Jalhts daate aaj intransitijve veerbijste maahta, dellie *-mel/-mmie* partisihpe daamtebe intransitijve veerbijste goh daate. Numhtie daate *-ldh* partisihpe aaj barre goh *-mel/-mmie* partisihpe passijve partisihpine dáápede, jïh kaanna badth “passijvebe” dehtie mubpeste aaj juktie dan ij naan veeljemes genitijve-ageente.

Gosse daan korpusen v  arhkoem goerehtalla dellie sih sagke jeenjebh daejstie *-ldh* haemeste gaavnemisnie goh v.g. *-je/-  jja* haemeste, men dellie s  n gaaltijjstie sveekebe jijhtelegoh *-me/-mmie* partisihpe. Ij Bergsland (1946) reakta tjaeliech maam produktiviteeten bijre, men haemien vaastoejgumie mohtede j  h numhtie buerkesteminie magkarijstie veerbijste daah geekte haemieh dorjesuvvieh: *-ldahke* (iness. *-sne*, attr. *-ldh*) dam maahta mahte gaajhken aejkien passijvine sijjiem m  lsodh: “synes nesten alltid    være kommutabel [utbyttbar] med passiv *-lgx-*” j  h dle parenteesi sijse daejtie passijve seerkeldahkide tjaatseste [mejtie manne infinitijvegietjine tjaalam]: *-lgidh*, *-stovvedh*, *-skovvedh*, *-lgovvedh*. J  h dle tjaala *-ldh* j  h *-ldahkesne* maahta kombineeredh dovne daejnie passijvine $-(\text{  }^2)$ - mah leah dagkerh refleksijve jallh inaktijve veerbh goh *gy  sedh*, *dy  dtedh*, *byssedh* (Bergsland 1946: 237). Naemhtie dle dovne badth refleksijve veerbide sjeiehtiech mah joe aeriebistie “passijve”. Bergsland jeahta daah haemieh passijve veerbine maehtiech sijjiem l  tnodh. Dan passijve veerbeseerkemegietjien bijre jis tjaala ahte *-lgx-* dam jis maahta kombineeredh gellie transitijve veerbijgumie (Bergsland 1946: 224). Jeatjah baakoejgumie dellie dejtie *-ldh* j  h *-ldahkesne* aaj maahta kombineeredh gellie transitijve veerbijgumie. Dam gujht maahta dotkemematerijaale n  nnoestidh, mij daejrehteminie dah aaj guktie akt d   pediech goh passijve haemieh goh dah passijve veerbeseerkemegietjieh. Jallh altese baakoejgumie:

[...] danner derivater som betegner passiv tilstand (som resultat av en avsluttet handling); inessiv formene har delvis samme kombinabilitet som de tilsvarende verbale passivformer (er altså   mere verbale   enn f. eks. aktor og aktio) (Bergsland 1946: 237).

Guktie akt dle Bergsland (1946) mietehteminie *-ldh* naan passijve partisihpine d  mede gosse tjaala haemie passijve tsiehkiem buerkeste mij tj  rreldahkesne. Daate sjeahta d  sse maam tjeelim haemien orientasjovnen bijre. Mij sagke gieltieg  bpoe goh tjeeli daate inessijvehaemie lea verbaalebe goh “aktor” j  h “aktio”: Maaje satne dam predikatijvehaemiem *-ldahkesne* ussjedamme desnie, dellie dah raajesh j  h vuesiehtimmieh daejrehteminie barre goh Bergslanden tjaeleme attribuhtehaemie *-ldh* aaj seamma faamosne passijve ulmiem guedtedh goh dah vaestiedæjja verbaale passijveveerbi haemieh. Guktie boelhkesne 3.1.4.1 j  h 4.2.4.3 vuesiehtim, dellie barre golme adnominaale *-ovveme* dotkemematerijaaleste j  jhteme. Daase maahtam lissiemdidh ij leah *-lgimmie* annje byjjebasse b  ateme g  nnah. Daate daejrehte, maahta s  n dah *-ovveme* j  h *-lgimmie* dehtie *-me/-mmie* partisihpeste – leah g  len f  ates  jja attribuhtehaemieh. Dellie *-me/-mmie* (passijvegietjehth transitijve veerben haemie) j  h *-ldh* v   jnoeh dah adnominaale passijve partisihpine d  medeminie seamma orientasjovnine j  h mah aspekten muhteste aaj lihke sinsitniem. Mubpelen, dellie nuhtege daan geekten haemien

joekehtassi bijre soptsestidh. Vååjnoe goh *-me/-mmie* jijtse (vååjnoes jallh tjiekeldh) agenten diete ij leah eevre seamma passijve goh *-ldh*. Jeatjah baakoejgumie: jis *-me/-mmie* haemien jarkoste naan aktijveraajesasse v.g. (*mov*) *daajhtome gâetie* → *gâetie maam (manne) dâåjhteme*, dellie *-ldh* haemien buerebe riekte passijveraajesasse jarkoste: *dâåjhteldh gâetie* → *gâetie mij dâåjhtelgamme*.²⁵ Dah seamma orientasjovnem utnieh: dah gâabpegh gosse transitijve veerbeste P participantem relativiseereminie, men gusnie *-me/-mmie* jis ageentijes²⁶ jih *-ldh* ageenteht. Disse lissine maahta semantihkes joekehtasse aaj dehtie aktede haemeste mâbpan, mij saerniestæjjaj mietie aaj geerve nænnoestidh:

(202) *Domtoe goh bissjeme bearga, librie – då är den alldeles nystekt. Men **bissjeldh** – då har den blivit stekt. Eller kanske, jaa... Jååktan dellie manne libriem bissjim. Sijhth smååhkedh dam **bissjeldh** libriem? Ja, det känns lite annorlunda, men... Im rikti, rikti mielh guktie.*
(Saern. 2)

Saerniestæjjese domtoe goh semantihkes joekehtasse daej gaskem, maam manne aervedem aspeektijes joekehtasseste bâetedh. Jalhts *bisseme* jih *bysseldh* gâabpegh perfektijve, dellie kaanna Bergslanden (1994: 113) baakoej mietie buerebe jiehtedh guktie *-ldh* tjirreldh giehtelimmien resultaatem buerkeste. Numhtie dam *resultatijve* maahta hijven lahtese daan haaman mij dellie eejnegen perfektijve. Guktie manne *-ldh* haemien veadtam passijvemaadtoes veerbese, dellie Bergsland aaj naan jeatjah sæjrosne vååjnoe juste dam nåaloeminie gosse *-lgidh* jih *-ldh* muana seamma raajesisnie: “[...] *gâččalgijt* ‘bli utbrukt, kraftløs’, *gâččaldh* [...] *barka-čacie* ‘utbrukt, kraftløs barklåg’ [...]” (Bergsland 1946: 197). Mij daate daejrehte, dle sån *-ldh* vååjnoe naan **-lgimmie* jih kaaanna dovne **-ovveme* haemiej âvteste adnominaale passijve haemine dâemedede. Saerniestæjjaj giele aaj vååjnoe barre goh daam duvteleminie. Vuesiehtæmman:

(203) [AL: Gjerdet er allerede oppsatt?] *Giedtie joe tseegkesovveme*. [AL: Et oppsatt gjerde?] ***Tseegkeldh** giedtie*. (Saern. 3)

Bijjebe jiehtegh hijven vueshteminie guktemesligke saerniestæjja sjiere haemien attribuhtine veeljie goh predikatijve. Numhtie dam vååjnoe goh *-ldh* haemien semantihke-ektievoete verbaale maadtoen jih partisihpen gaskem seamma ryöktehke.

²⁵ *toitlkamma* (IH1886: 96). Maahteme sån jarkoestamme *gåårveldahkesne* haaman aaj.

²⁶ Ageente mij genitijveattribuhten baakt vååjnoes jallh jis ij leah – mij læjhkan kontekstem dâerede, geahtijh 4.2.4.3.

4.4.3 Attribuhtijve *-ldh* haemie jñh dan orientasjovne

Båarasommes gaaltijen sisnie barre akte vuesiehtimmie gaavnemisnie, jñh desnie *-ldh* haemie barre attribuhtesijjesne gaavnoes, geahtjh (204). Dah mubpieh dotkemematerijaalen nuerebe åeseste. Vuelelen gaajhkh relativiseerieh P participantem jñh AATEM modifijeereminie:

(204) *tah **sulkølt** [...] warja* (IH1886: 37)

(205) *Dobtoe ov goh gaertjies, **løønelldh**-vaarjoeh åådtje sigkedh jñh jijtse eensi geeljebh vaarjoeh åådtje tsaekedh.* (AJ2000: 89)

(206) *Ij naan geajnoeh gusnie bijlh byjresem daalhkesen deerjeh jællan **trøørelldh** baalkah gogkoe møøvhkes baarhkohkh soejmi daltehtin [...]* (EHB2000b: 32)

(207) ***tsagkeldh-dueljie** spilt skinn med spaarrah* (EHB2001: 67)

(208) ***Laehpeldh** lååvth-sijjeh aaj vøøjnin.* (KBi/EHB2002: 28)

(209) *Kraevies lij dogkere **viøvelldh** vaarjoejgumie goktie jiehtien «heimvævvii». [staeriedimmie læstoen mietie; viøvedh → viøvelldh]* (JT2019: 74)

(210) *Jieh dle männgan doete göölle vaalta dam sov aaksjoem öelkien nille jieh vualka vaedtsien åarjese, dogkere **tjoehpelldh** vuemiem, destie åarjese vöölki vaedtsien.* (JT2019: 74)

(211) *Nemhtie maahth **gaarhkelth** maajsoem gåatan guedtedh jñh desnie aektedh.* (ES2001: 55)

Seamma geerve vihtiestidh mejtie jñh guktie dihte haemie maahta ALMETJEM modifijeeredh.

Eah saerniestæjjah gih vihtiesligke daejrieh:

(212) *Antingen jiehtedh: kaamrate giem dasseme. **Dasseldh** kaamratem. [...] Ja-a. Förlorad vän. För jag skulle inte velat ha dihte **sualeldh** heller. Ja-a, dihte **sualeldh** kamraate... Men dihte govloes rovnegs.* (Saern. 2)

(213) *Jaa minngemes jaepieh dle leam govleme 'voelpe'. Men im manne daejrieh mejtie dihte reaktoe. Sualadimmie voelpe, men. Sualasovveme. Maam lea sualasovveme. [AL: Ikth vielie? Idtjim govllh.] Jaa... **Sualeldh** voelpe. [AL: Jeehtih 'sualadimmie' aaj?] Nae, miste sjidti dihte.* (Saern. 3)

(214) *Nov, irhkedh maahth gujht, ja-a da. **Irhkeldh** kaarre... Ja, jag vet inte... Dohte kaarre jis dom irhkeme. [...] Men du kan ju säga till exempel: jis akte kaarre jovkeme, när du säger han är berusad, då kan du ju säga **jovkeldh**. Då använder du det. Säkert kan du, går det o använda **irhkeldh**, men im manne dejtie raajesidie – dah så orre munnjan.* (Saern. 2)

(215) *Jaa. Joe niejte **gåårveldh**.* (Saern. 1)

Vihties gujht sagke geervebe saerniestæjjide nænnoestidh guktie ALMETJEM modifijeerdh, eah gujht jiehtegh dellie seamma iemie dalvh. Lissiedaajrojne jiehtiegasse (214) gusnie saerniestæjja jeehti *jovkeldh*, dam maahta guarkedh goh ‘intransitijveligke jovkedh’, jallh guktie dan intransitijve ulmie. Halászen aaj naan raajese gusnie haemie *jovkeldahkesne*²⁷ jìh mij duvtele dam saerniestæjjan átnoem. Haspelmath (1994) buerkeste guktie såemies gieline muvhten aejkien maehtieh resultatijve partisihph aktijve orientasjovnine sjìdtedh juktie transitijve gièhtelimmie “affects the agent”. Dah sov vuesiehtimmieh gièleste Hindi-Urdu, jìh dagkerh veerbh mah transitijve aktijve resultatijve partisihph bæjieh, maehtieh veerbh goh: ‘see’, ‘learn’, ‘wear’, ‘put on’, ‘drink’ (become drunk)’ (Haspelmath 1994: 160–161). Bijjebe raajesh (214) gusnie *jovkeldh*, jìh (215) gusnie *gåårveldh* – lin dagkerh vuesiehtimmieh.

Numhtie guktie saerniestæjjah bijjielisnie haemiem *sualeldh* åeniemdin veerbeste *sualadidh*, lea aaj Bergslanden daajroen mietie: golmenlihtses veerbijste gidtj seamma, v.g. *doerkestidh* → *doerkeldh*, “med fradrag av *-sti-*” (Bergsland 1994: 114). Naemhtie akte lihtse haajpene golmenlihtses veerbeste *-ldh* haaman. Daate daajroe dotkemematerijaalen jìh gaajhki saerniestæjjaj átnoen tsegkie. Vuelebe raajesh dam duvtelemine; (216) veerbeste *rìrresjidh*, (217) *soevestidh*, (218) *njallastidh*:

(216) Numhtie dam gosse aaj **rìrreldh** measekhk jallh aaj jeatjah **rìrreldh** skirrieh, olles dah *gelmieh*, [...] (EHB&KB1993: 69)

(217) *Jaa, bearga soeveldh. Jaa. Manne tuhtjem njaelkies soeveldh beargine.* (Saern. 2)

(218) *Dah njalleldh, dah.* (Saern. 1)

Men daate dorje muvhtene geervebe dalleg h vueptiestidh mehtie veerbeste dotkemematerijaalen *-ldh* baakoeh sjìdteme. Maahta geerve aerviedidh mah sán seammalihtses vuj golmenlihtses veerbeste, mij minngiebasse tjoelmh buakta gosse gaavnehtidh mejtie transitijve vuj intransitijve veerbeste – jìh dellie jallan haemien relativiseeremem vihtesje. Vuelelen saerniestæjja bìhkemdemine guktie aktem baakoem *gajhkeldh* maahta geekteligke guarkedh mij daastegh båata:

²⁷ *tuhte alamuçe çirrekä juokoma (v. jū^ukõļtahkš^{en})* (IH1886: 99)

(219) [AL: Tørket skinn?] *Jaha. **Gajhkeldh** dueljie. Dam dueljiem gajhkeme [gajhkesjamme²⁸]. Dihte **gajhkeldh** dueljie. [...] **Gajhkeldh, gajhkeldh** dueljie. Men maahta dueljiem gajhkedh aaj. Man kan riva sönder o gajhkedh. Det är samma ord nästan. [...] Det kan vara begge delarna. [...] Det kan det. Dihte dueljie gajhkanamme. Då blir det mer precist. Att den har blivit riven... sönder. Och så: dam dueljiem datne gajhkeme.* (Saern. 1)

Bijjebe haemide golmenlihtses- jñh seammalihtses veerbijste jallan vihtesje mehtie veerbeste bätieh, jñh barre konteeksteste dam vuajna gåabpa gåabpa – mejtie transitijve veerbeste *gajhkesjidh* vuj *gajhkodh*, jallh mejtie aaj intransitijve veerbeste *gajhkedh*. Juktie *-ldh* gidtjñh aaj intransitijve veerbijste maahta. Vuesiehtæmman barre goh baakoegærjeste *njoetseldh* mij veerbeste: “njoetsedh IV modnes (om bær); bli bløt av å ligge (om fisk)” jñh “njoetseldh moden (om bær, fisk osv.)” (ÅaBg1993: 211). Jñh jeatjah aaj: “mïektjeldh-moere morken trestamme” dehtie veerbeste; “mïetskedh, *mïektjedh IV råtne, bli surråtten (f.eks. bjørk; skinn el. klær som ligger i bløt)” (ÅaBg1993: 187, 189). Sagke geervebe moenestidh gellie naemhtemes vuesiehtimmieh jielije biejjesne govloeh.

Vueleen jis vuajna guktie dovne transitijve veerbeste *murhkedh* jñh intransitijve veerbeste *mårhkanidh* seammaleejnes semantihkes ulmiem utnieh. *Murhkedh* → *murhkeldh*, *mårhkanidh* → *marhkeldh* ~ *mårhkeldh*, jñh vuelemes raajesisnie (222) dovne *mårhkanidh* → *mårhkanimmie*:

(220) *Riva... Dihte gåetie **murhkeldh**. Dam gåetiem murhkeme.* (Saern. 1)

(221) *Ih goh mïsse vaeltieh dom **marhkeldh** gaeriem. [...] Gaerie marhkanamme. Och **marhkeldh** gaerie. En trasig skål. Jaa. [...] Ja, den kan no jïjtje marhkanamme aaj, men manne aaj maahteme dam murhkeme. Ahte manne joe dam dorjeme avtesne.* (Saern. 2)

(222) *Jaa, buertesne kåahpe mij mårhkeme. [...] **Murhkeldh** kåahpe. [...] Jaa, mårhkeme. [...] Mårhkanimmie kåahpe. Jallh **mårhkeldh**.* (Saern. 3)

Daate vihth mijjem haemiej joekehtassi gåajka voelkehte, jñh daagka sagke geervebe vihtiestidh mij joekehtasse *-me/-mmie* jñh *-ldh* haemiej gaskem:

(223) *Manne utnim goehpeme gaahkoem skaapen sisnie.* (Saern. 3)

(224) *Goehpe-laejpie lij skåapesne. Men maahtah aaj jiehtedh **goehpeldh** laejpie. Goehpe-laejpie skåapesne. Det är mögel-bröd i skåpet. Men **goehpeldh** laejpie – det har blivit*

²⁸ Jeatjah aejkien seamma saerniestæjja staeriemdi galka jiehtedh "dueljiem gajhkesjidh" mij transitijve veerbe, maahta sån dam veerbem maam ussjede daesnie.

mögligt brödet. (Saern. 2)

(225) *Jaa, för jis, jis manne jeahtam: åå, manne jis miektjeme moerh vaalteme. Å, jag har råkat tagit... Men daate moere **miektjeldh**, ij gujht maehtieh dam vaeltedh. Det är skillnad, men. Men guktie jiehtedh mij dihte joekehts destie... [...]* (Saern. 2)

Mij geerve sjædta daagka, jïh gujht dan mov analyjsese – maahta dan åvteste juktie haemie *-ldh* predikatijvesæjjan dalveme. Daase *-ldahkesne* relevaante sjædta jïh aamhtesasse gieltege. Dan åvteste edtjem dam åehpiedehtedh åvtelen gukkiebasse *-ldh* haemine.

4.4.4 Annetje *-ldahkesne* jïh *-ldihkie* haemiej bijre

Guktie bijjielisnie åvtese bööti dellie Bergsland *-ldahkesne* haemiem vuajna goh *-ldh* haemien predikatijvehaemie. Bergslanden (1946: 237) mietie lij *-ldahkesne* kaanna verbaalebe goh *-jel/-æjja* jïh *-mel/-mmie*. Mearan Bergsland daejtie barre “nomen” gohtjeme, jïh jeatjah baakoegujmie; seerkeldh substantijvine, dellie Hasselbrink (1981: 170) annetje sjiehtelåbpoe jallh åehpebe lahtesinie buerkeste; guktie haemie *lea-* veerbine jallh *lea-* veerben namhtah adveerbine jallh adjektijvine dæmede. Jalhts Hasselbrink daesnie tjaala dovne “goh adjektijve”, dellie baakoegærjan sijse gaajhkem lehkiem *-ldahkesne* haemiem barre adveerbine buerkeste. Jïh aktene lehkesne jis aktem baakoem åehpiedahta; *leeseldahkesne* – goh adveerbe mij adjektijveligke nuhtjelge (Hasselbrink 1981: 829).

(226) *dihte_o fāsà lājà **dar^oǰaldvǰkšŋ** juk^{tə} e^ə tšž Guppe, lLt_o -gih B^eekk_uε, hǰl^l l^up_muε, da^lʷà: **Gap^tǰaldvǰkšŋ** bijre_o -ǰar^oGaⁿ.* (BC1942: 13–14)

(227) *d’uvne tjeäbegen jïh jïelgiej baakth **spijktj’eldakkesn** ‘(das Rentier) ist an dem Hals u. an den Füßen ganz abgenagt’.* (GH1981: 1238)

Mij tjelmiej uvte båata gosse haemiem goerehtalleminie, dellie gujht joekeen verbaale. Jeenjen aejkien jallan naan semantihkes jallh syntaktihkes joekehtasse dehtie aktede passijvegietjies perfektijve partisihpeste *-ovveme* jallh *-lgamme* jïh dan mubpien haaman jis: *-ldahkesne*. Jïh dihte mij gieltege daejnie, guktie dan baalte bætieh jeenjeh adverbijaale modifikatovrh. Vuelelen dah nueliesievine:

(228) *Dihta škoårrie g_oekt’an geærdan jïh nal_oarən **goraldâhk_oasn** goåpp_oag_oh bielieh.* (KB1943: 268)

(229) *Spijkh **spijkerdakkesne** čoarvien čirreh.* (KB&GH1957: 47)

(230) *»[...]. Štalan ai akte, mi šammalEine **doiteldahkšn**, mi li ahçet çäbuken bire, gukte štala tuni.«* (JQ1924: 312)

Düsse lissine daejtie maahta jiehtedh produktijve årrodh. Jih jis dovne dam jih daejtie adverbijaale modifikatovride baaja mieriedidh guktie haemiem defineeredh; dellie idtji luvnh dan guhkelde naan partisihpekategorijeste orreme. Ij gænnah jeatjah gieli gieledotkiji definisjovni mietie. Læjhkan jeenj raajesh gââvnesieh mah buerebe adveerbine dââpedieh, guktie Hasselbrink aaj defineeri dejtie:

(231) *ko[š] štāluḡ poḡtā koḡtān jih wuiniejie prūresam čahkān ruonesne, karvoltahksne jīčse puorems warjoi kuimie, [...]* (IH1886: 19)

(232) *men jis lij rōwrōm gtnḡmā kī·ēṭ·ij šisnie lē·t·lṭḡ:H'ksnē, [...]* (EL/KAJ1957: 215)

(233) *jih Tḡllie TḡH Kul^umḡ RuwCH, mḡH čḡv·č'čāmienie Tḡnnie wjē·kkšḡ wjē·ttḡlṭḡ:Hkšḡ — sēn Tḡjtie ḡjPḡTḡmḡ, Tillie lāttieH ju·wkejḡ:ttieH jih Tārān sūḡkieH.* (EL/KAJ1957: 210)

(234) [...]: «*kalk' uuñi' karlṭahksn tam ičit koḡts'nie*». (IH1886: 126)

(235) *Goḡtan boḡtām·ə, dillie l·eppājiep·əwh dām suḡjhiem; ij ičč čōāḡkāsḡ giebrāldāhk·asn, dillie buælna.* (KB1943: 248)

(236) *Jaa, manne jeatam, men manne gujht vaane leam naemhtie gâârveldahkesne arrejh.* (S.Rutfj. A249: 12:55)

Bijjebe raajesh nænnosteminie Hasselbrinken veeljeme definisjovnem maahta adveerbine defineeredh. Eevre guktie Magga & Magga (2012) mænngan darjoejigan. Men mietehtem dah joekoen verbaale. Maam vuaptan sjīdtim, dellie *-ldahkesne* sagke daamtebe vââjnoe dotkemematerijaalen bâarasābpoe âesesne. Ij guktie gænnah seamma gellie daejstie noerhtemes smaaregisnie. Men desnie jih gaske-smaaregisnie jeatjah haemie mij daerpies moenestidh: *-ldihkie* mij dovne predikatijve- jih attribuhtehaemine jæjhta. Daate gidtjh aaj partisihpeleejnes passijvehaemine vââjnoe muvhten aejkien, juktie dejtie aaj barre naan adverbijaale modifikatovrh bâetieh:

(237) *Tjirkemeinstusjovnh jiehtieh eah maehhtieh maam āadtjodh juhkoē gāetieh dan hiejjeslaakan bigkeldihkie.* (AJ2000: 55)

(238) *Noere saemieh tjaebpieslaakan gâârveldihkie konsertesne laavloeminie.* (AJ1998: 82)

Bijjebe raajesh noerhtemes smaaregistie jih Jaahkenelkien Aannan gieleste. Lagercrantz (1923: 64) gujht dam *-ldihkie* dokumenteereme jih tjeajne passijve partisihpine aaj defineereme. Juktie ij mij dan bijre tjāadtjoeh Bergslanden voestes grammatihkesne (1946), daate barre jaehkehte ahte noerhtemes smaaregisnie sjejhmebe jallh reenhte

smaaregejoekehtasse dovne. Vuesiehtæmman dle Jaahkenelkien Aannan gieleste sagke jeenjebh *-ldihkie* haemieh gaavna goh dovne *-ldahkesne* jîh *-ldh*. Jis dejtie adverbijaale modifikatovride veartese, dellie ij Leah dan rovnege Lagercrantz passijve partisihpine bieji gænnah. Maaje numhtie, dellie læjhkan raajesh jijhtieh mah buerebh adjektijvine dæmiedieh, mij eevre dej mubpiej gieledæjriji definisjovni mietie (geahtj Bergsland 1994: 120; Hasselbrink 1981: 170; Magga & Magga 2012: 127). Veartesej huelebe raajesh gusnie dah adjektijvine jîh subjeektepredikatijvine tjæadtjoeh veerbi åvteste *sjidtedh* jîh *årrodh*:

(239) *Vaerieh gullijste jîh silpijste gåårveldihkie sjidtin*. (KBi/EHB2002: 11)

(240) *Staaloe sijhti rieseldihkie årrodh, garmeres lij jîh ræjhkoes*. (KBi/EHB2002: 118)

Hasselbrink (1981) gujht aaj vueptiesti *-ldihkie* maahta *-ldh* haaman lihkesadtje, guktie tjaala:

Von einigen dieser Adjektive ist auch die zu erwartende Wechselform auf *-h* belegt, wie *d'ööreldeh ~ d'ööreldeh'ikke* 'durch Fett beschmutzt' von *deårudh* 'mit Fett belegen'; *j'üjseledeh ~ j'üjseledeh'ikke* 'eisig, bereift' von *jijisie* 'Reif (auf der Erde)'. Nur die Form mit *-h* ist belegt in *tsaggeldeh* 'ausgespannt' von *tsaggedh* 'ausspannen' (Hasselbrink 1981: 107).

Satne tjaala guktie daah geehte haemieh *-ldihkie* jîh *-h* (mij sjædta *-ldh*) maehtieh molsesalledh. Maam daesnie sijhtem vuesiehtidh, dellie geehte haemieh *-ldahkesne* jîh *-ldihkie* mejtie maahteme partisihpine defineeredh jis adverbijaale modifikatovrh luvnieh veaksahkommes argumeente veerbehæmiej åvteste. Guktie dah syntaakesne vyjrehkåbpoe nuhtjesuvvieh; dihte voestes adveerbine jîh mubpie adjektijvine – dellie im daennie tjaalegisnie dejtie veerbehæmine defineerh. Dovne *-ldahkesne* jîh *-ldihkie* luvnije buerebe daarpesjamme goerehtalleme, men daalatjasse lij daerpies buektiehtidh *-ldh* hæmiem aaj mohteden biejedh dej mubpiej hæmiej baalte. Guktie dam daajroem vijriebasse vaaltam bæetje boelhkese. Saaht guktie dellie mov dagkere vuajnoe daejtie, ij Leah ovtetje dotkeme daejtie goerehtalleme nuekies, ij akt moeneme gænnah guktie dah gielen jeatjah adveerbijste jîh adjektijvijste joekoen. Jallh daaroen jeahtam: 'tidligere forskning har ikke problematisert dem nok'. Annje gujht lea goerehtaph guktie jîh mannasinie dah jeatjah lihtsh jijtse gåajka vaeltieh.

4.4.5 Predikatijve *-ldh* hæmie

Dillie goh Bergsland (1946: 237) jîh Hasselbrink (1981) dam attribuhtijve hæmine åhpiedehtigan, idtjigan guktie gan predikatijvefunksjovnese dam viedtieh; dihte predikatijve vaastoe lij sotnen daajroej tsegkie mubpie hæmie *-ldahkesne*. Dotkemematerijaalen

båarasåbpoe lehkje nænnoste *-ldahkesne* predikatijve haemie, nænnoste badth aaj ij Leah *-ldh* predikatijvine åtnosne desnie. Dam easkah vuajna dotkemematerijaalen nuerebe lehkeste. Men dellie numhtie dejstie isketje moeneme attribuhtijve *-ldh* haemijste lin jeenjemes, jallh mahte gaajhke dotkemematerijaalen nuerebe lehkeste aaj. Ihkie guktie dellie *-ldh* aaj predikatijvine åtnalgamme daan tjaalegen korpusisnie, maaje nuerebe lehkesne, men ij gujht barre desnie; saerniestæjjaj gïelesne aaj. Jaehkemes gujht daate predikatijvefunksjovnesne annetje guhkebem orreme goh barre minngemes boelven saemiestæjja almetji gïelesne.

(241) [...], *men gosse jijmie Sagka lij lööneme dejtie gaajhtside, ij lij gujth dellie mij lusjte edtji bååstede dejtie, dah jis lin mïerhkeldh.* (JT2019: 46)

(242) *Ih åadtjoeh saertiem gieteste luejtedh jis ij dihte løøpkelth.* (ES2001: 54)

(243) *Dihte vijjeldh goh kaaffepåassa.* (Saern. 1)

(244) *Ae, dihte lea vaedtseldh ~ vaadtseldh.* (Saern. 3)
[dihte = dajve jallh bovtseraedtie, 'dam raedtiem joe vaadtseme']

Mejtie åtnoe jeatjahtovveme dehtie gietjeste goh Bergsland daejtie goerehtalleminie jïh jis *-ldh* lidtjie aalkoestie barre attribuhtijve haemie, ij Leah hijven daejredh. Nuepies vaestiedasse luvnije åenekshaemie *-ldh* predikatijvine rahtja dan guhkeben haemien sæjjan: *-ldahkesne*. Jallh ahte attribuhtijve jïh predikatijvedistinksjovne majkaminie gïelesne. Maahta gujht semantihkes joekehtasse daej gaskem, men dam im buektehth materijaaleste gaavnehtidh. Jeatjah vaestiedasse daase: dihte kaanna adjektijvine aalkeme predikatijveposisjovnesne dåemiedidh eevre goh *-je/-æjja*. Jallh mejtie produktijvebe sjïdteme guktie sojjehtimmieprosesse åeniehkåbpoe haemiem veeljeme. Gïeltege gujht lea guktie saerniestæjja 1 naa daamtaj daejtie pråvhka dovne predikatijve posisjovnesne jïh guktie löönemebaakojde naemhtie nuhtjie. Vuelelen (245) veerbeste *snurpedh*, (246) *kluhpeth* jïh (247) *reejvedh*:

(245) *Skåerrie vååjnoe goh snurpeldh.* (Saern. 1)

(246) *Manne skåerriem tjoehpeme. [...] Manne skåerriem biektjedamme.* [AL: Kan man si at skinnen er klippet uten at man forteller hvem som har klippet det?] *Skåerrie biektjeldh. Nå – kluhpeldh. Vi sa det. Jag säger biektjeldh för att det står så i ordboken, men vi sa kluhpeldh.* (Saern. 1)

(247) *Reejveldh gåetie. Dom gåetiem reejveme. [...] Dusnie akte reejveldh gåetie.* (Saern. 1)

Dam maam vuajneme dehtie *-ldh* haemeste, dellie ij utnieh naan adverbijaale modifikatovrh

dennie adnominaale posisjovnesne. Dichte gujht ávtese báateme evtebe attribuhtijve partisihpgeietedallemisnie aaj. Ij sán *-je/-æjja* gáessie gænnah utnieh, jih *-me/-mmie* paritsihpen ij leah gih. Men mij tjelmiej uvte báata gosse *-ldh* haemiem dennie predikatijvesijjesne goerehtalla – dellie haemien tjeajne adverbijaale modifikatovrh, maam vuesiehtim *-ldahkesne* aaj utni, vuelelen dah vueliesievine miérhkeldh:

(248) *Jih dihte gáetie, ij lij gujht dihte jeatjah enn laanoe-gáetie, vaares-láavth jih bæjngolen jis leevegistie **biejeldh** olles dihte lopme dan láavtegen vöoste.* (EHB&KB1993: 69)

(249) *Jis tuhtjie annje náake **báárhkeldh** die vielie orre laajese biejedh.* (EHB2001: 33)

(250) *Dom prihtjh-voessem gááreme. [...] Manne **gááreldh** prihtjh-voessem atnam. [...] Daate **gááreldh** skáerrieste. Dá säger jag ocksá **gááreldh**.* (Saern. 2)

(251) *Gosse manne dam jehtam, dillie manne jehtam: jaa, nejpje moereste. [...] Nejpje... Nejpjiem moereste dorjeme. Dam nejpjiem moereste dorjeme. Dichte nejpje moereste **dorjeldh**. Kan man ocksá säga.* (Saern. 1)

Gosse saerniestæjjam 1 gihtjehtalleminie lim, dellie tjelmiej uvte bööti guktie satne aktijve raajesasse postposisjovnem *nille* veelji, men *nelnie* goh *-ldh* haemiem utni, geahtjh raajesidie (252) jih (253). Dej jis vuelelen seammaleejnes raajese inessijvine (254):

(252) *Gåetide plinti nille tseegkeme. Dah gáetieh plinti nelnie **tseegkeldh**.* (Saern. 1)

(253) *Dah lin tjåetskemes, jih dah lin **tseegkeldh** dagkere plinti nelnie, så muvth gáetine maehetjien vuedjedh nuelie gáetiem mubpien raadtan.* (Saern. 1)

(254) *Saemieh staavride gaavnin mah lopmen nuelesne **vøørhkeldh** jih dellie fiereguhten aejkien staaloem tseepmin.* (KBi/EHB2002: 81)

Mij daate daejrehte geerve dotkemematerijaaleste vaestiedidh, men våájnoe gujht dáemiedidh goh *-ldahkesne* daagka. Mubpie jis nuepies vaestiedasse maahta haemien aspeektete báetedh juktie lea resultatijve. Saerniestæjjaj gíelesne jallan *-ldahkesne* govli gænnah mearan lim goerehtalleminie. Saerniestæjjam 1 maaje gihtjim dan bijre. Aalkovistie haemiem dâhkasjehti jih ahtjetje doeka jis idtji guktie gænnah vielie, men sījhti *-ldh* haemiem vihth:

(255) *Jis datne mannem gihtjh, eeh... Dohte maana, mah dihte gáárvedamme? Dillie manne svåårem: Dichte maana joe **gáárveldahkesne**. [...] Dichte voestes raajese ánehks. Dichte mubpie raajese guhkies. [...] **Tjaaleldahkesne** – den håller på att bli skriven, kan man ocksá tolka det som. [...] Dá måste man säga “gærja joe **tjaaleldh**”. [...] Næe. Næe. Vet du den där **-dahke**, man ska inte missbruka det.* (Saern. 1)

Maam daestie vuajnam ij leah dan vihties galka dam aktem haemiem mubpien paarrebieline

vuejnedh gænnah. Hasselbrink (1981: 107) hip dovne *-ldh* haemiem *-ldihkie* haaman veedti. Dannasinie bööremes *-ldh* haemiem gietedalledh sjiereligke dehtie *-ldahkesne* haemeste, gujht dam attribuhtijve funksjovnem. Maaje seamma tjiölkehke daejnie ahte sagke geervebe haemiem buerkiestidh predikatijveposisjovnesne, eevre guktie lij *-je/-æjja* haemine aaj. Maahta sån destie bāetedh juktie *-ldh* easkah dotkemematerijaalen nuerebe āesesne provhkemisnie goh predikatijve jih mij lihkesadtjen *-ldahkesne* haemien funksjovnese. Dellie leam mietiehtamme dihte guktie akt partisihpeleejnes jih adveerbeleejnes haemien gaskesne. Maam daennie tjaalegisnie buektehth gænnah vaestiedidh, jallh misse vielie daajroe daerpies. Minngemes galkem vuesiehtidh guktie *-ldh* urremes jih daaletje gielesne ātnelge. Voestegh vuesiehtidh gosse baakoe *tjaaleldh* provhkemisnie dotkemematerijaalen tsegkie:

(256) *Mohte dellie dihte gyhtjelasse bāata, mejtie mijen nuekies tjaaleldh peensume. Universiteten saemiengieleāvtohke, Ruevtiegoelpenen Næjla, daaroen: Nils Jernsletten, jeahta byøroe tjielke saemien tjaaleldh, ij jællan jarkoestimmie. (A)2000: 96*

Bijjebe raajesisnie (256) desnie *tjaaleldh* nuhtjelge voestegh attribuhtine jih mænngan predikatijvine. Daate sån dihte *-ldh* baakoe mij gellien aejkien urrebe gielesne aaj ātnosne. Dan baakose Leah jeenjebh “voelph” sjidteme mah eah veerbijste dorjesovveme, men substantijvijste, barre goh: *njaalmeldh* jih *gieleldh*. Aerviedimmesne dah administrasjovne-jallh skuvlegielen baakt eelkin attribuhtine jih predikatijvine tjaangedh, jih mah ahtjetje doeka eelkin dovne adveerbine dāemiedidh, barre goh raajese (258):

(257) *Vijries gieleldh jih kulturelle maahtaldahke maahta meatan ārrodh sjiehteladtedh [...]*
(SIKOR;ADM.TEXT)

(258) *[...] guktie dah maehtieh dovne tjaaleldh jih njaalmeldh saemiestidh. (SIKOR;ADM.TEXT)*

4.4.6 Iktedahke

Daennie vueliekapihtelisnie haemiem *-ldh* gietedalleme goh āesie dehtie adnominaale partisihpesysteemeste. Daan haemien barre ohtje sijjie ovtetje gieledotkemisnie. Bergslandem daagka goerem galka haemiem jijtjeraadh haemine defineeredh, jalhts manne sveehkestem dehtie nomenegāhtjoemistie. Guktie gaavnehtim; dellie haemiem buerebe guarkoe goh āesie partisihpesysteemeste dan orientasjovnegoerehtallemen tjirrh, guktie dihte jeenjemes aejkien P relativiseerije jih muvhtene S relativiseerije haemie. Dihte dāemede goh passijve adnominaale partisihpe mij tjirreldh giehtelimmien resultaatem buerkeste. Dihte aaj naan

raejkiem deavhta gusnie gielen ij leah **-lgimmie* jñh kaanna ij *?-ovveme* gænnah attribuhtijve haemine. Geervebe badth joekehtassem vihtiestidh *-me/-mmie* jñh *-ldh* haemiej gaskem, men gusnie semantihken raedteste mohtedim predikatijve partisihpi vaastoejgumie. Dñhte voestes guktie buerebe sjeahta aktijve raajesasse jarkoestidh, juktie konteekstesne ageentem meatan guadta jñh *-ldh* jis rñekte passijveraajesasse juktie eejnegen ageentehth. Mietiehtamme leam *-ldh* sagke geervebe defineeredh dejstie mubpijste attribuhtijve haemijste juktie dotkemematerijaalen nuerebe lehkesne naa daamtaj predikatijvine jæjhta. Men jeenjemes dejstie *-ldh* haemijste; saacht attribuhtijvh jñh eeremes predikatijvh barre dehtie nuerebe lehkeste aaj. Dejnje jueredem mejtie dillie sjiehteles partisihpine buerkiestidh, vuj mejtie sagke aelhkebe adjektijvine. Dotkemematerijaalen bñarasåbpoe åesesne jis *-ldahkesne* vñåjneme predikatijvine, jñh maahta sñn ahte *-ldh* guktie akt dan funksjovnem vaalteme. Guktie dan akten saerniestæjjan goerkese lij destie, dellie ij leah dan vihties *-ldh* jñh *-ldahkesne* sinsitnien paarrebieline gænnah leah. Jih minngemes dan åvteste Hasselbrink lij dam dovne *-ldihkie* haaman veadteme. Sagke vielie dotkeme jñh daajroe luvnije daerpies.

4.5 Adnominaale haemiej systeeme

Daennie njealjadinie kapihtelisnie golmen haemien bijre tjaaleme mejtie manne uvtelamme partisihpine kategoriseeredh, jalhts attribuhtijve haemiej verbaale modifikatovrh eah leah: *-je/-æjja*, *-me/-mmie* jñh *-ldh*.

Vihties gujht dah gielen marginaale haemieh. Verbaale modifikatovri krñevenassen tsegkie badth aaj joekoen nominaale guktie tjarkebe nominaale systeemem gaerhtieh daagka. Dej modifikatovrh jijhtieh goh attribuhtijve adjektijvh, genitijveattribuhth jallh inkorporeeremen baakt. Men daate badth viesjemes tsiehkje analyjsen jñh hijven digkiedimmes aamhtese mejtie gelkieh gænnah diekie bñejelgidh jñh mejtie buerebe jñh aelhkebe gaajhkide adjektijvine defineeredh. Dñhte sñn luvnije aelhkemes. Dan åvteste dam Kjell Kemi (1991: 56) gujht dan haaran argumenteereminie artihkelisnie *Infinihttahåmiid syntåksa*, tjaala ahte “presensa ja perfeakta partisihpat” leah adjektijvi lihkebe goh veerbi, gosse adnominaale sijjesne. Vijriebasse tjaala gosse infinihte haemie attribuhtijvine, dellie ij veerbeparadigmese vielie govlesovvh – juktie adjektijveligke dñemedede. Fñåtesæjja komparasjovnen, dej orientasjovnen jñh semantihken suerkje daejtie viehkjehtamme systeemese. Jih eeremes dñhte guhkebe digkiedimmie *-me/-mmie* haemien bijre maam tjoerem mietiehtidh viehkine dah mubpieh geekte haemieh systeemen sijse giesedh. Dñhte dan åvteste dejtie systeemine vuajneme.

Daennie laavenjassesne manne voestemes gaajhkide tjængkesne goerehtalleme jïh dovne badth dam teorijem jïh Tabelle 1 åtneme dovteginie duekesne. Daan kapihtelen aalkovisnie buerkiestim jaehkemes dah golme haemieh geekteligke sjïdteme dovne sojjehtimmien jïh seerkemen baakt, jïh guktie adnominaale haemieh sojjehtimmesne sjïdteme. Mov goerkese daejtie, dellie ij maehtieh haemide tjimkesligke guarkedh goh seerkeldahkh mah baakoegærjesne vihties sijjiem daarpesjieh – guktie daan raajan orreme. Daejtie grammatihken tjïrrh jïh orientasjovneteorijen baakt buerebe guarkoe. Dïhte maahta dannasinie haemiej åtnoe easkah orientasjovnebuerkiestimien baakt jæjhta jïh mij maahta vaestiedidh: mannasinie, guktie jïh magkerh veerbijste dah sjïdtieh. Vuesiehtæmman guktie gielen attribuhtijve imperfektijve A/S orienteereldh haemie *-je/-æjja*, akte perfektijve aktijve jïh passijve S/P orienteereldh haemie *-me/-mmie* jïh minngemes resultatijve jïh S/P orienteereldh haemie *-ldh* mij dovne badth maahta predikatijvine aaj årrodh.

Kapihtelisnie 3, predikatijve partisihpi bijre gaavnehtim giële jeenjebe aejkien aktijveraajesh veeljie goh passijveraajesh, vueptiestim saerniestæjjah aaj seammaligke. Ij dïhte seamma goh passijveraajesh eah gååvnesh, giële barre sagke daamtebe mubpiem veeljie. Sjeahta badth seammam attribuhtijve haemiej bijre jiehtedh, vuesiehtæmman dah mah passijve partisihpine dåemiedih – jïh eeremes dej bijre: jalhts marginaale dellie dah attribuhtijve partisihph læjhkan maehtieh gååvnesidh. Jïh jeatjahligke aaj, dellie dïhte *-me/-mmie* haemie man vååjnoes jallh tjïekeldh ageente annetje produktijvebe dehtie *-ldh* haemeste, juste dam maam gaavnehtim predikatijve partisihpen åtnoen bijre aaj. Nov sån badth jeatjah reerije haemieh dam golmem aejhtieminie. Jïh dam aaj vihtesjem saerniestæjjaj giëleste, guktie sagke geervebe gaavnehtidh guktie dah golme jis kategorijem ALMETJEM relativiseerieh.

Shagal (2018) tjaala guktie uraalengiëli partsisihpesysteemem voestes åejviedåehkie man “inherently oriented participles”, gååvnese uraalen jillemes raedtesne. Dïhte åejviedåehkie aaj juakeldh, voestes dåehkesne barre aktem vihties veerben participantem maehtieh relativiseeredh jïh mubpene dåehkesne guktie relativiseerieh transitijve veerben patieentem jïh intransitijve veerben single participantem. Dennie dåehkesne Leah v.g. noerhtesaemien, soemengiële, ungrijengiële jïh erzjängiële – mejtie Haspelmath joe buerkiestamme Leah siejhme “in the Standard Average European linguistic zone” (Shagal 2018: 69–70.) Daan åejviedåeahkan åarjelsaemien vååjnoe sjiehtedh, jïh *-me/-mmie* jïh *-ldh* ojhte dan mubpien vueliedåahkan. Åarjelsaemien systeeme ij Leah sån dan guhkelde v.g. dehtie soemen- jïh noerhtesaemien systeemeste gan. Marthin Haspelmath (1994:156) vuesehthe ahte

symmetrijehts partisihpesysteemh naa sjejhme gïeline jïh dah mah jaehkemes gâåvnesidh aktene gïelesne dah badth “present active participle” jïh “past passive participle”.

Maam bijjielisnie uvtelamme progressijvem (predikatijve) partisihpine defïneeredh, jïh daelie *-je/-æjja* haemiem, dihte gujht ij Leah dan ovnohkens dovletje noerhtesaemien gïeledotkemisnie gusnie muvhth gïeledaejriih joekehtamme dejtie seamma noerhtesaemien vaastojde naemhtie – attribuhtijve jïh predikatijve “preesense” (imperfektijve) partisihpine, dam Ylikoski (2009: 156) vueptiestahta.

Jalhts muvhth luvnieh dam adnominaale partisihpebuerkiestimmiem heajhteme, dellie gujht daate goerehtalleme vyjrebe goerkesem vadta guktie dah golme attribuhtijve haemieh dâemedeminie. Jïh jis dah luvnieh buerebh deverbaale adjektijvh dellie læjhkan luvnieh vihkeles åesie dennie veerbesysteemen jarngesne, mah jeatjah deverbaale adjektijvh eah Leah. Dej orientasjovne daejrehteminie nuhtege dejtie partisihpesysteemesne utnedh. Gåarede badth dej systeemem guarkedh jalhts dah sveekebe jijhtieh aaj. Eeremes dle daate kapihtele buerkeste guktie haemieh dâemedeminie gosse dah dotkemegaaltijisnie nuhtjemisnie, men mejtie daaletje gïelese jallh daaletje goerkesasse iemieligke – dam ij maehtieh daate mov buekteme systeeme vaestiedidh. Guktie åvtese båtame dellie sih åarjelsaemien partisihph kontroversijelle saht magkarinie lahtesinie – mah ledtjeh predikatijvh jallh attribuht.

Daejtie vaaltam vihth digkiedæmman minngemes kapihtelisnie 6.

5 Analyjse – mubpieh vueliekategorijh

Daennie kapihtelisnie infinitijvh jïh konveerbh gïetedallem.

5.1 Infinitijvh

Daennie vueliekapihtelisnie tjaalam infinitijvi bïjre. Vueptiestatam lahtese; infinitijve daesnie akte dejstie infinihte haemiej âejviekategorijeste INFINITIJVE, men dovne badth akten sjïere haemien lahtese *infinitijve*. Geekten boelhken nuelesne infinitijvi bïjre tjaalam.

Aalkovistie vaaltam dam âehpies infinitijvem, man seammalïhtes gietjie: *-dh*, jïh golmenlïhtses *-didh*. Daejstie gââvnesieh âarjelsmaaregen varijaanth mah jïjhtieh daennie dotkemematerijaalesne, men mah daaletje tjaelemegïelesne eah jïjhtelh: *-jh* jïh *-dijth*.

(259) [...] vöölkin roekten båastolen, guktie hâajsoejin, jïh idtjin vielie doesth dahka **vaedtsedh**, **minnedh** [d.t.j.] (EL/KAJ1957: 141)

(260) Bïenjem baajim mov rudtjen mietie **goegkerdidh** jïengen nille. [d.t.j.] (BC1942: 22)

Vuelielisnie geekte vielie haemieh âehpiedehtedh jeatjah boelhken nuelesne: *-men/-mman* jïh *-mistie* mejtie galkem digkiedidh infinitijvi funksjovni tsegkie.

5.1.1 Ovtetje dotkeme infinitijvi bïjre

Kaanna infinitijvh dah infinihte veerbh mejstie jeenjemes joekehth haemieh seammaleejnes funksjovnijgmie. Dïhte gujht âvtese båata dennie ovtetje dotkemisnie, jalhts urrebe grammatihkegærjine gaajhkh infinitijvh eah seamma stoere sijjiem åådtjeme. Gïeltege goerehtidh gellie infinitijvh geahken gïeledæjrijen systeemesne. Lagercrantz (1941) akten infinitijven bïjre tjaaleme: *Infinitiv*. Ihkie daase dan infinihte systeemesse barre aktem, dellie gujht jeatjah jis haemieh muana, mejtie manne bagkesem INFINITIJVEN funksjovnem guedtieh, maaje jïjtje haemide jeatjahleejne gohtje jïh funksjovnide veadta dejtie haemide mejtie gohtje: *Gerundium* (= verbalsubstantijve, m.l.). Dïsse jarkam vihth bååstede. Hasselbrink (1981) tjeajne jeenjemes haemide joekoen lahtesem. Dan lea voestemes dïhte jïjtjehke *Infinitiv*. Jïh dle dan naan jeatjah haemieh aaj mah sov mietie maehtieh infinitijvine molsestalledh: *Voluntativ* jïh *Finalis*. Dïhte voestes, tjaala, guktie dïhte infinitijven genitijve jïh illatijve lea, jïh dïhte minngebe verbalsubstantijven genitijve jallh illatijve (Hasselbrink 1981: 138). Hasselbrink muana gubpelde haemiej maadtoe båata, men haemiej jïjtsh funksjovnijste dejtie buerkeste. Bergsland (1946; 1994) aaj: *infinitiv*. Men satne aaj vielie haemieh meatan vaalta mejtie âehpiedahta goh ‘jeatjah haemieh’ (“former på” jallh “varianter”) *-mman*, *-men* jïh

dovne *-dijten*, *-dijtan* j̄ih *-den* (Bergsland 1978: 81; 1994: 48). Daah gujht dah seamma haemieh mejtie Hasselbrink utni j̄ih lahtesti. Magga & Magga (2012) aaj vihth: *infinitiv*, j̄ih seammaligke moenijægan “former på *-mman* og *-men*” j̄ih mej seamma ulmie goh infinitijven (Magga & Magga 2012: 206). Ylikoski ij Leah Joekehth infinitijvi bijre tjaaleme, men satne artihkelisnie infinitijvh ḡietedalla goerehtalla, man artihkelen aamhtese mij jeatjebe – aarjelsaemien naa bæries infinitijvemierhken bijre: *jih*. Artihkelen nomme; *What made Proto-Germanic *jah ‘and’ an infinitive marker in westernmost Uralic? Observations from the Saami-Scandinavian border* (2017). Altese dotkemen tj̄irrh j̄ih sov buekte me daajroeh dan l̄ööneme infinitijvemierhken bijre; daaroenḡielijste ‘å’ jallh ‘att’, dellie Ylikoski infinitijvi funksjovnh aaj goerkelahta j̄ih dovne badth orre goerkesem buakta dan snaarhkehtje viehkieveerbe-raerhkiemasse.

Geekte haemieh mejtie im edtj̄h digkiedidh j̄ih gogka sj̄idtem aamhtesem gaertjiemdidh: *-den/-dijten/-dijtan*. Guktie Hasselbrink lij v̄ueptiestah teme dellie dah naan infinitijvevarijaanth. Eah dah tjaelemeḡiesne naan gan sijjiem aadtjeme guktie gaajhkh j̄ijhtieh barre dan s̄iejhme infinitijven baakt maam tjaelemeḡiele baaja: *-dh* j̄ih *-didh*. Idtj̄im dotkemen aalkovisnie naan vihties Joekehthassem v̄ueptesth magkeres veerbh dah modifjeerieh, men dam luvn̄ije sagke buerebe daarpesjamme goerehtidh. Jalhts jallan daaletje ḡiesne govloe, dellie gujht annje s̄aemies j̄ielije voesteḡiesles almetji ḡiesne gaavnoes, veartesjh v.g. Jonar Thomasson:n (JT2019) ḡærjam *Mojhtsijstie*.

Ij Leah s̄ån st̄ööremes digkiedimmes aamhtese magkeres funksjovnh infinitijvi. Edtjem læjhkan v̄uesiehtidh guktie dah d̄ååpedieh gosse jeahta dah daejnie funksjovnine ḡååvnesieh, jallh magkeres finihte veerbh dah jeenjemes aejkien modifjeerieh. Dan s̄iejhme infinitijven baalte, dellie geekte jeatjah digkiedimmes infinitijvehaemieh buektedh. Dejtie buaktam juktie v̄ååjnoe goh dejtie maahta vihties funksjovnide viedtedh j̄ih mah v̄uelkieh komplemeentine d̄åereden barre naan vihties finihte veerbh, dam easkah boelhkesne 5.1.3 j̄ih 5.1.4.

5.1.2 *-dh/-didh* infinitijven funksjovnh

Teorijekapihtelisnie Joe jeahtalgamme: infinitijvi funksjovnh argumeentine aarrodh; dah maectieh goh subjeekte, objeekte j̄ih veadteldh adverbijaale. Dah gujht dah aejviefunksjovnh, men dan aaj jeatjah mah sveekebe. Væhtah goh produktiviteete, magkeres veerbijste sj̄idtieh j̄ih ahte objeekth dan – jallan daerpies moenestidh daesnie. Infinitijve *-dh/-didh* hip aarjelsaemien produktivemes infinihte haemie j̄ih dovne badth Ylikoskin (b̄æt.: 14) mietie: “The infinitive is the only indisputably non-finite form, [...]”.

5.1.2.1 Finihte veerben subjeekte – infinitijven ageente

Aalkam infinitijven åejviefunksjovnine gosse haemie dâemedede goh objeektekomplemeente jïh finihte veerben subjeekte lea infinitijven ageente. Muvhtene ij leah, men baajh edtjem disse bäästede jarkedh bätije vuelieboelhkesne. Naemhtemes konstruksjovnesne, dellie infinitijve jeenjemasst komplementine viehkieveerbijes modaale jïh seammaleejnes veerbide (Ylikoski 2017: 294). Daennie infinitijvi funksjovne-digkiedimmesne gujht almetjen uvte dâeriesmoere tseagkene gosse joekehtidh gâessie infinitijve objeektine jïh gâessie jis viehkieveerben komplementine dâemedede. Ovtetje saemiendotkemisnie damtoes man geerve daejtie viehkieveerbide vihtiestidh. Dagka sjïdtem laavenjassem gaertjiemdidh, jïh tjaatsestem buerebh ovtetje gieledaejriji uvte lasside mah veerbide viehkieveerbine sjiehtieh. Bergsland (1994: 90–91) jïh Magga & Magga (2012: 183) siemes daej bijre: *edtjedh, galkedh, tjoeredh, tjoeveridh, tjiehtedh, sjïdtedh, provhkedh*, jïh dle Bergslanden (1994) golme lin vielie: *mahtedh, sijhtedh, aelkedh*. Daase minngiemassem jis lissemdem: *åadtjodh*. Dïhte dannasinie Ylikoski (2017) jïjtse dotkemen baakt åarjelsaemien infinitijvemierhken bijre, gusnie satne åvtelbodti vuesiehtie man vyjrehke dïhte *jïh* infinitijvemierhken åtnoe lij. Mænngan vihtiestie ahte dah bijjebe aadtjetje moeneme veerbh eah gååvnesovveme daejnie infinitijvemierhkine – mij dle maahta viehkine vuesiehtidh gogka daate viehkieveerbe-raaste jåhta jïh dan åvteste maahta daejrieh dah leah viehkieveerbh. “In other words, the possibility or impossibility of the *jïh* infinitive could probably serve as a promising indicator of the borders of the most grammatical auxiliary verbs in South Saami” (Ylikoski 2017: 312–313).

Aelhkien gaavhtan im læjhkan joekehth infinitijvide daesnie gosse viehkieveerben komplementine jallh naan åejvieveerben objeektine tjåadtjoeh. Vuesiehtæmman dle Hasselbrink (1970: 583) barre dam komplementefunksjovnem juaka objeektine jïh subjeektine. Dannasinie daehtie gietjeste barre ‘objeekte’ tjaalam. Siemes gujht leam, jeenjemes aejkien dle infinitijvh bätieh daejtie bijjebe veerbide dâereden. Men dovne badth vielie mejtie jïjtje lissemdem mah eah kaanna seamma siejhme: barre goh *fihkedh, ussjedidh, bætedh* (gosse synonyjme ‘tjoeredh’ jallh ‘åadtjodh’), *byöredh, bïesedh, sååjhtedh, vååjnedh, govledh*. Jeenj badth veerbh utnieh jeenjebh funksjovnh, dovne goh viehkieveerbe jïh åejvieveerbe jïh dannasinie semantihkes ulmie dehtie konteeksteste båata. Men daah moeneme veerbh barre åesie dejstie mej åvteste infinitijvh komplementine, dah gidtjh maehieh alme jeenj (geahtj Bergsland 1946: 272–273). Vuelelen naan vuesiehtimmieh, raajesisnie (261) infinitijve *lea-* veerben kondisjonaalisen åvteste komplementine, dan

vuelelen geekte passijvh (262) j̄ih (263), j̄ih dle naan vielie mah eah seamma s̄iejhme (264) j̄ih (265), minngemes raajesisnie (266) barre vuesehte guktie infinitijve jeatjah infinihte veerben minngelen b̄aata j̄ih desnie progressijve partisihpen minngelen:

(261) *men l̄uw̄nh̄ d̄äl m-äk̄sietijt* ‘men du skulle nå spise (og ikke hjelpe meg)’ (KB1946: 168)

(262) *vojn̄aw̄ä č̄aŋ̄ajh d̄än s̄ijs̄ə* (KB1946: 274)

(263) *guw̄law̄ə huw s̄arj̄ədijt* (KB1946: 274)

(264) [...] *d̄ällie ḡujth seeg’ere* (= vitties), *ij vielie bīësh mastijh* [...] (GH1981: 1434)

(265) *jis m̄än soojteb̄ bygd’se vuölg’edh* (GH1981: 1230)

(266) *Gosse Tr̄äanteste jis gaskev̄ahkoen daam govlidie, dle mih joe libie åadtjoeminie daejriestidh* ḡäebpelen lea juhtiemine, [...] (A]1997: 34)

Dagkeren baelien gosse infinitijve oktegh baatseme finihte veerbeht, dellie infinitijven ulmie barre goh jis luvnije objeektine modifijeereme *galkedh, edtjedh* jallh *tjoeredh*:

(267) *Minngemes dellie stoorre-giedtien valkedh-oksem geehpehtidh* j̄ih betniem *luejhtedh. Johkem rastah restiedidh* j̄ih jallese *stuvredh*. (EHB2001: 46)

(268) *Garmañajjah muorh č̄uohp-ajh, mijjeh n̄üjs̄əñajjah duorg-h dōaj̄ajh* j̄ih gōatiem *duorg-astijt. Jih lie gierieč̄ijstie (d̄äl) gōatan guot’t̄ajh* duoldams lihtieh j̄ih m̄äks̄əwh. (KB1943: 172–174)

Infinitijve aaj d̄äemedede goh sv̄ihtjemeveerbi “complement-like directional-purposive modifier” (Ylikoski 2017: 298). Dagkeres baelien dam gusnie infinitijve goh veadteldh adverbijaale j̄ih komplemeentine t̄j̄aadtjoen sv̄ihtjemeveerbide, barre goh *dalvedh* vuelelen. Vueptiestahtam dah annje seamma-subjeektes infinitijvine d̄äemiedieh:

(269) [...], *at puwch̄ t̄aḷəwum̄a ěä·ñč̄en kr̄âš’iEH K̄ò·ùt̄ij*. (EL/KAJ1957: 204)

Jeatjah aaj sv̄ihtjemeveerbh mej bealese infinitijvh b̄äetieh: *b̄äetedh, vuelkedh, minnedh, baetsedh, vaedtsedh, vaadtsajidh, t̄ihkedidh* j̄ih *t̄juedt̄ielidh*. Daate gosse daaroen s̄jeahta jiehtedh ‘for å’. Jallh mij saemien t̄j̄yölkehk̄åbpoe sj̄ædta jis l̄issemdede dovne *edtjedh* infinitijven uvte: *ḡäatan v̄öölki (edtji/galki) ḡåarodh*. Daate mij jeatjebe mij åarjelsaemien joekoen; viehkieveerbe *edtjedh* [jallh *galkedh*] muvhtene mubpene funksjovnesne aaj j̄æjhta juktie dan lea “[...] specific subordinate purposive meaning” (Ylikoski b̄äet.: 22). Mij ḡieltege lea, dle Ylikoski (2019) soptseste daan åarjelsaemien fenomeenen ovnohkens aalkove; dovne j̄ijtjehke viehkieveerben *edtjedh* j̄ih dan syntaakse. L̄æjhkan teorijem daase veadta; guktie

edtjedh maaheme aalkovenaejmeste baahteme dehtie supijneste *-tjit/ -ttjat*, veerbesuffikse mij annje gaaavnese julevsaemiengiesne. Maam Ylikoski ussjede daesnie mejtie daate suffikse degrammatikaliseeremen baakt jijtjeraadh viehkieveerbine sjidteme jaarjelsaemien. Daejstie naan buerie vuesiehtimmieh vadta; vuelebe jih voestes raajese (270) jaarjelsaemien. Vihtesjh uvtemesth viehkieveerbem *edtjedh* jih dan syntaaksem, jih dle julevsaemien raajesinie mohtedh (271):

(270) *Akte alma vaadsaji edtji gernieh **seejedh***. (JY2019: 34)

(271) *Ålmåj vuolgij **sáddjitjit***. (JY2019: 34)

Jeatjah aaj raajese maam sjeahta vuesiehtidh gosse infinitijve goh veadteldh adverbijaale, daesnie daemedede goh valeenseveadteldh adverbijaale jallh elatijveobjeekte:

(272) *Sæjloejin abpe biejjiem **åådtjedidh***. (KB1994: 72)

5.1.2.2 Finihte veerben objeekte – infinitijven ageente

Morfosyntaktihkes vuajnoeraedteste komplemeentefunksjovnem guektelen maahta raerhkedh. Akten haaran dah “seamma-subjeektes” infinitijvh mah komplemeentine modaale jih “more concrete” veerbi åvteste (Ylikoski 2017: 299.) Isketje moeneme veerbh mah bijjielisnie, jis lin gaajhkh nimhtemes infinitijvh, dihte dan åvteste finihthe veerben subjeekte seamma aejkien infinitijven ageente. Mubpien haaran jis dah mah OBJEekteINFINITIJVE.²⁹ Guktie lahtesekapihtelisnie defineerim, dellie daate konstruksjovne gusnie finihthe veerben lea akkusativveobjeekte jih infinitijvekomplemeente – jih akkusativveobjeekte seamma aejkien infinitijven ageente (geahtjh v.g. Bergsland 1946: 273–274; 1994: 61; Magga & Magga 2012: 186). Naemhtemes konstruksjovnese finihthe veerbese “guktie akt geekte objeekth sjidtieh”. Vuelelen akkusativveobjeekte nueliesievine mierhkeldh, jih mij infinitijven agentine:

(273) *munna wuéinam kōpičem **wacci'** tušniä* (IH1886: 101)

(274) *monnam kaunā **oari*** (IH1886: 99)

(275) *monna sōurum ałakeng kũłum **rauki'*** (IH1886: 78)

(276) *Niejte dam sov ráantjoem speehkesti varke **goetsedh**, [...]* (EHB&KB1993: 58)

²⁹ *Accusativus cum infinitivo. Objektsinfinitiv jallh objekt med infinitiv* (Bergsland 1994; Magga & Magga 2012)

Bergsland (1946: 273–274) tjaala dah transitijve veerbh mah naemhtemes infinitijvem utnieh leah daamtaj: *maadtedh, gâhtjodh* (synonyjme: ‘birredh’), *baajedh, biejedh, vuejnedh, govledh* jîh dovne *viehkietidh*. Jeatjah badth aaj: *gaavnedh, âadtjodh, raajedh*. Naemhtemes raajesinie, dle infinitijve aaj maahta jîjtse objeektem utnedh, dihte dannasinie verbaalen akte objeekte jîh infinitijven jis sââjhtoe aaj akte, barre goh vuelebe raajesinie (277) jîh (278) gusnie infinitijven objeekte mîerhkeldahkesne:

(277) *Edtjem baajedh Aannam dam gâarodh*. (OHM&LMM2012: 186)

(278) [...], *sō °oččin aktup arhcup jêh lālet tapp munniep*. (IH1887: 135)

Åarjelsaemiengielesne dle infinitijven objeektem badth maahta daestie aaj sliejhtedh, goh vuelebe raajesijstie (279) jîh (280). Dellie infinitijve komplemeentine oktegh baatsa, maaje ageentem infinitijveste aervede. Jallh ageente maahta vââjnesasse bâetedh seamma konstruksjovnesne gosse finihthe viehkieveerbe *edtjedh* sojjeldahkesne aaj, geajtj (281):

(279) *guwłam buøłajh šišnie* (KB1946: 290)

(280) *So jiahta jîčsinie: »Mab dellie manne darjub dainie jâmekinie? Buörebâ lib bajema vuolgtit.«* (JQ1924: 300)

(281) *Im manne âadtjoeh edtja âeredh*. (KB1994: 82)

5.1.2.3 Jeatjah funksjovnh

Daan geatjan vuesiehtamme gosse “seamma-subjeektes” infinitijvine jîh objeekteinfinitijvine dâemiedamme. Infinitijven gujht jeenjebh funksjovnh, v.g. komplemeentine årrodh nomeni âvteste. Dovne adjektijvide, geajtj (282)–(284). Jallh substantijvide (285)–(287).

(282) [...]; *dâh dân hafrâčâ muævašijt*. (KB1943: 220)

(283) *ko stuora šetti, sō vieks^eka šetti parâket jêh vieks^aka šetti porrot*, [...] (IH1887: 135)

(284) *Dillie čiččie lājja gervab-â (jih) doâriedijt jûht'ajh*. (KB1943: 292)

(285) – *Gierth mannem, ij lij mov miele datnem **pleekedh**, bovtse jeehi*. (KBi/EHB2002: 18)

(286) [...]; *dân ârna barâ buwžam **doâriedijt***. (KB1943: 294)

(287) *Jiemhtesne jis ij leah luhpie bovtsh **vuetjedh***. (AJ1997: 24)

Jih minngemes infinitijve maahta goh subjeekte årrodh:

(288) **vëtt'eth** l'eä buör'ebe guh vaält'eth (GH1970: 583)

(289) i-jčë:n'ε **wÿe-ššij**-kiH pâc'ieH. (EL/KAJ1957: 195)

(290) **Sleehpedh** lea gosse soenem slaahposte båtna. (EHB2001: 52)

(291) Vienhtem bearebe jahta **vaedtjejh**. (Saern. 1)

(292) Reenhte luste lij dej bâeries almetji gâajkoe **vaedtsedh**. (LMM2016: 46)

(293) [...], men dutnjien lea geervebe niejtem **gaavnedh** mij ij böötskesth. (LMM2016: 41)

5.1.3 -men/-mman infinitijve

Mubpie haemie mij byöroe digkiedovvedh, lea *-men/-mman*. Bergsland (1994: 48) jih Magga & Magga (2012: 206) dan bijre gujht naa tjeakasligke – guktie maahta infinitijven sæjjan; juktie dan lea seamma “betydning”. Ihkie tjoylkehke dan maadtoe verbalsubstantijveste båteme, dellie Leah haemim gujht baajeme jijtsinie årrodh, jalhts eah Leah reakta buerkiestamme magkeres jis haemie dihte. Lagercrantz (1923) aajne gie haemim buerkiestamme dejnie verbalsubstantijven lahtesinie. Ihkie guktie; dellie gujht sov buerkiestimmieh læjhkan gieltege. Guktie sov mietie dellie dihte goh adverbijaale dan gihtelimmien aalkoem jih aajkoem buerkeste. Dan sjierevoete aaj dagkere maahta objeektem jijtse gâajka vaeltedh. (Lagercrantz 1923: 62.) Seammam gujht Hasselbrink (1981: 138, 161) aaj tjaala barre ahtjetje jeatjahligke guktie maahta infinitijven sæjjan tjaangedh, men aaj guktie dan lea adverbijaale funksjovne. Dihte golh aajne dotkije gie sjiere nommem veerbehaaman vadtme: *Finalis*. Maam dah guaktah Leah dan adverbijaale funksjovnen bijre, dihte gujht gieltege daan tjaalegasse guktie haemim funksjovnh maehtieh dehtie maadtoste båteme, juktie aalkovisnie lin juste verbalsubstantijven kaasusegietjeh. Giehpebe baakoejgumie, dah aeriebadtje kaasush gujht maehtieh vaestiedassine guktie haemim korpusen gielesne nuhtjesuvvieh. Ij gujht daam haemim *-men/-mman* siejhmebe infinitijven *-dh/-didh* gaajhken sijjesne gaavnh, men dihte *-men/-mman* vielie adverbijaale funksjovnesne. Vuesiehtæmman, dihte gidtjh jeenjen aejkien komplemeentine gosse finihthe veerbe lea dehtie veerbeste *aelkedh*. Barre goh vuelebe raajesinie:

(294) *Akten ájgien, guh lij šieledamme gill'eh buvzh, dállie ælg'ij biegedâmmán, jih dah loavdegh lugnesin.* (KB&GH1957: 48)

(295) *Guh dállie dah loavdegh ælg'in sviččemen, máje lij evr'e loažžie.* (KB&GH1957: 50)

(296) *Iehkedsvälloen bienjh aelkieh staavhlemen.* (JT2019: 109)

Hasselbrink (1981: 138) joe tjuvtjiedamme dan riektesasse, jallh aerviedimmesne dñhte aalkoevistie verbalsubstantijven illatijve (jallh sov mietie aaj genitijve). Gosse haemiej gietjijste aervede, dellie dalleggh vâájnoe goh seammalihtses veerbi naan báeries genitijvehaemie jñh golmenlihtses illatijve-, men Lagercrantz (1923: 59) jis barre dan maadtoem báastede illatijven gâajka guara. Jalhts im Leah naan gaaltijem gaavneme dam vihtiestamme, dellie sán Lagercrantzen sâájhtoe reaktie gieleshistovrijen tjirrh guktie aalkoevistie genitijve. Saaht guktie, dle uvtemesth giehtege noerhtesaemien illatijve- jñh *aelkedh* vaastoen átnoem mohteden veartasjidh – magkeres kaasusem noerhtesaemien veerbe *álgit* substantijveste kreava. Vuelelen vâájnoe *álgit* tjeajne illatijvem dæjpa: *bargui*, áarjelsaemien ‘barkose’:

(297) <i>Jogo</i>	<i>don</i>	<i>leat</i>	<i>álgán</i>	<i>dien</i>	<i>bargui?</i>
Dagke.PCLE	2SG	lea.2SG	aelkedh.PRF.PRC	DEM	barkoe.ILL
‘Dagke joe dennie barkosne aalkeme?’ (KPN&PS: 234)					

Sagke tñyólkehkábpoe sjædta jis soemengielese vñjlele. Desnie gâávnese maam dah gâhtjoeh ‘gâalmede infinitijve – illatijve’ man gietjie *-maan* (Ylikoski 2003: 212), mij aaj naan infinitijve kaasusegietjine: illatijve, jñh mij maahta komplemeentine finihthe veerbese v.g. ‘aelkedh’ jñh ‘dalvedh/ báetedh’, geahtjh (298). Dan jis vuelelen áarjelsaemien raajese gusnie aaj komplemeentine finihthe veerbese *báetedh*, geahtjh jñh mohtedh (299):

(298) <i>Pekka</i>	<i>rupesi</i>	~	<i>tuli</i>	<i>juomaan</i>	<i>olutta.</i>
Pekka	aelkedh.PRT.3SG		báetedh.PRT.3SG	jovkedh.3INF.ILL	voelehke.PART
‘Pekka eelki ~ bööti voelehkem jovkedh.’ [áeniedamme] (JY2003: 212)					

(299) *Bq`ot`šó Bōt`in Gyq`t`àn jεɔ Dám εl`pɔtámàn* (EL1923: 63)

Gâabpaginie raajesisnie bijjielisnie, dellie tjjelke áarjelsaemien jñh soemengielen vaastoej “adverbijaalebe pliere” mij báata dehtie illatijvekaasusistie. Naemhtie dle vaestiedassem gaavna mestie áarjelsaemien naemhtemes infinitijve jñh guktie dáemede. Jñh eevre guktie haemien ulmie Lagercrantzen (1923: 59) mietie buerkeste dan giehtelimmien aalkovem jallh

ovtjirreldh giehtelimmien. Men daate fenomeene ij gujht ovnohkens gieledotkemisnie. Haspelmath (1989: 288) tjaala guktie dovletje goerkese ahte infinitijvi ij leah naan ulmie – lea reenhte miste. Daate naan universaale fenomeene guktie nominaale “purposive” haemieh (verbalsubstantijvh) grammatikaliseeremen baakt ávtanieh infinitijvine sjidtieh. Jih dle buerkeste dam maahta bööremes diakrovnijes vuajnoste guarkedh.

Áarjelsaemien *-men/-mman* maaje jeenjebh veerbh goh *aelkedh* veerbese komplemeentine. Jis aaj vihth soemengielese, dle Fred Karlsson (2009: 246) gie tjeeli *Finsk grammatik*, vuesehte guktie soemengielen vaastoen aaj vyjrebe átnoe; dihte lea svihtjemeveerbi komplemeentine jih haemie giehtelimmien buerkeste mejnie aalka – jih dle naa guhkies læstoem buakta veerbijumie mah naemhtemes infinitijvem veeljeh. Daate vääjnoe sjiehtedh áarjelsaemien vaastose aaj, vuelelen *-men/-mman* komplemeentine veerbide: *tjikhedidh, båatedh, sjidtedh, tseegkedh, aelkedh, baetsedh*. Jalhts haaman jallan man daamtaj objeekte báata, dellie Hasselbrink (1981) gujht veerbaemine dam bieje me læjhkan. Jalhts ij leah gaajhken aejkien objektine tjáenghesne, dellie dotkemegaaltijh duvtelemine haemie objekttem maahta utnedh, dah jis dah minngemes raajesh (305)–(306):

(300) *кӧ̌-ššie STO·kho:amǰde P̌ò̌ t-à jih Čiχk'enε STÁDε-rättàn* (Ill.) ***u·ššöd'ε:màn*** (Ill. Gerund), [...] (EL/KA)1957: 138)

(301) *MEn so ušsetim, ačim vuostak mennet datneb vieč̌et jeh supcstit dütne, guktie datne boata* ***dairemen***; [...] (JQ)1924: 288)

(302) *So böti* ***gulemen***, *juktie dihte nieide, mab li satne nárrema sütne moarsene*, [...] (JQ)1924: 304)

(303) *snurbe njeánaan jis bájkaa, buvdse sjáddaa bár* ***gásjn'emen***; *dállie saadg'eme sjáddaa* (GH)1981: 1220)

(304) *TiHtε ȟe·r·ǩie P̌acà* ***č'õ, v·č'č'emεn*** *đjssε*. (EL)1941: 334)

(305) *goádaan tseegg'h* *tjaadjem* ***liënemen*** (GH)1981: 851)

(306) *aalg'üveh* ***tjööjk'emen*** *buvdsem* (GH)1981: 1336)

Jih minngemes raajese, adjektijven bealesne tjáádtje, eevre goh dihte siejhmebe infinitijve aaj darjoeji evtebe boelhkesne. Soemengielesne dovne seammaligke, sáemies adjektijvijste mejtie Karlsson (2009: 247) muana: ‘hijven’, ‘náake’, ‘háakan’ jih maam áarjelsaemiengielesne aaj gaavneme ‘riejries’:

(307) *Manne riejries* ***vu elkemen***. (KB)1994: 48)

Minngemes grammatihkine barre åvtese båteme infinitijven *-men/-mman* lea “seamma ulmie” goh infinitijven, ihkie idtjin ryöktehke jiehtieh dihte veerbehaemie. Jih daelie gujht aaj vuajneme ij leah seamma ulmesne gih. Guktie bijjielisnie moenesovvi dellie dan adverbijaalebe “pliere” jih funksjovne, men annje gujht goh veadteldh adverbijaale jih infinitijve.

5.1.4 *-mistie* infinitijve

Dellie mubpie haemie aaj mij *-men/-mman* haemiem mojhtestahta, maaje ij badth åarjelsaemiengïelesne maam veerbe-staatusidie åådtjeme, men mij læjhkan seammaligke vihties veerben komplemeentine dååpede: *-mistie*, mij maahta finihthe veerben bealese *orrijidh* båtedh. Vihties gujht dan aaj maadtoe dehtie verbalsubstantijven elatijvehaemeste. Jis aadtjetje haemien bijre ussjede dan ulmien lij ‘gïehtelimmien sijse’, dellie gujht daan haemien ulmie vielie goh ‘gïehtelimmien sistie’:

(308) [...], *gusse miesieh urrejeme njammemistie* (GH1981: 824)

Saaht guktie dellie haemien maadtoe verbalsubstantijveste, men mah sån nuekies guhkelde destie gïerehtovveme guktie gåarede infinihte haemine dam gåhtjodh – edtjem daelie gïetedalledh. Jis soemengïelese vihth jarka, dellie daate åehpie goh ‘gålmeden infinitijven elatijve’ (Ylikoski 2003: 212). Vuelelen soemengïeleste raajese:

(309) *Silja lakkasi itkemästä.*
 Silja orrijidh.PRT.3SG tjeardh.3INF.ELA
 ‘Silja orriji tjeardh.’ (FK: 245)

Noerhtesaemiengïelesne gidtjh aaj daan vaastoe naa guhkiem gujht infinitijvine åtnalgamme, jih vihties sijjem badth aaj åtna dennie daaletje gïelebuerkiestimmesne goh ‘mubpie infinitijve’, maam Ylikoski (2009: 36) sårne dovne Bergsland jih O. H. Magga joe sov åvtelen lin dam gohtjeme. Minngelen satne vuesehte daate noerhtesaemien vaastoe *-mis* dååpede goh komplemeente veerbi åvteste man ulmie nimhtemes konteekstesne ‘ij maam darjodh’ destie maam veerben (infinitijven) gïehtelimmie soptseste. Nuhtege daejredh noerhtesaemiengïelen vaastoe *-mis* ij barre akten veerbese komplemeentine, tjeajne jeenjebidie aaj.³⁰ Daase veadtam mij åarjelsaemiengïelese relevaante, vihties; gosse noerhtesaemien dam utnieh goh komplemeente veerben baalte *heitit*, åarjelsaemien

³⁰ Dagkerh veerbh goh: ‘orrijidh’, ‘nærhtodh’, ‘billedh’ jih ‘vååjeldedhtedh’ (Ylikoski 2009: 36).

‘orrijidh’, veartesh (310). Dan jis vuelelen eevre seammaleejnes jaarjelsaemien raajese seamma sisveginie (311):

- (310) *De heittii arvimis.*
Dle orrijidh.PRT.3SG abrodh.2INF.LOC
‘Dellie orriji abrodh.’ (AA&Y: 39)

- (311) *gusse abraa jah urreje abruomistie jäh böövd’ije, dällie aaj muonjetinnie gättjuoj*
(GH1981: 824)

Naemhtemes raajesh veerbigujmie *orrijidh*, *galhkedh* jäh *sluvhtedh* gäävnesieh jaarjelsaemiengielesne. Maam vuaptan sjædta jäh mij gëltege daejnie; juktie jeenjemasth vääjnoe goh barre daej veerbi bealese bætedh. Vääjnoe gujht goh bääta varkebe juhtien dan vihties veerben gääjka *orrijidh*, goh mij luvnije sïejhme ahte verbalsubstantijve dorjeme. Geahtj vuelebe raajesidie:

- (312) *Ij dihte orriih huhtiemistie.* (AJ1993: 19)

- (313) *mi·ñ`ñemus Pi·ejjien, KuH liepuw Ka`AaKqmq rårkkiemi:stie, Tεllie [...]*
(EL/KAJ1957: 192)

- (314) *d’itte juv loonje galgeme vaaddjiemistie* (GH1981: 554)

- (315) *sō šlūhti juoikemistie.* (IH1887: 164)

- (316) [...], *kussie iehkete šattā jah šlūhtij toaruomistie, [...]* (IH1887: 142)

Jäh dle tjeajne aktem gaavneme gusnie *-mistie* seammaligke guktie *-men/-mman* kompleementine däämede adjektijvese *riejries*. Jäh daagka veele vuajna semantihkes/ aspeektijes joekehtassem tjimkesligke illustreereminie guktie dihte akte mubpien molleth-haemie. Veartesh vuelebe raajesem jäh mohtedh isketje raajesinie:

- (307) *Manne riejries vuelkemen.* (KB1994: 48)

- (317) *Gosse lea riejries buhtjiemistie, dle dah dan sijse tröörieh.* (L.M.Magga A314: 26:55)

Daagka bijjege vihtesje guktie dihte voestes buerkeste “gähtelimmien sijse” jäh mubpie jis buerebe “gähtelimmien sistie”. Guktie noerhtesaemiengielesne vääjni, dellie dovne badth soemengielesne aaj jeenjebh veerbi ävteste kompleementine (geahtj Karlsson 2009: 245). Dam ij Leah aelhie jaarjelsaemiengielesne goerehtalledh, men Lagercrantz gujht aktem

tjaaleme gusnie eevre jeatjah veerben bealese dalva, *seakodh* j̄ih *-mistie* haemien objeekte tjeajne badth aaj:

(318) *Dioṭe huṭ le sōk'omε Gūorsiest'satsieB juuk'ámestie* (EL1923: 62)

Gaajhkide mejtie gaavneme – ajve geektenlihtses veerbijste. Bijjebe lea aajne raajese gusnie dovne jeatjah veerbese komplemeentine j̄ih objeektem átna, ij leah læjhkan munnjan tjarkemes daejrehteminie dihte *-mistie* naan veerbehaemie. Men guktie don daan aejkien j̄æjhta vihties veerbi baalte *orrijidh*, *galhkedh* j̄ih *sluvhtedh*. Maam vihtiesligke maahta jiehtedh, dellie ij leah s̄an *-mistie* seamma ḡahkese dabpanamme dehtie verbalsubstantijveste goh aadtjetje haemie *-men/-mman*. Dihte dannasinie *-mistie* geekten aejkien tjuvtjiedimmiepronovmeninie j̄æjhteme j̄ih jallan objeektine tj̄aenghkesne v̄aājnesisnie. Daah geekte vuelebe raajesh stijvenligke vueptiestehtieh guktie *-mistie* muvhtene j̄æjhta. Dihte voestes (319) j̄ih mubpie (320) barre goh d̄aemedeminie goh annje verbalsubstantijvemaadtoem utnehteminie, jallh jis: ij attribuhtijve *dehtie* seammaligke goh veerbegenitijven attribuhte *akten* veerbeparadigmen s̄ijse vualkeme d̄aereden.³¹ Men raajese (321) jis gujht tj̄ielke veerbehaemine j̄ih infinitijvine d̄aemedeminie:

(319) *ḡalk.əm.ə d̄ähtie manalakiemištie* (KB1946: 232)

(320) *Men dle beanneste, ḡærreste dan tjarke j̄ih jeahta ahte ij satne āajsoeh ḡannah orrijidh d̄ehtie jovkemistie.* (LMM2016: 52)

(321) *Aandaa s̄lyvt'ije gaamegh goāraamistie* (GH1981: 1201)

Jalhts geerve vihtiestidh guktie bijjebe haemiem *-mistie* galka defineeredh, dle gujht læjhkan ḡieltege daah geekte haemiej *-men/-mman* j̄ih *-mistie* mohteden veartasjidh. Numhtie guktie *aelkedh* j̄ih *orrijidh* v̄aājnoeh j̄j̄tsh kaasush s̄ijhteminie veeljedh j̄ih mij dan tjarke d̄æjpa ahte dihte verbalsubstantijven sojjeldh haemie maadtoste ḡahkele. Dihte *-men/-mman* haemie vihteste dejnie numhtie s̄j̄idteme, j̄ih *-mistie* guktie akt dam daejrehteminie.

Noerhtesaemiengieleste dle vuajna joe naa guhkiem infinihte haemine orreme. Åarjelsaemien haemie v̄aājnoe barre goh tjarkebe j̄j̄tse maadtoem utnehteminie gustie dalveme, j̄ih maam dellie ussjedem guktie haemiej morfologijes gietjijste vuajna – åarjelsaemien j̄j̄tse guhkies kaasusegietjieh tjarke stijreminie. Daate jallan barre daejtie haemide veadtaldahkesne,

³¹ Lohkh dan bijre vuelielisnie, boelhkesne 5.2.1.

seamma hip joe byjjebasse baaateme jeatjah haemijste aaj mejtie manne daennie barkosne uvtelamme veerbehaemine klassifisieredh. Barre goh dom isketje moeneme *-me/-mmie* partisihpem, jallh veerbegenitijvem *-n*, maam gïetedallem baaetje vueliekapihtelisnie jis. Maaedtieh haemieh daejstie vaaajnoeh produktijve gaertjies semantihkes veerbedaaehkien sisnjelen – jïh haemie *-mistie* jis geektenlihtses veerbijste.

5.1.5 Iktedahke

Daesnie manne INFINITIIVH gïetedalleme, jïh dejtie golme haemieh meatan. Manne aktem baajeme goerehtaph: *-den/-dijten/-dijtan*, maaje daarjelem dan aaj galka sijjie systeemesne. Eelkim *infinitiivine -dh/-didh* mij aarjelsmaaregen vaastoen mietie *-jh/-dijth* jïh man gaajhkh dah infinitijven aejviefunksjovnh daemiedidh goh subjeekte, objeekte jïh veadteldh adverbijaale. Dan argumeentefunksjovne nimhtie dihte nomeenidie aaj tjaaadtje. Dihte produktijvemes infinihte veerbehaemie jïh gaajhkh verbaale modifikatovrh utnehte, dan ij guktie gaannah naan seammaplïeres haemie dam aejhtieminie. Dan haemien nuelesne vuesiehtim guktie infinitijve jeenjemaasth komplemeentine naan modaale finihte veerbese jïh gusnie finihte veerben subjeekte infinitijven ageente. Vuesiehtim gujht aaj gosse objeekteinfinitiivine daemedede – konstruksjovnesne gosse finihte veerben objeekte infinitijven ageentine sjædta. Infinitijve muvhtene dotkemegaaltijisnie finihte veerbehth, jïh dellie dan ulmie barre goh luvnije veerbide *galkedh, edtjedh, tjoeredh* komplemeentine tjaaadtjeme. Soemen- jïh noerhtesaemiengïeelse plirkehtim vuaptan sjïdtedh systeemem dej adverbijaalebe infinitijvi bijre, jïh destie jis Hasselbrinken buekteeme haemiem *-men/-mman* vihth baaastede systeemes tsaakeme: dihte jis funksjovnine gaavnoes goh objeekte jïh veadteldh adverbijaale. Jeenjen aejkien komplemeentine svïhtjemeveerbi aavtete jallh jeatjah mah gïehtelimmien aalkovem buerkiestieh, vuesiehtæmman *aelkedh*, destie dam jis adverbijaale ulmine. Ij Leah seamma produktijve goh voestes moeneme infinitijve, men dihte objektigujmie gaavnesovveme. Daan haemien baakt orre infinitijve *-mistie* aadtjeme tjaangedh barre goh *-men/-mman* mollehth-haemie, man aaj adverbijaale ulmie jïh mij bïeseme juktie seammaligke daemedeminie, barre jeatjah vihties veerbi aavtete daamtaj komplemeentine goh *orrijidh* jïh *galhkedh*. Dan aavtete dan adverbijaale ulmie vielie buerkeste “gïehtelimmien sistie”. Ij Leah daate gih verbaalevuepsiej sisnie veaksahkommes, men dihte gaertjies daehkien sisnjelen jïh maam maahta tjirkedh – geektenlihtses veerbijste sjïdtedh. Naemhtie daate aaj opasiteetekriterijumen mietie marginaale haemine systeemes tjaanga.

5.2 Veerbegenitijve -n

Daennie vueliekapihtelisnie tjaalam jaarjelsaemien loeves adverbijaale veerbaemien bijre, mij jaarjelsaemien aajne konveerbe: veerbegenitijve. Seamman- jih golmenlihtses gietjie: -n.

(322) *Dle dihte muadt'aajja bāata guektien juelkien vaedtsien.* (LMM2016: 87)

(323) [...], *bööti gujht svimtjerdn dohk' diekie dam dueljiem.* (EHB&KB1993: 39)

Dan raajan goh Bergsland jijtse voestes grammatihkem tjeeli, dellie veerbegenitijve infinihte veerbine moeneldahkesne gaajhki dotkiji systeemine. Lagercrantzen (1923) systeemine goh *Verbalumstandswort* jih Hasselbrinken (1981) systeemine jis *Modalis*. Bergsland (1946) voestes grammatihkesne gāavnese goh (*verb*)*genitiv*. Idtji Bergsland (1994) seamman tjoelkehke dam infinihte veerbine gāhtjoeh mubpene grammatihkesne, men vāājnoe gujht desnie aaj biejeme “verbformer på -n” jallh “mātesform på -n” veerbi āejviehaemiej paragraafen nualan (Bergsland 1994: 90, 71). Magga & Magga (2012) tjeajne daentie veekeste sveehkestamme. Dej guaktaj grammatihkesne dihte seerkeldahki kapihtelen nualan dalveme jih destie dam adveerbine dam utniejāegan mij veerbijste seerkesovveme (Magga & Magga 2012: 168). Numhtie eakan veerbsojjehtimmine dam vielie veejnien. Ylikoski jis seamman baalkam guara jih deverbaale adveerbine haemien gohtje, jalhts muana seamman vaastojde utnieh veerbegenitijvine jeatjah saemiengēeline (Ylikoski bāet.: 17).

5.2.1 Konveerbe vuestie adveerbe

Edtjem aelkiestidh vuesiehtidh mannasinie buerebe veerbegenitijvem raerhkedh dejstie jeatjah adveerbijste. Konveerbem Haspelmath (1995: 3) naemhtie defineerie: “*a nonfinite verb form whose main function is to mark adverbial subordination*”. Ylikoski (2009: 30) jis lea dovne mojttestahteme man vihkele mujhtedh; konveerbe dāāpede goh loeves jallh veeljemes adverbijaale modifikatovre jih ij leah obligatoriske. Men gosse galka seerkemem jih sojjehtimmiem joekehtidh daagka, dellie ij leah adveerbi badth naan vihties morfologije mestie vuajna konveerbe joekehtadta. Geervebe gujht gaavnehtidh gogka raaste jāhta seerkeldahki jih veerbaemiej gaskem gosse dejtie adverbijaale funksjovvide veartesje, juktie adveerbe hip aaj maahta veeljemes lihtse. Men goh Magga & Magga adveerbine dam beejigan jih bijjietjaalegen nualan “mātesadverb” (= vuekie-adveerbh, m.l.) rijtigan, dle dan nuelesne aaj jeenjebh dagkerh mejtie vuekie-adveerbine gohtjeme, destie vihth lægan giettijste dejtie raarkeme vijhten kategorijen sijse: a) *-laakan, -ligke, -leejne*, v.g. *jāasoeh-laakan* b) *-ode*, v.g. *jāasode* c) *-n*, v.g. *plaahkan* d) *-n*, v.g. *laavloen* e) jeatjah adveerbh, v.g.

soelke (Magga & Magga 2012: 78–80). Daejstie dle eeremes geekte dāehkieh mah vāājnoeh mubpijste joekoen jīh daej nualan reakta sjiehth gænnah. Dīhte voestes haemien gietjie *-n*, v.g. *plaaḥkan*, jīh mubpien jis haemien gietjie aaj *-n*, v.g. *laavloen*. Vuekie-adveerbh, dah gelkieh maaje buerkiestidh man vuekien mietie jallh guktie giehtelimmie jāhta. Jīh dam golh minngebe gujht dorje: *laavloen*. Men jis goevlele magkeres attribuhth dah vaeltieh, dellie dujstie jeatjah vuekie-adveerbijste joekehtedtieh dagka. Jis dah luvnieh vuekie-adveerbh seamma daltesisnie goh dah jeatjebh, dellie sih byöreme graads-adveerbem maah teme jītse uvte dijpe me. Men eah sih badth vaeltieh, raajesh yōjtete sjidtieh:

(324) *Dīhte vaadtsa dan öövre jāasoeh-laakan/ jāasode/ plaaḥkan?/ *laavloen/ soelke.*

Vaaltam minngembem voestegh digkedem: *laavloen* – jīh maam daehtie gietjeste veerbegenitijvine gāhtjoem. Dan haemien uvte ij daennie dotkemematerijaalesne gujht mij graads-adveerbide tjaangeme. Maaje ij dagkeres attribuhte, dellie haemien jītse joekoen attribuhte mij jeatjah jis adverbijaale haemiej āvtelen ij tjāadtjoeh. Aajne attribuhte mij dan jis; *akten*:

(325) *tjuājgaa akten sjkārr’eten* (GH1981: 1165)

(326) [...], *tlje ruḥtem ḳoatan aktn ḳēāran āhḳan supcstet*, [...] (IH1886: 77)

Bergsland lij aaj seammam vihtesjamme *akten* lij veerbegenitijven aajne dijpe mes attribuhte. Dīhte kongruenselihtse *akten* mij akt mij verbaale genitijven jīh nominaale haemiej lea seamma, jīh maadtoe ij vāājnh akkusatiyvem jallh jeatjah gih attribuhth utnedh (Bergsland 1946: 176). Ihkie daate mij akt mij nominaale haemiej jīh veerbegenitijven lea seamma, ij Leah badth fenomeene dannasinie mij nominaale haemide veadtaldahkesne gænnah, seamma jis ledtjie aerpie destie. Mojhtestahtam teorijekapihtelisnie vāājni seamma attribuhte noerhtesaemien veerbegenitijven āvtelen aaj, mohtedh raajesem (3). Attribuhte *akten* jītse juelkiej nelnie tjāadtjoen dejnie ulmine ‘iktesth’, men mij barre veerbegenitijven uvte.

Jīh dle mubpie jis haemie: *plaaḥkan* maam aaj stoere digkiedimmes aamhtesinie luvnem maah teme jārrehtidh. Daate veerbegenitijvese plīeresadtje, dovne guktie dan aaj gietjie *-n*, veerbijste sjidteme jīh jītse adverbijaale funksjovnen tsegkie. Geahtjh raajesem (327) gusnie veerbem modifjeerie. Læjhkan sagke daamtebe barre goh (328) jīh (329):

(327) *Idtji slærresne gællan bætieh. Idtji slærresne tjahkan bætieh. Idtji slærresne vealan bætieh. Guktie bøøti?* (EHB2000b: 82)

(328) *Såamesh jis daan buaradahken ålkene guenhtie gællan balvh giehtjedeminie, ryökneminie.* (AJ2000: 103)

(329) *τῆλλιε μὰνὰ ψῦ·jnà čāppies κqρ^htām k̄āwñàn Tqj STĀlāj k̄ō·ùt`sn, [...]*
(EL/KAJ1957: 163)

Eah barre Magga & Magga (2012) gieh juste seerkeldahkine vuejnieh dam, Bergsland (1946) gujht aaj dej guaktaj åvtelen joe. Jalhts tjoerem gaertjiemdidh daagka, dle lea daerpies soptsestidh jallan raaste veerbegenitijven jñh daan haemien gaskem dan tjjelke gih. Men mij vååjnoe – dellie dah mubpieh jeatjah veerbijste sjidtieh barre goh veerbegenitijvh. Mearan jeenjñh veerbegenitijvh svñhtjemeveerbijste – dellie daah veerbh jis dejstie mah soptsestie d.g. ‘stilling’. Dah mubpieh *-n* haemieh eah dannasinie sjieht vuekie-adveerbine buerkiestidh, men mah sån sjiehtelåbpoe d.g. ‘stillingsadverb’. Jeatjah mij daejrehteminie mij geervebe daejgumie, dihte dannasinie jaehkemes teoriye luvniye dah seammaligke dorjesovveme barre goh veerbegenitijvh, barre naan veerbijste sjidteme mah eah vielie gåavnesh daaletje baakoevåarhkosne. Bergsland (1946: 176) golh tjaala gosse plirkehte haaman *tjåadtjoen*, dellie ij maehtie vuejnedh gåabpa gåabpa, juktie dellie “faller nomen og verbum fullstendig sammen”. Lagercrantz (1923) gujht ij vuejnieh dam aktem haemien dan guhkelde mubpeste. Satne gidtjñh buerkeste; goh viehkieveerben predikatijve dellie haemie buerkeste “einen Zustand”: *Manne leab tjahkan jiermestalleminie* [...] (= d.tj.), men sagke siejhmebe dellie finihthe veerbem modifijeerie goh “Umstandsbestimmung der Art und Weise”. Akte raajese sov: *Dihte bööti vaarren mov morhte* (= d.tj.). (Lagercrantz 1923: 65). Jeatjah baakoejgumie idtji anneh Lagercrantz joekehth dam geektem. Saaht dle guktie, jalhts dan geekten haemien luvniye seamma maadtege, dellie daennie tjaalegisnie Magga & Maggam (2012: 79) goerem jñh adveerbine buerkestem. Vielie dotkeme luvniye daerpies maehthedh argumentasjovnem duvtedh.

Mij bööremesligke konveerbem joekehthe dejstie adveerbijste; læjhkan mij jeatjebe. Dah jis dah adverbijaale modifikatovrh jñh akkusativveobjeekth.

5.2.2 Loeves jñh veeljemes adverbijaale veerbe

Semantihke-ektievoete infinihte haemien jñh verbaale maadtoen gaskah ryöktehke.

Veebegenitijvh gidtjñh vaestiedie guktie dihte svñhtjemevuekie jallh guktie giehtelimmie jáhta – giehtelimmie mij jeatjah giehtelæmman veadtaldahkesne jñh mij seammásienten

juhtieminie (Bergsland 1946: 175). Jeatjah baakoejgumie dichte jeenjemasth raajesen äejvieveerbem modifijeerie, jih buerkeste guktie raajesen äejvieveerbe juhtieminie vuj guktie jeatjah giehtelimmie disse veadtaldahkesne. Dichte veeljemes veerbehaemie eevre goh konveerbh gelkieh. Vueleben raajesistie maahta gaajhkide veerbegenitijvide destie dijpedh, dichte lijhke baatsa guarkemes raajesinie:

(330) *Maahta goh ledtie bātedh **soejen** sāemies bijjies jaavratjasse jallh bātedh **bāssoen**, **klipmen** naan loeves-maehkien sjālJose guktie maanah bienjh barre tjoeverieh **hispen** baataradtedh.* (AJ2000: 66)

Evtebe vueliekapihtelisnie, dellie vāājni infinitijven aaj adverbijaale funksjovne, jih goh veadteldh adverbijaale. Daagka konveerben funksjovne maahta mojhtestehtedh dan infinitijven, mearan infinitijve lij veadteldh, geajtjh vuelebe (331), dellie veerbegenitijve buerebe loeves jih veeljemes haemie (332):

(331) *uHċē mânà Kù·èc`alä ĆjrrġH Kò·ùt`iem jih wŷä·l^akà **pāHkànjit** SKO`jjsä.*
(EL/KAJ1957: 157)

(332) «*mi tihthe u`če pieñen oijjit, jihthe (ikke) wuālkā mannešte **pāhkanen**?*» (IH1886: 119)

Voestes raajese (331) soptseste **mannasinie** vualka: ‘dichte vualka **edtja** paahkanidh’. Mubpie raajese gusnie konveerbe jih veerbegenitijve jis tjāadtjoen, desnie lea ulmie **guktie** vualka – dichte loeves jih veeljemes.

Jis veartesje magkeres veerbh veerbegenitijvh modifijeerieh, dellie jeenjemes aejkien jijhtieh finihte veerbi baalte daejstie veerbijste: *bātedh* jih *vuelkedh*. Men dovne badth jeatjah veerbijste ihkie eah seamma daamtaj, v.g.: *vaedtsedh*, *baetsedh*, *tjoejkedh*, *feeredh*, *juhtedh*, *hajkedh*, *rohtedh*, *dalvedh*, *dāalvodh*, *minnedh*. Finihte veerbh daejstie aaj jeenjemes aejkien preesensisnie (333) jih preteritumesne (334) tjāadtjoen, men vuelelen dovne akte finihte veerbe imperatijvesne aaj maam veerbegenitijve modifijeerie (335). Jih minngemes kaanna vielie goh adveerbine nuhtjelge:

(333) *manne daqnem akten **tjarmeden** doālvaam* (GH1981: 1307)

(334) *Baakoeh mejtie dovletje saemieh jijtsh noeride **vaarohnten** jeehtin.* (AJ2000: 35)

(335) *b^eējje`n n^eē₂dē₂: “wŷōj₂et wŷōj₂et ak`t₂ **huik`sn**; [...]; wa`tze`^h, wa`tze`^h, **wŷōj₂eht₂!**”*
(BC1942: 37)

(336) [...] *dellie gujht sijhtim edtjies guarkejh reakta, ahte Jupmele, Jupmele jeehti Abrahamese edtji vuelkedh, noerhki, goh **noerhken**-masten ahte edtjeh, ahte edtjies veelkedh.*
(S.Rutfj. A249: 26:45)

Men guktie moenestim, dellie veerbegenitijvh äejvieveerbem modifijeereminie, dannasinie maakta dovne jeatjah infinihte veerbh modifijeeredh. Naemhtie juktie åarjelsaemien verbaalesne maakta oktegs infinihte veerbehaemie, finihthe veerben namhtah. Raajesisnie (337) jïh (338) perfektijve partisihpem modifijeerie, jïh raajesisnie (339) jïh (340) infinitijvem. Minngemes dle gusnie veerbegenitijve dovne progressijvem modifijeereminie (341) jïh (342):

(337) *dihta boåtäm.ə **gâlg<ən** juhk.əm* (KB1946: 175)

(338) *Ij Leah gujht rovnege, såamesh Leah Joe åarjese vualkeme **eejehten**.* (AJ2000: 92)

(339) *Vuoss ierāsn barā åktān **ñak<ən** algjestijt bühčəjh.* (KB1943: 206)

(340) *Aajja **sovken** viermieh-skiedtjide siektjedh.* (ÅV&HBB2009: 28)

(341) *Ålma **tjoejken** gielh vaaksjoeminie.* (ÅV&HBB2009: 28)

(342) ***Eejehten** vaedtsieminie
giesiebiejviebaelien
sjovhlestēn, goltelen
eatneme jielieminiē
[...]* (GK1987: 18)

Veebegenitijvh eah Leah vihties sæjjan veadtaldahkesne, dah gidtjeh maehtieh raajesen sisnjelen sertelgidh. Jalhts vääjnoe goh dan “åejviebaakoetseegkeme” nemhtie guktie veerbegenitijve bääta åejvieveerben minngelen, (343). Dle maakta veerbegenitijvem aaj åejvieveerben uvte, (343):

(343) *Jïh dle Klaase vöölki **dåereden** väälese dle mænngan goh limh galhkeme dej moerigujmie.* (LMM2016: 106)

(344) *Jïh dellie saemien daanhtsoje aaj bääta edtja vuesiehtidh guktie maakta vääjnedh gosse saemien tjoejenassen mietie **daanhtsoen** svæhtja.* (AJ1997: 46)

Jijtjehke veerbegenitijve ij maehtieh gaajhkijste veerbijste sjïdtedh, seammam jeenjebh dotkijh aaj muenieh (Bergsland 1946: 167; Nickel & Sammallahti 2011: 67). Ij Leah gujht eevre seamma produktijve goh v.g. dah predikatijve partisihph jallh infinitijvh. Dah aktijve veerbijste sjïdteh, men jeenjemes aejkien intransitijve veerbijste dah. Transitijve veerbijste maaje gujht aaj, barre sagke sveekebe jïjhtieh. Dïhte dannasinie magkeres veerbijste

veerbegenitijvh sjiddieh. Dam dâehkiem mejstie veerbegenitijvh sjiddieh gidtjh tjuara gaertjiemdidh. Vuelelen geekten haaran veerbh juakeme. Voestegh dagkeres veerbh mah svihtjemem buerkiestieh, d.g. ‘uttrykker bevegelse’ (Magga & Magga 2012: 80). Geahtjh (345). Jih dle dah veerbh jis mah eah reakta svihtjemem, men læjhkan giehtelimmiem buerkiestieh mij seammasienten juhtieminie, geahtjh jih mohtedh (346). Dah jis gaajhkh kontinuatiijve jih duratijve veerbh:

(345) *Hinta bāata klaahkesten ~ haelehten ~ hajken ~ voejen ~ jārren ~ njaaken ~ goegkerden ~ tjarmen ~ njāalvan ~ vuejien ~ mollen ~ smuvvelen ~ tjoejken.*

(346) *Hilje vōölki geehpen ~ föörhkeden ~ tjearoen ~ soptsesten ~ njæjhkoen ~ simmen ~ tjalkeden ~ gesjnien ~ mujjehten ~ gosseden ~ laavloen ~ hojhkesen ~ raampelden ~ onderden ~ jorpenadten.*

Dagka bijjege lij subjeekte dovne ALMETJE. Vuelege jis subjeekte BOVTSE, geahtjh (347) jih dle geekte raajesh (348) jih (349) gusnie subjeekth AATH:

(347) *Bovtse vōölki tsuvvien ~ goetsen ~ guepmerden ~ leajpesken ~ gorkesen ~ rāavken ~ saaren ~ tjaarhven ~ rahtjen.*

(348) *Dihte alvas-laakan gāvloes gosse pluevie bāata donterden tjaetjien nueleste.*
(JJ2016: 27)

(349) *Voenen bievlegeajnoeh vuelnie baetsieh tjaahpesjen, [...] (A)1997: 101)*

Men jalhts gaertjemde naemhtemes veerbide, dellie veerbegenitijve prinsihpesne produktijve daej veerbearhti sisnjelen. Jis lusten diete goevlele artihkelasse maam Ole Henrik Magga (2013: 85) tjaaleme jih gusnie âehpiedahta âarjelsaemien dan gellie veerbh mah buerkiestieh dovne svihtjemem jih tsiehkien, d.g. ‘bevegelse og tilstand’, v.g. man veljies veerbh gâavnesieh mah mâedtieleejne buerkiestieh barre guktie vaedtsedh. Sov gaavneme baakoeh bijjelen 60 veerbh disse. Dah veerbh, tjaala, eah Leah seerkeldahkh seamma maadtoste, men dej badth jÿtsh roehtsh. (Magga 2013: 85). Jis daam veadta veerbegenitijven aamhtesasse, dellie luvnije ussjedimmes ahte daah veerbegenitijvh luvnieh gujht prinsihpesne produktijve dan kategorijen sisnjelen. Naemhtemes veerbijgumie âarjelsaemien ryjhkehke, jih doh moeneme baakoeh jis barre guktie vaedtsedh. Men maahta sãn numhtie daate veerbegenitijveprâvhkoe annanamme sagki. Maahtoe naemhtemes veerbi bijre sãn barre veaksahkommes voestesgieles gieleguedtije almetji. Dah gujht vienhtemisnie haerrehtje gaarvanidh dagkerh baakoeh jih dubpiebasse nâhkedh – jih daate veerbegenitijveprâvhkoe dejgumie. Mij gieltege daagka moenestidh Ylikoski (2002) vuesiehtamme dovne

noerhtesaemiengïelesne daate veerbegenitijveåtnoe dan sagki ånnamme guktie jeatjah urrebe konveerbh dan sæjjan tjaangeme, mej maadtoeh bætieh dehtie verbalsubstantijveste. Satne daelie åtna veerbegenitijve barre daaletje noerhtesaemiengïelesne gååvnese leksikaliseereldh jiehtieginie, ij Leah gænnah produktijve gaajhkijste veerbijste jïh dagkere morfosyntaktihkes væhtah goh objeekth faeties. Guktie ij satne utnieh dihte gååvnesh vielie daan baaletje veerbesysteemese, men dihte ovproduktijve dåehkie deverbaale adveerbijste (Ylikoski 2009: 39). Jalhts im Leah noerhtesaemien veerbegenitijvh goerehtalleme, dellie leam jueriedisnie mejtje ovtetje infinihte haemie dennie seamma adverbijaale funksjovnesne, praadesth seerkeldahkine sjædta juktie ij Leah vielie seamma produktijve. Men Ylikoskin baakoeh læjhkan gieltege jïh jeenjem sårne dan bijre guktie giële åvtene jïh naemhtemes væhtah giëleste gåhkalieh. Daate vuesehte, jïh maam maahta gellie infinihte haemiej bijre jiehtedh, dehtie mehtie gaaltijstie ohtsede jïh magkeres vuajnoe produktiviteeten bijre lea – sagki stuvrehte mah haemieh baetsieh dan infinihte veerbesysteemese. Daennie goerehtimmesne mesnie im Leah man tjarke urrebe giëlem goerehtalleme, gujht vååjnoe annje numhtie daate veerbegenitijve infinihte veerbaemie daan tjaalegen gaaltijinie.

5.2.3 Jeatjah funksjovnh jïh veerbegenitijven komplemeenth

Eevre guktie perfektijve partisihpe jïh progressijve meehtin: goh geekte seammaleejnes haemieh aktesne modifijeeredh seamma subjeektem, dellie veerbegenitijvh aaj geekti maehtieh bætiedh iktemearan seamma åejvieveerbem modifijeeredh. Mohtedh raajesidie (27)–(29) jïh (70)–(73) vuelebe raajesigujmie. Daam fenomeenem maahta guarkedh goh aerpie maam dehtie veerbeparadigmeste åådtjeme, finihte veerbh gidtjh aaj geekti maehtieh tjåenghesne tjåadtjodh dan seamma subjeektese. Seamma fenomeene gååvnese dovne konnegatijven haemie.³² Vuelelen veerbegenitijvh geekti bætieh iktemearan:

(350) *buvdse boådaa hajgen saaren siëjb'ste* (GH1981: 1104)

(351) *vaččieh åktan suptastan ramb-aldan bájjasä* (KB1946: 275)

(352) *So uite jämek bötin lavluen juoigen, juktie lie dellie sije akteb jämekeb jienebub oččema.* (JQ1924: 300)

(353) [...] *jah bætieh gujht minngesne pollerten valkesen.* (PS/KB2016: 122)

³² Vuesiehtæmman raajese konnegatijvigujmie:

[...] *guktie idtjim måjtijh vuartesjh geeht dujtie bovtside,* [...] (PS/KB2016: 121)

Dah bijbebe vuesiehtimmieh daejriehtieh veerbegenitijve infinihte veerbe, ij goh mij adveerbide. Aarjelsaemien åejvieveerbh jeenjjen aejkien nimhtie dååpedeminie. Seamman vuelelen vuajna gosse haemien dovne jÿjtsh adverbijaalh. Vuesiehtimmieh eah Leah gellie mejstie vihtesje dah adverbijaalh veerbegenitijvide modifijeereminie. Sveeki gujht dalleggh vuepteste gåabpa veerben adverbijaalh, finihthe veerben vuj infinihte veerben. Lijhke gujht gÿlle akt gaavnemisnie, gusnie vihties jÿh tÿjölkehke veerbegenitijven adverbijaale lea. Voestes raajesistie (354) mahta pryövedh barre veerbegenitijvem destie dÿjpedh – raajese dillie yöjtete baatsa: **jÿh vualka åelkien nelnie* [...] (= d.tj.), geajtj vulebem jÿh mohtedh, jÿh seamman mubpiejgumie:

(354) [...] *jÿH wÿä·l^akà ðv·lkiē ñēlnie kÿē·ttiē.* (EL/KAJ1957: 153)

(355) *Dle dÿhte niejte vualka vuejien dejnie råantjojne doj eejhtegi gåetien gåajkoe.*
(EHB&KB1993: 57)

(356) *kallqā poatā ai koqtete ruónčena vuejien.* (IH1886: 30)

(357) *mānnāñā mułñān boāta* (KB1946: 175)

(358) [...] *juktie beetsimen nossedēn dejnie raajrojne jÿh dle båetien våålese dan jaavran.*
(LMM2016: 34)

Muvhth jis vuesiehtimmieh aaj gååvnesieh gusnie vihties veerbegenitijven lea objeekte. Dah veerbegenitijven vuesiehtimmieh mejtie leam gaavneme, jeenjemes intransitijve veerbijste. Barre muvhtene dah maehtieh transitijve veerbijste, jÿh dannasinie eah Leah gellie naemhtemes raajesh objektigumie åvtese båateme. Mubpie vaestiedasse mannasinie numhtie: objeekte daamtaj resultatijve gÿehtelimmiem vadta, buerkeste naan gÿehtelimmie mij joe tÿjirredahkesne – modte veerbegenitijve jis mij kontinuativje ulmiem gidtj. Gÿlle akt gujht læjhkan gaavnoes. Dah aajne mah daan geatjan jæjhteme jis nÿjelje, veerbijste: *guedtedh, lijrehtidh, dåalvodh, giesedh*. Vulebe raajesistie (359), destie aaj veerbegenitijvem pryövedh destie dÿjpedh – raajese yöjtete baatsa: **dillie båata akten aejkien lyövles maajsam*, geajtj vulebem jÿh mubpide:

(359) *dillēg bō` tā ak`tÿ a`ğē`n l^uöÿlās mā`jāsā m g^uötte`n, dillēg bō` tā mū gō`ote`n bak`tà.*
(BC1942: 8)

(360) [...], *dle govli bienj mij böötin dåalven maam akt.* (JT2019: 50)

(361) *dillēg munnān b^eē`n² hap`sāijjin g^eeṛkedē, jÿh wēl³kijin dol³wān dā`ide^ε.* (BC1942: 19)

(362) *vöölg'ij vuänaavemsen roändjaam lijr'eten* (GH1981: 847)

(363) [...] *e'h m^uä`tä`m ijtäsä`n ih mänəDE, tsäkà e'h lǎ` wäl³Gà G^eèšèn Dam tje^l3kâm eh tah sū mānà^h, eh wäl³Gà stuõhkàn, ga^l3Gà Gan³Gàm r^oðk^uih*. (BC1942: 26)

Daate barre minngemes mij vihteste veerbegenitijve ij leah naaken seerkeldahke, men infinihte veerbe. Bergslanden (1946: 175) aaj akte vuesiehtimmie mesnie veerbegenitijven objeekte: *båata fievseste lihtiem guedtien* (= d.tj.), dan raajesen duakan parenteesi sÿjse lissiemdamme “ikke helt spont”. Lagercrantz jis aaj tjaaleme ahte haemie dennie verbaale plïeresne guktie objeektem aaj maahta utnedh, men altese vuesiehtimmeste vääjnoe goh prolatijveakkusatijve daate, ij goh naan objeekte, juktie *voejedh* transitijve veerbe jÿh *bijjehpiem* lea vaestiedassine gogka: *bijjehpiem voejen* (= d.tj.) (Lagercrantz 1923: 65). Dannasinie ij leah vihties ahte veerbegenitijven dam misse veadtelge daate adverbijaale. Seamma goh vuelelen aaj prolatijveakkusatijve:

(364) *Ih dân riekte bæetieh laabjehten plueviem?* (GK1987: 23)

Vielie daajroeh veerbegenitijven objeekten bijre ij leah gaavnemismie ovtetje dotkemiesnie, maaje ij leah badth rovnege juktie grammatihkesne vaenie tjaaleldh daej bijre. Jallan dah jÿjhtieh gih objeektigujmie; gujht naa sveeki. Jis noerhtesaemien gielese plirkehte, jÿh gieledaejriji barkose gieh annje haemiem infinihte veerbine vuejnieh – dle Nickel & Sammallahti ojhte seammam nænnoestægan: “Leddet med verbgenitiv brukes som måtesadverbial og har svært sjelden objekt eller adverbial: *Máhtte vulggii njurggu čáppa nuohta*” (Nickel & Sammallahti 2011: 267). Numhtie dle vääjnoe goh veerbegenitijve seamma sveeki jÿjhtiemie objeektine jallh adverbijaaline aktine noerhtesaemiengielesne aaj, ihkie jiehtiejægan fenomeene gäävnese.

Bergsland (1946: 176) aaj vueptiestahta veerbegenitijve maahta progressijven sæjjan tjaangedh; predikatijve posisjovnese, v.g. *johkh borresteminie ~ borresten* (= d.tj.). Jÿjtse vuelienovtese lÿssemde dovne: veerbegenitijve rahtjeme dan progressijven sæjjan jÿh stuerebem sijjiem åådtjeme goh maaje aarebi lij:

(365) *dihta gawnəjǎjja ahčəb-əmə oårïen juktie boåtiejǎjja* ‘han fant faren sovende da han kom’ (KB1946: 176)

Daan tjaalegen korpusistie im leah vuaptan sjÿdteme goh golme vuelebe raajesh. Akten dejstie lea argumeente, jallh maam dah gåhtjoeh “elatijve-objeekte”, geahtjh (366) vuelelen:

(366) *mañε, ak'tŋ a ʔge`n snöʔk Gùpɾədəm`èn`è. dun ä̀nən šišn`e` lä ak'tâm snöʔkâm w`ὲnɿim jih mij lij mātadān ak'tŋ a ʔtstε, [...] (BC1942: 18)*

(367) *Inga lij aaj dārededen sāmies biejjien edtjien gööledh akten loebpelisnie.*
(LMM2016: 116)

(368) *Maanetje vaedtsien njidtjelegoesen gāajkoe.* (ÅV&HBB2009: 27)

Nickel & Sammallahti (2011: 299) veerbegenitijven funksjovnem daagka gohtje “utfyllingsadverbial”, geajtjh (369) j̄ih mohtedh:

(369) *Muhtumat ledje vácci, ja muhtumat ledje čuoigga.*
Muvhth lea.PRT.PL vaedtsedh.VGEN j̄ih muvth lea.PRT.PL tjoekedh.VGEN
'Muvhth lin vaedtsien, j̄ih muvth lin tjoekjen.' (KPN&PS: 299)

Veebegenitijven ij Leah stinkes infinihtveoete produktijvemes infinihte haemiej baalte, dihte joe kreasnas. Joekoen produktijve, v̄ienhtemisnie eah dah jeatjah gih kognaath, mejtie Ylikoski (b̄aet.: 17) tjaala veerbaemine j̄ih veerbegenitijvine v̄uejn̄ieh jeatjah saemiengieline. L̄æjhkan dle v̄ueptiestaham dah produktijve j̄ijtse joekoen veerbes̄aarhti sisnjelen jalhts semantihkes veerbed̄aehkie dejstie gaertjies. Manne vihth Maggan (2013: 85) artihkelasse tjaatsestem mij mojttestahta man ryjhkehke aarjelsaemien lea veerbigujmie mej j̄ijtsh roehtsh, j̄ih mah sv̄ihtjemem buerkiestieh; v.g. gellie joekehth veerbh barre guktie vaedtsedh. Jalhts ij jiehtieh dotkemematerijaalen veerbegenitijvi produktiviteeten bijre mij, dellie daate orre perspektijvem vadta daan tjoelmese; magkeres vuajnoe galka mijjen dej saemien sv̄ihtjemeveerbi produktiviteetese. Mejtie s̄an dihte akte mubpiem guara – kaanna ḡielen naemhtemes konveerbe goh veerbegenitijve jis ḡiele ryjhkehke sv̄ihtjemeveerbigujmie.

Veebegenitijven jeenjebh sj̄ierevoeth mah buerebe veerbeparadigmen nualan sj̄iehtieh, goh maam dah rehtj̄ieh nominaale haemiej ḡaajka. Daennie BLT-teorijesne dellie konveerbem utnieh goh āesie mij luvn̄ije iemie ahte ḡielen lea, adverbijaale infinihte veerbaemie. Dan bijre Haspelmath (1995: 1) tjaala guktie dah Leah “*universally applicable or crosslinguistically valid*” juktie dah gellie ḡieline ḡāavnesovveme saht mehtie maadtoste jallh dajveste dah ḡielh b̄aetieh, j̄ih dannasinie dam daate fenomeene guktie akt universaale grammatihkese veadtaldahkesne. Veebegenitijven namhtah aarjelsaemien baatsa reenhte konveerbeth – j̄ih raejkie systeemese baatsa gogka veerbegenitijve j̄ijtse funksjovnine luvn̄ije dam raejkiem deavhteme. Dan aaj nimhtemes verbaale v̄æhtah; argumeenth vaalta barre goh

objeekth j̄ih adverbijaalh – mejtie adveerbh minnie vaeltieh gænnah. Daate daejrehte dovne badth åarjelsaemien veerbegenitijve veerbeparadigmen sijse vihth beasa.

5.2.4 Iktedahke

Veebegenitijve (-n) lij guhkiem infinihte veerbine vuajnalgamme j̄ih bearkadi dovne Bergslanden dotkemebaeliem. Easkah sov mænngan dihte infinihte veerbi systeemeste vaaltalgi. Vielie daejrehteminie galka vihth dam aaj bååstede systeemese. Veebegenitijve svihjtjemevuekiem buerkeste, jallh giehtelimmiem mij mubpien giehtelæmman veadtaldahkesne j̄ih seammasienten juhtieminie. Ihkie veerbegenitijvh sjidtieh barre vihties veerbijste, mah kontinuatijve j̄ih duratijve veerbh, j̄ih dæehkie daejstie naa gaertjies – dellie veerbegenitijve prinsihpesne produktijve daej veerbesåarhti sisnjeli. Veebegenitijve åejvieveerbem modifijeerie, j̄ih dan muvhten aejkien j̄ijtse joekoen attribuhte *akten*. Barre goh finihthe veerbh, perfektijve partisihpe, progressijve j̄ih konnegatijve – dle veerbegenitijvh aaj maehtieh geekti garkesidh iktemearan. Daate aeriepæ jaehkemes veerbeparadigmeste dalveme. Veebegenitijve j̄ijtse gåajka sååjhtoe vaeltedh dovne adverbijaalh j̄ih objeekth. Jalhts dah vuesiehtimmieh eah gellie goh – dellie gujht haemien verbaliteetem dåarjelieh dagka.

6 Konklusjovne – infinihte veerbehameiej systeeme

Daennie kapihtelisnie gaajhkem tjaaŋghan geasam j'ih gaajhkide haemide systeemine gïetedallem.

Åarjelsaemien infinihte veerbh sih gellieligke kontroversijelle jeatjah gïeli definisjovni mietie. Voestemes guktie åarjelsaemien raajesinie maehtieh infinihte veerbehameieh dan j'ijtjeraadehke guktie finihthe veerben namhtah bearkanieh, barre goh predikatijve partisihph (mah muvhtene subjeektehth aaj), infinitijvh jallh veerbegenitijve. Mubpelen dah infinihte haemieh mah luvnieh jaehkemes gaaåvnesidh jeatjah gïeline eah sih dillie åarjelsaemiengïelesne “nuekies produktijve” jallh “nuekies verbaale” fãåtesæjja objeekti jallh adverbijaali diete. Daan geatjan stööremes tjoelme orreme – eah Leah åarjelsaemien ovtetje gïeledaejrijh kreajnahtamme guktie sijjieh infinihte veerbehameide vuajname.

Guktie tjaalegen aalkovisnie joe åehpiedehtim, dellie ulmie lij goerehtalledh åarjelsaemien infinihte veerbehameiej systeemem. Voestes tabellem (Tabelle 1) vãaroeminie åtneme mij infinihte veerbi struktuvrem åehpiedahta, j'ih mij jeenjide gïelide sjiehteldahkesne j'ih åejviekategoriji mietie juakeldh mah naa “universaale”. Dïhte veerbehameiej ektievoetem buerkeste, syntaktihkes funksjovnem j'ih lihkesvoetem dej j'ih jeatjah baakoedãehkiej gaskem mah veerbesystemen ålkolen. Dan tjïrrh vuesiehtim guktie morfosyntaktihkes vuajnoste galkim daejtie gïetedalledh gusnie eeremes haemiej funksjovnh jarngesne. Destie jis dam golmen-juakeldh tabellem viehkine åtneme, mearan gaajhki haemiej funksjovnem digkiedamme. Manne gaajhken vueliekategorijen haemieh sinsitnine mohtedamme, j'ih daelie gaajhken kategorijen haemide mohteden biejedh baalte mubpien kategorijen haemieh. Manne åarjelsaemien gïetedalleme goh åesie dejstie *Standard Average European* gïelijste, j'ih *Basic linguistic theory*:n åejviekonsepten sisnjelen. Fuelhkiegïeli dotkemen gaaajka leam aaj vijlelamme, vaalteme noerhtesaemien, soemengïelem, j'ih annetje ubmeje- j'ih luvliesaemiengïelijste digkiedæmman – buerebe goerkesem åadtjodh.

Dennie infinihte j'ih finihthe veerbehameiej joekehtimmesne, dellie manne mubpiej gïeli infinihte kriterijumh gaertjiemdamme jallh orrestamme: åarjelsaemien infinihte veerbh maehtieh finihthe veerbese jearohke jallh finihthe veerbem modifijeeredh, men dah aaj maehtieh oktegs verbaaline årrodh – j'ih dam jis gïelen j'ijtse premissi mietie. Men vielie dle infinihte veerbehameide buerkestem, Bergslanden (1946) diejvesen mietie guktie Leah “ubestemte” persovne-numerusen j'ih tempuse-modusen tsegkie. Naemhtie dam guktie finihthe j'ih infinihte veerbh joekehtem. Mænnigan pryöveme uvtelamme guktie sojjehtimmiem seerkemistie

raerhkedh j̄ih mij tjaalegen lyövlemes dāeriesmoere. Im Leah guktie gænnah ḡielehistovrijen vuajnoste daejtie, maaje gogka akt diakrovnijes raedteste āasetjem ḡiehtjedamme. Dellie sagke jeenjebeem daajroem āarjelsaemien fuelhkieḡielijste ḡāajsteme. Manne synkrovniesligke goerehtalleme guktie vuajnome dah haemieh sjidtieh dennie dotkemematerijaalesne, mij læjhkan gellie jaepiej sistie bāetie: 1886–2021. Synkrovniesligke dan vuekien mietie guktie leam āarjelsaemienḡielem goerehtalleme guktie don baaletje āarjelsaemien lij, jallh voestesḡieles saemiestæjja almetji ḡiele.

Gaajhken kategorijen sisnie veerbehaemieh gaavnim, dovne predikatijve j̄ih attribuhtijve partisihph, infinitijvh j̄ih aktem konveerbem. Kriterijumelæstoen mietie eah maaje gaajhkh seamma verbaale, men dah mah geahken kategorijen sisnjelen gaavnoes naa seammaligke dāemedeminie.

PARTISIHPI vueliekategorijen nuelesne systeemen geekte predikatijve partisihph: d̄ihte akte *-me/-mme* j̄ih mubpie *-minie*. D̄ihte *Perfektijve partisihpe -me/-mme* dotkemematerijaalen sisnie jeenjemasth predikatijve partisihpe, men attribuhtijve ātnoen urrebe āvtanimmie aaj vāājnesisnie. D̄ihte aspekten muhteste perfektijve, j̄ih aktijve haemie gosse veerben maadtoe aktijve j̄ih passijve easkah gosse veerbe passijve maadtoste. *Progressijve partisihpe -minie*, dan lij ovtetje dotkemisnie ovkreajnas funksjovne gellie lahtesi d̄ihte, jalhts Bergsland (1946) guktie akt lij nāaloeminie j̄ih sagke buerebe Ylikoski (bāet.), gie juste riektesem dan predikatijve funksjovne b̄ijre sār̄neme, jalhts idtji eevre t̄jyölkehke partisihpine ḡāhtjoeh. D̄ihte predikatijve haemie, aspekten muhteste progressijve, j̄ih d̄ihte aaj aktijve gosse veerben maadtoe aktijve. Jalhts sveekebi passijve maadtojne j̄æjhta goh d̄ihte perfektijve partisihpe, dellie d̄ihte aaj passijve easkah gosse passijvemaadtoes veerbe. Dah gāabpeḡh j̄ij̄tjeraadehke kopula-veerben namhtah, produktijve j̄ih utnehteminie j̄ij̄tsh objeekth j̄ih adverbijaale modifikatovrh. Nuhtege aspektijes joekehtassen b̄ijre soptsestidh, men haemide seamma funksjovnesne gaavna.

D̄isse lissine baajeme golme adnominaale partisihph systeemen s̄ijse, d̄ihte akte mij aarebi Lagercrantzen j̄ih Hasselbrinken lij: *-je/-æjja* j̄ih geekte orre: *-me/-mmie* j̄ih *-ldh* mah aarebi barre staatusem ātneme seerkeldh substantijvine. Aeriebadtje “seerkeldh substantijvi” attribuhtijve funksjovnem dam maam manne systeemes tsaakeme. Mov synkrovnijes goerkese daejtie guktie gaajhkede golmede attribuhtijve haemeste ḡāāvnesieh seammapl̄ieres seerkeldh substantijvh, mejtie buerkestem goh geekten prosessen baakt sj̄idteme: veerbe → substantijve, veerbe → partisihpe. Daah golme haemieh guktie akt bāetie dan systeemen

verbaalevuepsiej vuelemes daltesasse, juktie eah leah dotkemematerijaalesne eevre produktijve, eah gænnah objeekth jallh adverbijaale modifikatovrh utneht. Dejtie buerebe orientasjovnen, aspeekten, semantihken jïh morfologijen (fååtesæjja komparasjovne) bieliem viehkine veerbehæmine defineerem. Jïh dovne badth opasiteetekriterijumen tsegkie. Dæjtie manne tjåenghesne gïetedalleme systeemine vuajname, jïh mietehthem hæmie *-me/-mmie* viehkehten mubpiem geektem systeemen sïjse geasa, jïh naemhtie verbaale modifikatovri kriterijumem garveme juktie daate gaajhkide hæmide seamma. *Partisihpe -je/-æjja* attribuhtijve hæmie, imperfektijve jïh aktijve partisihpe (A/S orienteereldh). Dïhte *-me/-mmie partisihpe* attribuhtijve hæmie, jeenjemasth perfektijve, jïh dovne aktijve jïh passijve partisihpe (S/P orienteereldh). Gosse P relativiseerije hæmine tjåådtje, dellie dan maahta vååjnoes ageente genitijveattribuhtesne jallh dan namhtah læjhkan tjiekeldh ageente konteekstesne meatan. Minngemes dïhte resultatijve *-ldh partisihpe* mij systeemen mubpien adnominaale “perfektijve” jïh passijve hæmie mij buerebeligke resultatijve gohtjesåvva, dïhte aaj S/P orienteereldh. Dïhte aaj guktie akt naan ræjkiem deavhta gusnie gielen ij leah naan tjïelke ageentehts adnominaale passijve **-lgimmie* jïh kaanna ij *?-ovveme*³³ gænnah attribuhtijve hæmine. Barre hæmiej attribuhtijve funksjovnem dam maam doesteme partisihpine gïetedalledh. Maaje mietehthem manne ussjeden baatsam mah systeeme daagka raagkene naemhtie, jïh mejtie gielen naan predikatijve resultatijve hæmie aaj. Saaht guktie, gosse bagkesem sjïere predikatijve jïh attribuhtijve partisihph gaavneme, dellie gidtjh daate sjeahta saemien adjektijvi sjïerevoetese, gusnie attribuhtijve- jïh predikatijve joekehtasse sïejhme.

INFINITIIVIJSTE golme hæmieh meatan. Akte mij gaajhki systeemine orreme: *-dh/-didh*, Hasselbrinken buektene hæmiem *-men/-mman* vihth bååstede vaalteme, jïh aktem orre: *-mistie*. Gaajhkh INFINITIIVH argumeentine dæmiedieh. Dïhte sïejhmemes; *infinitijve -dh/-didh* gaajhkine funksjovnine gaavnoes goh subjeekte, objeekte jïh veadteldh adverbijaale. Dïhte mubpijste produktijvemes jïh dan objeekte jïh adverbijaalh. Dïhte mubpie infinitijve *-men/-mman* funksjovnine gaavnoes goh objeekte jïh veadteldh adverbijaale. Jeenjen æjkien komplemeentine veerbi åvteste mah gihtelimmien aalkovem buerkiestieh, vuesiehtæmman *aelkedh*. Dannasinie sagke daamtebe adverbijaale ulmine. Ij leah seamma produktijve dotkemematerijaalen sisnjelen, jïh jalhts dan aaj verbaale modifikatovrh dellie

³³ Maaje golmem gaavneme, geajtjh vuelieboelhken 3.1.4.1:n nuelesne.

eah leah seamma sïejhme daase. Minngemes dle infinitiive *-mistie* gâavnese
objeektEFunksjovnesne, man aaj adverbijaale ulmie jïh gïehtelimmien orrijimmiem jis
buerkeste. Ij leah reakta produktiive, jïh jallan badth raajesh objeektine jæjhteme, men
daate *-men/-mman* haemien mollehth-haemine (‘kontraastine’) bïeseme jïh guktie dïhte
komplemeentine vihties veerbide dagkerh goh *orrijidh* jïh *galhkedh*.

KONVEERBIJSTE systeemen sïjse aktem tsaakeme, jallh aktem vihth baaastede mij
Lagercrantzen, Hasselbrinken jïh Bergslanden aeriebadtje dotkemisnie sïjjiem utni: *-n*. Dïhte
veerbegenitiive -n naemhtie systeemen aajne konveerbine sjædta. Veerbegenitiive
æjvieveerbem modifiïeerie goh loeves jallh veeljemes adverbijaale veerbaemie,
svïhtjemevuekiem buerkeste jallh jeatjah jis gïehtelimmien mij mubpien gïehtelæmman
veadtaldahkesne jïh seammasïenten juhtieminiie. Ij leah veerbegenitiive
dotkemematerijaalesne gih produktiive, jalhts naa gaertjie dïhte dæhkie man sisnjelen sjidtieh
– dellie veerbegenitiive vaaïjnoe prinsihpesne produktiive dej veerbesaarhti sisnjeli.
Veerbegenitijven ij leah daamtaj objeekte jallh adverbijaale modifikatovre, læjhkan raajesh
åvtese baaateme mah nænnoestieh dan muvhtene lea.

Manne dovne produktiive jïh marginaale haemieh gïetedalleme, mov aerviedimmie infinihte
veerbaemide systeemine goerehtalleme jïh dovne badth systeemen raedtiem goereme.
Muvhth haemieh maehthie produktiive jïjtse joekoen veerbesaarhti sisnjelen jalhts
semantihkes veerbedæhkie dejstie gaertjie. Veerbi orientasjovnem – veerbi arguemeentide aaj
viehkine vaalteme buektiehtidh ellies systeemem vueptiestidh. Manne gaertjebe systeemine
baatseme goh Lagercrantz (1923) jïh Hasselbrink (1981), men vijrebe goh Bergsland (1943),
Magga & Magga (2012) jïh Ylikoski (bæet.). Dah aeriebadtje gïeledaejriih buerie viehkine
orreme ovmesse bie lieh buakteme aarjelsaemien infinihte veerbi systeemen bijre.

Manne sveekes haemieh gïetedalleme mejtie ovtetje dotkijh buerkiestamme man “lissieulmie”
bielelen buerkiestidh mestie dam. Dannasinie eah haemieh barre marginaale, dejtie badth
ovtetje dotkeme aaj sagke marginaalebe dorjeme goh dan baaletje jielije gïelesne lij. Dah
kaanna dotkemematerijaalesne marginaale vaaïjnoe dehtie mehtie gaertjies jïh
seammasjaangerijes korpusistie bæetieh, men dah sih stuerebe aësie dehtie systeemeste goh
dalleggh vaaïjnoe. Dam vihtesje v.g. gosse baaltegielh daaletje urrebem aarjelsaemiengïelem
dïjpeme jeatjah haemieh nuhtjemen dej sæjjan, vuesiehtæmman perfektive partisihpem
adnominaale haemine. Guktie akt maahta jiehtedh vaenie bihkemdassh daej haemiej bijre
stuvrehtamme daaletje gïelem juktie bihkemdassh dej bijre ohtje lissiebïevnesiniie baaateme.

Vuesiehtæmman dah golme adnominaale haemiej baakoegærjine moeneldh goh luvnieh barre substantijvh aktene baakoegærjesne: “**loedtenimmie** sprekk *loedtenimmie gaerie* sprukken skål”; “**galkije** strøm i bekk; rennende *galkije johke* rennende bekk”; “**solkeldh** skitt, smuss; skitten” (ÅABg1993: 174, 91, 287). Daah golme badth snaarhketje gosse veerbeparadigmen sijse aaj tsaaka, men daej geerve haemiej adnominaale åtnoem ij gujht vielie sjiehtele substantijvine utniehtidh. Mænngan daejtie goerehtalleme, dellie haemide jeatjahligke guarkoe jis vuepteste dejtie buerebh buerkeste guktie grammatihkeprosessi baakt sjidteme. Dannasinie im leah deverbaale adjektijvine dejtie biejemme, jalhts dihte gujht hijven digkiedimmes aamhtese aaj mejtie sagke aelhkebe dejtie seerkeldh adjektijvine vuejnedh fäätesæjja verbaale modifikatovri diete. Daagka leam haemiej semantihken jih morfologijen bieliem viehkine åtneme joekehtæmman, dej jeatjah semantihkes ulmie jih fäätesæjja komparasjovne. Daan vuekien mietie im leah nåake produktiviteetem buerkiestamme, men juktie orientasjovnine viehkine analyseereme, mah vihties; veerben argumeenth leah, dellie buektiehtamme gaavnehtamme guktie dåemedeminie gosse dah joe raajesisnie tjåadtjoeh. Ij badth naemhtemes vuekie dan guhkelde dehtie vuekeste guktie jeatjah gielh joekehtieh “preesense partisihpem” jih ageentenomenem. Men dej gieli vaastoeh kaanna verbaale modifikatovrh aaj utniehtieh. Daagka manne vihkeles jih dovres krievenassem heajhtam jih mij mov analyjsem sagke viesjebe dorje, jih maam luvnem tjuavteme jis gaajhkide deverbaale adjektijvi dåahkan sarteme – dellie dah golme vielletjh desnie systeemine sjidteme. Men dah gujht lijhke luvnieh infinihte veerbeparadigmese tjarkebe rahtjeme goh jeatjah seerkeldahkh.

Aervedem mannasinie idtji Bergsland daejtie veerbehaemine vuejnieh, vuesiehtæmman; satne gidtjh verbalsubstantijven illatijven, inessijven jih elatijven bijre tjaala guktie dej semantihke baaja infinihte veerbehaemiej baalte biejelgidh, men haemiej attribuhti muhteste dellie dej sijjie buerebe substantijvi luvnie (Bergsland 1946: 232). Ussjedeminie gujht maaje læjhkan mah badth aajne kriterijume sov, goh idtji tjoelkehke tjaelieh veerbegenitijven objeekte jallh adverbijaalh, jalhts akte raajese sov gusnie objeekte vääjnoe (Bergsland 1946: 175).

Haemie *-men/-mman* barre lissiebievnesen baakt jijhtieh urremes grammatihkegærjine. Veebegenitijve konveerbi kategorijen nueleste vaaltalgi Bergslanden dotkemebaelien mænngan jih deverbaale adveerbine gohtjesovvi. Magga & Magga maaje seerkeldahki kapihtelem vijriemdamme, guktie maakta dannasinie dam eah leah vihtiesligke infinihte veerbehaemiej jih seerkeldahki giske tjielke raastem. Men seamma aejkien vääjnoe dah Bergslanden tradisjovnem goereme, juktie Lagercrantzen jallh Hasselbrinken daajroeh eah leah meatan. Men dellie aaj edtja moenedh ahte Bergsland mubpien aejkien

skuvlegrammatihkem tjeeli jïh dan åvteste iemieligke sagke gaertjebe goerkese desnie. Manne maaje goerehtalleme guktie barasbpoe åarjelsaemien lij. Mehtie korpusistie dotkemegaaltijh vaalta, dellie sn badth maahta Bergslanden, Magga & Maggan jïh Ylikoskin giefebe systeeme gielese sjiehtedh.

Aalkovisnie hypoteesem åehpiedehtim guktie dagkerh konstruksjovnh dejtie infinihte veerbehaemide aejhtieminie. Gielen badth jeatjah reerije konstruksjovnh mah daej sæjjan tjaengieh, dah finihthe lihtseraajesh barre goh: komplemeenteraajesh, relatijveraajesh jïh adverbijaaleraajesh. Idtjim galkh dam dotkedh, men dihte gujht hypoteesine annje baatsa. Ljghan dle maahta vaestiedassine mannasinie åarjelsaemien haemieh naa marginaale jïh mannasinie minngemes gieledaejrijh muvhth haemieh systeemeste ålkoestamme – mearan jeatjah saemiengeli vaastoeht annje veerbehaemine utnieminie saemiendotkemisnie. Jalhts dah åarjelsaemiengelesne marginaale, dellie ij Leah badth seamma goh daah sveekes konstruksjovnh eah gvnesh. Iktesth gujht geervebe marginaale haemieh buerkiestidh jïh dannasinie digkiedimmes aamhtesinie baetsieh tjadtjoen saht guktie. Mij nakebe daejnie analyjsine dellie guktie dah eah seamma verbaale sjidh, nake produktiviteeten jïh vaenie verbaale modifikatovri tsegkie. Semantihkesuerkie gaertjemdeminie sagki jïh destie infinihte veerbehaemiej definisjovne jis sagke viesjebe. Men man jeenjem baaja produktiviteetem oktegh mieriedidh mejtie veerbehaemie vuj ij – dihte åarjelsaemiengeledigkiedimmesne gujht jeatjah aamhtese goh dam verbaliteetem jïejkedh verbaale modifikatovri diete.

Betije sæjrosne tabellen baakt uvtelem dejtie systeemese tsaekedh. Manne dan golmen vueliedehkien sjse gaajhkide veesmeme, jïh dle merhkesjamme sveekebe haemieh. Jalhts KONNEGATIVEM baajeme goerehtaph, dellie tabellese lissiemdamme, juktie dan aaj stoerre sijjie ellies infinihte veerbehaemiej systeemese.

Tabelle 8 – Goerehtimmien illeldahke – jaarjelsaemien infinihte veerbehaemiej systeeme

Infinihte veerbehaemich	Gietjih	Vuesiehtimmich	Lissiebievnesh	Kapihtelh
PREDIKATIJVE PARTISIHPH				Kap. 3
perfektijve partisihpe	<i>-me/-mme</i>	<i>doelteme / doeltehtamme</i>	Urrebe funksjovne: (attr.)	Kap. 3.1
progressijve partisihpe	<i>-minie</i>	<i>doelteminie / doeltehteminie</i>		Kap. 3.2
ATTRIBUHTIJVE PARTISIHPH				Kap. 4
<i>-me/-mmie</i> partisihpe	<i>-me/-mmie</i>	<i>doelteme / doeltehtimmie</i>		Kap. 4.2
<i>-je/-æjja</i> partisihpe	<i>-je/-æjja</i>	<i>doeltije / dæriedæjja</i>		Kap. 4.3
<i>-ldh</i> partisihpe	<i>-ldh</i>	<i>doelteldh</i>	Mubpie funksjovne: (pred.)	Kap. 4.4
INFINITIJVH				Kap. 5.1
infinitijve	<i>-dh/-didh</i>	<i>vaedtsedh / dæriedidh</i>	Åarjelsmaaregen <i>-jh/-dijth</i>	Kap. 5.1.2
<i>-men/-mman</i> infinitijve	<i>-men/-mman</i>	<i>vaedtsemen / dæriedæmman</i>		Kap. 5.1.3
<i>-mistie</i> infinitijve	<i>-mistie</i>	<i>vaedtsiemistie</i>		Kap. 5.1.4
KONVEERBE				Kap. 5.2
veerbegenitijve	<i>-n</i>	<i>vaedtsien / dæreden</i>		Kap. 5.2
KONNEGATIJVE				
nyöjkhkemehaemie	<i>-h</i>	<i>vaedtsieh / dæredh</i>		goerehtapth

Bijjebe tabelle 8 vueschte guktie goerehtimmien ellies systeeme sjidteme, gusnie infinihte veerbehaemich dovne gaajhki vueliekategoriji nuelesne. Jis systeemem vijriebinie guarkoe, guktie tabellen baakt uvtelem, dovne aeriebadtje jih orre haemich tsaekedh – dellie buektiehtibie marginaale haemich buerkiestidh opasiteetekriterijumen tsegkie. Naemhtie buektehte haemide buerkiestidh mennie funksjovnesne Leah, guktie daemedeminie gosse dah joe raajesisnie tjæadtjoeh jaarjelsaemien bāarasommes tjaaleldh gaaltijinie. Saaht guktie daejtie vuajna, dellie sån lij jaarjelsaemiengielese nuhtege jeatjah vuajnoeraedteste daejtie marginaale haemide goerehtalledh – jih mah vaajtelimmesne viehkine daejtie jeatjahligke guarkedh.

Dotkemegaaltijh

- AA1992 = Ando Andersson (red.) 1992: *Maam dah soptsestamme*. 25 sagor och sägner, inspelade bland samer i Jämtland och södra Västerbotten 1942 av Dialekt- och folkminnesarkivet i Uppsala. Jokkmokk: Sámi Girjjit.
- AJ1993 = Jaahkenelkien Aanna 1993: *Goltelidh jìh soptsestidh*. Hattfjellidal: Daasta berteme.
- AJ1997 = Jaahkenelkien Aanna 1997: *Don jìh daan bijre I*. Maajejaevresne/ Majavatn: Daasta Berteme.
- AJ1998 = Jaahkenelkien Aanna 1998: *Don jìh daan bijre II*. Maajejaevresne/ Majavatn: Daasta Berteme.
- AJ2000 = Jaahkenelkien Aanna 2000: *Don jìh daan bijre III*. Tjømø: Daasta Berteme.
- BC1942 = Björn Collinder 1942: *Lappische sprachproben aus Härjedalen*. Uppsala: Almqvist & Wiksells boktryckeri-A.-B.
- Bibel.no2021 = Bibelselskapet: Bibel.no/Nettbibelen. [Veedtjeme 05.04.2021]: <https://bibel.no/Nettbibelen?slang=sorsamisk>
- EHB&KB1993 = Ella Holm Bull & Knut Bergsland 1993: *Lohkede saemien*, 2. utg. orrestahteme jìh staeriedamme jìh gööktentaalem utniehtamme. Grunnskolerådet. Davvi Girji o.s.
- EHB2000a = Ella Holm Bull 2000: *Ov-messie darjomes*. Idut.
- EHB2000b = Ella Holm Bull 2000: *Áarjelsaemien 6 – Govhtede gærja*. Idut.
- EHB2001 = Ella Holm Bull 2001: *Dejpeladtje muvth vätnoeh jìh vuekieh*. Samernas utbildningscentrum. Idut.
- EHB2004 = Ella Holm Bull 2004: Dáarooe-jaepijste mojhtesh. *Áarjel-saemieh – Samer i sør*, årbok nr. 8. Snåsa: Stiftelsen Saemien Sijte: 97–105.
- EHB2006 = Ella Holm Bull 2006: *Aesuvpen soptsesh*. Áarjelsaemien gielese jarkoestamme: Ella Holm Bull. Idut.
- EL1923 = Eliel Lagercrantz 1923: *Sprachlehre des Südlappischen nach der Mundart von Wefsen*. Kristiania: Kristiania Etnografiske Museum.
- EL1926 = Eliel Lagercrantz 1926: *Wörterbuch des Südlappischen nach der Mundart von Wefsen*. Instituttet for sammenlignende kulturforskning, Serie B: Skrifter IV. Oslo: H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard)
- EL1941 = Eliel Lagercrantz 1941: *Synopsis des Lappischen*. Oslo etnografiske museums skrifter bind 2 hefte 4. Oslo: A.W. Brøgers boktrykkeri A/S
- EL/KAJ1957 = Eliel Lagercrantz 1957: *Lappische Volksdichtung. I. West- und südlappische Texte*. Anhang: K. A. Jaakkolas Sammlung südlappischer Texte. Suomalais-Ugrilaisen Seuran Toimituksia 112. Helsinki: Suomalais-Ugrilainen Seura.

- ES2001 = Evald Stenfjell 2001. Niestiem vaeltedh. *Samer i sør*, årbok nr. 7. Snåsa: Stiftelsen Saemien sijte: 53–56.
- GH1970 = Gustav Haaelbrink 1970: Südlappische Verbalnomina. *Actes du Xe Congrès International des Linguistes* ed. by Alexandru Graur. Volume 4. Bucarest: Editions de l'Academie De La Republique Socialiste: 583–587.
- GH1981 = Gustav Hasselbrink 1981–1985: *Südlappisches Wörterbuch, band I – III*. Uppsala: Dialekt- och folkminnesarkivet.
- GK1987 = Gustav Kappfjell/ Gaebpen Gåsta 1987: *Gaaltije*. DAT O.S. Munkedal: Schewenius Tryckeri AB.
- IH1886 = Ignác Halász 1886: *Svéd-lapp nyelv. II. Jemtlandi lapp nyelvmutatványok*. Budapest: Ugor Füzetek 8. Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia.
- IH1887 = Ignác Halász 1887: *Svéd-lapp nyelv. III. Ume- és Tornio-lappmarki nyelvmutatványok*. Budapest: Ugor Füzetek 9. Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia.
- IH1891 = Ignác Halász 1891: *Svéd-lapp nyelv. IV. Déli-lapp szótár*. Budapest: Ugor Füzetek 10. Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia.
- JJ2016 = Jonhild Joma 2016. Mojtesh maanabaeleste. *Áarjel-saemieh – Samer i sør*, årbok nr. 12. Snåsa: Stiftelsen Saemien Sijte: 25–29.
- JQ1924 = J. Qvigstad 1924: *Lappische Erzählungen aus Hatfjelldalen*. Kristiania Etnografiske Museums skrifter Bind I hefte 4. Kristiania: A.W. Brøggers boktrykkeri A-S.
Nasjonalbiblioteket:
<https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_digibok_2016030248218?page=0>
- JQ/LMM1992 = J. Qvigstad 1992: *Aarporten jih Áarjel-smaaregen soptsesh/ Samiske fortellinger fra Hatfjelldal og Trøndelag, nedtegnet i årene 1884 og 1887*. Omsatt til moderne sydsamisk rettskrivning av Lajla Mattsson Magga. Kautokeino: Samisk utdanningsråd.
- JT2019 = Jonar Thomasson 2019: *Mojhtsijstie*. Gïeleaernie, Raarvihken tjïelte. Røyrvik: Røyrvik kommune.
- KB&GH1957 = Knut Bergsland & Gustav Hasselbrink 1957: *Sámien lukkeme-gärjá*: Sydlapsk läsebok med grammatik och ordlista (svensk upplaga). Utgiven av grannrikenas sydsamer. Oslo: A.W. Brøggers boktrykkeri A/S.
- KB1943 = Knut Bergsland 1943/1992: *Rørossamiske tekster*. 3. utg., Ove Pettersen (red.). Oslo: Norsk Folkemuseum. 1. utg. 1943.
- KB1946 = Knut Bergsland 1946: *Røros-lappisk grammatikk: Et forsøk på strukturell språkbeskrivelse*. Oslo: Instituttet for sammenlignende kulturforskning, Serie B, Skrifter XLIII.
- KB1978 = Knut Bergsland 1978: *Materiale til sørsamisk grammatikk*. [Gïetetjaalege]. Uralaltaisk institutt, Universitetet i Oslo.
- KB1994 = Knut Bergsland 1994: *Sydsamisk grammatikk* (2. utg.). Karasjok: Davvi Girji.

- KBi/EHB2002 = Kirsti Birkeland 2002: *Staaloh vienhtieh aske lea dälle* (Ella Holm Bull, Trans.): Cappelen.
- LMM2016 = Lajla Mattsson Magga 2016: *Mojhtesh*. Idut.
- MJ1985 = Martha Jåma 1985: Mov skuvle-tijjeste. *Samer i sør*, årbok nr. 2, 1984/85–86. Snåsa: Stiftelsen Saemien sijte: 133–139.
- OHM&LMM2012 = Ole Henrik Magga & Lajla Mattsson Magga 2012: *Sørsamisk grammatikk*. Karasjok: Davvi Girji AS.
- PS/KB2016 = Pekka Sammallahti 2016: *Mearas lim manne hiejmesne*, Maria Vesterfjell 1964. South Saami I Texts. Recording, transcription, normalisation and Norwegian translation by Knut Bergsland. *Åarjel-saemieh – Samer i sør*, årbok nr. 12. Snåsa: Stiftelsen Saemien Sijte: 119–125.
- PV1983 = Paul Vesterfjell/ Viesterviellien Pöövle 1983: Dah golme åerpenh. *Samer i sør*, årbok 1982/83. Snåsa: Stiftelsen Saemien sijte: 27–30.
- SIKOR;ADM.TEXT = SIKOR; Administrative texts. UiT Nöörjen Arktisen Universiteeten jäh Nöörjen Saemiedigkien tekstetjäägkaldahkh, *Versjovne 06.11.2018*. [Veedtjeme: 02.04.2021]: <<http://gtweb.uit.no/korp/>>
- TE/EHB1985 = Thorbjørn Egner 1985: *Karjuse jih Baktuse*. Åarjelsaemien gielese jarkoestamme: Ella Holm Bull. J.W. Cappelens forlag AS.
- ÅV&HBB2009 = Åsta Vangberg & Helen Blind Brandsfjell 2009: *Saemesth amma! Gielemaahtohije – Liten grammatikk*. Åarjelsaemien gielekuvsje, Sijti Jarngje. Drammen: Zoom-Grafisk AS.

Baakoegærja

ÅaBg1993: Bergsland, Knut & Magga, Lajla Mattsson 1993: *Åarjelsaemien-daaroen baakoegærja* = *Sydsamisk-norsk ordbok*. Samisk utdanningsråd. Idut.

Saerniestæjjah

Saern. 1 = Voestesgïeles saerniestæjja, 70+ (2021)

Saern. 2 = Voestesgïeles saerniestæjja, 70+ (2021)

Saern. 3 = Voestesgïeles saerniestæjja, 70+ (2021)

Tjoejefijlh

S.Rutfj. = Sigrid Rutfjäll A 249, A 311, A 312: Sámi arkiiva/Samisk arkiv-Arkivverket: Sámi Instituhta vokala arkiiva/ Nordisk Samisk Institutts vokale arkiv (SAMI/PA-1030/SI-Audio/U)

L.M.Magga = Lajla Mattsson Magga [gihtjedæjja] A 314: Sámi arkiiva/ Samisk arkiv-Arkivverket: Sámi Instituhta vokala arkiiva/ Nordisk Samisk Institutts vokale arkiv (SAMI/PA-1030/SI-Audio/U)

Dotkemeaaltijh – jeatjah gielh

AA&JY = Ante Aikio & Jussi Ylikoski (bået.): North Saami. Marianne Bakró-Nagy, Johanna Laakso & Elena Skribnik (eds.), *The Oxford Guide to the Uralic Languages*. Oxford: Oxford University Press.

FK = Fred Karlsson 2009: *Finsk grammatik*. Nionde, utökade och reviderade upplagan. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Helsinki: Hakapaino Oy.

JY2003 = Jussi Ylikoski 2003: Defining Non-finites: Action Nominals, Converbs and Infinitives. – *SKY Journal of Linguistics* 16, 2003: 185–237.

JY2009 = Jussi Ylikoski 2009: *Non-finites in North Saami*. Suomalais-Ugrilaisen Seuran Toimituksia = Mémoires de la Société Finno-Ougrienne 257. Helsinki: Société Finno-Ougrienne.

JY2019 = Jussi Ylikoski 2019: Åarjelsaemien gïele goh dihte jillemes Uralsken gïele: bääries, orre jih rovnegs grammatihken bijre. 1. åarjelsaemien gïeledotkeme-biejjieh Lïevengisnie 2.-4.10.2019. [Veedtjeme 23.04.2021]: <https://divvun.no/events/seminars/sma-19/presentasjonar/Ylikoski_191002.pdf>

KPN&PS = Klaus Peter Nickel & Pekka Sammallahti 2011: *Nordsamisk grammatikk*. 2. utg. Karasjok: Davvi Girji AS.

Referansegaaltijj læstoe

- Aikio, Ante & Ylikoski, Jussi bæt.: North Saami. Marianne Bakró-Nagy, Johanna Laakso & Elena Skribnik (eds.). – *The Oxford Guide to the Uralic Languages*, Oxford: Oxford University Press.
- Bergsland, Knut 1942: Samemål på Rørosvidda. – *Rørosboka 1. bind, Røros bergstad, Røros landsogn Brekken og Glåmos kommuner*. Rørosbok-komitéen. Trondheim: Globus-forlaget A/S: 374–388.
- Bergsland, Knut 1946: *Røros-lappisk grammatikk - Et forsøk på strukturell språkbeskrivelse*. Instituttet for sammenlignende kulturforskning Serie B: Skrifter XLIII. Oslo: H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard).
- Bergsland, Knut 1978: *Materiale til sørsamisk grammatikk*. [Gietetjaalege]. Ural-altaisk institutt, Universitetet i Oslo.
- Bergsland, Knut 1994: *Sydsamisk grammatikk*. 2. utg. Karasjok: Davvi Girji o.s.
- Bergsland, Knut & Hasselbrink, Gustav 1957: *Sámien lukkeme-gärjá - Sydlapsk läsebok med grammatik och ordlista*. (Svensk upplaga). Kommissionär: Fjellström, Per Johan. Utgiven av grannrikenas sydsamer. Oslo: A.W. Brøggers boktrykkeri A/S.
- Dixon, R.M.W. 2010: *Basic Linguistic Theory. Volume 1 – Methodology*. Oxford: Oxford University Press. Reprinted 2012 (with corrections), 2013.
- Dryer, Matthew S. 2001: What is basic linguistic theory? Department of Linguistics, University at Buffalo. Matthew Dryer's Homepage. Copyright 2001. <<http://www.acsu.buffalo.edu/~dryer/blt.htm>>
- Dryer, Matthew S. 2006: Descriptive theories, explanatory theories, and Basic Linguistic Theory. – *Catching Language: The Standing Challenge of Grammar Writing*, edited by Felix K. Ameka, Alan Dench, and Nicholas Evans. Berlin: Mouton de Gruyter: 207–234.
- Faarlund, Jan Terje & Lie, Svein & Vannebo, Kjell Ivar 1997: *Norsk referansegrammatikk*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Glottopedia 2009: Gerund. [Veedtjeme 15.05.2021]. <<http://glottopedia.org/index.php?title=Gerund&oldid=7739>>
- Halász, Ignác 1886: *Svéd-lapp nyelv. II. Jemtlandi lapp nyelvmutatványok*. Budapest: Ugor Füzetek 8. Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia.
- Halász, Ignác 1891: *Svéd-lapp nyelv. IV. Déli-lapp szótár*. Ugor Füzetek, 10. szám. Budapest: Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia.
- Haspelmath, Martin 1989: From purposive to infinitive – A universal path of grammaticization. – *Folia Linguistica Historica X*. Societas Linguistica Europaea: 287–310.
- Haspelmath, Martin 1994: Passive participles across languages. – *Voice: Form and function*, edited by Barbara Fox & Paul J. Hopper. Typological Studies in Language, Volume 27. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company: 151–177.
- Haspelmath, Martin 1995: The converb as a cross-linguistically valid category. – *Converbs in Cross-Linguistic Perspective: Structure and Meaning of Adverbial Verb Form – Adverbial Participles, Gerunds*, edited by Martin Haspelmath & Ekkehard König. Empirical Approaches to Language Typology 13. Berlin/New York: Mouton de Gruyter: 1–55.
- Haspelmath, Martin 2009: Framework-Free Grammatical Theory. – *The Oxford Handbook of Linguistic Analysis*, edited by Bernd Heine & Heiko Narrog. Oxford: Oxford University Press. 28: 375–402.

- Hasselbrink, Gustav 1970: Südlappische Verbalnomina. – *Actes du Xe Congrès International des Linguistes*, edited by Alexandru Graur. Volume 4. Bucarest: Editions de l'Academie De La Republique Socialiste: 583–587.
- Hasselbrink, Gustav 1981: *Südlappisches Wörterbuch = Oårj'elsaamien baaguog'ärjaa*. Band I, II, III (1981–1985). Skrifter utgivna genom dialekt- och folkminnesarkivet i Uppsala. Uppsala: AB Lundequistska Bokhandeln.
- Kappfjell, Maja Lisa 2010: *Åarjelsaemien attribuhte-predikative systeeme*. Mastergradsoppgave i samisk språk ved Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning. Tromsø: Universitetet i Tromsø.
- Karlsson, Fred 2009: *Finsk grammatik*. Nionde, utökade och reviderade upplagan. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Kemi, Kjell 1991: Infinitihtahámiid syntákša. – *Muhtun giellagažaldagat*, Guttorm, Vesa, Helander, Nils Ø. & Kemi, Kjell. Guovdageaidnu: Sámi oahpahusráddi: 55–77.
- Korhonen, Mikko 1981: *Johdatus lapin kielen historiaan*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Kroik, David 2016: *Differential Object Marking in South Saami*. Licentiate Thesis. Department of Language Studies. Umeå University.
- Lagercrantz, Eliel 1923: *Sprachlehre des Südlappischen nach der Mundart von Wefsen*. Kristiania: Kristiania Etnografiske Museum, Bulletin 1.
- Lagercrantz, Eliel 1941: *Synopsis des Lappischen*. Oslo etnografiske museums skrifter bind 2 hefte 4. Oslo: A.W. Brøgers boktrykkeri A/S.
- Magga, Ole Henrik 2013: Om sørsamisk språk og dets beskrivelse. – *Åarjel-saemieh - Samer i sør*, årbok nr. 11. Snåsa: Stiftelsen Saemien Sijte: 83–95.
- Magga, Ole Henrik & Magga, Lajla Mattsson 2012: *Sørsamisk grammatikk*. Karasjok: Davvi Girji AS.
- Nedjalkov, Igor' V. 1998: Converbs in the languages of Europe. – *Adverbial Constructions in the Languages of Europe*, edited by IOhan van der Auwera 8: DOnall O Baoill: 421–456.
- Nickel, Klaus Peter 1994: *Samisk grammatikk*. 2. utg. Karasjok: Davvi Girji OS.
- Nickel, Klaus Peter & Sammallahti, Pekka 2011: *Nordsamisk grammatikk*. 2. utg. Karasjok: Davvi Girji AS.
- Sammallahti, Pekka 2007: *Gielladutkama terminologijja*. Karasjok: Davvi Girji.
- Shagal, Ksenia 2017: *Towards typology of participles*. Helsinki: University of Helsinki. Department of Modern Languages.
- Shagal, Ksenia 2018: Participial systems in Uralic languages: An overview. University of Helsinki. – *Journal of Estonian and Finno-Ugric Linguistics*, ESUKA – JEFUL 9–1 2018. Tartu: Tartu Ülikool kirjastus: 55–84.
- Strade, Norbert 1997: Det sydsamiske sprog. – *Möten i gränsland: samer och germaner i Mellanskandinavien*, Zachrisson, Inger (red.). Stockholm: Statens historiska museum: 175–185.
- Trosterud, Trond 2003a: Morfologi og leksikalsk semantikk. – *Språk og språkvitskap. Ei innføring i lingvistikk*, Bye, Patrik, Trosterud, Trond & Vangsnes, Øystein (red.). Oslo: Samlaget: 49–122.
- Trosterud, Trond 2003b: 10 Appendix 1.I: ordklasseinndeling i nordsamisk. Morfologi og leksikalsk semantikk. [Gietetjaalege 26.06.2003]: 61–64.
- Trosterud, Trond 2019: Partiklar i sørsamisk. [1. årjelsaemien gieledotkemebiejjieh. Lïevengisnie, 02.10.2019]. [Veedtjeme 07.05.2021].
<https://divvun.no/events/seminars/sma-19/presentasjonar/Trond_Trosterud_Partiklar.pdf>

- Vangberg, Åsta & Brandsfjell, Helen Blind 2009: *Saemesth amma! Gïelemaahtotje – Liten grammatikk*. Sijti Jarnge.
- von Gertten, Daniel Z. 2015: *Huvuddrag i umesamisk grammatik*. Masteroppgåve ved Institutt for lingvistiske og nordiske studiar. Oslo: Universitetet i Oslo.
- Ylikoski, Jussi 2002: Zu den adverbialen Nominalkonstruktionen im Nordlappischen. – *Finnisch-Ugrische Forschungen* 57. Helsinki: Suomalais-Ugrilainen Seura: 68–166.
- Ylikoski, Jussi 2003: Defining Non-finites: Action Nominals, Converbs and Infinitives. – *SKY Journal of Linguistics* 16, 2003: 185–237.
- Ylikoski, Jussi 2009: *Non-finites in North Saami*. Suomalais-Ugrilaisen Seuran Toimituksia = Mémoires de la Société Finno-Ougrienne 257. Helsinki: Société Finno-Ougrienne.
- Ylikoski, Jussi 2017: What made Proto-Germanic *jah ‘and’ an infinitive marker in westernmost Uralic? Observations from the Saami-Scandinavian border. – *Norsk Lingvistisk Tidsskrift*. Vol 35, nr. 2, 2017: 291–327.
- Ylikoski, Jussi 2019: Åarjelsaemien gïele goh dïhte jillemes Uralsken gïele: bïaries, orre jih rovnegs grammatihken bïjre. 1. åarjelsaemien gïeledotkemebiejïieh Lïevengisnie 2.-4.10.2019. [Veedtjeme 23.04.2021]. <https://divvun.no/events/seminars/sma-19/presentasjonar/Ylikoski_191002.pdf>
- Ylikoski, Jussi bïet.: South Saami. Preliminary version (draft of February 2019) to be published in Marianne Bakró-Nagy, Johanna Laakso & Elena Skribnik (eds). – *The Oxford Guide to the Uralic Languages*.